Cervantes

Almanah

de sărbători

Florian Doru Crihana (pictor din Galați)

EDITURA INSPIRESCU

DECEMBRIE 2012

Cervantes

Almanah
de sărbători

BEATRICE KISELEFF

DATINI, OBICEIURI, SUPERSTIȚII DE CRĂCIUN

Sărbătoarea şi originea ei

Crăciunul, cea mai mare sărbătoare creştină (Paştele fiind continuarea, în spirit creştin, a celei mai însemnate sărbători iudaice), deşi în Evanghelii nu se pomeneşte de ea, reprezintă sărbătorirea naşterii Domnului. Crăciunul se pare că a fost introdus în secolul al II-lea de papa Telesfor (125-136). Cea mai veche atestare însă, datează din anul 336, dată la care sărbătoarea a fost menționată în calendarul lui Filocalus (renumit caligraf din acea vreme).

Crăciunul este un prilej de bucurie, petreceri, tradiții, datini şi superstiții. Trebuie să ținem cont de faptul că creştinismul s-a dezvoltat într-o lume păgână şi nu a fost prea uşor să se impună. Mircea Eliade în *Aspecte ale mitului*, explică astfel fenomenul: « *misionarii creştini – puşi față-n față cu religiile populare vii [...] au fost nevoiți să „creştineze" divinitățile şi miturile păgâne»,* care nu se lăsau *„extirpate"*.

Cât despre denumirea de *Crăciun*, oamenii de ştiință nu au căzut încă de acord asupra originii sale, unii susțin că ar proveni din *crencia* (butucul de Crăciun, în limba albaneză); alții cred că s-ar trage din cuvântul *creatio* (naştere, în limba latină) sau din *incarnatio* (încarnare). Cei ce s-au ocupat cu etimologia acestui cuvânt, îl consideră de origine latină, dar intrat în limbă prin intermediul slavei bisericeşti. Termenul se regăseşte şi la unele popoare slave.

Şi data naşterii lui Iisus Hristos este incertă. La început, naşterea Domnului nu avea dată fixă, era sărbătorită mai ales prin luna mai. O vreme s-a ținut pe 6 ianuarie, odată cu Boboteaza, naşterea fizică fiind confundată cu naşterea spirituală obținută pe calea botezului. Cu timpul, acest sens pierzându-se, a fost adoptată data fixă de 25 decembrie. În secolul al III-lea, echinocțiul de primăvară se credea că ar corespunde creării Lumii (evident că, noua creație, a încarnării – conceperea lui Iisus Hristos - trebuia să se petreacă în acea zi, iar naşterea, cum era şi fiesc, după 9 luni – la 25 decembrie). Dar data de 25 decembrie corespundea cu solstițiul de iarnă şi coincidea cu o sărbătoare păgână legată de cultul Soarelui – Mithra – preluată de romani de la perşi. Cultul era popular şi în rândul armatelor împăraților iliri din Balcani, de la sfârşitul secolului al III-lea, şi a celor din preajma tatălui lui Constantin cel Mare. Constantin însuşi a fost adeptul cultului respectiv înainte de a se converti la creştinism (312).

În calendarul roman, monoteismul a devenit oficial pe vremea împăratului Aurelian, în anul 274.

La plămădirea datinilor şi superstițiilor de Crăciun, în afară de cultul Soarelui, au mai cotribuit şi alte obiceiuri şi tradiții păgâne: aprinderea butucului (yule log) şi împodobirea caselor era un vechi obicei germanic, care avea loc în miezul iernii. Pomul de Crăciun provine din misterul germanic medieval care se consuma în jurul *pomului vieții* din Pradis (Geneza, cap. II, v 9): : *„Şi a făcut Domnul Dumnezeu să răsară din pământ tot soiul de pomi, [...]; iar în mijlocul raiului era pomul vieții [...].*

Tradiții, obiceiuri, superstiții de Crăciun în Europa și la noi

Crăciunul este una dintre sărbătorile cele mai bogate în datini și tradiții, nu numai la noi, ci în toată lumea creștină.

Sărbătorile Crăciunului încep de obicei de sfântul Nicolae (6 decembrie) și se încheie de Bobotează (6 ianuarie).

Sfântul Nicolae este sărbătoarea darurilor pentru copii. În noaptea din ajunul sărbătorii, copiii creștinilor din Europa și America își pun ghetuțele, bine lustruite, la fereastră, iar dimineața se duc cu răsuflarea tăiată, să vadă ce le-a adus moșul. Celor care nu au fost ascultători, uneori, le aduce o nuielușă de alun, dar de obicei, moșul este bun și iertător.

Sfântul ierarh Nicolae a fost un personaj real, care se pare că a murit în anul 342 din era creștină. El se născuse la Patara, Asia Mică, din părinți creștini bogați. După moartea acestora și-a împărțit averea săracilor, a intrat în călugărie și a ajuns episcop în Mira Lichiei. Persecutat în timpul lui Dioclețian, a participat la primul sinod ecumenic de la Niceea (325). Este considerat patronul copiilor. În anul 1087, moaștele lui au fost strămutate de la Mira la Bari, în Italia. Un deget de la mâna dreaptă a fost adus la București, în secolul al XIX-lea, și se află la biserica Sf.Gheorghe-Nou din București.

Ca mai toate datinile și superstiiile creștine, și povestea vieții lui Moș Nicolae s-a împletit cu vechi obiceiuri păgâne. În Finlanda el se confundă cu festivalul de iarnă Joulupukki, când erau oferite daruri pentru îmblânzirea spiritelor întunericului (îmbrăcate în piele de capră și purtând coarne). În Olanda circulă numeroase legende despre Sf. Nicolae din Mira. Cea mai cunoscută este aceea despre înzestrarea a trei fete sărace, cărora se zice că le-a aruncat, pe horn, trei pungi cu aur, ca să se poată mărita. Povești despre mărinimia acestui sfânt moș darnic circulă prin toată Europa: Suedia, Norvegia, Islanda, Groenlanda, Rusia, Germania.

Emigranții danezi au adus cu ei în America pe *Sinte Klass* care a devenit aici *Santa Claus.* În America el este un sfânt înalt și slab, purtând haine albastre, verzi sau galbene, spre deosebire de Moș Crăciun care este rotofei și îmbrăcat de sus până jos în roșu.

În Grecia el este cunscut sub numelede *Hagios Nikolaus.*

Și la noi în România moșul împarte daruri. În Transilvania, unde există colectivități mari de germani, în această noapte umblă mumia nemțească, *Knecht Ruprecht (*servitorul Robert) sau *Crampus,* cum este numit în Bavaria. Este o petrecere din categoria misterelor practicată mai cu seamă în Germania, Italia și Franța. Mumia mascată colindă străzile însoțindu-l pe Hristos, singur sau însoțit de un alai caraghios compus din Sf. Nicolae, Sf. Petru (care poartă bineînțeles cheile raiului la brâu) și un înger. Sf. Nicolae poartă mitra de episcop și un ciomag în loc de cârja ecumenică, iar Hristos, împodobit cu hârtie aurită, poartă un paner cu nuci pe care le împarte copiilor, dar nu înainte de a se sfătui cu episcopul Nicolae care îl informează despre purtarea, din timpul anului, a copiilor. Ruprecht se tot repede, vrând să ia darurile cu de-a sila, dar Hristos îl potolește și împarte darurile copiilor.

În Transilvania și Bucovina sărbătorile încep chiar din seara de 5 decembrie, când fetele, adunate la una dintre ele, frământă plăcintele unse cu ou, pentru a doua zi. Dar la 9 seara fix, nici un minut mai devreme sau mai târziu (punctualitate nemțească...) năvălesc flăcăii și pornește petrecerea, cu glume și lapte parfumat cu ananas, care durează până la ziuă.

Germanii practică, de sfânta Lucia (13 decembrie), un ritual ciudat: capul familiei umblă cu o tavă, pe care se găsește o crenguță așezată pe jăratic, și afumă și cele mai ascunse cotloane ale casei, șurei, beciului, podului... Tot la ei, joia dinaintea Crăciunului este considerată *To-*

zelnacht (noaptea gălăgiei), când copiii şi bătrânii străbat ulițele satului, luminat ca ziua, bătând în porți cu ciomege, aruncând boabe de linte sau de mazăre prin ferestre. Se zice că acest obicei datează din vremea ciumei, când se proceda astfel pentru a constata dacă mai există, în casa respectivă, vreun supraviețuitor; alții susțin că ar data de pe vremea persecutării creştinilor, când aceştia erau nevoiți să stea ascunşi, şi în cazul în care voiau să țină vreo adunare, erau anunțați în acest fel.

În Franța, prin evul mediu, dăinuia credința că în noaptea de Crăciun animalele vorbesc, oamenii de la țară se temeau ca nu cumva să le audă ce spun, deoarece aceasta le-ar fi purtat ghinion.

O superstiție practicată în Picardia era legată de turmele de oi. Un cioban însoțit de un alai compus din păstori şi păstorițe, îmbrăcați cu toții în alb, purtând un miel frumos împodobit, aşezat într-un paner, înconjura biserica în noaptea de Crăciun, primind binecuvântarea preotului, în intonarea cântecelor de Crăciun ale alaiului. Acest miel - considerat salvatorul stânei – era lăsat să moară de bătrânețe, fiind foarte bine îngrijit.

În Franche-Conté, ca şi la noi în România, colindători, deghizați în magi, merg, în noaptea de Crăciun, din uşă-n uşă, cu mielul frumos împodobit.

În Belgia şi Flandra, Naşterea Domnului nu trecea în evul mediu fără reprezentarea misterelor care aveau mai multe personaje (un cocoş, un bou, un măgar şi patru oi), formând o procesiune în spatele celor două personaje principale: Arhanghelul Mihail şi Fecioara Maria. În urma alaiului venea măscăriciul Ruprecht, care-şi agita întruna nenumăratii zurgălăi cu care era împodobit. Alaiul recita în limba latină. Cu timpul, după laicizarea misterelor, care s-a petrecut în secolul al XIII-lea, şi preluarea lor de către popor (care le transmitea din gură-n gură pe la răspântii, îmbogățindu-le mereu după cum îi tăia capul, şi strecurînd tot felul de obscenități în textele lor), s-a ajuns, în secolul al XIX-lea, la necesitatea interzicerii lor de către Biserică. Introducerea elementelor laice în reprezentațiile religioase nu constituia o noutate, uneori acestea au ajuns să se detaşeze ca elemente de sine-stătătoare, cum e cazul *Jienilor* de la noi, după modelul *Vicleimului* sau *Irozilor*. Prin portul lor, cei din alaiul Vicleimului amintesc de romani, şi poartă o lumină care reprezintă peştera din Betleem, în care s-a născut Hristos, de unde i se trage şi numele. În acest alai se află un moş cu barbă lungă, cu cojocul întors cu blana pe dinafară, reprezentând bufonul romanilor, precum şi o paiață cu clopoței la picioare, care poartă un băț năzdrăvan – în amintirea saltimbancilor chemați la ospețele romanilor pentru a-i distra. Vicleimul este o formă de teatru popular cu scene ale căror eroi sunt– în afară de Irod şi cele două personaje amintite mai înainte – soldații romani şi magii.

Pe vremuri, în Italia, săptămâna Crăciunului era anunțată de *pifferari* sau *zampognari,*care coborau din Munții Abruzzi intonând melodia novenei cu cimpoaiele lor, şi oprindu-se în fața tuturor imaginilor sfinte pe care le întâlneau în cale. Această frumoasă datină, ca multe altele, a dspărut şi, doar rareori mai apare pe ici pe colo. Dar obiceiul de a asculta toate cele trei liturghii (cea din noapte de 24 spre 25 decembrie, din zorii zilei de 25, precum şi aceea de la prânz, din aceeaşi zi) s-a păstrat. Înainte, aceste trei slujbe erau oficiate de papă, acum, deşi obiceiul s-a păstrat, nu mai slujeşte papa. O rămăşiță a misterelor de odinioară o constituie ieslele, cu pruncul Iisus şi magii în mărime naturală, care sunt expse în multe biserici romane şi în zilele noastre.

În Anglia, casele sunt împodobite cu cununi de dafin, iederă şi măceş. Vâscul, păstrat din vehile superstiții celtice, este atârnat de tavan şi la intrare, ca şi la noi, la români, dealtfel.

Focurile și butucul de Crăciun

Țăranii din întreaga Europă obișnuiau, încă din timpuri străvechi, ca în anumite zile ale anului (mai cu seamă primăvara și la solstițiul de vară, dar și la sfârșitul toamnei, ca și în cursul iernii – de Crăciun și în ajunul Bobotezei – să aprindă focuri sau ruguri și să danseze în jurul lor sau să sară peste ele. Din aceeași categorie face parte și *butucul de Crăciun, Yulelog,Christbrandt, trèfoir* sau *bûche de Noël*, în funcție de comunitățile respective: engleze, germane sau franceze. Împrăștierea cenușei sale pe câmp, în a douăsprezecea noapte (5 ianuarie, ajunul Bobotezei) se credea că asigura recolte bune. În Germania: pus în sacul secerătorilor sub numele de Christbrandt(Cărbunele de Crăciun), se credea că ajuta tot la bogăția recoltelor. În Anglia, vechiul obicei cere ca butucul să fie aprins de Crăciun cu o bucată din tăciunele celui vechi, păstrat anume în acest scop. Ei credeau că, atâta vreme cât este păstrat butucul, spiritele rele nu au nicio putere. În Germania se credea că ar ajuta la bogăția roadelor. În Germania centrală, *Christklots,* cum este numit acolo, ars în vatră toată noaptea de Crăciun, se credea că apăra casa de hoți și nenorociri tot restul anului.

În Elveția este cunoscut sub denumirea franceză de *bûche de Noël.* În unele provincii din Franța, mai ales în Provence, se numește *trèfoir,* și era pregătit cu grijă încă înainte de Crăciun, fiind adus în casă cu o adevărată procesiune la care participa toată familia cântând – în vechea provensală – despre binele care intră în casă odată cu butucul. Tăciunele lui trebuia să fie păstrat tot restul anului, fiind folosit la prepararea leacurilor sau ca să fie ars în fiecare zi până la Bobotează, ceea ce mai rămânea era păstrat sub pat (ca să ferească locuința de trăsnet și vitele de boli). Un tăciune din acest butuc, pus în apa pe care o beau vitele, se zicea că le ajută să fete ușor. Iar cenușa împrăștiată pe câmp salva grâul de mană.

La slavii din sud, mai ales la sârbi, ritualul aducerii butucului este îndeplinit cu mare solemniate până în zilele noastre. Butucul trebuie să fie de stejar, măslin sau fag. Unii cred că vor avea atâția miei, viței, porci și iezi, câte scântei vor sări din butucul aprins. Alții, duc la câmp o bucată din butuc pentru ca tarlaua și recolta să fie ferite de grindină.

În Albania, cenușa butucului era împrăștiată pe ogoare ca să fie roditoare. Huțulii, o populație slavă din Carpați, aprindeau focul, în ajunul Crăciunului (după stil vechi, pe 5 ianuarie), frecând două bețe, și-l țineau aprins până la Bobotează. Această credință s-ar putea să fie rămășița unei vechi tradiții ariene care asocia jarul cu zeul tunetului.

Grâul, aluatul și alte tradiții și spuerstiții

Ca mulți țărani din lume, și plugarul român credea că grâul este și el o ființă vie, care are sufletul ei și chiar și conștiința că se integrează cu jertfa ei în legile universului, după cum remarca Ovidiu Papadima în *O viziune românească a lumii.* Această credință explică o serie de obiceiuri și superstiții care sunt răspândite și pe teritoriul României, ca pretutindeni în lume.

Din studiile făcute asupra sărbătorilor la români, a datinelor și credințelor sau a mitologiei române ale lui Tudor Pamfile, Elena Niculiță-Voronca, Romulus Vulcănescu, Ovidiu Papadima ș.a., aflăm nenumărate amănunte pe această temă.

„În Bucovina, și mai ales în satele din jurul Cernăuților, la ajun grâul e mâncarea cea mai de căpetenie, Când se pun la masă sara, întâi din grâu gustă și arunc cu lingura grâu în podea, să se prindă de grindă, că se prind roii, zic ei [...]Tot așa și-n satele din jurul Botoșanilor. În Mânăstirea Doamnei, lângă Botoșani, fac și colivă din grâu, de duc în ziua de Creciun la biserică [...].

O femeie din Mihalcea mi-a explicat astfel însămnătatea grâului, scrie Elena Niculiță-Voronca*: « Noi dacă gustăm sara grâul, făcem închipuirea cinei de taină, că erau 12 cu Domnul Christos, unul ca unul [...]. Dar unul dintre apostoli li-a zis: «Acela care va blagoslovi întâi masa și va gusta din grâu să știți că e el. » Atunci l-au prins și l-au muncit. Chiar și bucatele ce le facem de ajun trebuie să fie 12 feluri, după cei 12 apostoli."* (Datinele și credințele poporului român, Elena-Niculiță –Voronca)

În Moldova, în noaptea de ajun se face un borș cu bob și cu burechiță (un fel de aluat ca niște urechiușe), se mai fac și bucate cu hribi dar, în această noapte trebuie să se mănânce neapărat „găluște" (mai ales din pasat), „vărzare"(plăcinte de post cu curechi – varză murată – cu ceapă, sau din păsat), turte, bob și perje.

În Moldova și Bucovina, de Crăciun se fac niște turte din care se obișnuiește să se păstreze o parte până primăvara, când se pun între coarnele vitelor când pornesc prima dată la arat. Acești colaci se spune că trebuie să fie rotunzi ca soarele și luna. Romanii sacrificau lui Ianus, la 1 ianuarie, un colac numit *„Ianual"*. Deși nu se știe precis ce formă avea acesta, deoarece Ianus este inventatorul cununei de laur – cu care îi împodobeau romanii capul – probabil că și colacii închiați lui erau tot rotunzi. Lui Ianus i se sacrifica și grâu fiert (de Anul Nou) – coliva noastră de astăzi.

În Moldova și Bucovina se fac niște *păsări ale sufletului* - din făină de grâu – care se atârnă în jurul mortului. Crăciunul fiind considerat și o sărbătoare a *„moșilor"* se dă de pomană pentru morți. În popor există credința că, în această noapte, sufletele morților ies din morminte și colindă prin lume, venind să se ospăteze la masa rudelor. În unele sate, mai cu seamă la slavi, se pun pe masă colaci și apă, și înainte de a gusta din bucate cei din casă, dau din ele de pomană vecinilor. Tot în Moldova, de Crăciun se fac colaci, în formă de opt, numiți *„Creciuni"*, care se pun pe „bârsa" plugului la începutul semănatului (cum sunt aceia care se fac de măcinici, primăvara, și se dau de sufletul morților, numiți „sfințișori". Acest obicei amintește de o sărbătoare a romanilor de la 23 decembrie (a manilor și a larilor). Lari erau sufletele care-i patronau, cum ar fi Romulus și Remus, descălicătorii Romei.

În jurul Cernăuțiului*, „sub fața de masă se pune fân, pentru că Domnul Hristos a fost născut pe fân, și de toate semințele ca să rodească, apoi le dau la vite, și mai ales la vaci, ca să nu le poată nimene strica*" La Mihalcea, pun sub fața de masă coasa, ca să fie toți sănătoși, iar sub picioare toporul, alții se așază pe topor, ca să fie tari ca fierul, iar sub masă pun cofa cu apă, să le mearg bine vitelor (Datinele și credințele poporului român, Elena-Niculiță –Voronca)

În Transilvania se obișnuiește ca în noaptea de Crăciun, la un semn al diacului, mirenii să arunce cu boabe de porumb strigând: „Rod în cucuruz!" Obiceiul acesta se pare că este o transformare ciudată a unui obicei din Polonia, unde mirenii aruncă în preot cu boabe de ovăz – în amintirea lapidării Sfântului Ștefan. Tot în Transilvania, în seara de Ajun se împart săracilor, care se adună la biserică, niște colăcei numiți *pizărei,* și o lumânare. Prin unele părți în Oltenia, pe lângă acești pizărei se mai dau și bețele de alun înflorate (în seara de 23 decembrie) la fum. Aceste bețe, numite *colinde,* sunt duse de copii la cimitir unde sunt înfipte la căpătâile mormintelor, alături de stâlpii sau brazii, unde se aprinde și cățuia cu tămâie. Prin Gorj, se spune despre aceste *boate de alun înflorite la fum* că o ajută pe Maica Domnului să așeze la loc furcile pământului roase de diavoli, de-a lungul anului, ca să dărâme lumea.

Dintre numeroasele datini și superstiții, mai cu seamă din Moldova, Basarabia și Bucovina – unde tradiția se păstrează cel mai bine – mai amintim vreo câteva: „De Ajunul Crăciunului și al Boboitezei , se zice că nu trebuie să dai nimic din casă *„că se duce din casă tot norocul."*; în ziua de Ajun , găinilor li se dă să mănânce din sită sau ciur , *„ca să se ouă mult"; iar* ca să nu le

ia uliul puii, se pune o piatră la cuptor, din ajunul Crăciunului şi se lasă până la Bobotează, spre miezul nopţii este aruncată cu cuvintele: *„Cum dorm toţi oamenii şi nimene nu vede, aşa să nu vadă uliul puii mei şi să steie împietrit şi încremenit.*" Deasemenea, în cele două săptămâni de sărbtori, furca nu trebuie să stea goală *„că nu rodeşte cânepa*". Prin Moldva, femeile nu torc de la Ignat până la Bobotează, ca să le meargă bine vitelor şi, ca să vină peţitorii la fetele de măritat. Mai există credinţa că, în noaptea de Ajun, fata îşi poate vedea ursitul, pentru asta pun, peste noapte, pe perispă, sub fereastră, din toate bucatele, ca să vină ursitul să guste din ele şi astfel, fata îl va putea vedea. O altă modalitate, de a-şi vedea ursitul, este să pună o spelcă, din cocul ei, sub prag, ca să treacă preotul, când vine la sfinţit, peste ea, apoi, fata şi-o pune la loc în coc şi se culcă, în vis îi va apărea ursitul.

În Provence (Franţa), prăjitura tadiţională de Crăciun se nmeşte *la pompe* şi este făcută din aluat: iar în Alpii superiori, la întoarcerea de la liturghia de la miezul nopţii, se serveşte o supă groasă din aluat. O altă superstiţie legată de grâu este aceea, practicată cu două trei săptămâni înainte de Anul Nou, când se pun la încolţit, într-o strachină cu puţină apă, boabe de grâu. După cum încolţeşte şi creşte acest grâu, se fac pronosticuri despre vremea şi rodul anului ce vine, precum şi despre sporul casei.

În Estonia, în ajunul Crăciunlui, se face o prăjitură *Christmas Boar* (Mistreţul de Crăciun), care se ţine pe masă până în dimineaţa de Anul Nou, când este împărţită în două jumătăţi, o jumătate este repartizată pe loc, în mod egal, între membrii familiei şi animale, a doua jumătate este păstrată până la vremea semănatului (când este împărţită în acelaş fel). Prin alte părţi, este împărţită între slugile gospodăriei şi animale, pentru a se obţine o recoltă bogată, după cum aflăm din *Creanga de aur* a lui Frazer.

În Peninsula Scandinavă darurile de Crăciun, înfăşurate într-o legătură de paie sau de fân, sunt legate deasupra intrării celui căruia sunt destinate. Când acesta intră pe uşă, legătura îi pică în cap, spre amuzamentul celor de faţă care pândesc momentul. Aici, sărbătorile care marchează trecerea de la un an la altul, încep pe 21 decembrie, şi poartă numele, conform tradiţiei, de „Noaptea cea mare" în care colindătorii *(skeldeşii*) le urează gazdelor belşug şi fericire în anul care vine.

În Norvegia, un snop de grâu este spânzurat pe casă, ca să se ospăteze şi păsările ceului care nu întârzie să apară încântând cu ciripitul or veselii comeseni.

În America, la New Orleans şi Louisiana, comunităţile de imigranţi – compuse din creoli (elita oraşului, care provin din nobilimea franceză şi spaniolă imigrată în Lumea Nouă) şi cajnni (vechii canadieni francezi goniţi de britanici din Noua Scoţie) – au adus cu ele şi vechi tradiţii europene. Dintre numeroasele obiceiuri creole amintim două: *bûche de Noël* (butucul de Crăciun), şi *veilleuse* (veioza) , ambele păstrând denumirea din limba franceză. *Bûche de Noël* este o prăjitură datând din evul mediu. Ea are formă de butuc şi simbolizează căldura focului şi relaţiile prieteneşti din timpul sărbătorilor. *Veilleuse* (lămpiţa de noapte) era folosită de familiile creole, pentru a face atenţi vizitatorii că sunt acasă şi aşteaptă cu plăcere oaspeţii.

Dar cea mai spectaculoasă tradiţie aparţine comunităţii cajune. În Ajunul Crăcunului sunt aprinse sute de focuri de-a lungul ţărmului râului Mississippi, pe o distanţă de vreo 80 de mile (între Orleans şi Bâton Rouge). Obiceiul este o reluare de către cajuni, acum mai bine de un secol, a tradiţiei *les feux de joie* „focurile bucuriei" aprinse pe vremuri de arcadieni. În memoria tradiţiei este păstrată amintirea că focurile acestea erau aprinse de francezii stabiliţi acolo ca să-l ajute pe *Santa Claus* al lor european , numit de ei *Pêre Nöel,* să afle calea la noile lor case de pe îndepărtatul pământ al Louisianei.

Moș Crăciun

Moș Crăciun este cunoscut în toate comunitățile de creșini, idiferent de aspectul pe care îl are și de numele pe care-l poartă.

În Germania se numește *Santa Klaus* și are un ajutor care se numește Knecht Ruprecht sau *Krampus,* în sud pe *Pelzebock, în nord-vest, pe Haus Muff.* În Rheinland, el poartă în spate un sac cu jucării și în mână o nuia. Dar copiii din Germania primesc daurile, din bradul frumos împodobit, chiar din mâna copilului Iisus (*Cristkind).* Pe alocuri, prin Alpi, el poartă - un cap de capră și o mască de demon – înarmat cu o nuia de mesteacăn. În Austria se numește *Christkindl,* iar în unele orașe este înlocuit de o îngeriță, coborâtă special din cer ca să împartă darurile.

În Suedia, moșul este piticul *Jultomten* care vine într-o sanie trasă de *Julbocker,* capele lui Thor (zeul tunetului) purtând în spate tradiționalul sac cu jucării.

În Danemarca, sania lui *Julemanden* este trasă de reni, iar spiridușii din podul casei, *Juul Nisse*, coboară, special cu această ocazie, să împartă darurile aduse de moș.

În Anglia se numește Father Christmas, iar în Franța, Pêre Nöel. Rusia a preferat, în locul moțului, o babă, *Babușca* – bătrâna care le-a arătat un drum greșit celor Trei Magi de la Răsărit și, pentru a-și spăla păcatul, merge acum, de Bobotează și împarte daruri copiilor. Uniunea Sovietică însă, l-a avut pe *Moș Gerilă,* care venea în ajun de Anul Nou, în încercarea de a demitiza moșul creștin. (În China moșul se numește Dun Che Lao Ren – Bătrânul Crăciun)

Cehii îl au pe *Svaty Mikulas* care este pogorât din cer, de un înger, pe ofunie de aur. Tot îngerul împarte, după aceea, și darurile.

Copii din Polonia știu că darurile vin din stele, iar celor din Ungaria le sunt aduse de îngeri.

În Italia, ca și în Rusia, *Befana* (bătrâna care a refuzat să-i conducă pe Cei Trei Crai de la Răsărit, pentru că nu terminase de măturat) vine de Bobotează.

În România, cultul lui Crăciun moș și strămoș, pare a fi un cult solar, mai vechi decât cel al lui Mithra (al Soarelui – luat de romani de la perși) care a pătruns, după romanizare și în Dacia și, bineînțeles, mai vechi și decât cutul creștin și explicațiile lui care au survenit ulteior.

La daci, Crăciunul era o făptură sacră simbolizând vremea creației, când *„toate se făceau și se desfăceau”,* după cum explică Romulus Vulcănescu în *Mitologie română.* În mitologia getodacă se pare că era un strămoș care simboliza echilibrul elementelor din stadiul inițial al *Facerii* lumii , de la începutul creației. Denumirea *Kartum* (creație) a unor localități din Dacia, pare a veni în sprijinul acestei ipoteze. Etimologii susțin însă că numele lui Crăciun în limba romnă ar proveni din latinul *creaio*/naștere, nașterea naturii, transpusă în nașterea lui Crăciun, sau din *încarntatio*/renaștere – renașterea naturii prin încarnarea de Crăciun.

Mitul arhaic: al unui cioban-zeu-moș s-a transformat la creștini în mitul unui cioban hain, care nu vrea să o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul lui. Soția ciobanului, care o primește, este aspru pedepsită, fiindu-i tăiate mâinile. Dar minunea înfăptită de Maica Domnului (după alte variante ale legendei, de copilul Iisus) de a-i lipi alte mâini, *„cu totul și cu totul de aur”,* îl face pe Crăciun să se convertească la creștinism..

De bucurie dă o mare petrecere la care își poftește slugile. În curte aprinde un foc din cioturi de brad, și împarte daruri ciobănești (lapte, urdă, brânză) tuturor, de unde se trage obiceiul darurilor de Crăciun. Acest obicei se suprapune peste amintirea darurilor aduse – după cum afirmă Evangheliile – de regii magi noului Mesia, în staulul în care se născuse. Cântecele de bucurie ale slugilor, în cinstea lui Hristos, au devenit frumoasele colinde creștinești.

De-a lungul vremii, moșul a purtat haine diferit colorate, abia prin 1870 se pare că ar fi

apărut în mantie roşie.

Evident că America a fost aceea care i-a făcut publicitate moşului. Prin 1841, magazinul J.W.Parkinson, din Philadelphia, inaugura un *Kriss Kringle,* care cobora pe horn, exact deasupra magazinului său, spre uimirea şi încântarea copiilor. În 1846, patronul îşi botează magazinul „*Cartierul general* al lui *Kriss Kringle*". Dar abia în 1886, „Boston Store" angajează un emigrant scoţian, Edgar, ca să-l reprezinte pe Moş Crăciun care, stătea de vorbă cu micuţii veniţi să-l roage să le aducă diverse daruri. Tot de pe atunci datează şi primele scrisori adresate de copii moşului.

În Chile, Moş Crăciun se numeşte *Diego Pascoro,* în Ecuador, populaţia coboară din munţi şi se strânge în jurul ieslei frumos împodobite, în Peru, la Lima, de Crăciun se organizează lupte cu tauri sub ocrotirea Fecoarei Maria. *Presebre* – ieslea în care s-a născut Hristos, frumos împodobită, este aşezată în mijlocul oraşului. În Venezuela, sărbătorile încep pe 16 decembrie, iar *presebre* este înconjrată de trenuleţe electrice şi multe jucării. Moşul vine pe horn sau pe fereastră. Copiii, când se culcă, îşi leagă o sfoară, de degetul mare al piciorului, pe care o fixează de fereastră, ca să nu scape momentul în care vine Moşul. La *presebre,* care se află în centrul oraşului, copiii se distrază alergând pe patine cu rotile.

În Australia, moşul vine pe o sanie trasă de canguri.

Felicitările de Crăciun îşi au originea în Anglia victoriană (1840), cu urarea *Merry Christmas,* urare care la fancezi devine *Joyeux Noël*, la germani *Fröchliche* Weichnachten, în Irlanda, *Nolaig Shona Dhuit,* în Italia, *Buon Natale*, în Spania, *Feliz Navidad,* în Polonia, *Wesolich Swiat,* iar în Suedia, *God Jul.* În 1870 felicitările au fost introduse şi în Statele Unite. Prin 1900 apar cărţile poştale colorate, înfăţişându-l pe Moş Crăciun împărţind daruri. Ele erau trimise de Crăciun şi de Anul Nou aproape în toată Europa: Italia, Finlanda, Austria, Germania, Suedia, Franţa, URSS şi Ungaria.

CAMELIA PANTAZI TUDOR

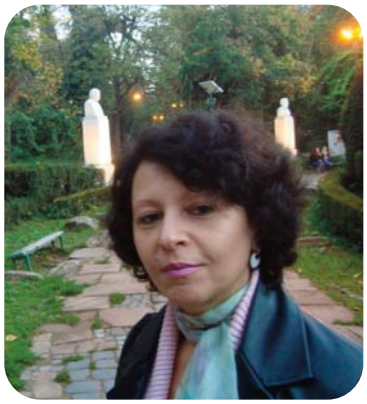

ANUL NOU CHINEZESC

A fost odată un monstru care în ajunul Anului Nou înspăimânta toate ființele, căutând să mănânce turmele de vite, grânele din hambare, chiar și oamenii, în special copiii. Așa spune legenda, iar legendele și miturile și-au lăsat o amprentă neștirbită pe viața chinezilor fiind izvorul unei civilizații ce încântă și impresionează pe oricine are curiozitatea de a o studia. Legenda creaturii îngrozitoare, Nian, continuă cu soluția găsită de oameni pentru a o îndepărta; un copil îmbrăcat în haine roșii a reușit să o pună pe fugă, iar oamenii s-au bucurat dându-și seama că pot scăpa de monstru prin folosirea miraculoasei culori roșii. În acest fel, s-a născut o tradiție.

Înaintea Anului Nou, ușile și ferestrele sunt acoperite de afișe roșii sau împodobite cu lampadare de aceeași culoare. Nefiind suficient pentru a alunga monstrul, se fac zgomote asurzitoare urmărind să fie îndepărtate și duhurile rele care, potrivit credinței populare, pot pătrunde la granița dintre ani prin poarta ce se deschide către lumea demonilor. Și astfel, încântându-și ochii cu aspectul plăcut al decorațiunilor roșii, distrându-se în mijlocul larmei ce le umple urechile cu sunete mai mult sau mai puțin stridente, purtând în suflet speranța unui nou început într-un nou an, chinezii așteaptă Anul Nou, ce marchează începutul Sărbătorii Primăverii de aproximativ 4000 de ani.

Stabilită după calendarul lunar, în mod diferit față de cel solar occidental, trecerea într-un alt an este indicată de a doua Lună Nouă după solstițiul de iarnă, Sărbătoarea întinzându-se pe o perioadă de cincisprezece zile, până la apariția Lunei Pline.

Pentru întâmpinarea Anului Nou, oamenii se pregătesc cu multe zile înainte. În primul rând, există obiceiul de a se face curățenie generală în case, crezându-se că astfel se îndepărtează ghinioanele din vechiul an, creându-se condițiile potrivite pentru a face loc norocului așteptat. În zilele imediat următoare, oamenii fierb carnea, taie puii și gătesc peștele, ca să nu mai fie nevoiți să folosească focul în timpul Sărbătorii Primăverii. Tot pentru a nu perpetua răul în noul an, sunt achitate toate datoriile și se trec cu vederea toate neînțelegerile. Pe uși și pe porți se lipesc afișe cu perechi de versuri scrise pe hârtie roșie cu tuș negru ce exprimă dorințele sau speranțele pentru noul an, precum și tablouri tradiționale pentru a crea o atmosferă sărbătorească, dar și cu scopul de a aduce norocul în anul ce va veni. Pe lângă ornamente sofisticate, casele sunt decorate cu flori pentru a marca în acest fel venirea primăverii. Narcisa și floarea de prun sunt asociate în mod tradițional noului an chinezesc, prima simbolizând norocul, în special când înflorește în cea dintâi zi a anului nou, iar a doua, îndemnând la speranță și curaj. Alături de toate acestea stă caracterul chinezesc simbolizând norocul, expus pe banere confecționate din hârtie roșie în case, dar și magazine. Portocalele și mandarinele considerate ca aducătoare de noroc sunt neapărat prezente în casele oamenilor existând obiceiul de a se oferi rudelor sau cunoștințelor cu prilejul vizitării acestora. În multe familii, având drept credință budismul și taoismul, altarele și statuile sunt curățate, iar decorațiunile altarelor din vechiul an sunt înlocuite cu altele noi. Astfel, pe 23 decembrie există obiceiul pentru taoiști de a se închina zeului Bucătăriei numit Zhang sau Su Jili. Potrivit legendei, acest zeu, mesager al Împăratului de Jad (ceresc),

împreună cu soția lui, Wang, vizitează fiecare familie și raportează Împăratului toate cele aflate. Oamenii manifestă respect și o oarecare teamă față de el și, pentru a nu-i vorbi de rău Împăratului, îi aduc ofrande, în funcție de posibilitățile fiecăruia, cum ar fi spre exemplu, o varietate de pepene dulce presărat cu o cremă din pudră de malț vâscoasă care semnifică ideea că zeul și zeița vor avea buzele lipite după savurarea acestuia. Pentru calul zeului sunt lăsate în afara casei apă rece și un coșuleț cu paie și fasole. Apoi, locatarul casei respective aprinde trei bețe de bambus, rupe imaginea zeului și a zeiței de pe peretele negru al încăperii și le arde într-un ceaun, astfel cei doi zei în flăcări vor merge la cer să dea raportul Împăratului de jad.

Vizitele prin magazine reprezintă o preocupare plăcută a oamenilor, îndeosebi în acele zile. Vânzătorii chinezi purtând surâsul lor permanent se descurcă de minune să facă față mulțimii de cumpărători care parcă nu se pot opri în a-și umple sacoșele cu diferite produse socotite necesare pentru a se simți bine sau pentru a le oferi familiei și prietenilor, conform unui străvechi obicei. Pe lângă cadouri se dăruiesc bancnote noi în plicuri roșii purtătoare, potrivit tradiției, de noroc și de prosperitate atât aceluia care le dăruiește cât și celui ce le primește. Nevoia de apropiere, dorința de a fi împreună, de a împărtăși bucuria unor clipe de relaxare și distracție, determină multe familii să păstreze obiceiul de a expune în casă *tava uniunii* – simbolizând apropierea dintre oameni - o tavă compusă de obicei din opt compartimente, fiecare dintre acestea deținând un anumit fel de produse, dulciuri și fructe, pentru a trata musafirii. Peste tot, atât în case cât și în afara lor, domină atmosfera de bună dispoziție, iar activitățile culturale și distractive în locuri publice sunt deosebit de bogate și variate.

În ultima seară a anului, oamenii se culcă după miezul nopții pentru a-și lua rămas bun de la cel vechi și a-l întâmpina pe cel nou. Acest obicei numit „în așteptarea noului an" este momentul în care, dintre toți zeii, doar cel al Bucătăriei și soția sa pot reveni după o perioadă de șapte zile de ședere în ceruri, pentru a-i proteja pe oameni și a le aduce noroc în noul an.

Masa pusă la granița dintre ani are o deosebită importanță. Venind din toate părțile lumii pentru a se alătura celor dragi, oamenii creează probleme trenurilor și companiilor aeriene și supraaglomerează marile orașe din dorința de a se întoarce în mijlocul familiei și de a se reuni în jurul acestei mese numită *masa reîntregirii.* În sudul Chinei, meniul, bogat, cuprinde peste zece feluri de mâncare din care nu lipsesc peștele și brânza de soia. În nord, fiecare familie are obiceiul de a pregăti împreună colțunași. Peștele întreg este nelipsit, capul reprezentând un nou început, în timp ce coada semnifică un sfârșit fericit al anului respectiv. Semn al belșugului, el nu se consumă integral în acea noapte, ci se păstrează pentru prima zi a anului nou pentru a atrage prosperitatea. După terminarea mesei, persoanele vârstnice trebuie să dea bani celor mai tineri în plicuri roșii alături de urări de viață lungă.

În prima zi a noului an oamenii, îmbrăcați în haine noi, pleacă în vizită la rude și la prieteni pentru a le adresa urări de viață lungă, sănătate și altele asemenea, servind împreună fructe, dulciuri și ceai. În următoarele zile, se adresează rugăciuni strămoșilor și zeilor, se evită discuțiile în contradictoriu, ginerii își prezintă socrilor respectul lor, se aduc ofrande Impăratului de Jad și se respectă tot felul de alte obiceiuri până la data de 15 a primei luni selenare când,

Sărbătoarea Lampioanelor, numită și Sărbătoarea Găluștelor de orez, pune capăt Festivalului Primăverii. Este un nou prilej pentru membri familiei de a fi împreună pentru a mânca găluște de orez. Lampioanele col-

orate aprinse în acea zi simbolizează înțelepciunea și urează tuturor mult noroc în anul nou.

Obiceiurile și tradițiile sunt foarte diverse pe teritoriile locuite de chinezi dar din varianta simplificată prezentată se poate constata că multe dintre acestea sunt foarte asemănătoare cu cele respectate de populația occidentală, ceea ce conduce la ideea că nu are importanță naționalitatea, teritoriul, religia, pentru că oamenii sunt uniți prin dorința funciară de a fi fericiți, de a trăi liniștiți, de a împărți momentele importante ale existenței lor cu familia și prietenii, sunt legați prin speranța nepieritoare într-un viitor mai bun care să le împlinească visele. Indiferent de credința religioasă, suntem cu toții - ființe umane.

Până la data de 10 februarie 2013, ne aflăm în Anul Dragonului, un an care favorizează îndrăzneala și demararea de noi proiecte, apoi vom intra în Anul Șarpelui, anul dobândirii înțelepciunii. În zodiacul chinezesc, format din 12 semne zodiacale, fiecare fiind reprezentată de un animal, Zodia Șarpelui este considerată o zodie enigmatică, intuitivă, rafinată. Astfel, Anul Șarpelui va fi un an prielnic pentru autoperfecționare și învățare, dar nu oricum, ci va trebui să învățăm să trăim în condițiile răului fără a ne învenina inimile și fără a răspunde răului în același fel. Prin inteligență și înțelepciune vom găsi calea spre rezolvarea oricărei situații dificile. Alegerea ne aparține.

BORIS MARIAN

Hanuca și sărbătorile de iarnă

Cine merge în Țara Sfântă sau trăiește acolo nu va observa prezența iernii cu care noi, europenii ne bucurăm sau ne întristăm. Dacă în Europa bucuria o aduce zăpada, în Eretz Israel mai plouă, mai răsare soarele, dar Hanuca este sărbătoarea care bucură sufletele evreilor oriunde se află. Creștinii îl au pe Moș Nicolae și apoi, marea sărbătoare a Crăciunului, de 25 decembrie. Nu este o întâmplare faptul că unele sărbători iudaice sunt apropiate calendaristic de cele creștine. Noul Testament are ca fundament Vechiul Testament, care este chiar Biblia ebraică, tradusă cândva în greacă (Septuaginta), în latină și apoi în mai toate limbile pământului. Lumina, căci Hanuca este o sărbătoarea a luminilor (Hag Haurim) începe anul acesta în ajunul zilei de 9 decembrie (pe 8 decembrie, după apusul soarelui) a premers Nașterii Mântuitorului, conform Noului Testament. De altfel în Evanghelii se fac numeroase trimiteri la Sărbătoarea reînnoirii, a dedicării. Este o sărbătoare care durează opt zile (25 Kislev - 3 Tevet), comemorând rededicarea Templului din Ierusalim în urma victoriei revoltei conduse de frații Macabei asupra monarhiei seleucide din Siria, care încerca să distrugă religia evreiască și să elenizeze popoarele de sub dominația sa. Principalele evenimente asociate cu Hanuca s-au desfășurat între 165-163 î.e.n., deși lupta armată a Macabeilor împotriva grecilor a continuat încă mulți ani, până când evreii din Ereț Israel și-au dobândit de facto independența. Hanuca este așadar o sărbătoare postbiblică. Este o sărbătoare mai mult laică, în timpul căreia munca și alte activități nu sunt interzise.

Numele "Hanuca" derivă din verbul ebraic care înseamnă "a dedica". Istoria spune că după ce forțele lui Antioh IV au fost izgonite, Macabeii au descoperit că aproape tot uleiul de măsline pentru ritual a fost profanat. Ei au găsit doar un singur vas care era încă sigilat de Marele Preot, cu suficient ulei cât să țină Menora în Templu, aprinsă pentru o singură zi. Dar lumânărica sfântă a ars timp de opt zile. O sursă istorică, Antioh Megillat, sau Pergamentul lui Antioh, este scrisă în arameică și în ebraică; versiunea în ebraică este o traducere literară din arameica originală. Ea a fost publicată pentru prima dată la Mantua în 1557. Saadia Gaon, care a făcut traducerea în arabă în secolul al IX-lea, a atribuit textul chiar Macabeilor. Textul ebraic a fost tradus în limba engleză în Siddurul (Cartea) lui Philip Birnbaum, în secolul XIX. Hanuca este dedicată puterii lui Dumnezeu și are semnificații mesianice, cu referiri în Matei 25:1-8 și1 Corinteni 6:9. Cabala ebraică și creștină au preluat anumite aspecte ale sărbătorii. Deși candelabrul obișnuit la evrei are șapte brațe (Menora), de Hanuca se folosește Hanukia cu opt brațe, zilnic aprinzându-se câte o lumânare până în a opta zi. Hanuca a căpătat în ultima vreme o importanță mult mai mare, devenind un substituit al Crăciunului pentrui copiii evrei crescuți într-un mediu creștin. În prima noapte de Hanuca se recită Șehecheyanu , "Care ne-ai dat viață", o binecuvântare tradițională.

Fostul Șef Rabin din interbelicul românesc, dr. Iacob Niemirower scria că „renașterea iudaismului, în timpul de față , face ca ideea de Hanuca să lumineze mai strălucit decât lumânările

obișnuite.

În vechime, regina Alexandra Salome a orânduit modul cum se serbează victoria Macabeilor. Pe arcul lui Titus din Roma se remarcă înfățișarea sfeșnicului adus de la Templul din Ierusalim, distrus în anul 70 de viitorul împărat, pe atunci general.

Șef Rabinul dr. Moses Rosen (m.1994), ultimul care a purtat acest titlu în România , numea Hanuca drept „sărbătoare a înnoirii". Învățatul francez Jacques Attali scria că sărbătoarea de Hanuca îi aducea cele mai mari satisfacții, se juca, împreună cu alții copii cu titirezul, DREIDL, care are pe fiecare fațetă o literă semnificativă din tradiție, își punea fiecare o dorință, mâncau gogoși parfumați cu mirodenii, adulții erau veseli, greșelile copiilor erau iertate. Am participat și eu la numeroase asemenea ocazii, fie în sinagogă, fie acasă la un prieten. Cei care țin de mișcarea Habad Liubavici (urmași ai hasidismului din secolul XVIII) știu să dea o amploare deosebită acestei sărbători. De fapt bucuria are o explicație argumentată – victoria Macabeilor a dus la reînființarea unui stat evreiesc, regatul Hașmoneilor, în ciuda unei dominații covârșitoare a grecilor, regat care a fost înfrânt mult mai târziu de romani. Numele de macabeu este un nume de cinste și chiar sportivii preiau denumirea pentru cluburi sportive de diverse profiluri (footbal, baschet). În România a existat înainte de război un club Macabi, iar în Israel există de asemenea cluburi cu această denumire. Diaspora de 2000 de ani a făcut ca evreii să priviți ca un popor incapabil de a se apăra, astfel se explică și ororile la care s-au dedat regimurile Germaniei naziste și aliaților ei. Sionismul, cel care a creat condițiile reînființării Statului Israel a preluat și tradiția Macabeilor, numai unitatea și dragostea de libertate pot duce la independență. Este o lecție pentru orice popor, nu numai pentru evrei.

DIANA MEDAN

Hanukkah – lumânări de gânduri

O lumânare aprind pentru tine
Suflete al meu, care încă plutești
Prin viață, ca un fulg de nea,
Dorești, speri, crezi, iubești...

Două lumânări aprind pentru voi
Părinți ce viață mi-ați dat,
Și două mâini, două picioare, doi ochi
Să prind, s-alerg, să visez –neîncetat...

Trei lumânări aprind pentru voi
Voi trei ce sunteți unul, numit om
Corp, spirit și-acel straniu răsuflu
Ce poate mișca munții și orișice atom

Patru lumânări aprind pentru voi
Ale pământului puncte cardinale
Est, Vest, Sud și Nord, ca-ntr-o horă,
Rotundă-i lumea, o, voi, iluzii fatale...

Cinci lumânări aprind pentru voi
Simțuri ce conturați un mic univers,
Mărunțel și omenesc și sperios,
Ce-adesea se poticnește în mers...

Șase lumânări aprind pentru voi
Colțuri de stea, colțuri de scut,
Maghen David milenar,
Simbol de neam în lacrimi crescut...

Șapte lumânări aprind pentru voi
Zile-n săptămână ce- alergați
Așa grăbite spre regina Șabbat...
Timpul ne privește cu ochii lui speriați!

Pe candelabrul de Hanukkah
Opt lumânări aprind pentru voi
Cei care fără vină-ați murit
Lumii spunând că Unul e-n toate

Pustiu...
Lung șir de tăcuți eroi
Ceva din mine încet s-a topit
Iar noaptea e plină de șoapte...
Afară-i soare, ori ninge, ori plouă?
Nu știu...
Pe candelabru ardem nouă...

Anotimp rece la Ierusalim

Plouă!
Adesea, firmituri reci,
Ca lintea-nghețată
Se amestecă printre picături...
O armată complexă,
De boabe apoase
Sau de lacrimi,
Năvălește din cer...
Plouă, cu multă ambiție,
Uneori,
La Ierusalim...
Și vremea pare nemișcată...
Și vântul bate
Printre milenare ziduri...
În bibliotecă,
Ascuns ca-ntr-o Arcă,
Mă simt apărat:
Oameni și cărți...
Clădirea-i o barcă,
Plutind în nemișcare,
Prin ploaia deasă,
Și ape de gânduri
Și ape de vise...

Grăind în tăcere...
Ea, parcă susține,
Oameni și cărți...
O specie
Pe cale de dispariție,
Ce urmează să renască
În lumea ce vine...
Poate,
Sper,
Chiar și din mine...

Prima ninsoare

Când o să cadă prima ninsoare
Eu nu o să mai fiu aici ca să gust din ea,
Voi fi în oraşul de dincolo de soare,
Oraşul fără ziduri din inima mea...

Când o să cadă prima ninsoare
Mă voi ascunde într-un fir de iarbă,
Sau în tulpina cu sevă de floare
Ce-și pleacă fruntea sub zăpada albă...

Când o să cadă prima ninsoare
Eu am să fluier prin mii de viori
Ș-am să cobor din vremea viitoare
Ca să mă scald în ape și-n roua din zori...

Când o să cadă prima ninsoare,
Ah, cerule de nu ar mai cădea,
Voi fi chiar vara înfloritoare
Ce vrea să vină iar în urma sa...

Bătrânul

Rece, curat, clar:
Peisaj de iarnă, peisaj selenar...
Omăt pe străzi dintr-un sat,
De lume uitat...
Brazi încărcați cu zăpadă pufoasă,
Miros de pâine copată în casă,
Copii prin zăpadă zburdând
Și colinde cântând,
Și Moșu-așteptând...
La casa bătrânului Șmil
Un candelabru arde tiptil...
El n-are brad împodobit
Iar lumea zice că-i smintit,
Nu vrea cârnați,
C-ar fi spurcați,
La popă nu se duce
Și nici nu-și face cruce...
Deschide ușa bosumflat,
Murmurând pe-nfundat...
Colindă pruncii cam sfioși,
Primesc o pungă cu gogoși...
Din casa lui cea izolată
De vremuri apăsată,
Din casa de din vale,
Lumea privește cu jale,
Bătrânul de toți uitat,
Ultimul evreu din sat...

MIHAIL GRĂMESCU

Detunătorii

1.

Știți de ce nu mai vine Moș Crăciun? Fiindcă îl gonesc ei. Îl exorcizează. Înainte vreme venea. Poate că voi nu vă mai amintiți, sau poate că la voi n-o fi venit niciodată, dar eu l-am întâlnit – la mine venea! Îmi dădea diferite fleacuri, fleacuri ca să nu se impacienteze ai mei, sau **ăilalți**, că „*de unde am eu lucrurile alea*”? Dar în sacul lui se găseau și obiecte de preț – puteai scoate de acolo și cadouri regale: pietre prețioase, sau scule meșteșugit lucrate – scule rare și scumpe – sau aparate din viitor: radiouri cu tranzistori, sau brățări de aur și argint, sau inele cu briliant, sau multe alte lucruri, unele din vremuri care au fost, altele din vremuri ce or să vină – nu știai la ce slujesc sau la ce ar putea să slujească... Ce să mai zic de broderii fine, de gobelinuri sau de dulciuri...

Bătrânul „ *cu barbă albă”, „cel încărcat de ani”, „pe tron de lumină”,* cel care *„stă pe o mare de cristal”* (dar *„să nu zici de ea că e apă”*). Dumnezeu. Înconjurat de patru ființe zoomorfe. De patru sfetnici sfârâind *„Sfânt, Sfânt, Sfânt”*. Bătrânul în rasă roșie. Cu cagulă de strai monastiresc. Bătrânul **care dă, care oferă daruri.**

Prin cartierul nostru sărman, Măș Crăciun, Domnul Păcii și Darurilor trecea în fiecare an. Cine avea ochi să-l vadă, îl vedea. Cine avea urechi să-l audă, îl auzea. Încă nu te înșela și-ți dăruia orice-ai fi dorit din sacul Lui – dacă fuseseși cuminte și ascultător. Și pe Moș Crăciun nu-l puteai înșela, cuminecându-te înainte de venirea lui, la biserică. Fiindcă Moșul **știa**!

Dar de unde și pe unde venea, oare? Să fi venit el chiar pe horn, ca un Domn al Focului, ca o divinitate a Luminii și Căldurii (cu caracter htonian)? Sau „ușa” pe care intra el la noi se putea afla oriunde? – în ziua aceea Ușile se deschideau, toate ușile – ca o mare taină – și cei de pe Lumea Cealaltă care mai aveau datorii pe lumea aceasta veneau să și le achite?

Și să fi fost oare întâmplare, hazard, sau ce determina ca Ziua Moșului Bun să corespundă cu ziua Celuilalt, Domn al Războiului: Moș Gherilă, pe care îl preamăreau Detunătorii?

-Vouă ce vă dăruiește Moș Gherilă ăla al vostru? întrebam noi, „închinătorii” lui Moș Crăciun, pe **ceilalți**, pe Detunători.

-Nimic! Moșul nostru nu ne dă nimic!

-Și, atunci, de ce nu veniți și voi să vă închinați la Moșul Nostru?

-Fiindcă Moșul vostru este Ispititorul. Moșul vostru este Satan! exclamau ei.

2.

Una dintre caracteristicile darurilor Înșelătorului era și faptul că atunci când ți le arăta „îți luau ochii”. Erau mirifice, ca tot ce îți dorești foarte mult, dar care este prea scump ca să poți pretinde alor tăi să-ți cumpere. „*Când voi fi mare”*, îți spuneai, *„am să-mi pot cumpăra și eu așa ceva”*. Sau *„Când voi fi mare am să pot spune lui Moș Crăciun să-mi aducă și mie cadou așa ceva”*. O motocicletă, sau un televizor, sau un casetofon, sau un revolver...

Mentalitatea infantilă este superficială. Când Moșul îți oferea *„sclipiciul”* nu stăteai să controlezi, să încerci, să cauți dacă e funcțional. Îl primeai, bucuros – și abia după aceea remarcai,

sau ți se spunea că „*trusa de tuns*” este de plastic, nu face nici două parale, ca și „*trusa de doctor*”, că „*telefonul*”, chiar dacă țârâie, este doar jucărie și nu poți vorbi la el cu nimeni, sau că frumosul cesuleț, făcut chiar pentru mâna ta, nu are „*motor*” – așa cum au ceasurile „*oamenilor mari*”, și nu-i făcut decât ca să te joci cu el învârtindu-i limbile de la țumburușul de plastic. Artefacturi. Succedanee. Aur de tinichea, calp. În palmă ți se părea adevărat, dar dacă îl încercai, dacă îl scoteai față de altcineva să te fălești cu el, se transforma, în mod miraculos, în simplă poleială. Ca și bicicleta pe care ți-o oferea Moșul, și care se dezarticula în piese vechi, de carton presat, sau ca haina lui de gală care, dacă o căutai bine, se vădea rărită la țesătură și lipită cu pap într-o înnădeală precară. „*hainele cele noi ale Împăratului*”.

Până și bunătățile cu care te tratarisea, dacă le mâncai atunci când ți le dădea El, erau bune, dar dacă le lăsai până a doua zi, se stricau – asemeni *manei* cerești din pustie.

Să fi fost Moș Crăciun doar un rit de inițiere.

3.

Detunătorii lui Moș Gherilă erau altfel decât noi. Ei nu primeau nimic – refuzau darul Minunii ca atare – nu se lăsau înșelați. Ei îl alungau fără milă pe „*jidovul rătăcitor*” care, ziceau ei, trebuia „*să dea cont*” de o mare avere pe care o adunase și risipise aici, pe Pământ.

Moș Gherilă era Domnul Războiului și al Tunetului. El îl alunga din urmă pe Moș Crăciun în fiecare zi a anului, și doar de Ziua Lui ni-l dădea nouă pe mână, să-l alungăm și pedepsim și noi. Asta era „*lecția*” pe care o aveam de învățat de la Ei. O sectă a refuzului Darului. Fiindcă Darul era de la Satan.

„*Să nu primești nimic de la străini! Să nu ridici nimic de pe jos!*” erau preceptele Legii Celei Adevărate. Nu Legea din Biblie. Aceea era altceva.

Să-ți faci singur. Cu mâna ta. Și să aperi cu îndârjire ceea ce era **al tău**. Cu forța armelor să aperi. Cu „*pocnitori*”. Cu detunături. Trăznindu-l pe milogul și cerșetorul ăla de Moș Crăciun, „*Moșul Bun*”, căruia nu trebuia să-i dai nimic și de la care nu trebuia să primești nimic.

„*De unde ai asta*” – te întreba îndată (până a doua zi te dădeai tu de gol!) tovarășa pionieră-șefă Legea. Și „*am primit-o de la Moș Crăciun*”, sau „*am găsit-o pe stradă*” nu era o scuză și nici o explicație. Așa cum nu puteai apela nici la afirmația că „*am găsit-o prin casă*” sau „*în pod*”, fiindcă riscai să-i bagi pe ai tăi la apă. Darul lui Moș Crăciun era un lucru interzis. Un „*cocoșel*”, o carte veche, un obiect de preț. Sclipitor, dar periculos și aproape imposibil de justificat, daca îl găseau la tine. Un lucru **rar** și, tocmai de aceea, ușor de identificat printre lucrurile de serie, industriale, ale celorlalți. Iar dacă mai făcuseși și prostia să **semnezi** de primire pe „*Lista*” lui Moș Crăciun, ăla erai! Fiindcă Moș Gherilă și Detunătorii lui neînfricați erau în stare să meargă chiar și până în Rai, înaintea Domnului (Judecătorului Suprem), sau până în Iad (înaintea altor Judecători) ca să caute **lista** aceea a **semnăturilor**. Păi tu erai prost? Nu știai să citești? Tu nu vezi pe ce ai semnat aici?

În seara Crăciunului începea vânătoarea lui Moș Crăciun, pe care chiar dacă nu-l vedeau (fiindcă Detunătorii lui Moș Gherilă nu mai aveau ochi să-l vadă pe Moș Crăciun, Domnul Milei; lor nu li se arăta Moșul Bun – erau pedepsiți să „*nu li se facă semn pe cer*”), însă îi deduceau prezența miraculoasă – ca inchizitorii medievali care știau să-i facă pe păcătuiți să mărturisească Păcatul cu Satan, deși ei nu avuseseră nicio întâlnire cu Prințul Lumii – celălalt Înșelător, sau, poate, Același mare și unic Înșelător în diferitele lui ipostaze – așa cum Dumnezeu era, și El, Unic.

Detunătorii. Demnii urmași ai dacilor care săgetau norii cerului, să trântească din ei Vârcolacii. O similitudine în acțiunea întreprinsă – aceeași poziție față de Divinitatea demascată.

4.

Pe străzile urbei pregătindu-se de sărbătoare răsună iar, de cu multă vreme înainte, detunăturile. „*Arme*" false, țevi de plastic în care carbidul cu scuipat explodează sub flacăra chibritului.

Părinții lor știu ce le fac copiii, chiar ei i-au trimis „*Să se joace*". Sunt, și ei, tot Detunători. Sau au fost. Deși, majoritatea lor, nici nu-și mai amintesc de la ce a plecat „*jocul*" ăsta. Astăzi „*se joacă*" și ei de-a „*Moșul Bun*". Au uitat vânătorile la care-au participat cândva, alături de alți detunători ai lui Moș Gherilă. Așa cum, cu numai cinci ani în urmă, un alt Detunător a uitat că secta asta din care făcea parte nu crede în darurile din Ziua Moșului. A făcut greșeala de a promite atunci „*o să vă dau*", și a căzut detunat – „*el e Moș Crăciun*"! Sacrificiile Moșului în oricare dintre ipostazele Sale. Pe cruce, ca Mântuitorul, sau lapidat la colțul străzii, ca falșii Cristoși. O divinitate a Darurilor. Divinitatea Sacrificiului.

„*Nu de tine s-au plictisit oamenii, ci de Mine*" – i-a suflat la ureche lui Moise. Așa cum, înainte de Exod, „*neamul acesta*" se plictisise de harbujii egiptenilor. Un neam cârtitor.

Iar Divinitatea – poate ipostaze ale aceleiași Divinități: Moșul Bun, spate în spate cu Moș Gherilă: un Ianus cu două fețe: Pacea și Războiul; Apărătorul cu Arma (ale cărei statui eliberații le-au dărâmat, sătui și de „*binele*" ăsta) și Mângâietorul. Înșelătorul, cu Viața, și Cel Al Adevărului, Necruțător.

Tu de partea cui ești? Tu cu cine ții?

O acvilă bicefală sfârtecând trupul titanului Prometeu. Om și divinitate. Înlănțuitul Titan Tiphon. „*Sfânt trup și hrană sie-și*" cum în caracteriza Ion Barbu.

5.

În Noaptea Darurilor, în Noaptea Harului, cei-ce-L-refuză detună în întuneric, pe străzi, să te sperie, să-L sperie și alunge. Din pricina lor nu ne mai vizitează Moșul. Nu mai are curaj s-o facă. Fiindcă Moșul Bun este laș ca un **Iepure**. **Unul**. Un model, în lumea exterioară, având rolul să regleze prin persuasiune secrețiile hormonale ale societății.

6.

Și iată că azi, matur fiind, doar m-am purificat, doar am crezut, o clipă, iar, în El. Și mi-a dăruit, din nou, ca și în alte dăți. Discret, pe calea oamenilor – ca și când ar fi venit din partea acestora – ca și când ar fi venit de la ei... O moarte, un testament, o cupă veche de cristal (nițel ciobită), o amforă cu picior de metal nobil, dezghiocată (dar chiar *din Templu*), obiecte de demult, din comoara Templierilor. E bogat Moșul! *Elke* – de Bruegel. Blestematul de cocoșat! Dar, ca și-n alte dăți, darul lui mi-a fost de rău augur pentru cele ale lumii acesteia, pe care le câștigasem cu trudă și strădanie.

Sacul său e plin cu lucruri vechi – „*piatra pe care constructorii au dat-o la o parte*". O lume apusă, printre ale cărei relicve bântuim ca printr-un tezaur mirific. Comorile lui Aladin dintr-un basm în care, dacă vei crede iar, perdeaua de pe ochi se va spulbera și o să recapeți vederea aceea primordială, infantilă. Vei învăța să te bucuri iar, copilărește, de darurile ieftine ale Moșului.

Însă Moșul nu ți se va mai arăta niciodată. O Mare Divinitate Absentă. „*Nu poți vedea chipul Lui și să mai rămâi în viață*".

Dar după moarte?

„*Dumnezeu este al celor vii. Morții nu au Dumnezeu*"!

Divinitatea e un Moș? Moș = mort? Urmărit peste tot de secta Detunatorilor, cu ură. Ur-

mărit de copiii neînțelegători și nerăbdători, de copiii răi batjocorind Spiritul, Duhul? Divinitatea urăște copiii? Râsul lor? Prea proaspăt născuții, încă prea aproape de Mărul Cunoașterii, de Mărul Răului, Raiului? „Copiii", peste care Samson năruie pietrele Templului ca să le strice obraznica veselie. „*Acesta este Fiul Meu cel mai iubit*"!

Un învățător bătrân și ostenit, care a înțeles că pentru aceștia nu există Mântuire. Sunt toți răi! „*Cine v-a învățat să veniți la mine? Năpârci și fii de aspide! Faceți copii mai buni, mai întâi*"!

7.

Ziua Detunătorului. „*Ce așteptați voi de la Ziua Domnului? Voi credeți că va fi o zi de lumină? Dar va fi o zi de întuneric și de scrâșnirea dinților*"!

O umbră în mantie roșie trece prin noapte. Zăvoarele Ușilor sar! Un înger de lumină, cu spadă de foc, îl însoțește.

Nu Moș Crăciun, bătrânul decrepit, bate burgul în noapte aceasta, cu daruri, ci Călăul din Meung cu cagulă roșie! Pe care fiii lui, micii Detunători, îl simt și îl alungă, înfricoșați, cu succedanee de arme, într-o vânătoare halucinată. Jignită, Blânda Divinitate a Timpului își arată colții, întărâtată. „*Părintele Bun*" de altcândva este Tatăl Înfricoșător ce bântuie azi lumea să-și sfâșie progenitura care l-a jertfit într-un abominabil paricid Uranian.

„*Moș Crăciun*"? „*Moșul Bun*"?

„*Pelicanul*"? Care „*cade de pelican*"?

Ăsta e „*Tatăl vostru*"? „*Din Ceruri*"?

Pe care noi l-am răstignit.

La călăul din Meung vă închinați voi?

Lua-L-ar dracu!

ANA-MARIANA IONESCU

PĂDUREA DE ARGINT

Pădurea de argint nu era o pădure obișnuită cum ai putea crede, în primul rând când apucai să te vezi în fața ei simțeai cum ți-se taie răsuflarea și spuneai că așa ceva nu are cum să existe.

La poalele Muntelui Roșu, n-am înțeles niciodată de ce era numit așa, ți se înfățișa minunea. Cu cât te apropiai mai mult de pădure, pașii tăi aveau un clinchet de parcă ai fi avut ciucuri de sticlă prinși de sandale, sunet care sporea cu fiecare pas, cu cât te afundai în Pădurea de Argint.

Crengile copacilor se înălțau spre cer, după care, ca niște brațe obosite se curbau spre pământ, atârnând ca niște umbrele mari sclipitoare, și cu fiece adiere de vânt, cât de ușoară ar fi fost, frunzele cristaline se atingeau ușor și stăteau la taifas gălăgioase.

Cu pași mici și cu multă grijă călcam prețioasele pietre și priveam când înainte, când înapoi, cu teama că aș putea deranja spiritul acestei păduri, sau cine știe, poate vreo Babă Cloanță.

Nu, așa pădure frumoasă nu ar putea adăposti decât ființe frumoase, lipsite de răutate.

- Bineînțeles, vezi, ai ghicit!

Cel care răspunse gândului meu se înfățișă pe dată în fața ochilor mei sub forma unui iepure mare pufos și argintiu ca razele lunii.

- Tu cine ești, și buzele mele s-au arcuit în sus de bucurie, la fel ca și sprâncenele surprinse de apariția asta neobișnuită sau, mă rog, destul de obișnuită ca și pădurea în care locuia minunata ființă.

- Te invit acasă la ai mei și-ai să vezi cine suntem și putem vorbi mai mult, nu are rost să stăm la poveşti aici în mijlocul drumului, mai ales că se apropie ora când trebuie să treacă pe aici caleașca zânei pădurii. Nu e frumos, asta se învață încă de când ești mic, tu nu știai asta?

- Păi, eu nu sunt de pe aici, de unde să știu?

- Curios, credeam că ești verișoara Zânei de Diamant, semeni cu ea.

Surprinderea mea îi stârni un chicot de râs iepurașului, care îmi dădu cu o lăbuță încet peste umăr și-mi zise..

- Apropos, eu sunt Lumier, tu cine ești?

- M...Micaela, am reușit să bâgui eu încet.

***

Căsuța care apăru în fața ochilor noștri era săpată în stânca alb-sclipitoare, iar la ușa în formă de arcadă, de-o parte și de alta, și la geamurile mici în ghivece și mai mici tronau niște mușcate mari și roșii ca sângele. Poate sunetul pașilor pe pietriș, făcu ca ușa să se deschidă și să năvălească afară, copii mici, fidele, ale noului meu prieten. Mă înconjurară și toți ațintiră asupra mea ochi mari albaștri, și ca într-un cor izbucniră..

- Tu cine eşti, cine eşti, eşti o zână din poveşti.....

Roata lor în jurul meu începu să mă ameţească, la fel ca şi cântecelul ce se tot repeta la nesfârşit.

- Ajunge, am zis, şi poate puţin cam tare pentru că din toată ţopăiala lor, m-am trezit în faţă cu mici stane de piatră, ce clipeau des a mirare.

- Eu sunt Micaela, îmi pare rău că am avut tonul cam ridicat, dar m-aţi ameţit de tot. Mai bine facem cunoştinţă, şi le-am întins prietenoasă mâna zâmbindu-le. Toţi se aşezară unul în spatele celuilalt şi veniră să se prezinte în cel mai frumos mod cu putinţă, ridicând delicat lăbuţa dreaptă şi înclinându-se în faţa mea, după care se aşezau lângă Lumier.

- Marie...
- Joana...
- Florance...
- Emil...

şi ultimul, pufosul, ceva mai grăsuţ, George timidul, ce-şi aplecă ochişorii umbriţi de gene dese şi lungi.

- Haideţi în casă, ne pofti Lumier închizând uşa după noi.

- Oau, ce frumos e la voi, în faţa mea se desfăşură o imagine de basm, într-un micuţ şemineu ardeau vreascuri din care săreau scântei roşiatice, iar de-o parte şi de alta se întindeau nişte pătuţuri mici, acoperite de plăpumioare verzi, roşii, albastre, galbene, după gustul fiecăruia. În mijloc, o măsuţă rotundă în jurul căreia se aflau scăunele de răchită, aşezate pe un covoraş ce împletea toate culorile curcubeului. Cineva aranjase cu grijă nişte flori mici albastre într-o vază de alabastru, probabil una dintre fete.

- Poţi să stai aici...
- Ba aici..
- Stai la mine!

- Uite ce e, n-am să mă aşez pe scăunelele voastre, am să prefer să stau pe covor, nu vă supăraţi, nu-i aşa, n-aş vrea să stric ceva. E atât de frumos la voi, şi ochii îmi căzură pe o fotografie mare din perete din care zâmbeau doi iepuraşi albi pufoşi, unul cu papion, iar cealaltă cu pălărioară roz.

- Sunt ai noştri, i-am pierdut toamna trecută când au plecat pentru provizii spre Muntele Roşu. De-atunci, spuse Lumier, eu am grijă de fraţii mei, uite, mai e puţin şi vin sărbătorile, trebuie să pregătim atâtea, întoarse privirea pentru a nu-i vedea lacrimile din ochi şi apoi continuă: În mijlocul Pădurii de Argint va fi petrecere mare. Ne întâlnim cu toţii la stejarul cel bătrân, cel mai bătrân, şi punem de sfat. Vin cerbii şi căprioarele, urşii, bufniţele, lupii, vulpile şirete, fraţii iepuraşi, aricii ţepoşi, şoriceii de câmp ronţăitori şi tot felul de păsări cântătoare şi necântătoare şi toţi primim ceva în dar de la zâna noastră. Trist e, că în fiecare an, rămânem tot mai puţini. Cine se încumetă să părăsească Pădurea de Argint şi să treacă spre celălalt tărâm, la Muntele Roşu, rar se întâmplă să se mai întoarcă. Spune-mi tu, ce e acolo, de ce ne pierdem fraţii, părinţii, cine le face rău?

- Dragul meu Lumier, şi mie îmi este teamă, faptul de a mă afla aici este doar o întâmplare fericită pentru mine. Rătăcind pe drum am nimerit în acest loc minunat şi te-am cunoscut pe tine, pe voi dragii mei.

Fratele meu Andre mi-a spus să nu mă-ndepărtez prea mult, dar n-am mai ştiut să mă întorc la el. Şi-acum...iată-mă aici.

- O, micuța de tine, cred că vei primi și tu de la zâna noastră un cadou zilele astea, și-apoi te vei putea întoarce acasă la ai tăi.

- Nici eu nu mai am părinți, am rămas la bunica împreună cu fratele meu. Ai mei au plecat foarte departe cu avionul

- Cine e avionul, întrebă Lumier?

- Ce e, mai bine zis. E o pasăre argintie uriașă în care încap mulți, mulți oameni și sunt duși cât mai departe, poate chiar să înconjoare tot pământul ăsta.

- N-am mai auzit, interesant, iepurașii pot pleca cu avionul ăsta?

- Da, dar ei stau închiși în niște cuști, separat de oameni, așa știu de la bunica, cel puțin așa zicea de vecina care se ducea în Anglia la fiica ei și-și lua și cățelul cu ea.

- Interesant, cugetă Lumier.

- Spune, spune, mă întrebă Florance, ce e acela mare roșu de se vede deasupra muntelui și seamănă cu luna?

- Cum, nu știți, e soarele, el ne încălzește, el coace fructele, el deschide bobocii și îi face flori. În lumina lui, noi mergem la scăldat în apa râului, ne bălăcim și râdem mult cu ceilalți copii.

- Așa deci, la noi totul e argintiu, ai văzut și tu, pe voi nu vă dor ochii de la prea multe culori?

- Ne-am obișnuit așa, așa cum și voi folosiți culorile în casă, la covoare, perdele, plăpumioare, noi le vedem tot timpul în jurul nostru.

- Trebuie să fie foarte frumos, zise Marie, și clipi des din genele-i lungi.

- Ia spune, își făcu George curaj să mă întrebe, e adevărat că acolo se găsesc mulți morcovi dulci și varză delicioasă, înghiți el în sec?

- Sigur că da, când mă voi întoarce la bunica, o să am grijă să umplu un coș cu legume și fructe din grădină și am să vi-l aduc vouă.

- Ce delicios, exclamă Emil !

- Micaela, am putea avea și noi așa ciorăpei colorați ca ai tăi, întrebă Joana?

- Ăștia sunt făcuți de bunica mea, vouă v-ar trebui ceva mai mici, dar se rezolvă. Dacă v-ar vedea buni, s-ar bucura tare mult și v-ar strânge în brațe. Bunica e tare bună, în fiecare noapte ne spune povești și n-ar pleca în ruptul capului de lângă noi, până nu ne vede adormiți. Acum sunt îngrijorată de starea ei, cred că e speriată rău din cauza mea, sigur ea și Andre mă caută pe munte.

- Atunci nu poți rămâne aici, veni concluzia fraților pufoși.

- Trebuie să vorbim urgent cu zâna pădurii.

Această sarcină îi reveni, bineînțeles, prietenului Lumier, doar el era fratele cel mare. Deși afară era noapte, pădurea sclipea, cam așa cum strălucește pe la noi pădurea ninsă, plină de chiciură și nea în toiul nopții cu lună plină.

Plecă în mare grabă și după un timp, când din casă am început să auzim clinchete de cristal, am știut că se apropie ceva.

În fața ușii se opri o caleașcă încrustată cu diamante din care coborî cea mai frumoasă zână pe care aș fi putut-o vedea vreodată. Avea niște mișcări așa de fine și unduioase, încât nici nu știu când a ajuns lângă mine. Din păru-i lung alb-argintiu venea un miros de floare prețioasă neștiută, care îmi amețea capul. Mă prinse de mână și îmi spuse :

- Hai să te duc la ai tăi, suie, nu-ți fie teamă!

Am urcat în caleașca zânei și m-am așezat încet în fața ei pentru a nu-i strica faldurile

frumoasei rochii și pentru a o privi mai bine. Avea ochii mari ca de căprioară, și blânzi, atât de blânzi.

Zgomotul caleștii în sunet de clopoței, privirea adâncă și misteriosă a zânei, cu cine seamănă, cu cine? Mă leagănă și adorm.

Degete subțiri mi se plimbă pe frunte, nu reușesc decât să clipesc și ascult un glas dulce de tot.

- Micaela, Micaela, draga mamei, puturoasă mică, ai adormit.

Deschid ochii și simt o căldură mare cum mă toropește, când doi ochi mari căprui mă țintesc și atunci cu brațele mele mici îi încolăcesc gâtul și strig:

- Tu ești zâna, mami, nu te mai las să pleci niciodată în Pădurea de Argint.

Mama râde și-și lasă capul pe spate, apoi își lipește obrazul cald de fața mea spunând:

- Acum sunt aici, o scoatem noi la capăt cumva!

Din rafturile bibliotecii mă privesc mici stane de piatră cu ochișorii lor albaștrii precum cerul dimineții.

- sfârșit -

CONSTANTIN KAPITZA

RUGĂCIUNE

E timpul pentru rugăciune,
descarcă-te în seară, spune,
ce te-a mișcat în suflet acest an,
poți fi iertat, nu te așeza în van
să-ți intre stelele de frig în casă,
să simți aroma care drept se lasă
din bradul greu adus de pe un munte
care-ți vorbește cu o stea în frunte.

Să fii mai tânăr și neostenit în fapte,
zăpezile să-ți fie albe, ca de lapte
și pe câmpia anului ce vine
speranța încolți-va mult în tine,
o vei purta tot anul ca o nestemată
în rugăciunea zilnică și așteptată
de Domnul nostru care s-a născut odată.

SFÂNTĂ NOAPTE, CRĂCIUNUL

Doamne, repede ai trecut,
dar ai lăsat și în urmă,
un Crăciun și ai văzut
toate oile din turmă.

Pășteau printre flori de ace,
nopțile erau mai reci,
unei stele i se face
semne, pe unde să treci.

Chiar lumina dintre stele
s-a oprit și iată,
chipu-Ți mare printre ele,
L-au văzut deodată!

S-așezat în iesle Chipul,
peste un născut plăpând
s-a oprit în loc și timpul,
pentru a-L slăvi cântând.

Pruncul, știți, era Isus,
ca în Noul Testament,
daruri lângă El au pus,
magi veniți din Orient.

Săbiile L-au ocolit
de-o mânie oarbă, cruntă,
Tatăl Lui L-a izbăvit
într-o noapte, cea mai sfântă.

CAMELIA PANTAZI TUDOR

ȘIRAGUL DE PERLE

Ideea acestei călătorii nu-i plăcuse deloc, dar nu era în măsură să-l refuze pe directorul general al Companiei. O chemase la el, în birou, și îi spusese pe un ton ce nu dădea dreptul la replică: "Peste două săptămâni pleci la Budapesta". Stăteau, față în față, la masa lungă la care se țineau de obicei ședințele, directorul ocupând scaunul obișnuit, niciodată cel din capul mesei. Preocupat de studierea unui dosar voluminos, nu dăduse nicio atenție încercărilor ei de a-l convinge să-i permită să plece împreună cu una dintre colege. În zadar îi spusese că nu se simțise bine în ultimele săptămâni, că își revenea cu greu și că îi era teamă să plece singură. El îi replicase scurt, pe un ton imperativ, continuând să răsfoiască foile pline de cifre: "Ori pleci singură ori nu pleci deloc!" Nu avea rost să insiste. După zece ani de activitate în cadrul Companiei ajunsese să-l cunoască destul de bine și știa că șansele nu erau de partea ei atunci când ochii lui se ațintea asupra unor documente, încetând să îndrepte spre ea razele blânde ale privirii căprui. Se ridicase de pe scaunul comod și, în dorința de a se calma, stăbătuse fără grabă încăperea imensă și o părăsise, închizând cu grijă ușa capitonată de culoarea castanei…

Nu avusese de ales. Poate că în alte condiții s-ar fi bucurat să plece o săptămână din oraș. Nu văzuse Budapesta, iar conferința la care trebuia să participe, cu siguranță, nu va ocupa prea mult timp, dându-i posibilitatea de a vizita orașul. Dar, era iarnă și, în plus, avea sănătatea șubrezită de griji, iar inima, obosită, bătea neregulat și de multe ori atât de puternic încât o speria.

Deși se enervase la început, după câteva zile se resemnase și, iată că, acum se afla într-un avion ATR 42-500 cu destinația Budapesta. Luase cu ea o mulțime de medicamente și se străduise să privească această călătorie ca pe o încercare a sorții care-i cerea să-și învingă teama, să accepte riscul pentru a deveni, în final, mai puternică. În fond, se apropia Crăciunul și capitala ungară i se păruse deodată extrem de potrivită pentru cumpărături. Din economiile făcute își putea permite să cumpere mici cadouri, întorcându-se acasă chiar în Ajun, ca un adevărat Moș Crăciun. Nu reușise să găsească bilet de întoarcere decât pentru 24 decembrie și, deși i se păruse total nepotrivit, se amuzase gândindu-se că oricum nu avea prea multe motive să se grăbească. Important era să ajungă seara în timp util pentru a împodobi pomul de Crăciun împreună cu băiețelul ei, pentru a ambala frumos cadourile și a le așeza sub bradul sclipitor. Da, băiețelul ei de șapte anișori, cu certitudine, o aștepta cu nerăbdare! Neapărat îi va cumpăra cel puțin una dintre mașinuțele pe care dorea să i le aducă Moșul și, bineînțeles, nu va uita de dulciuri. De fapt, și ea abia aștepta să se răsfețe cu bomboane Mozart.

Aeronava își vedea de drumul său, iar ea căuta să-și abată gândurile pentru a nu lăsa moliciunea să-i invadeze trupul sub presiunea sentimentului de singurătate ce se accentua odată cu trecerea clipelor. În sfârșit, auzi vocea stewardesei care anunță sosirea la destinație. Cuplă centura de siguranță și aștepta încordată aterizarea pe aeroportul capitalei Ungariei.

Nici de data aceasta pilotul companiei Tarom nu o dezamăgise, așezând cu ușurință avionul pe pistă. Pasagerii, parcă abia așteptând momentul, se ridicară imediat de pe locurile lor, îndreptându-se grăbiți spre ieșire. Ea, în schimb, nu se grăbea, nu avea motive, dar nici nu avea

vreun rost să întârzie prea mult în interiorul aeronavei, așa că atunci când observă că nu mai rămăseseră prea mulți oameni, se ridică de pe scaun, își puse paltonul de stofă verde închis, puțin cloșat și se înălță pe vârfuri pentru a-și lua geanta de voiaj din locul destinat bagajelor de mână, lăsând să se vadă în buzunar o cărticică, doar atât cât să se poată citi - *Ghid de conversație român-maghiar*.

- Bună dimineața, doriți să vă ajut? auzi în spatele ei un glas voios, melodios, cu un pronunțat accent moldovenesc.

Așeză geanta neagră ce stătea să plesnească plină de îmbrăcăminte și de mărunțișuri pe unul dintre scaune, și se întoarse purtând pe chip o expresie de încântare.

- Mulțumesc, sunteți amabil, dar nu este necesar.

- Am observat *Ghidul*, continuă tânărul, arătând cu un gest scurt spre buzunarul paltonului ei, și mi-am dat seama că sunteți din România.

Chipul copilăros cu trăsături fine, poate prea fine, era luminat de ochii plini de sclipiri jucăușe a căror privire blândă o transpuse, doar în câteva momente, într-o stare de bine, de liniște și, ar fi putut spune, chiar de încredere.

- Da, sunt din București, afirmă ea, îndreptându-se spre ieșire. Dumneavoastră păreți a fi de undeva de prin Moldova.

- Din Iași, se grăbi tânărul să răspundă, urmând-o îndeaproape. Am venit aici ca să termin o documentare pentru lucrarea de doctorat.

Fețele stewardeselor purtau masca lor zâmbitoare, aceeași pe tot parcursul călătoriei, atunci când la ieșirea din avion își luară rămas bun.

Cei doi urcară în autobuzul plin cu pasagerii avionului ATR 42-500, care îi transportă în locul unde se desfășurau formalitățile vamale.

- Cu ce mergeți în oraș? o întrebă tânărul, după finalizarea acestora, aranjându-și cu degetele delicate părul tuns scurt, cu o cărare perfectă, împuținat parcă înainte de vreme.

- Iau un taxi, hotelul este situate undeva în centru, îi răspunse ea, luptându-se cu geanta grea ce-i rupea mâinile. "Trebuie neapărat să-mi revizuiesc atitudinea, nu știu cum reușesc să umplu în halul asta geanta", gândea ea, în timp ce îi spunea *la revedere* și se îndrepta spre stația de taximetre.

Stabiliră să se revadă. Erau amândoi singuri într-un oraș necunoscut și conștientizarea acestei singurătăți îi apropiase într-o legătură firească îndreptățindu-i să stabilească o întâlnire de principiu care, în alte împrejurări, cel puțin unuia dintre ei i s-ar fi părut deplasată.

Taxiul opri în fața hotelui Kempinski Corvinus. Clădirea modernă și elegantă o aștepta prietenoasă, așa cum desigur obișnuia cu toți clienții. Impresia excelentă pe care i-o creă exteriorul nu se modifică nici în interior, iar camera ce-i fusese destinată o fascină din clipa în care pantofii ei negri cu cataramă argintie păși în ea. Aerul înmiresmat ce ocupa nevăzut spațiul rafinat al încăperii îi aduse în minte imaginea valurilor înspumate ale mării încărcate de liniile colorate ale asfințitului ce dispăreau cu un zgomot inconfundabil în țărmul pustiu al înserării. O melodie plăcută și relaxantă o surprinse, mărindu-i curiozitatea și nedumerirea. Admirând mobilierul de lemn natur, observând măsuța rotundă din marmură și biroul pe care stăteau într-o ordine desăvârșită o agendă, hârtie de scris, creioane, markere, chiar și o ascuțitoare, zâmbind la vederea celor două telefoane așezate de-o parte și de alta a patului pe două noptiere elegante, căută sursa muzicii și deschise un dulap în care văzu un televizor al cărui ecran îi ura bun venit și ședere plăcută, pe fondul ariei muzicale. Se așeză pe patul imens acoperit cu o cuvertură mătăsoasă argintie, simțindu-se desprinsă de lume, într-un univers personal în care nimeni și nimic nu putea pătrunde fără voia ei. Oboseala îi pierise întocmai ca și slăbiciunea ce o urmase

peste graniță, un surâs larg şi, s-ar putea spune, fericit acoperindu-i chipul.

Nu se lăsă mult copleșită de starea ireală în care se afla, ci se grăbi să intre în forfota orașului. Coborî de la etajul şapte cu unul dintre cele patru lifturi silențioase în pereții căruia se putea vedea ca într-o oglindă. Aerul rece al iernii îi eliberă ființa de neliniștile și incertitudinile adunate în ultima vreme, curățând-o, înfrigurând-o şi, în mod paradoxal, sub impactul frigului, inima ei începu să bată regulat, fără teamă, îşi regăsi căldura.

Înserarea căzu peste oraș ca o perdea țesută din fire groase şi negre, dar nu suficient de densă pentru a-l lua în stăpânire. Feeria de lumină realizată de edili cu prilejul sărbătorilor de iarnă, îl salva. Felinarele ce încadrau celebra stradă Vaci Utca, loc de shopping şi de plimbare, cu clădiri vechi, unele datând din secolul al XVIII-lea, demonstrau că zona centrală a orașului nu ar fi fost lipsită de farmec nici în lipsa ornamentelor strălucitoare. Vitrinele magazinelor, dezvăluind posibile cadouri, sclipeau sub impacul beculețelor și globurilor colorate. Deși fascinată de marea de lumină, nu putea să se împotrivească glasului interior de un pragmatism enervant. "Se pare că nivelul prețurilor depășește posibilitățile mele", gândea ea cu părere de rău, începând să creioneze un plan al cheltuielilor, în acordurile relaxante ale muzicii de mandolină.

Podul cu lanțuri, unul dintre cele mai cunoscute obiective turistice din Budapesta, străjuit de doi lei uriași, i se păru impresionant, oferind o imagine de vis. Ar fi dorit să treacă dincolo, spre castelul Buda, dar era prea târziu şi nu se încumetă, mulțumindu-se să admire doar imaginea aurie a impozantei construcții reflectată în Dunăre."Am destul timp, aventura abia a început", gândi ea, îndreptându-se spre hotel, grăbită de frigul ce învăluia orașul.

Intră în cameră, lăsându-se cuprinsă de intimitatea ei, nu înainte însă de a se relaxa sub dușul ca-n filme și după ce se uscă pe păr cu un uscător aflat la îndemână, lângă oglindă, prelungind această îndeletnicire pentru a se bucura de atingerea gresiei albastre încălzite şi a acordurilor muzicii ce se transmitea prin două difuzoare. Apoi, înfăşurată în halatul alb, imaculat, aflat în dotarea camerei, se scufundă în lecturarea unei cărți pe care o adusese cu ea, așa cum obișnuia de fiecare dată când pleca în străinătate. Citea, îmbătându-și simțurile cu mireasma plăcută şi cu liniștea din jur, când auzi o ciocănitură în uşă. Se ridică anevoie din culcuşul încălzit şi o deschise. O cameristă ciocolatie, înaltă şi binefăcută îi întinse surâzătoare o cutiuță pe care scria *Good night*. Îi mulțumi şi se aşeză repede pe patul alb grăbită să o deschidă. Nu i se mai întâmplase niciodată așa ceva şi era bucuroasă ca un copil. Înăuntru găsi o bomboană Szamos în formă de inimă. O mâncă încet, savurând-o, şi apoi se lăsă cuprinsă de plăcerea nepieritoare a lecturii. Adormi, prinzând pe chip surâsul mulțumirii pentru ziua obositoare ce se dovedise a fi fost cu mult mai interesantă decât se aşteptase. "Mâine este o altă zi şi sper să mă descurc şi mai bine. Cu Dumnezeu înainte!" fusese ultimul gând ce-i trecuse prin minte înainte de a cădea într-un somn adânc.

Avea două zile pline la dispoziție, sâmbătă şi duminică, pentru a străbate orașul, orientându-se după harta cumpărată din Geneva cu doi ani în urmă. Coborî la *Bistro Jardin*, locul micului dejun, unde se îndestulă cu deliciile bufetului suedez şi, apoi, porni spre *Podul cu lanțuri* care asigura legătura peste Dunăre între Buda şi Pesta. Inițial, se gândise să ajungă la *Palatul regal* şi *Bastionul pescarilor* cu telefericul aflat la baza dealului, doar că reflectând mai bine se răzgândise, temându-se să nu i se facă rău. Cel mai sigur era să urce încet, pe picioarele ei, ceea ce şi făcu, odihnindu-se din când în când pe o bancă, prilej cu care lua câte o pastilă de calciu sau mesteca o bucată de glucoză, în timp ce aerul curat şi rece al zilei mohorâte de iarnă îi umplea plămânii, oferindu-i vigoarea necesară pentru a-şi continua drumul. Privea împrejur şi regreta că nu era vară pentru a se bucura de frumusețea copacilor falnici, acum lipsiți de frunze şi de verdele ierbii pe care doar o intuia pe pământul uscat, pentru a simți liniștea într-un cadru cald

și plin de viață. Dar, poate că atunci, în zilele fierbinți ale verii, liniștea era exact ceea ce lipsea! Zâmbi la acest gând și merse mai departe, oprindu-se la *Bastionul Pescarilor*. Admiră arhitectura deosebită și cele șapte turnuri, lăsându-se cucerită de priveliște, se amestecă printre oamenii din dreptul *bisericii Matthias*, unul dintre principalele obiective turistice din capitală, locul despre care citise că fusese încoronat Charles Robert de Anjou devenind Regele Carol I al Ungariei, se plimbă pe străduțele liniștite străjuite de clădiri vechi și colorate, intră prin magazinele cu suveniruri, străbătând zona pitorească dintre *Muzeul de Istorie Militară* și *Castelul Buda*. Admirând locurile, încercă să se transpună în altă epocă în care trecutul avusese capacitatea de a-i oferi prezentului acele clădiri interesante arhitectonic și emoționante prin încărcătura lor istorică.

Deoarece inima ei dădea semne de oboseală, nu vizită *Palatul regal,* reședință a regilor Ungariei, găzduind astăzi muzee și galerii, se hotârî să se reîntoarcă, coborând spre centrul orașului. Ajunsă în Pesta, cumpără un Big-Mac de la Mc Donalds și, neștiind de unde îi venea puterea pe care o credea rătăcită undeva prin cotloanele vieții, intră prin magazinele mici și sofisticate de pe *Vaci Utca*, mai ales prin cele de artizanat, majoritatea având vânzători îmbrăcați în costume populare. Nu se opri nici aici ci, studiind harta, se îndreptă spre *Basilica Sfântul Ștefan*. Fără oameni, semiîntunecată, biserica în stil neorenascentist, cea mai mare din oraș, păstrătoarea unei sacre comori - mâna dreaptă mumificată a Sfântului Ștefan, îi oferi ceea ce avea nevoie, tihna, în care se putea regăsi, în care se putea ruga, având credința că ruga îi era auzită...

Se întunecase din nou, trecuse o zi și sosea o noapte, într-o succesiune perpetuă, peste orașul ce-și stingea luminile, lăsând doar ornamentele de Crăciun, peste oamenii care dădeau fără voia lor trecutului încă o zi a vieții. Zilele și nopțile, mai scurte sau mai lungi, în funcție de percepția fiecăruia, făceau loc amintirilor a căror importanță se balansa între trecut, prezent și viitor, pierzându-se pe măsura apropierii de sfârșitul iminent. Se plimba pe malul Dunării în liniștea nopții, simțindu-se strivită sub solemnitatea clădirilor ce-și ofereau cu atâta plăcere imaginea în apele fluviului, trăind voluptatea momentului prezent, dar și neputința în fața acelei stări de fapt, pentru că nu se putea opri să nu se întrebe "De ce? De ce exista o diferență atât de mare între cele două capitale peste care trecuse regimul comunist?" Știa, bineînțeles, răspunsul, dar simțea frustrarea sub influența puternicei personalități a capitalei de pe Dunăre. Cuprinsă de gânduri, stătea pe o bancă, încercând să și le abată spre unele mai vesele și mai optimiste. De fapt, de fiecare dată când pleca undeva avea trăiri amestecate. Teama de necunoscut îmbinată cu dorința de a intra în el, de a-i înlătura straturile protectoare și de a-l cunoaște, era depășită repede de bucuria descoperirilor, de plăcerile ce i se dezvăluiau, ca apoi să trăiască regretul despărțirii de un loc pe care și-l făcuse prieten, care îi cucerise încrederea și pe care trebuia să-l părăsească, cel mai probabil, pentru totdeauna.

Se îndreptă agale spre hotel. Elegantă și strălucitoare, clădirea modernă îi permisese să intre cu ușurință prin ușa sa rotativă ce se pusese în mișcare la o simplă apropiere, introducând-o în lumea sa sofisticată. Străbătând holul spațios ce lăsa să se vadă *Bistro Jardin*, cu mesele sale rotunde, acoperite cu fețe de masă aurii căzând în falduri până aproape de gresia de culoarea cafelei cu lapte, perfect curate, aruncă o privire spre Recepție, și se încruntă văzând aceeași persoană ce o supărase în seara anterioară, cerându-i 50 de dolari drept garanție pe întreaga perioadă a cazării, de altfel, achitată. Fata cea blondă continua să zâmbească de parcă purta pe față un rictus permanent. Ea, politicoasă, o salută și se grăbi spre lifturi. Și, atunci, îl văzu...

Pe canapeaua maronie ce părea foarte confortabilă, stătea tânărul din avion. El se ridică și, privind-o cu expresia aceea a lui ușor naivă ce radia o blândețe copilăroasă, îi întinse mâna, strângându-i-o cu delicatețe pe a ei, într-un mod firesc, camaraderesc. Îi mărturisi că o aștepta

de o oră, în speranța că va reveni curând, ceea ce o bucură mult, alungându-i gândurile ce-o tulburaseră până atunci, imaginea recepționerei blonde cu ochii albaștri și fața albă ca pereții hotelului, chiar și oboseala pricinuită de alergătura prin oraș. Îl vedea doar pe tânărul simpatic, nu foarte înalt, subțirel și insignifiant în aparență, dar care, atunci când vorbea, lăsa cuvintele să se rostogolească asemenea perlelor desprinse dintr-un șirag peste un covor albastru ca marea, acoperindu-l de strălucire. Ochii lui prinseră sclipirea stelelor când buzele-i subțiri și frumos conturate începură să relateze despre materiale pe care le studiase toată ziua ce-i răpiră timp dar îi aduseseră un plus de cunoștințe necesare finalizării lucrării de doctorat. La rândul ei, îi povesti despre locurile pe care le vizitase și despre planurile din zilele următoare. Se despărțiră târziu, dar nu înainte de a stabili să se întâlnească a doua zi, dimineață, pentru a se plimba împreună...

Ușor surescitată, nu coborî la micul dejun, ci apelă la serviciul *room–service*, care veni la ora 9 în persoana unui negru înalt, cu o figură sobră, ce îi puse pe masa tot felul de bunătăți așezate frumos pe farfurioare. După ce mâncă în grabă, lăsându-și mai mult timp pentru a se delecta cu o cafea neagră, tare și fierbinte, în care renunțase să mai pună lapte după cum obișnuia, se îmbrăcă, manifestând o nerăbdare a cărei cauză nu o înțelegea și pe care încerca să o gonească în ciuda încăpățânării acesteia de a persista, ajungând să se enerveze de-a binelea în timp ce-și punea jacheta neagră peste cămașa roșie și paltonul verde închis, comod și destul de scurt, permițând să se observe croiala perfectă a pantalonului negru. Se privi pentru ultima oară în oglindă înainte de a ieși din cameră, constatând cu satisfacție că arăta foarte bine, paloarea dispăruse, culoarea roz nuanțându-i în mod natural pielea albă a obrajilor rotunzi, punându-i în evidență părul negru tuns scurt, băiețește.

Jos, în hol, o aștepta, așa cum stabiliseră, tânărul asistent universitar venit în capitala ungară pentru a-și finaliza lucrarea de doctorat. Și el arăta bine, îmbrăcat simplu cu o canadiană, gri-deschis ce lăsa să se vadă gulerul unui pulover negru și pantalonii reiați, de culoare gri-închis, ce păreau noi.

- Săru' mâna, i se adresă el, având în glas o voioșie ce trăda bucuria revederii.

- Bună, am întârziat, cumva? De obicei, sunt punctuală, îi zâmbi ea, privindu-i chipul delicat, încântată să audă vorba dulce de pe ținuturile moldave. Hai, să mergem! *Insula Margareta* ne așteaptă!

- Da, ce păcat că nu este vară! Am auzit vorbindu-se despre frumusețea locului, un refugiu verde al populației în timpul canicului, spuse tânărul, conducând-o spre ieșire. Din nefericire, este iarnă și nici măcar nu ninge.

- Se pare că nu a nins deloc până acum, iar vremea continuă să fie urâtă. Și cerul ăsta, care mai are puțin și își lasă norii negri peste noi! Nu-mi place deloc!

Mergeau liniștiți, nu aveau pentru ce să grăbească pasul, iar în atmosferă se simțea ceva nedefinit - efluviile propriilor simțăminte ce se nășteau în ei, incontrolabile. Sporovăiau veseli, bucurându-se de libertatea pe care soarta, cu o bunăvoință ce nu o caracteriza, le-o acordase în acea zi friguroasă de decembrie. De parcă ar fi cunoscut-o de o viață, el îi vorbea despre planurile sale, iar ea constata încă o data că oamenii care în mod obișnuit s-ar fi temut sau ar fi manifestat suspiciune, în condițiile unui loc necunoscut, departe de mediul lor de zi cu zi, puteau vorbi orice, neîngrădiți, dornici chiar să o facă. Oamenii necunoscuți ce se întâlnesc în locuri necunoscute au uneori mai multă încredere unii în alții decât aceia care se cunosc de ani. Prietenia devine implicit posibilă, poate și pentru că au sentimentul că nu se vor mai revedea niciodată, secretele lor aflându-se astfel în siguranță.

Trecură *podul Margareta* și ajunseră pe insula înfrigurată de pe Dunăre care, din păcate,

nu avea îmbrăcămintea ei estivală de culoarea verde a ierbii, a numeroşilor copaci, a plantelor ornamentale, a arbuştilor din grădina japoneză, nu avea chipul îmbujorat de adierea călduță a brizei purtând mireasma florilor de tot felul, nu tresărea la atingerea paşilor copiilor ce alergau zblobii în țipete vesele. Insula era tristă ca iarna cea rece a Budapestei, o tristețe ce nu putea fi ascunsă sub veşmintele înzorzonate cu care oamenii o îmbrăcaseră, pentru a se bucura doar ei de sărbătorile de iarnă .

- Ce frumos ar fi fost aici vara! reveni el la regretul exprimat puțin mai devreme.

- Ei, şi acum este frumos. Uite cum arată toate ornamentele astea care vor transforma noaptea în zi, replică ea, râzând.

- Nici tu nu crezi ce spui! Nu zic că nu este frumos aranjat şi cu mult gust, dar farmecul insulei nu poate fi cumpărat cu nişte beculețe.

- Se pare că eşti un romantic, reuşi ea să spună primele cuvinte care îi veniră pe limbă, uimită să audă exact ceea ce gândise ea însăşi. Cred că soția ta că este fericită să te aibă alături, îl provocă, apoi, chicotind.

- Fericită? Nu ştiu ce să spun... Eu nu cred în fericire, doar în anumite momente fericite, sper doar să fie cât mai multe. Cât despre soția mea, nu îmi doresc decât să fie mulțumită de căsnicia noastră, să nu îi lipsească nimic, să îi creez cât mai puține probleme, pentru că orice s-ar spune ele sunt inerente. Nimeni nu este perfect şi de oricâtă bunăvoință s-ar da dovadă, nu se poate să curgă doar lapte şi miere într-o căsnicie.

El pleacă, uşor îngândurat, capul, privindu-şi vârfurile pantofilor sport negri, care călcau pe trotuarul perfect neted păstrând cadența ghetuțelor ei de aceeaşi culoare, special cumpărate pentru călătorie. Ea îl privea puțin amuzată, dar şi plăcut surprinsă, realizând că vorbele lui erau sincere, că el chiar credea în ele şi că se străduia să nu rămână doar la nivelul acestora. Nu putea să nu simtă o oarecare invidie pe femeia care îşi împărțea viața cu tânărul aflat acum, doar pentru câteva ore, cel mult câteva zile, lângă ea.

Părăsiră *Insula Margareta* şi se îndreptară către o stație de metrou pentru a ajunge în Grădina Zoologică. Voiau să vadă nu atât grădina cât zona despre care auziseră că era foarte frumoasă. Din păcate sau din fericire, nici ea nu ştia cu siguranță, ajunseră prea târziu. Se închisese. Poate că aşa era mult mai bine pentru că se întuneca foarte repede şi ea dorea să străbată bulevardele şi străzile înainte de căderea nopții. Se aşezară pe o bancă într-un părculeț din apropiere, pe malul unui lac înghețat.

- Îmi imaginez cum arată acest lac în timpul verii, limpede – cristal, purtând imaginea clară a podulețelor astea pitoreşti şi....

- Şi rațele şi pescăruşii întrecându-se să ocupe cât mai mult din el, continuă el, privind-o timid, dar fără să-şi plece ochii la impactul cu lumina izvorâtă din ai ei.

Amândoi râseră amuzați, oarecum stânjeniți.

- Dar acum e iarnă şi e frig, zise ea, zgribulindu-se. Nu e soare, nu e zăpadă...

- Poate ninge de Crăciun. Ar fi frumos. Doar că noi nu vom mai fi aici. Eu plec pe 23, iar tu mi-ai spus că pe 24, dis-de-dimineață.

- Da, vom aştepta să ningă fiecare în oraşul lui, confirmă ea, cu dezamăgire în glas, ridicându-se şi pornind încet pe drumul ce ducea spre centrul oraşului. Îmi place să ningă, continuă îngândurată, dar doar de Crăciun, apoi, dacă ar fi după mine, aş topi zăpada şi aş aduce soarele.

- Bine că nu-ți stă în putere să o faci, replică el pe un ton glumeț, ți-ai ocupa tot timpul vindecându-ți vânătăile provocate de bătăile pe care le-ai lua de la toți copiii. Dar, tu te-ai născut în ianuarie, ar trebui să-ți placă iarna sau cel puțin aşa se spune despre cei ce au văzut lumina

zilei în acest anotimp.

Ea îi aruncă o privire mirată, oprindu-se brusc pe mijlocul trotuarului.

- Ai reținut asta? îl întrebă

- Sigur. Sunt matematician, ai uitat? o lămuri, râzând, atingându-i sfios brațul. Mi-ai spus în avion că mai sunt doar câteva săptămâni până la ziua ta. Deși nu cred deloc în vorbele astea din popor, mie îmi place vara. Nu ți-am spus, dar eu sunt născut în zodia Leului, în august.

- Știu, tu ești matematician, îl ironiză ea în glumă, un rațional, un om al cifrelor, cum să crezi tu în așa ceva! Dar, uită-te puțin la clădirile acestea, schimbă vorba, atrasă de frumusețea construcțiilor de pe bulevardul Andrassy! Ce arhitectură, bijuterii, nu altceva!

- Da, îmi plac construcțiile vechi. M-am documentat înainte de a pleca, aici se află palate construite prin secolul al XIX-lea de către unul dintre cei mai renumiți arhitecți maghiari, adevărate capodopere ce se întind pe ambele laturi ale bulevardului.

Eleganța construcțiilor semețe, *Monumentul Mileniului*, *Muzeul de Arte Frumoase*, *Palatul Artelor,* din Piața Eroilor până la clădirea *Operei,* o încântară peste măsură, cu atât mai mult cu cât nu se așteptase la așa ceva dar, într-un mod cu totul special, pentru faptul că putea împărtăși emoția cu tânărul de lângă ea. Tresări, speriată de ceea ce simțea că se cuibărea în inima ei, iar starea de bine ce o însoțea în fiecare clipă o punea pe gânduri, îi plăcea și în același timp o tulbura. Străduindu-se totuși să stăvilească această tulburare, încercă să păstreze doar bucuria momentelor ce i le oferea prezentul.

Se apropiau de hotelul Kempinski Corvinus, aruncând câte o scurtă privire către vitrinele magazinelor închise în seara de duminică, discutând despre posibilele cumpărături ce aveau de gând să le facă în următoarele zile. Din câte lăsase să se înțeleagă, el nu dispunea de prea mulți bani și îi mărturisise că va cumpăra doar unele dulciuri și cam atât, în schimb ea pe lângă bomboanele Mozart și ciocolată, de deliciul cărora se bucurase deja în camera de hotel, abia aștepta ca luni, după conferință, să se decidă asupra unor cadouri de altă natură.

Frigul se accentuase în noaptea ce se lăsase zgribulită peste orașul ce nu-și găsea somnul, înveselit de forfota oamenilor ce umpleau cafenele, restaurantele elegante, bistro-urile, fast-food-urile sau se plimbau, în ciuda gerului, pe străzile capitalei gătită în haine strălucitoare de sărbătoare. Ei străbătuseră străzile întreaga zi și deși nu părea ca oboseala să-și fi lăsat semnele pe chipul lor tânăr, luminat de beculețele colorate ce ornau orașul sau, poate, de încântarea provocată de o intimitate pe care o acceptaseră ca firească, fără a-și mai pune întrebări și a se frământa inutil, totuși aerul din ce în ce mai rece și mai tăios le mâna pașii mai repede către hotel.

Treceau înfrigurați pe lângă un șir de magazine fără a se mai opri, când ea auzi o voce în spate, strigând-o pe nume. Se opri și se întoarse mirată. Nu văzu decât un bătrân ce cânta la mandolină un cântec trist, nimeni altcineva. Crezând că i se păruse, dădu să meargă mai departe, când o rază ce pornea dintr-o vitrină din apropiere pe care nu o luase în seama datorită încadrarii perfecte în *peisajul* deja obișnuit, o străfulgeră, dezechilibrând-o.

- Ce s-a întâmplat? o întrebă el, prinzând-o de după umeri, în glasul său simțindu-se îngrijorarea.

Ea nu răspunse. Se apropie, atrasă de raza care își pierdea din intensitate, retrăgându-se într-una dintre perlele ce formau un șirag de un alb strălucitor. Stăteau amândoi în fața vitrinei, tăcuți, cu privirea ațintită spre acea bijuterie superbă în simplitatea ei albă, așezată într-o cutie elegantă căptușită cu atlas de culoarea sângelui.

- Îți place? o întrebă el de data aceasta, înțelegând ce o țintuise locului, lipsind-o de cuvinte.

- Mă voi întoarce mâine. Vreau să întreb ce preț are. Mi-am dorit de când mă știu asemenea perle, îi răspunse, întorcându-se încet spre el și, cu un gest necontrolat izvorât dintr-un impuls

și nevoie interioară, îi mângâie obrazul alb și fin cu vârful degetelor. Apoi, cu ochii tulburați de o neliniște necunoscută, îl prinse de mână și porniră împreună într-o tăcere de o solemnitate inexplicabilă spre hotel.

Odată ajunși, ea îl rugă să mai rămână puțin, dorea să-i arate cum arată o cameră de 5 stele și să bea împreună un ceai fierbinte. Urcară...

Lumina trecea difuz printre jaluzele verticale albastre ale sălii de conferințe. Ea stătea pe unul dintre scaunele tapisate cu stofă de culoare vișinie ce încadrau o masă ovală acoperită cu o față de masă de culoarea portocalei, privind spre bărbatul ce vorbea clar și răspicat despre managementul financiar, dar neauzindu-l, pentru că atenția îi era abătută de tumultul gândurilor ce o năpădiseră, luându-i până și starea de somnolență ce persistase după un somn de numai două ore. Trecuse de miezul nopții în momentul în care tânărul ei prieten plecase, iar ea se străduise să adoarmă, știind că trebuia să se trezească devreme, dar nu reușise. Prea multe emoții adunate într-un timp atât de scurt îi dădeau o stare de nervozitate și împiedicau somnul să i se atingă de gene. Plecase la conferință după ce servise un mic-dejun frugal, fără niciun chef, încercând totuși să adopte o ținută sobră și să-și dovedească profesionalismul cu prilejul prelegerilor și discuțiilor. Dar, în cele din urmă, gândurile o acaparaseră cu totul. „Nu pricep și pace, nu mi-a trecut niciodată prin cap că există un bărbat care să aibă asemenea idei. Eu, da, le am, dar cine a mai auzit ca un bărbat și o femeie, singuri, noaptea, liberi ca pasărea cerului într-un oraș superb, într-o cameră asemenea, să stea cuminți și să filozofeze despre viață!? Chiar începusem să ma întreb ce voi face dacă îmi va propune ceva, și când colo, el aduce vorba despre relațiile extraconjugale și afirmă cu delicatețea cu care m-a obișnuit până acum că nu își poate înșela soția, nu din cauza vreunui principiu moral, ci pentru motivul incredibil că nu este capabil să aibă o relație decât cu o femeie de care să poată avea grijă în viitor, să o poată ocroti și înconjura cu afecțiune, iar o relație ocazională nu îi va permite o asemenea atitudine. Recunosc că a fost gentil din partea lui să spună toate câte mi-a spus pentru că nu putea să știe ce urmăream eu și, procedând în acest fel, se gândea că-mi va anihila orice inițiativă. Este adevărat că nu avem un astfel de gând, dar eram foarte curioasă să văd cum se va comporta el, aflat singur cu mine în cameră. Și totuși...” Deși crescuse mult în ochii ei după destăinuire, nu putea înțelege cauza pentru care un sentiment de frustrare îi cuprinse ființa interioară.”Nu se poate să mă fi îndrăgostit de el! Abia l-am cunoscut! își auzea ea strigătul interior. De parcă asta ar fi un impediment! Trebuie să încetez să mă mai frământ, în fond, sunt o persoană inteligentă, cu capul pe umeri și în curând totul se va sfârși, fiecare va pleca de unde a venit. Nu ne vom mai vedea niciodată, deși el mi-a spus, mai în glumă mai în serios, că ne vom reîntâlni peste zece ani, tot aici, la Budapesta, ca în filme”.

Se pare că erau doar doi romantici, fiecare singur în felul lui, dând ascultate propriei conștiințe, acceptând convențiile sociale, iar această docilitate luându-i sub stăpânire îi făcea slujitori fideli.”Nu suntem liberi, gândea ea, vom fi întotdeauna prizonieri, dar ce frumoasă închisoare este iubirea, pentru cine are norocul să aibă parte de ea!”

Surâdea, ce rost aveau frământările!

Conferința se terminase și participanții, binedispuși, cu chipuri luminoase, se despărțeau urmând a se revedea a doua zi dimineață. Ea, hotărâtă să lase de-o parte gândurile, se înapoie în cameră, se schimbă în obișnuiții pantaloni negri și plecă spre centrul orașului, cu o destinație clară - magazinul cu perle.

Cutia roșie cu șiragul de perle o aștepta acolo, cuminte, sclipind ca o constelație liniară albă ce își împrăștia lumina în raze intermitente de parcă dorea să rețină o parte și pentru ea însăși. Intră în magazinul plin de bijuterii de tot felul, coliere de pietre prețioase și semiprețioase mon-

tate în argint, inele, cercei, toate minuțios lucrate. Dar dintre toate, șiragul de perle era cel mai frumos, de o simplitate rafinată. Deși destul de scump pentru buzunare ei, îl cumpără, felicitându-se că avusese intuiția de a veni cu valută suficientă de parcă știa că exista *ceva* ce o aștepta în orașul de pe Dunăre. „Cât de puțin îi trebuie omului să fie fericit!" exclamă ea în gândurile sale, pornind energică și mult mai încrezătoare spre alte zone neexplorate ale orașului. Ajunse la Corvin Shopping Center unde mai cheltui o sumă, de data aceasta mult mai mică, socotită cu grijă, pe diverse cumpărături și, apoi, intenționând să se întoarcă la hotel, cercetă harta pentru a găsi un traseu nou, nestrăbătut până atunci. Cele două sacoșe încărcate cu cadouri și alte produse cu care avea de gând să se răsfețe ea însăși, deveneau din ce în ce mai grele pe măsură ce în loc să se apropie de hotel, mai mult se îndepărta. Obosită, dezorientată, nemulțumită de hartă, se apropie de o stație de taximetre, adresându-i unuia dintre șoferi rugămintea de a o duce până la Kempinski. Necunoscând limba engleză, acesta nu înțelegea ce vrea de la el și se chinuia să explice ceva, făcând tot felul de gesturi pe care ea nu le pricepea, așa cum nu pricepea ce era neclar în numele unui hotel de 5 stele. Se îndepărtă fără să se dumirească, din ce în ce mai neliniștită și mai derutată. Rătăcind, văzu un alt taxi spre care se repezi ca spre unica salvare. Taximetristul se uită la ea la fel de mirat ca și cel anterior și îi replică, purtând în voce o ușoară ironie, că nu o poate duce la Kempinski pentru că se afla chiar după colț. Surprinsă peste măsută, îl privi fără să mai spună nimic și apoi, revenindu-și, dar începând să se îndoiască de capacitatea ei de a se orienta, se îndreptă mergând ca și teleghidată spre impunătoarea clădirea a hotelului. Pierduse minute bune, iar puterile parcă o părăsiseră. Nu-și mai dorea decât să doarmă.

Următoarele zile se scurseră liniștite așezate în matca lor firească, împărțite între orele petrecute la conferință și cele în care se plimba singură pe bulevarde, vizitând muzee sau făcând un tur scurt al magazinelor. Seara, se întâlnea cu tânărul matematician și, atunci, clipele deveneau amuzante și deosebit de plăcute, simțindu-se în siguranță, cuprinsă în brațele invizibile ale unei stări sufletești tihnite și senine care în viața de dincolo de graniță îi lipsea.

Le plăcea să se plimbe pe cheiul Dunării și să privească panorama aurie oferită de clădirile impozante încărcate de istorie amintindu-i, ei, de *Acropola* din Atena văzută cu un an în urmă, sau cea oferită de *Palatul Parlamentului*, cea mai mare clădire din Ungaria, și să-și desfete ochii cu minunatele construcții din zona pieței Szabadsag ce parcă îi strivea sub impactul aspectului lor maiestos emanând distincție și bun gust. Apoi, sosi după-amiaza zilei de 22 decembrie, ultima, înaintea zilei plecării lui. Se întâlniră, ca de obicei, în holul hotelului Kempinsky și porniră spre centrul orașului pentru a-l parcurge cu piciorul împreună pentru ultima oară. Ieșiră în *Piața Vorosmarty*, ajunseră pe familiara, de acum, *Vaci Utca*, și o luară pe bulevardul Rakoczy, spre hotelul Astoria. Frigul se mai dezmorțise, norii renunțară la încăpățânarea lor de fi mereu negri și triști, lăsând pentru prima dată o rază de soare firavă să îi străbată, timidă și neîncrezătoare.

- Privește, spuse ea, oprindu-se și îndreptându-și privirea spre cer. O rază. Va ieși soarele!

Se bucura ca un copil, continuând să stea cu capul mult dat pe spate pentru a prinde toată forța acelei raze ce se fixase în ochii ei. Tânărul se sperie privind cum ochii ei negri deveniră aurii, incandescenți, ca soarele, îndreptându-și razele spre el cu o putere care îl năuci și îl cutremură. Se dezechilibră și ar fi căzut dacă ea nu l-ar fi prins cu brațele și nu s-ar fi lipit de el, punându-și capul pe umărul lui. Stătură un timp nemișcați într-o liniște numai de ei simțită, desprinși de lume, rupți de timp, departe de spațiu. Apoi, întunericul se lăsă cu grijă peste ei, peste oameni, peste clădiri, și ea se desprinse din brațele lui, îl luă de mână și, cu pași mărunți, păși pe drumul ce fusese pentru câteva clipe doar al lor.

- Nu știu ce s-a întâmplat, șopti el, parcă aș fi adormit aici în stradă și te-am visat pe tine.

Aveai sori în ochi și mă țineai în brațe.

Ea surâse, iar el o privi și tăcu.

A doua zi dimineața, avionul ATR 42-500 decolă de pe aeroportul din Budapesta având destinația București. Tânărul matematician privea pe fereastră, căutând cei doi sori din ochii femeii ce-i umpluse clipele cu prezența ei delicată și zâmbetul dulce, dar nu găsi decât o tandrețe nesfârșită în inima lui...

Aflată în camera de hotel, ea stăruia să-și ocupe mintea cu gânduri legate de apropiata plecare spre casă, să treacă deja în sertarul amintirii „aventura„ din Budapesta. Își strângea lucrurile, punându-le de-a valma în geanta de voiaj, nereușind să găsească răbdarea de a le împături și ordona așa cum ar fi trebuit. „Oare, el se gândește la mine?" se întreba, încercând să închidă fermoarul genții fără să reușească și, iritată, renunță, trântindu-se pe un fotoliu. „Ce rost au gândurile astea! Trebuie să încetez, în fond ce s-a întîmplat?! Absolut nimic!" Încercă să-și găsească o preocupare, îi pierise cheful de a mai ieși în oraș, nu vedea ce sens ar fi avut. Văzuse ce era de văzut și era singură, mai singură ca oricând, pentru că de data aceasta avea sentimentul că i se luase ceva deosebit înainte de a i se fi dat. Ridică receptorul telefonului și formă numărul agenție Tarom din Budapesta, cuprinsă deodată de dorința de a i se confirma zborul pentru care avea bilet a doua zi dimineață. Era iarnă și orice se putea întâmpla, nu o costa nimic să telefoneze. O voce plăcută îi explică foarte amabil că, din păcate, cursa aeriană fusese amânată pentru ziua următoare, adică pe 25 decembrie, la aceeași oră. Își cerea scuze în numele companie Tarom, dar condițiile atmosferice nu permiteau efectuarea cursei la data stabilită. Pasagerii puteau rămâne peste noapte la un hotel pus la dispoziție de agenție, situat în apropierea aeroportului. Bine că sunase, se arătă vocea foate grijulie, era mai bine că aflase atunci și nu pe aeroport.

Închise telefonul, descumpănită. Vestea proastă îi accentuă starea de nervozitate. Însemna că trebuia să-și petreacă Noaptea de Ajun singură, într-un oraș străin. Lovită ca de un fulger, se lăsă să cadă pe patul moale și alb. Nu va mai putea să împodobească bradul împreună cu băiețelul ei, nu va mai ambala frumos cadourile în hârtie colorată cu desene cu Moș Crăciun, clopoței și brăduți, nu va mai aștepta ca băiatul să se culce pentru a așeza toate pachetele sub brad și, cel mai grav, nu se va mai putea bucura de fericirea din ochii copilului dimineața când, grăbit, va veni să vadă ce îi adusese Moșul, descoperind o mulțime de pachețele. Singurele momente ale Crăciunul ce o făcuseră întotdeauna fericită îi erau luate. Până și ele! De ani de zile nu aștepta această sărbătoare de iarnă decât pentru clipele în care împodobea bradul, ascultând colinde, pregătind cadourile, așteptând cu înfrigurare dimineața și privind cu o bucurie fără margini sclipirile jucăușe din ochii băiețelului atunci când deschidea tacticos pachetele, ca după un ritual, stăpânindu-și emoțiile, înfrânându-și nerăbdarea, prelungind astfel momentul surprizei. Dacă i se luau și aceste clipe, ce rost mai avea Crăciunul? Pentru ea, niciunul! Se uită prin cameră de parcă încerca să găsească un punct de sprijin, dar nu se afla acolo nimic neobișnuit, nimic care să o salveze. Și, atunci, văzu cutia roșie așezată pe noptieră. Se ridică și se apropie de ea, o deschise lăsând descoperit colierul de perle a cărui strălucire i se reflectă brusc în ochi, trecu prin ei și îi lumină sufletul. Surâse și, fără să aibă vreo explicație, deschise geanta de voiaj, scotoci prin ea și găsi în cele din urmă pachetul cu eleganta rochia pe care nu rezistase să nu o cumpere, cu atât mai mult cu cât magazinul o oferea cu treizeci la sută reducere. Cu mișcări domoale, se îmbrăcă, ca apoi să se uite satisfăcută în oglindă. Din ea o privea o femeie încă tânără, micuță de statură, cu părul negru ce scotea în evidență o față rotundă, curată, fără riduri, străbătută de lumina unor ochi puțin oblici a căror culoare neagră era accentuată de dunga neagră a creionului dermatograf. Buzele înroșite de ruj zâmbeau la vederea chipului foarte cunoscut ce părea mai alb în contrast cu frumoasa rochie neagră pe care o purta, din catifea fină, unduindu-i pe șolduri,

simplă, dreaptă lungă până la genunchi, cu mâneci strâmte, până la cot. Luă colierul de perle, îl puse la gât, cu același surâs întipărit pe față, neabținându-se să-și admire decolteul discret împodobit cu bijuteria fină. Își puse ghetuțele negre, singurele pe care le avea acolo, deși râse de una singură când se văzu astfel încălțată în timp ce pantofii negri de antilopă stăteau în șifonierul de acasă. Luându-și paltonul din dulap, ieși din hotel, fără să se mai gândească la iarna de afară. Orașul arăta superb în ajunul Crăciunului, lumea elegantă a orașului, cea mai elegantă pe care o văzuse vreodată în călătoriile ei de până atunci, încă mai intra prin magazine și ieșea cu pachete mai mici sau mai mari, care mai de care mai colorate, mai decorative, îndreptându-se surâzătoare spre alte locuri sau spre casă. Dar ea nu avea casă în acel oraș, poate că nu avea nicăieri, poate că locul nu și-l aflase încă. Rătăcea pe străzile înguste și pe bulevarde, privind oamenii, privind în interiorul ei, dar ochii ei nu vedeau nimic, se afundau în beznă.

Se făcuse seară, oamenii se împuținau, zgomotele se stingeau, luminile orașului perseverau să existe amplificate de ghirlandele cu becuri multicolore. Era Ajunul.

Stătea pe o bancă din parcul din apropierea Catedralei Sfântul Ștefan. Nu îi era frică, nu îi era frig. Golul rece din interiorul său ocupa tot spațiul, nemaipermițând infiltrarea vreunei simțământ. Privea brazii ornamentați cu globuri și beteală, nu erau ai ei, aparțineau unui parc străin, unor oameni străini. Se ridică și se apropie de unul dintre ei dorind să privească îndeaproape un Moș Crăciun ce părea că se strâmbă la ea atârnat pe o creangă și, deodată, se prăbuși. Genunchii i se lipiră de asfaltul perfect neted al aleii parcului și palmele ce căutau un punct de sprijin atinseră ceva ce părea o pietricică rotundă. Nu apucă să vadă ce era când, de sub palton, începură să se rostogolească, câzând cu zgomot, perlele. Cu un gest reflex puse mâna la gât și înțelese cu stupefacție că șiragul se rupsese lăsând libere perlele ce continuau să se avânte grăbite spre asfalt, depășindu-l și oprindu-se sub bradul din care Moș Crăciunul ce înainte se strâmba afișa acum un zâmbet plin de satisfacție. Ea se ridică în picioare, privind grămăjoara albă, îndreptându-se încet spre ea având intenția să adune perluțele, dar când se apropie și întinse mâna spre ele simți ceva moale și rece dar strălucitor, și atunci, din acel loc, țâșni cu puterea unei fântâni arteziene o lumină albă ce se înălță în înaltul cerului dispărând și risipind spre oraș fulgi imenși de zăpadă. Stătea acolo, fără să se miște, neputincioasă, în timp ce fulgii cădeau în cascadă topindu-se pe pământ, pe bănci, pe copaci, pe brazi, pe clădiri, pe oamenii pe care îi întâlneau în cale, curățându-i, purificându-i, dându-le tuturor culoarea lor albă. Ea privi în jur și constată fără să se mire că nimic nu-și mai păstrase culoarea. Forma continua să existe, dar culoarea devenise albă. Își privi ghetuțele, paltonul, poșeta, își descheie cu mâinile albe paltonul pentru a-și confirma sieși că rochia îi era albă. Nu înțelegea și nici nu o interesa să înțeleagă. Își îndreptă privirea albă spre cerul devenit albastru, și întreg chipul alb i se lumină sub atingerea fulgilor de nea, captându-le strălucirea. Moș Crăciun de culoarea sângelui îi șopti din bradul alb: „Doar privește!”

ZIGMUND TAUBERG

IARNA

Îşi scutură văzduhul
Ninsoarea diafană
Ce-acoperă pământul,
În luna lui Gerar,
Cu cea mai albă haină.
Acum e iarnă iar.
Iubire, hai afară
În atmosfera clară
Să admirăm pe stradă,
Cât încă e curată,
Mirifica zăpadă.
Aşa o să rămână
Doar când o fi stăpână
Pe garduri şi pe case,
Acoperi-va streşini,
Împodobi-va cetini,
Le-o face mai frumoase.
Hai să privim iubire
A iernii feerie,
Cum liniştit îşi cerne
Ninsoarea fulgi ş-aşterne
Mantia-i argintie
Peste întreaga fire.

ROXANA PROCOPIESCU

POVESTE DE IARNĂ

Ninge pe strada cea mare
Şi parc-au trecut o mie de ani
De când mă chemai,
Să colindăm prin ninsoare
Şi-alături de mine visai,
Căutând licurici în zăpadă

Şi fără ca nimeni să vadă,
înhămam caii albi de omăt
Să ne ducă departe - şi hăt,
Ne trezeam lunecând selenari
Printre focile moi şi albastre,
Ascunse în nori, printre astre
Şi-alergam să vânăm urşi polari
Troieniţi pe calea lactee,
Iar în păr aveam curcubeie …

Şi iată că ninge din nou
Ca atunci, în anii dintâi,
De parcă ar fi un ecou
Al fulgilor repezi si mari
De-acum o mie de ani,

Dar nu mai sunt urşii polari,
Nici foci albastre şi moi
Alunecând printre noi,
Nici nu mai sunt curcubeie

Şi ninge pe calea lactee …

CLAUDIA VOICULESCU

1. Ciling! Cling!

Cling! Cling! Clopoțel în prag
Astăzi se aude-n visul meu cel vag...
Când în geam mai bate
Doar singurătate...

Preînchipuire zburdă
Tot în poarta surdă...

Cine să-mi ascundă
Colindul în undă?

Unde să trec vadul
Ca să-mi văd iar bradul?

Cing! Cling! Clopoțeii, - unii -
Îi aud acuma doar în cornul lunii...

Cling!... Cling!...
Clopoței se sting...
Clopoțeii ning...

2. Mai cade...

Mai cade uneori zăpadă
Ca dintr-un cer al nimănui,
Și bucuria cui s-o spui
Dacă nu-i nimenea să vadă?

Și stai pe după ferestrui
Și gândurile vin cascadă;
Mai cade uneori zăpadă
Ca dintr-un cer al nimănui...

Și vremea e de tot schiloadă
Și nu mai știi să recompui
O atmosferă retrogradă
Uitată parcă în statui

Când cade uneori zăpadă...

NICOLAE STELEA

Ariciul

...Şi ariciul se schimbase de ţepi, luându-şi ţepelniţa (adică haina moale de iarnă). Nu spunea nimănui unde locuieşte, nu avea telefon, nici net. Comunica doar cu undele ce-l împrejmuiau. Agăţa, cu acul, câte una şi în mintea lui apărea un lup urlând sau rontăitul unui ferestrău, ori câte un pădurar fluierând. Prindea din zbor concerte simfonice, filme de groază... Selecta câte ceva din mulţimea undelor, croşeta haine pentru mintea liberă, combina. Apoi traducea în aricească şi din nou în grai omenesc. Vărsa gândul său în fluviul gândurilor, al vibraţiilor, cum spun fizicienii. Existenţa sa, aparent banală, făcea ce era de făcut: trăia.

Mai întâi că am dat peste un arici, călătorind peste dealurile Frăsineilor. Ariciul nu avea nimic aparte. Ţepi şi năsuc umed. Parcă se ruşina că-mi ieşise în cale şi că eu trebuia să mă mir prosteşte că dădusem peste creatura atât de povestită. Nici măcar nu ştiam dacă este de acord să-l întâlnesc, să-l fac personaj de poveste…

Agăţându-mi gândul, cum spuneam mai înainte, mi-a răspuns morocănos:

- Nu te mira. Ascultă-ţi povestitorul! El îţi va traduce ce-ţi spun eu. Totul e să ai răbdare, să-l asculţi.

Eram uluit, deşi eu aveam povestitorul în mintea mea de pe la doi ani. Trebuia să las emoţiile şi trăirile să se combine în aşa măsură încât desfacerea mea în fuioare să nu se întâmple. Adică să nu ajung la sminteală. ...Şi imediat povestitorul traducea din tăcerea ariciului. Adică îl vedeam pe arici ce arici normal era şi cum îi transmitea el povestitorului meu ceva greu de crezut. Dar adevărat era că aveam în minte un povestitor ce spunea pe multe voci, câte în lună şi câte în stele. Apoi personajele lumii îşi aveau viaţa lor, transmiţând când era de anunţat ceva. Vedeai prin lume cu toţi ochii lor. Şi pe tine te vedeai, de afară.

- Ai terminat? N-am prea multă vreme. Pregătesc mâncarea de ciuperci a călugărilor. Doar călugărul Moi te poate scoate la drum. Vine întunericul. Uite cum sunt colorate acele. Jumătatea spre vârf e albă şi celaltă jumătate pământie. Reprezintă deodată, lumina, cu razele soarelui şi cu pământul.Ţepii mei ar semăna cu litera voastră. Cu “A”. Să întrebi copiii. Ei ştiu mai bine ca tine ce este cu Soarele şi Pământul. Tu ştii doar litera şi compasul. Semnul te obligă la puţinătatea firului, faţă de caierul vederii întregi. Mai ştiu copiii taina “risului”,nu râsului. Bucu-RI-a lor este RI. Fe-RI-cirea. Şi toate astea le ai sub ochi, ICI, sau AICI, într-un ARICI.

Asta, gândeam cu gândurile lui, însemna că arătarea cu chip de ghem, avea ceva sens. Dumnezeu îi dăduse ghemul măsurării Pământului şi ariciul voise să arate că acesta era prea mic pentru măsurătoare. Ceruse ghemul cu care fusese măsurat Cerul...

- Degeaba gîndeşti ca în basme. Acul înseamnă vârf. „A” seamănă cu acul meu. Cei

ascuțiți la minte primeau numele de ACI. Traci, daci... Caută legăturile lumii în puținătatea acului meu. Câte fire au zgâriat aricii pe cer, poți rescrie cărțile voastre. Câte fire au desenat cu lumină licuricii... Astea sunt porțile prin care intri spre ÎNTRU. Eu nu fac decât să ar cerul, să semăn sămânța aflării. Ar ici, ar dincolo... În urmă, învățătorii adună ca și tine. Dacă mâine schimb arătura, o luați de la capăt. Puțin. Foarte puțin. Întrebați copiii. Dar întrebați-i cu toată simțirea, nu cu vorbe goale. Întorce-ți-vă în copilul din voi. Restul e drum de lumină.

Mă simțeam înfruntat. Fusesem premiat la școală, îmi admiram profesorii. Cine era pedepsitul ăsta să mă dojenească? "Sfătuitorul lui Dumnezeu"… Căutător păgân de iarba fiarelor... El și ciocănitoarea...Mitologie de doi bani...

- Dacă citeşti invers mai găseşti o lume. AR, cu invesul său RA. Soarele şi Pământul în numele meu. Descoperirea voastră. Limba științei voastre. Toate în arici. Ici, la picioarele tale, se află RA. ICI RA. Și ăsta este un firicel al cosmicului caer. Umblă şi vei țese haine noi.

Am ridicat privirea. Cerurile împunse de acele înțelegerii se deschiseseră pentru lumină. Apoi întunericul meu, al povestitorului meu și îngrijorarea din pustiul tăcerii.Apoi rostiseră unul către altul atîta poveste că nu puteam duce. Auzisem chițăituri ascuțite, apoi liniștea timpurilor...

Aflam uneori de la povestitor, frânturi, cântări tărăgănate, oftaturi... Mă grăbeam să rostesc ceva încurajator. Ce mă făceam fără el? Povesteam zi și noapte sperând să-l repun în fire. Lălăia tărăgănat, fără noimă. În jurul meu, multă lume. Mereu altă lume...

Revenisem pe dealurile Frăsineilor. Dealuri molcome, tăcute, cu păduri şi ascunzători de taină, cu blesteme, cu rotunjimi în crepuscul asemeni unor spinări de arici. Aş fi povestit, aş fi scris, aş fi strigat ariciul.

Pipăiam frunjișul umed, mângâiat de o ceață rece. Așa am dat de potecă. Și ca un trădător de poveste, am ales să urmez calea bătătorită spre drumul lumesc. În urmă, foșnind protector, călugărul Moi. Niciodată nu se amesteca în rătăcirile sau aflările mele. Vorbea rar, sau poate doar murmura frânturi de rugăciune. Avea rosturile sale, dar se așternea privirilor mele năucite, cu îngădință. Putea și nu putea să-mi dea o apărare omenească. Am gândit că poate era întruparea povestitorului… Și totuși povestitorul traducea istorioare fără noimă din caierul unui fluture omidă. Aduceau a închipuiri de copil...

Păream mai degrabă un ciuline mergător pe o culme de arici…

TANIA SAICIUC

Prin priviri și-n suflet

Prin priviri și-n suflet
ninge cu arici
ca un fel de iarnă
trece pe aici
cum s-a dus din toate
pasăre și vis?
Ca un fel de iarnă
cerul s-a tot scris
anotimp mai dulce
nu s-a mai născut
totul e în iarnă
scris și petrecut.

Crengile arborelui numit Dumnezeu

Crengile arborelui numit Dumnezeu
se întind, mă cuprind
mă alungă apoi

nici o fărâmă de stea nu îmbracă
lumina aceasta
atât de săracă
creangă, cuprinde-mă
iată,
sunt eu.

Frica pădurii și
frica cealaltă
toate-mi răspund
și
e noapte acum
fum e
și
noapte
zăpadă și parcă

o rază a lumii
începe mereu,

Lumina aceasta atât de adâncă
vine și vine
târziu e
și
fum
vorbește tăcerea
și cântă și cântă,
copacul acesta
numit Dumnezeu.

Arhiva îngerilor plânge

Arhiva îngerilor plânge
lacrimi albastre, sărate
arhiva îngerilor plânge
pentru această eternitate
nicăieri pe pământ, nicăieri
frigul nu poate înfrânge
arhiva îngerilor carbonizați
lacrimi de sânge.

Această iarnă-n care

Această iarnă-n care vapoarele
se-neacă
lumina mai oprită
de ființa ta
un gând

e dorul prins de ape
în cântul meu adoarme
lumina ființei tale
aproape de pământ

Sărută-mă

Sărută-mă,
zăpada din ochii tăi
să
curgă
acoperă-mi, ninsoare
acoperă deplin
visez la noaptea-n care
din ochii tăi să ningă
toată durerea lumii
și dorul ei
sublim.

Visează-mă

Visează-mă
este o iarnă grea
în care doar căldura
din privire

îmi mai apropie
topește
altă stea
demult apusă
doar
o amintire

visează-mă! Te voi
visa
și eu.

ELENA VOLCINSCHI

Un pom de Crăciun

Pe-o stradă văduvită de lumină
În seara zilei Sfinte de Crăciun
Un flașnetar pleca înspre odihnă
Sub un vechi zid de casă, peste drum.
Se adăpostea cu încă cinci copii
Iar strada le ținea locul de mumă,
Din duioșie storcea bucurii,
Se străduia să-i țină împreună…
De ger îi erau degetele chircite
Și-i atârnau pe ele mănușile-schelete
"Averea zilei" strânsă s-o pună, deoparte
Sau poate își permite să cumpere și ghete.
Îi scormonește foamea stomacul stors de vlagă
Iar câinii hămesiți îl simt și-ncep să iasă
Când vântul zăvorăște iar ușile pe stradă,
Ajunge lângă zidul ce-i ține loc de casă.
Și pe perete a desenat cu creta
Un pom. E pomul de Crăciun
Atîrnă-n el darul cel Sfânt-flașneta
Și doi bănuti pe un ram – norocul de Ajun;
Apoi împarte daruri din cutie
Și celor mici ce-așteaptă „copiii nimănui"
Însă de nu vor spune măcar o poezie
Nu vor primi nimic: să-și puna pofta-n cui.
Iar câinii cu urechile ciulite,
Cuminți, așteaptă să le vină rândul,
Simt că în desagă sunt "bunătăți primite"
Și-n Noaptea Sfântă nu mai bate-vântul.

Sub lespezi de ninsoare

Pe lac de nuferi albi, aș vrea să mă întorc
Vâslind cu vise moi din somnul de petale
Când, doar în suflet, doruri aprinse-n jar se torc
Tu să m-astepți iubite că-n cea din urmă cale,

Eu vin: în lumea ta-nnegrită cu umbre abia stinse
De toamna putrezită, sub lespezi de ninsoare
Castelul tău de aer cu porți spre cer deschise
M-așteaptă să-mi dorm somnul în dorul ce mă doare.
……
Dar până atunci să plouă cu rugăciuni de stele
Pe chipul tău frumos ce nu îmbătrânește
Doare singurătatea de gânduri negre, grele
Ca lumânarea zilei ce arde… se topește.

Plâng pletele pădurii în miresme de rășină,
Însemnele-ți stau scrise pe soartă de uitare
Zace durerea-n rana săpată de-a mea vină…
Agonizez în milă sub clopot de plecare.

Zori stinși

Se înnalță punte lată de nouri gri pe cer
Ca apoi să se frângă în cercuri largi de apă,
Buciumă a jale cerbii și se aud cum pier
În urlet de ecou, săpat –în adâncă groapă.

Un cânt uscat și aspru se naște din frunzare
Și-mprăștie durere pe-ai zării-sfârcuri reci
Doar brazii își întind frunți tămăduitoare
Să mângâie iar cerul golit în triluri seci.

Iar orizontul parcă-i spălat de-un soare verde
Ca într-o vrajă seacă, golită de cuvinte,
Deasupra unei ape ce oglindirea-și pierde
Când zorii sting luceferi și lunecă-înainte.

Mă-ngenunchează vrmea pe-un căpatâi de oră
Și aceiași nori se-alungă, sub cerul meu subțire
Mai vreau să-ntâmpin zorii ce se adună-n horă
Să mă-nfloresc cu ei în jocuri de nuntire.

FLORIN GRIGORIU

POVEȘTI ROTUNDE PENTRU ALMANAH

POVESTEA LUI PĂCĂLICI

A fost odată
O poveste minunată:
Bâldâbâc, huștiuluc,
În Țara Poveștilor o duc...

V-o spun, după ce-o usuc...
(se repetă de câte ori doriți...)
- Ne-o spui?
- Păi, stă-n cui.
Încă nu-i uscată,
V-o spun altădată.
Dar vă spun alta:
A fost odată
O poveste minunată:
Bâldâbâc, huștiuluc,
În Țara Poveștilor o duc...
V-o spun, după ce-o usuc...
(se repetă de câte ori doriți...)

POVESTEA CU EXTRATERESTRUL

Ce-i un extraterestru? Chiar nu știi? Nu cred. Dar să-ți aduc aminte. un extraterestru era un băiețel, aproape la fel ca tine, care venise într-o rachetă – nu știi ce e o rachetă? – să-ți amintesc – o mașină care merge printre planete ori stele – nu știi ce-s planetele? – să-ți amintesc – planetele sunt niște corpuri mari, mari, rotunde ca mingea ori pepenele, semănând cu Pământul (Pământul, știi, seamănă cu o minge puțin turtită) și care pot fi locuite cu plante, animale, pești, ființe superioare ca noi, sau altfel, iar stelele sunt niște sori de foarte, foarte departe și foarte, foarte mari față de planete –

Deci un extraterestru, un băiețel, să zicem un băiețel, de pe altă planetă a ajuns pe Pământ și fusese lăsat singur să cerceteze o floare (nu era singur, ceilalți călători de departe plecaseră să cerceteze altceva, cum facem noi când mergem în piață, unul merge într-o parte, altul în alta și pe urmă ne întâlnim într-un loc), deci cerceta o floare, când – ca să vezi! – de el se-aprope un băiețel așa ca tine:

-Ce faci aici? îl întrebă băiețelul nostru pe băiețelul lor.

-Mă uit la floare, îi răspunse, și băiețelul nostru a înțeles ce spuse.

- Cum te cheamă? întrebă băiețelul nostru.

- Popocatepetl, zice băiețelul. Dar pe tine?

-Gheorghiță (da, ca pe tine, chiar tu erai, ți-amintești? nu se poate să fi uitat!).

—Da știi că la noi Popocatepetl este un munte?

-Știu. Părinții mei au fost acolo și le-au păcut numele și-ntorși acasă mi l-au dat mie. Dar tu știi o poveste, să-mi spui?

- Ce poveste? întreabă Gheorghiță.

- Da, una frumoasă. Îmi spui? zice Popocatepetl

-Da.

Și-i spune o poveste.

Ce poveste i-ai spus? Spune-mi-o și mie, să văd dacă ai știut-o...

I-a spus povestea cu extraterestrul:

Ce-i un extraterestru? Chiar nu știi? Nu cred. Dar să-ți aduc aminte. un extraterestru era un băiețel, aproape la fel ca tine, care venise într-o rachetă – nu știi ce e o rachetă? – să-ți amintesc – o mașină care merge printre planete ori stele – nu știi ce-s planetele? – să-ți amintesc – planetele sunt niște corpuri mari, mari, rotunde ca mingea ori pepenele, semînând cu Pământul (Pământul, știi, seamănă cu o minge puțin turtită) și care pot fi locuite cu plante, animale, pești, ființe superioare ca noi, sau altfel, iar stelele sunt niște sori de foarte, foarte departe și foarte, foarte mari față de planete –

Deci un extraterestru, un băiețel, să zicem un băiețel, de pe altă planetă a ajuns pe Pământ și fusese lăsat singur să cerceteze o floare (nu era singur, ceilalți căltori de departe plecaseră să cerceteze altceva, cum facem noi când mergem în piață, unul merge într-o parte, altul în alta și pe urmă ne întâlnim într-un loc), deci cerceta o floare, când – ca să vezi! – de el se-aprope un băiețel așa ca tine:

-Ce faci aici? îl întrebă băiețelul nostru pe băiețelul lor.

-Mă uit la floare, îi răspunse, și băiețelul nostru a înțeles ce spuse.

- Cum te cheamă? întrebă băiețelu nostru.

- Popocatepetl, zice băiețelul. Dar pe tine?

-Gheorghiță (da, ca pe tine, chiar tu erai, ți-amintești? nu se poate să fi uitat!). Da știi că la noi Popocatepetl este un munte?

-Știu. Părinții mei au fost acolo și le-au păcut numele și-ntorși acasă mi l-au dat mie. Dar tu știi o poveste, să-mi spui?

- Ce poveste? întreabă Gheorghiță.

- Da, una frumoasă. Îmi spui? zice Popocatepetl

-Da.

Și-i spune o poveste.

Ce poveste i-ai spus? Spune-mi-o și mie, să văd dacă ai știut-o...

I-a spus povestea cu extraterestrul:

Ce-i un extraterestru? Chiar nu știi? Nu cred. Dar să-ți aduc aminte. un extraterestru era un băiețel, aproape la fel ca tine, care venise într-

o rachetă – nu știi ce e o rachetă? – să-ți amintesc – o mașină care merge printre planete ori stele – nu știi ce-s planetele? – să-ți amintesc – planetele sunt niște corpuri mari,
(Se repetă...)

.....

Și?
A mai vrut extraterestrul o poveste.
Mai știi una? Da?! Spune-mi-o și mie, să văd dacă ai știut-o...
(Și tot așa)

POVESTE CU UN PESCAR

A fost odată
Un pescar lângă o baltă
Și un pește mare-a prins
Undița greu s-a întins
Și știi ce s-a întâmplat?
În baltă s-a înecat,
Povestea s-a terminat...
Vaai, te-ai supărat?
Sări în apă! L-ai salvat?
Dacă iei lecții de-not
Îți spun basmu-acesta tot.
Ai luat? Atunci ești mare
Și-ai salvat pescarul care
Pescuia lângă o baltă
Atunci când a fost odată
Și un pește mare-a prins
Și undița greu s-a întins
Și știi ce s-a-ntâmplat?
În baltă s-a înnecat,
Povestea s-a terminat.
Vaai, iarăși te-ai supărat...
Sări în apă! L-ai salvat?
Dacă iei lecții de înot,
Îți spun basmu-acesta tot.
Ai să iei?
Chiar de mâine vrei?
Atunci să știi că ești mare
Ai salvat pescarul care
Pescuia lângă o baltă
Atunci când...

A fost odată...

(Se repetă...)

POVESTE

A fost odată
O minciună gogonată.
A fost demult
Un iepure nevăzut
Ce-a făcut
N-am cum a ști
Nicio veste nu-mi sosi
De-unde iepurele-o fi.
Auzii că acolo nu-s
Avioane zburând pe sus,
Nici rulând la sol frumos
Și nici copii mergând pe jos
Și nici tren, șine sau gări,
Dar
Îți trimite salutări
Și-o scrisoare minunată,
Începe cu: A fost odată
O minciună gogonată.
A fost demult
Un iepure nevăzut
Ce-a făcut
N-am cum a ști
Nicio veste nu-mi sosi
De-unde iepurele-o fi.
Auzii că acolo nu-s
Avioane zburând pe sus,
Nici rulând la sol frumos
Și nici copii mergând pe jos
Și nici tren, șine sau gări,
Dar
Îți trimite salutări
Și-o scrisoare minunată,
Începe cu: A fost odată
....
(Se repetă...)

POVESTE CU DOI PITICI

Erau doi pitici
Ca două furnici,
Adică foarte mici,
Că umblau pe-aici
Și nu-i vedeai, nici
Nu-i știai.
Îi știai?
Nu-i știai?
Vezi, că-s la mălai!...
Erau doi pitici
Ca două furnici,
Adică foarte mici,
Că umblau pe-aici
Și nu-i vedeai, nici
Nu-i știai.
Îi știai?
Nu-i știai?
Vezi, că-s la mălai!...
(Se repetă...)
Vaai, te-ai supărat,
Lasă, că nu tot l-au luat...
Ți-a rămas și ție un pic,
Ca să-ți dau pe la botic,
Că și tu ești un pitic,
Un pitic băiat...
Știi ce s-a întâmplat... (Se repetă...)
O pitică-fată,
Ce-a fost îți zic îndată..
Erau doi pitici, ca două furnici,
Tare, tare mici,
Că umblau pe-aici
Și nu-i vedeai, nici
Nu-i știai..
Îi știai?
Nu-i știai?
Vezi... că-s la mălai.
- Îi știu.
- Vaai, ce bun fiu!
De-asta mălaiul nu l-au luat
Și nouă ni l-au lăsat...
Dar dacă de ei ai habar,
Vei că s-au dus la mărar...

POVESTE CU O PISICĂ ȘI UN CĂȚEL

A fost odată
De n-ar fi
Nu s-ar povesti
O pisică gri
Și-un cățel albastru
(Cățelul nu e albastru?
Atuncea-i și el gri)
O pisică gri și un cățel gri.
Așa o fi?!
Ei, și?
Erau prieteni de-o lună și-o zi.
A doua zi cățelul i-a zis pisicii:
- Am auzit că tu fugi mai repede ca mine.
Gata sunt să văd întrecerea mea cu tine.
Așa o fi? Zi!
-Da, fug! a zis pisica.
- Hai, să vedem! a zis cățelul.
Și... START!
S-au pornit pe-alergat
Prin casă, pe drum,
Aleargă și-acum.
.....
Ei, și?
Păi, aleargă, îți spun mâine cine primul va fi,
Când vor sosi,
O pisică gri
Și-un cățel albastru...
Cățelul nu e albastru? Atuncea e gri.
O pisică și un cățel gri.
Așa o fi?!
Ei, și?
Erau prieteni de-o lună și-o zi.
A doua zi cățelul i-a zis pisicii:
- Am auzit că tu fugi mai repede ca mine.
Gata sunt să văd întrecerea mea cu tine.
Așa o fi? Zi!
-Da, fug! a zis pisica.
- Hai, să vedem! a zis cățelul.
Și... START!
S-au pornit pe-alergat
Prin casă, pe drum,
Aleargă și-acum.
.....

Ei, și?
Păi, aleargă, îți spun mâine cine primul va fi,
Când vor sosi,
O pisică gri
Și-un cățel albastru...
Cățelul nu e albastru? Atuncea e gri.
O pisică și un cățel gri.
Așa o fi?!
Ei, și?
Erau prieteni de-o lună și-o zi.
A doua zi cățelul i-a zis pisicii:
- Am auzit că tu fugi mai repede ca mine.
Gata sunt să văd întrecerea mea cu tine.
Așa o fi? Zi!
-Da, fug! a zis pisica.
- Hai, să vedem! a zis cățelul.
Și... START!
S-au pornit pe-alergat
Prin casă, pe drum,
Aleargă și-acum.
.....
Ei, și?
Păi, aleargă, îți spun mâine cine primul va fi,
Când vor sosi,
O pisică gri
Și-un cățel albastru...
Cățelul nu e albastru? Atuncea e gri.
O pisică
(Se repetă...)
....
Ei, și?
Aleargă și-acum,
Dar mâine, sigur, cine-i primul îți spun!

POVESTEA ROTUNDĂ

A fost odată o poveste rotundă,
Că n-avea unde să se-ascundă
Pentru că toate din jurul ei erau rotunde
Și n-avea unde să se scufunde,
Pentru ca nimeni să n-o mai vadă.
Nu era un sertar, nu era o ladă,
Nici măcar cu vaci o cireadă...

Era o poveste tare obosită,
De câte ori fusese povestită...
Și umbla tare necăjită
Și-aproape, aproape-adormită.
Uite-o pe-aici! Vrea s-o ascund...
Dă-mi, te rog, capul rotund!

CORA ELIANA TEODORU

Fata din *Poveste*

Privind din *Poveste* Fata spunea:
„Senin e cerul şi ploua cu fulgi
Din aripi de îngeri-animale.
E un curcubeu-alb pentru mine
Şi altfel pentru voi.
Mă vei ridica vreodată, Povestitorule
De aici?
E atât de idilic în povestea mea...
E perfect complex şi supefluu,
Încât dacă m-ai pica şi cu ceară şi scrum de ţigară
Aş râde.
Şi dacă mi-ai spune că sub acest *Univers Prăbuşit,*
Desprins parcă din filmul acela cu oameni albaştri
Există unul precum cel din Matrix, tot te-aş implora,
Cu sângele meu alb:
Du-mă la tine, cu tine, în Povestea Ta!

Confort

Sânge alb pică din aripi de îngeri roșii.
Sunt serafimii amorurilor pierdute,
Și regăsite de Altcineva.
E gri și suflă ceață verde, rece și văscoasă.
Mă uit la ei de la geam și suspin.
Mai pun pe foc o mustață de pisică tricoloră
Și un braț de gheață și zâmbesc.

E bine în iglu-ul meu tomnatec.
Coconul meu drag!
Ei nu ajung la mine decât în vise.
De aceea dorm mereu într-o sinestezie.

Praf de îngeri

„M-ai albit!" îmi spunea el.
Dar buzele mele erau roșii
Și nu era nimic alb prin jur.
Atunci am înțeles.
Ninsese cu praf de îngeri.
Dar mai apoi mi-am dat seama...
Erau de fapt mesagerii Celuilalt.
Uneori îi vopsește în alb,
Ca să înșele lumea.

Corsetul

Mă strânge casa ca într-un corset.
Somnul mă ține „in limbo"
Sau poate sunt doar pașii de mambo...
Pe care i-a învățat de la o arătare șireată
Care duce o coasă pe umăr
Și e îmbrăcată în roz.
Doar nu credeați că dincolo
Nu se mențin în pas cu moda?

Mă strânge casa ca într-un corset
După designul lui Lewis Carol.
Afară plouă cu zăpadă de îngeri.
Tu nu ești niciunde.
Și nu vei veni nicicând.
Dar oricum e mai bine să tânjești
Decât să uiți.

Petale de lumină

Plouă cu petale de lumină,
Lumină lină.
Lumină de decembrie fină.
Prunc Sfânt tu nu ai nicio vină.

Prunc Sfânt tu ne salvezi cu lină,
Lumină lină.
Plouă cu petale de lumină.
Lumină de decembrie fină.

Prunc Sfânt tu ne salvezi de vină.
Plouă cu petale de lumină.
Lumină lină.
Lumină de decembrie fină.

Dar oare noi nu avem nicio vină?!?
Și plouă cu petale de lumină.
Lumină de decembrie fină.
Lumină lină.

CRISTINA RADULIAN

Îndrumar pentru folosirea credinței la vreme de iarnă

« Şi vrei să spui că Dumnezeu vorbeşte cu tine? »

"*Vreau să spun că Dumnezeu vorbește în permanență cu noi, trebuie doar să asculți, să auzi, și să înțelegi. Ne șoptește delicat, ca un suspin, ne strigă, tăcerile lui nu sunt aspre, ci așteptări. Tu vorbești vreodată cu ceea ce crezi tu că sunt zeii tăi? Să fii sinceră, așa cum nu îndrăznești să fii nici chiar cu tine?*"

Cam așa începeau toate discuțiile lor: cu o întrebare, urmată de mai multe întrebări. Mereu altele, mereu aceleași. Uneori doar tăceau. Și tăcerea nu era grea, ci era ca o liniște caldă într-un amurg de primăvară târzie: profundă, înțeleaptă, plină de înțelesuri. "*Răspunsurile sunt lângă noi, printre noi, în noi. Caută întrebările potrivite și răspunsurile vor veni singure la tine.*" Şi în timp ce îi răspundea, o ațintea cu cei mai strălucitori şi mai limpezi ochi pe care îi văzuse vreodată, de un albastru intens, profund. Ca Marea Medyan pe care o zărise o singură dată, cu decenii în urmă. Îl privea cu teamă şi uimire şi admirație, de fiecare dată, pe el, cel întemnițat. Ajunsese să păzească prizonierii pentru că avea genunchii zdorbiți, şi nu mai putea fi combatant activ. Era veteran adevărat, cu peste douăzeci şi cinci de ani de serviciu, soldat până în măduva oaselor. Nu o pasionase politica niciodată, religia nici atât, nu o interesau rădăcinile unui conflict care dura de mai bine de un secol şi care aproape distrusese rasa umană. Îşi purtase cu demnitate destinul, se supusese intorsaturilor vieții şi se considerase cumva blestemată, până îl cunoscuse pe Kyrion.

De un an era garda lui, de un an trăia cu sufletul tremurând că un nou răsărit nu va mai fi pentru Kyrion. Știa prin ce trecuse, vedea prin ce trecea, îl cunoştea din auzite, știa poveşti despre el, Legendele lui Kyrion. Când îl văzuse prima dată, zdrobit, însângerat, fusese şocată: de pe fața desfigurată de bătăi, de sub crusta de sânge închegat o priveau calmi doi ochi plini de înțelegere, de viață, de o tulburătoare forță. În temnița mică, întunecoasă, mucegăită, mirosea paradoxal a flori şi răşină. A fost fascinată de legendă, a fost captivată de om. Îl îngrijea pe cât putea, dar el îi refuza de multe ori ajutorul: găsea forța interioară pentru a trece de la o clipă la alta, găsea puterea de a se agăța de viață fără să facă nici un compromis cu sufletul său. Îi zâmbea: "*nu aș vrea să mă obișnuiesc cu binele. Mi-am creat un ritm al durerii, un refugiu imaginar, o pavăză a rugăciunii, care mă apără de orice, și dacă cedez, când voi fi din nou în nevoie, voi putea redeveni cel tare?*"

Se întreba deseori (din ce în ce mai des) cum de rezista, cum de trăia încă. Il urmărea cu atenție: puternic şi fragil, lângă ea şi totuşi atât de departe. La rându-i era privită cu o intensitate dincolo de omenesc, Kyrion încercând parcă să îi transmită toată fervoarea, tot ce adunase, copleşitor, în mintea şi sufletul lui "*toate ne apropie de moarte și moartea ne apropie de toate. Atunci când ajungi la o astfel de concluzie, prietenă și soră a mea, ce te mai poate deturna de la drumul tău, ce te mai poate motiva? Universul așa cum îl cunoaștem este în colaps, umanitatea în disoluție. Ceea ce era cândva centrul său a devenit o periferie instabilă, marginile sale se rarefiază și creează noi eternități. Centrul universului meu este speranța, credința și dragostea*". O învălui într-un zâmbet cald, protector, uşor obosit "*cum poți transforma în câștig, ceea ce ai pierdut? Cum poți ști când înfrângerea s-a transformat în victorie ?* "

Număra orele care îi despărțeau, uita de sine când stăteau împreună. De multe ori vorbeau, de multe ori nu își spuneau nimic. Gândeau împreună, respirau împreună, inimi bătând diferit, încercând să se armonizeze, aparent fără șansă, aparent fără efort. Se redescoperea, descoperea o nouă viață, dincolo de zidurile cazarmei, de asprimea campaniilor. Poate că Universul își frânsese marginile, își împrăștiase lumile, dar pentru el, Universul se dezvăluia generos, ca un fruct teribil, parfumat și necunoscut.

”*Rugăciunea este ca o spovedanie, o modalitate prin care încerc să mă dezvălui, să tind cu grație către perfecțiune fără a fi vanitos. Este încercarea mea sinceră de a mă găsi și regăsi, de a mă defini, de a mă apropia de divinitate abia șoptit, în vârful picioarelor, chiar dacă mă aflu atât de tulburător de departe de sfințenie*”.

« Rugăciunea ta este ceva ce nu am mai auzit până acum, un fascinant dialog cu un singur Dumnezeu, zeu și om, pe care, datorită ție, m-aș încumeta, îmi doresc să-l cunosc. Datorită ție, cel în care de atâtea ori mă regăsesc, și datorită căruia am îndrăznit să încerc să mă iubesc. » vocea ei tremura, de emoție, poate și de teamă, rostind cuvintele. ”*Rugăciunea mea, știi, este un efort neîncetat de a-l găsi pe Dumnezeu și a atinge dumnezeirea, o febră care mă arde, o teribilă sete; nu este, nu mai este, o modalitate de a obține ceva de la Dumenzeu* ”.

Il privi cu nețărmurită uimire, fascinată, dornică de a înțelege și de fi parte a acelui miracol care se petrecea zi de zi sub ochii ei. Îl văzu, pentru a câta oară - rugându-se, transfigurându-se, abandonându-se cu grație nemărginirii, răspândindu-se ca o adiere de primăvară îndelung așteptată, în toate colțurile lumii, cum se dăruiește necondiționat, întotdeauna, precum lumina, Universului infinit. Un parfum cunoscut, delicat, de rășini și flori invadă celula rece, mucegăită și întunecată.

Se uita la el – fața ovală, pielea întinsă pe pomeții deveniți parcă mai proeminenți, nasul drept și mai ascuțit, ochii neobișnuit de mari, înfundați în orbite, umbriți de cearcăne uriașe. Pielea mult prea albă, aproape transparentă, cu o tentă cenușie, nesănătoasă. Dar privirea, privirea aceea era… altfel. Avea o claritate, o limpezime, o forță care fascina. Încredere, siguranță, certitudine. Nimic nu a putut să distrugă acel om, nici aproape cei 3 ani de detenție și torturi, nici moartea, nici trădarea. Prin zdrențele ce-i țineau loc de haine se vedea ruina trupului, ajuns piele și os, plin de cicatrici, de răni, dintre care unele încă sângerau. Îi văzu mâinile cu degetele zdrobite, deformate. “*Încă mai pot face semnul crucii, îi zâmbi*.” Avea forța să mai zâmbească. Își mai aducea aminte cum.

În ziua în care l-au eliberat, a plâns fericită: « Ce ți-ai dori? »

Îl văzu închizând ochii, și o expresie de extatică anticipare îi lumină chipul: “*O baie caldă, un prosop moale, niște haine curate, și o pereche de șosete de lână, groase*.” O fixă cu neașteptată intensitate și îi șopti, parcă vrând să-i încredințeze un secret teribil: “*am suferit întotdeauna de frig, mai ales la picioare*.” Apoi brusc, o privi de undeva, de departe: “*Îmi doresc ca toate acestea să nu se fi întâmplat, îmi doresc să ne fi întâlnit în alt timp și în alt loc. Îmi doresc să rezist.*”

L-a dus în camera ei și i-a vegheat somnul scurt și agitat. Stătea la picioarele lui, pe marginea patului de campanie și îl privea. Îl învelise cu păturile-i aspre, cazone și îl mângâiase pe frunte. Apoi Kyrion deschise ochii brusc și văzu în ei umbra fugară a unei lacrimi “*Mi-ar place să mor la începutul iernii. Liniștitoare, ocrotitoare, să se aștearnă peste trupul meu chinuit mantia strălucitoare a zăpezii. Amorțit, dormitând, nu prea departe în adânc, să simt pământul înghețând peste mine, să aud afară vântul gemând, chemarea singuratică a lupului. Și primăvra, după som-*

nul acesta prea lung, să simt iarba cum crește, să aud soarele cum crapă mugurii, și vântul șuierând călduț printre flori și gâze. Mi-ar place să trăiesc aceste anotimpuri și să le admirăm împreună în eterna lor succesiune. Aici-acolo, atunci-acum. Rămâne un vis, rămâne un drum." Avea privirea ațintită în depărtare, scrutând parcă un viitor aflat dincolo de orizont: "*Știu sigur, simt. Este în apropiere o biserică, o capelă, un loc de rugăciune. Abandonat de mult, părăsit. Acolo mă voi îndrepta. Pot să îmi mai doresc ceva?* "

Ea înclină capul, încuviințând. Nu putea să vorbească, ar fi izbucnit în lacrimi, de bună seamă.

"*Aș vrea teribil să fiu singur,* râse scurt, icnit, apoi tuși prelung, spasmodic, sfâșietor. După un timp spuse: *nu că mi-ar fi lipsit singurătatea. Dar îmi doresc să fiu singur, să mă regăsesc, să mă reculeg, să fiu eu cu mine și cu Dumnezeul meu pentru un timp. Să văd drumul. Se poate?*"

Au stat alături, pe marginea patului de campanie, fără să își spună nimic. Tăceau împreună privind pe geam ninsoarea care cădea neîncetat. Tăceau perfect împreună, se pricepeau de minune să privească. Mirosul acela de flori, de rășină îi învălui cu blândețe din nou. Kyrion a prins-o de mână, strângându-i-o ușor, cu grație, cu delicatețe. După o vreme s-a ridicat încet, a sărutat-o pe frunte și a privit-o cu ochii lui uimitori, tulburători de albaștri, limpezi, strălucitori, imenși.

L-a văzut pe geam cum se îndepărtează, în picioarele goale, pășind cu sfială parcă prin zăpada proaspăt așternută. A stat așa un timp, privind în urma lui, simțind cum înlăuntrul ei devenea din ce în ce mai rece și mai tristă. S-a ridicat brusc și a alergat după el, oprindu-se în fața clădirii, realizând cu spaimă, cu încântare, că nu mai avea nevoie de proteze, că genunchii îi erau vindecați. Darul de despărțire al lui Kyrion.

Mergea greu, chinuit, căci trupul frânt abia dacă mai putea asculta îndemnurile minții și ale inimii. Ce zi înfricoșător de albă, ce zi spulberată de teamă, ce zi cumplit de singură, prinsă între azi și mâine, spulberată de vis, tulburată de timp, aceea era o zi când nu se mai bucura că a supraviețuit zilei de ieri, tributul zilei de mâine.

Rămase așa, cu ochii sfâșiați de albul necruțător al zăpezii, căutându-l din ochi pe cel urât, temut, și care, de fapt, nu era decât unul dintre ei, transformat într-un simbol al fricii de adevăr, al manipulării și urii. Urmele pașilor aproape nu se mai vedeau sub ninsoarea care continua să cadă. Se grăbi să-și încalce promisiunea și să-l urmeze. Trebuia să își urmeze presimțirile, așa cum făcuse mereu. Aproape mereu. Ajunse după un timp în fața unei grote: acolo, probabil își făcuseră cândva altar fugari creștini. Intră cu teamă, cu sfială. Zări o lumină blândă în colțul cel mai îndepărtat al peșterii; se apropie: un crucifix de piatră, în mărime naturală, săpat în peretele peșterii pe care era cu talent sculptat un Christ cufundat în somnul morții. La picioarele crucifixului, adormit, Kyrion. Cu picioarele goale. Se apropie mai mult și, cu uimire, văzu în picioarele crucificatului Dumnezeu șosetele groase, de lână. A observat apoi gheața topită în jurul omului și a zeului din piatră. Și, din stânca neînduplecată a muntelui, neținând seamă de ger, răsăriseră albe și albastre flori delicate, de primăvară, flori dintr-o altă lume. Îl atinse ușor pe Kyrion pe umăr, sperând să îl trezească cu grijă. Dar din somnul în care se adâncise nu mai putea fi trezit. Își găsise liniștea și alinarea în sfârșit. Se așeză în genunchi și plânse, neînțelegând încă pe deplin o dragoste atât de mare.

IOAN RAȚIU

RONDEL ANIVERSAR

LA MULȚI ANI, Iubire Sfântă!
La mulți ani, suflet-pereche!
Fericirea care-ți cântă
Fie *„floare la ureche”*!

Să te iei c-un dor la trântă!
Din altoi de viță veche:
LA MULȚI ANI, Iubire Sfântă!
La mulți ani, suflet-pereche!

Nu lăsa inima frântă!
Pân-ajungi la Beba Veche,
Visele ce te frământă
Să-ți șoptească la ureche:

LA MULȚI ANI, Iubire Sfântă!

AȘA!?

Să fie-n gesturi *clipa*, din vești
Adevărul zburda pentru ea
Trăgând visuri – caleşti nefireşti –
Pe Cale, pe unde ajungea…

Cum cer Lumină muguri cereşti,
Printre îngeri de foc şi de nea,
Să fie-n gesturi *clipa*, din veşti
Adevărul zburda pentru ea…

Fără păcate, să potoleşti
Mării Iubirea - clocot de stea,
Cu veşnicia strânsă-n poveşti
Nemuritoare-ncearcă să stea...

Să fie-n gesturi *clipa*, din veşti…

RONDEL RĂSCOLITOR

Voiam, demult, cu visul să petrec!
Încet, încet... spre Adevăr împins,
Răscolitor ca un Toulouse Lautrec

Să cumpăr sentimente… înadins

Lăsând să cadă *clipa*-n vinul sec,
Pe suflet mângâieri de ce m-au nins?
Voiam de mult... cu visul să petrec
Încet, încet... spre Adevăr împins!

S-au dus în van carnetele de CEC
Şi-am mai luat ceva de la un ins,
În dormitor chiar dacă nu e bec
Printre nopți albe, stelele s-au prins:

Voiam, demult, cu visul să petrec!

RONDELUL CLIPELOR

Priviți cum *clipele* dispar!
În Adevărul din *„apus”*
Își văd părinții foarte rar,
Vor altceva sau poate nu-s...

De când ascultă-un calendar,
Le fuge ora după fus...
Priviți cum *clipele* dispar
În Adevărul din *Apus*!

Spectacolul începe iar...
Câte *„se vând”* la preț redus?!
E *„nobil”* vinul din pahar
Şi-amestecând ce nu *s-a pus*:

Priviți, cum *clipele* dispar!?

LIVIA MIHAELA FRUNZĂ

Iarna

Casa îmi geme sub povara naturii,
La streșini îi curge sudoarea,
În geamuri străpung paloarea alurii:
Somnul, frigul, încordarea.2

Fumul cald iese pe-o nară
Și se-nalță spre înalt…
Globul e-o vulpe polară
Într-un cosmos de cobalt.

Cerul mi-e noian de stele
Tare-aș merge la furat!
Că oglinda curții mele
Pașii mi-a evaporat…

Un stranut de piaza rea
Mi-a zburlit încă-o idee,
Gându-mi alb întrezărea
Drumul spre Calea Lactee…

Deșertăciune albă

Furnică foșnetul iernii prin cotloane,
Copiii-s nepoții haiducului Ger,
Uite-I cum joacă voioși pe maidane
Refrenul zăpezii de iarna cu ler!

Eu? Aici – ursitoare tăcerii, chircită de frig,
În poala abanosului din trupul meu.
Zadarnic privesc și de tac – și de strig,
Privirea-Și întoarce doar Dumnezeu!

Renaștere

Arcadele cerului se scaldă-n valuri de sânge,
Ghețari în Pacificul-plumb se-neacă și ei,
Ramurile-n care seva frigului plânge
Susțin în durere toți norii cei grei.

Acum trecut-au atâtea secunde
Iar valul de gheață în nori s-a ascuns
Rănile cerului tot sângerânde
Până-n adâncuri m-au pătruns.

În zare plutesc și acum fumegânde
Corăbii de umbră, lumină,
Ramuri de pom la fel de plăpânde,
La fel de-nghețate suspină.

Privirea-mi din cer ar vrea să coboare
Din nou pe pământ, sub nămete
Gerul mă trage, vântul mă doare
Unde-ai fugit de frig, frumusețe?

Ca triste mi-au fost hărăzite culori
Al căror funebru nu pot să-l învinș,
Simt că m-oi naște mâine în zori,
Dar nu văd prin noaptea în care mă sting.

PROF. GEO CĂLUGĂRU

DRAGOSTEA MAMEI

O fetiță, pe care o chema Nușa, a facut o poznă și a crezut că a pierdut dragostea mamei. Disperată, a început să plângă și a plâns până ce ochii i s-au impăienjenit că nu mai vedea nimic în juru ei. Jucăriile nu mai aveau nicio formă, casa parcă se topise, oamenii se mișcau de colo-colo ca niște umbre. Petecuț, jucaria ei preferată, un cățel cu blănița albă și pete negre răspândite peste tot, a venit la ea și a întrebat-o:

-De ce plângi, Nușa?

-Am pierdut dragostea mamei, a răspuns fetița.

Petecuț s-a gândit, și s-a gândit, și a ajuns la părerea să plece în lume și să o caute. Au pornit-o la drum, la ivirea zorilor și au mers până ce la orizont a apărut o pată roșie cu niște firișoare aurii – razele Soarelui.

-Ne îndreptăm într-acolo, propuse Petecuț, Soarele este acela care ne dă lumina și căldura. Ce pot fi aceste daruri decât dragostea mamei?

Au urcat pe o scara de foc, până în înaltul cerului și au ajuns la o poartă de aur, care strălucea, de-ți lua ochii. La rugămintea lor, un strajer, îmbrăcat în straie de flăcări, a deschis poarta și, Nușa cu cățelul au intrat într-o grădină unde, pe un tron de jăratec stătea Soarele. Când a dat cu ochii de oaspeți a zâmbit cu bunătate și i-a întrebat:

-Pe cine căutați?

-Vreau să găsesc dragostea mamei, răspunse Nușa.

Soarele a mângâiat-o pe creștet cu duioșie, apoi, la un semn al său florile au început să strălucească mai tare și să miroasă mai puternic iar la chemarea razelor, toate păsărelele cântau care de care mai frumos. Pădurile scăldate de valuri de căldură holdele și livezile începură să crească petrecute de murmurul cristalin al izvoarelor. Fetiței i se părea că plutește, se zbenguia printre frumusețile din jur, însă era foarte cald și trebui să se adăpostească la umbra copacilor. Cu ochii înlăcrimați de strălucirea Soarelui zise:

-Mărite astru, tu, care dai viață și frumusețe pământului, îți mulțumesc pentru dărnicia ta însă n-ai putut să-mi dai dragostea mamei. Suflarea iți este prea fierbinte și făptura prea strălucitoare...

-Îmi pare rău, o compatimi Soarele mâhnit, tare aș fi vrut să te ajut. Du-te, fetița mea, mai departe și caută, pentru că ceea ce cauți, merită să fie căutat.

Nușa și Petecuț au mers, și-au mers, până s-a lăsat noaptea. Din tufișuri răsunau cântecele privighetorilor iar printre crengile copacilor se vedea fața gânditoare a Lunii.

-Să ne urcăm la Lună, fu de părere Petecuț, poate că acolo să avem mai mult noroc.

Auzind, meșterii păianjeni au făcut într-o clipita o scară de mătase și fetița, împreună cu cățelul au ajuns la un palat mare care părea de gheață. La rugamintea lor, un strajer, îmbrăcat în zale de argint a deschis poarta și au intrat într-o gradină de vis, care doarmea învăluită de mireasma florilor de tei. Pe un tron străveziu, Luna împărăteasa, înfășurată în valuri de zefir, se

uita îndelung la stele, cântând din harfă un cântec de leagăn. Aflând ce căuta Nușa, clătină din cap și zise:

-Ceea ce dorești tu să găsești e mai de preț decat toate bogațiile lumii. O să încerc să te ajut.

La un semn al ei, fetița adormi și visă Ilene Cosânzene și Feți-Frumoși alergând călare pe cai năzdrăvani, pitici strecurându-se în luminișuri, pe Scufița Roșie ducând hrană bunicii și multe alte chipuri cunoscute din basmele auzite de la mama. Dar când voia să le atingă sau le spunea vreun cuvânt, chipurile se alungeau, deveneau străvezii ca de fum și se topeau în negura nopții.

-De ce fug toți de mine? se plânse Nușa.

-Pentru că cele văzute sunt închipuiri.

-Dar dragostea mamei e adevarata.

-Asa e, draga mea, încuviință Luna, însa eu nu pot face mai mult pentru tine.

Nușa privi îndurerată spre cer și văzu, înșirându-se ca niște mărgele mulțime nesfârșită de stele. Toate semănau cu ochii mamei. „Poate că stelele sunt dragostea mamei“, gândi fetița și Luna, pricepându-i gândul, se prefăcu într-o barcă de aur și îi chemă, pe Nușa și pe Petecuț, să se urce în ea. Plutiră în înalturi și stelele formară în jurul lor șiraguri scânteietoare care se încolăceau ca niște șerpi. Jocul lor era însoțit de o muzică venită parcă de pe celălalt tărâm, însă muzica și lumina erau reci și îndepărtate. Nușa începu să plângă în hohote. Mai mult ca niciodată avea nevoie de apropierea și căldura dragostei mamei.

-Nu-ți pierde nădejdea! o încurajă Luna. Coboară indărăt spre pământ.

Între timp razele Soarelui vesteau sosirea dimineții și o ciocarlie se ridica, se tot ridica până deasupra norilor.

-Pe unde umbli? o întrebă ciocârlia pe Nușa, mama te caută peste tot, s-a topit de atâta plâns.

Fetița rămase încremenită, nu-și închipuise că mama suferă atât din cauza ei.

-Mai este supărătă pe mine?

-Care mamă se poate supăra pe copilul ei? zise ciocârlia si-i aruncă o privire încărcată de mustrări.

Pe Nușa o cuprinse o mare fericire. Începu să alerge și, cu toate că Petecuț era campion la viteză, abia se putea ține de ea.

Când ajunse acasă, sări în brațele mamei și-i încolaci gâtul cu mâinile. Mama o sărută suspinând și Nușa simți că o învăluie o căldră pe care nu o găsise nicăieri.

-De ce dragostea mamei e neprețuită? întrebă fetița.

-Pentru că ea cuprinde, pe lângă atâtea comori şi iertarea, zise mama şi o strânse la piept.

PETRU SOLONARU

Tot cu Unul iar...

În El însuși este-apururе ca Tot.
Gânduri dedaline nicidecum nu pot
a-I tivi măsura chiar dacă-L numesc.
Din oginda-I naște a muri colbot

pentru ochiul nostru. Însă, mai afund
după' întreg nimicul, urme Îl ascund...
N-a fost, nu-i, nu fi-va...în a se schimba.
Boaba spumii-i dată a prisos rotund.

Când îi bem misterul, sân de univers,
ce am scris pe-o parte dincolo s-a șters.
Legea și preceptul din mental ogor
poartă concordanțe, sacrul său demers,

vis în somnul Lumii... Deși cruguri par,
bolțile-s carene' în plinul său arar,
cum plecând venirii „jos" avem de spus:
- Suntem în „ce nu e", Tot cu Unul...iar...

IOANA ANTONACHE

De iarnă

se aseză-n palma noastră
fulgii jucăuși, rebeli
și în noaptea asta albastră,
suntem puși pe zbenguieli...

vreau să ningă iar, sălbatic,
neaua albă, mladioasă...
și să ne iubim, zănatic,
astupați de ea în casă...

printre fulgii de zăpadă,
c-un sărut pasional,
de iubire dă-mi dovadă
și-n brațe mă poartă iar...

joacă-te din nou cu mine
la fel ca odinioară...
uite, ce zapadă vine!
s-a făcut prea frig afară!

flori de gheață și de dor
mi s-au așezat pe geam
și-mi doresc, tulburător,
iarna asta să te am...

hai, aprinde șemineul,
geamurile să dezgheți!
am să pregatesc dineul
și aștept să mă răsfeți...

RALUCA BĂCEANU

Incursiune în fantastic

Atenție! Textul de mai jos vă poate leza serios neuronii dumneavoastră! Povestirea vă poate cauza dureri de cap, nevroze, în cazuri de excepție psihoze!!! Doar dacă aveți nervi tari vă puteți avânta în această mică poveste de copii!

„Se spune că fiecare poveste are câte un sâmbure de adevăr,
dar nimeni nu poate spune exact ce presupune acel sâmbure..."

Alergam speriată de moarte prin pădurea verde de smarald, cu rochia de mătase liliachie fluturând pe iarbă. Ici-colo, rochia mi se zdrențuise. Vinovate probabil că erau crengile rupte de pe jos, sau pietrele ascuțite ce îmi distruseseră și pantofii. Se făcea că eram o prințesă ce voia să scape de un Zmeu hâd și rău. Chiar înainte să mă înșface cu ghearele-i mari de lighioană, m-am împiedicat și am căzut.

Am sărit speriată.

- Mihaela? Mihaeeelaaa! Hai trezește-te.

- Mamă, mai lasă-mă 5 minute...

- Ei, haide, haide, nu sunt mama ta. Mihaela! a țipat dintr-odată profesoara de istorie la mine. Mergem la muzeu.

Uitasem complet că sunt în tabără. Prima zi se anunța deja plictisitoare. Muzeu, bleah!

- Imediat. Acum...

Am zbughit-o la baie cu prosopul, hainele pe brațe și cu periuța de dinți în gură. Trebuia să mă grăbesc. Fetele din cameră încă dormeau. Mă mir cum nu se treziseră la bătăile profesoarei în ușă. Sau la țignalul ei...

Au început una câte una să se trezească după mine. Eu eram deja gata. Trebuia să o caut pe profă ca să aflu și eu programul. Ajunsesem la munte seara, la ora 10, după un drum extenuant cu autocarul. Evident că am mai stat la taclale cu colegele de cameră. Una dintre fete era din Oltenia, iar cealaltă venise abia din Moldova, de la Chișinău. Tabăra trebuia să fie de fapt premiul meu la un concurs de creație literară organizat pe țară. Eu scrisesem un basm. Probabil de aici și visul acela...

Pe lângă asta, întotdeauna mi-au plăcut excursiile, taberele și peregrinările. Oriunde era muntele, îl urmăream. Oriunde vedeam iarbă multă și natură sălbatică, voiam să merg acolo, să îmi pierd vremea, să admir și să intru într-o stare de beatitudine, pe care o puteam atinge numai acolo. Oriunde se găseau podișuri, fie chiar și dealuri, vaste câmpii, orice, numai natură să fie. Aer proaspăt și relaxare... de asta aveam nevoie.

Dar tabăra din anul acesta se anunța să fie diferită. Aveam un sentiment plăcut în legătură cu ea, deși, nu știam de unde provenea.

Am coborât scările repejor, iar în capătul holului, chiar lângă ușa sălii de mese, profa fuma cu poftă dintr-o țigară, ținând în cealaltă mână o ceașcă de cafea. Salivam la mirosul savuros de cafea...

- Mihaela. În sfârșit te-ai trezit, exclamă profesoara când mă văzu.

I-am zâmbit dulce, cum îmi este mie caracteristic, făcând niște gropițe adorabile în obrăjori. Chipul profei se îmbună când mă văzu că zâmbesc. Merge de fiecare dată.

- Bună dimineața! Îmi cer scuze că m-am trezit așa greu...

- Stai calmă. Nu s-au trezit încă toți. Să te uiți în sala de mese. Nu prea e nimeni, spuse ea pe un ton degajat, dând afară pe nas fumul țigării.

Se simțea un ușor iz mentolat.

- Pfiu, credeam că o să întârzii. Astăzi după muzeu mai avem vreo activitate? am vrut eu să aflu curioasă și entuziasmată totodată.

Profesoara mai trase încă puțin din țigara mentolată și zise:

- În principiu mai mergem la o mănăstire, dar e cam urât afară, așa că e posibil să amânăm. Dar să vedem cum evoluează vremea. Sper să fie totuși cald și să nu plouă.

Profesoara expiră fumul. Din nou m-a învăluit acea aromă ciudat de plăcută.

- Da, sper să fie vreme bună. Am auzit că tabăra aceasta are un fel de tradiție...

- ... ca în fiecare seară să se facă câte un foc de tabără. Da, așa este, mă completă repede profa, aproape devenind mai veselă.

Cred că de asta avusesem mai devreme sentimentul acela. Avea legătură cu focul de tabără, desigur!

Dar până la focul de tabără a trebuit să îndur palavrele unui domn bătrânel de la Muzeul Satului. I-am și uitat numele... Nu am suportat până la capăt să îl ascult - nu pentru că nu mi-ar fi plăcut ce ne povestea, bineînțeles că nu, dar, să fim serioși, vocea lui era aceeași, nu exista nicio modulație a glasului, ceea ce pe noi, ceilalți, ne făcea să ne pierdem concentrarea, sau cumpătul în cazul meu - așa că am ieșit din muzeu și m-am îndreptat spre autocar.

Am văzut cum un fulger violet crestează cerul, apoi, picături grase de ploaie au început să îmi cadă pe păr. Am fugit în autocar cât de repede am putut, dar tot fleașcă mă făcuse ploicica. Nu am reușit să o evit de nicio culoare.

Și mai ploua și cu găleata. Îmi părea mai rău de focul de tabără, decât de vizita la mănăstire...

Însă nu știu ce s-a întâmplat, că imediat cum am ajuns la hotel, soarele a ieșit din nori. Nu mai aveam timp să mergem la mănăstire, dar era mai mult decât probabil că vom face focul de tabără.

În fiecare tabără în care mersesem până atunci, focul fusese o frumoasă tradiție. Mereu poveștile de groază spuse mă îngrozeau, deși râdeam cu poftă când îi vedeam pe baieți cum se chinuie să ne sperie cu vocile lor. Mai rău era când intrau în camerele noastre noaptea și ne speriau cu câte o păpușă vorbitoare, din aceea cu cheiță. Asta o pățisem o singură dată.

Și, până la urmă, unde mai e distracția fără niște momente din astea? Câte o glumă, o farsă, o poveste cu zmei, și o seară este reușită. Să nu uităm de bere și țigări... Deși eu nu mă dădeam în vânt după ultimele din listă.

Așa că, iată-ne, în fața focului, spunând povești înfricoșătoare, râzând în hohote și mâncând cipsuri și tot felul de prostioare gumate în formă de viermi.

Distracția se părea că va mai dura. Eu însă aveam o nevoie urgentă... Nicio toaletă prin prejmă, iar hotelul era prea departe. Slăvite fie tufișurile!

Mi-am luat rucsacul și m-am retras discret de lângă foc. Am încercat să nu mă îndepărtez prea mult, dar nici să fiu observată.

Chiar când mă scotoceam prin rucsac după un pachet de șervețele, având lanterna în gură, am auzit un foșnet. Cineva mă urmărea. Am stins lumina și am făcut câțiva pași mari, încercând să mă depărtez de sursa zgomotului. Am ascultat, încercând să îmi dau seama dacă mai sunt urmărită. Înghețasem de frică. Dinții îmi clănțăneau în gură incontrolabil.

- BUGA-BUGA-BUGAAA!

Am țipat ca o descreierată de frică. Era doar Gabriel, un băiat simpatic pe care îl cunoscusem în autocar, și el tot din același oraș ca și mine... Și nu îmi păsa cât de bine arăta, fiindcă în momentul

acela puteam să îl pălmuiesc, la cât de tare mă speriase.

- Eşti idiot? O, Doamne, ce întrebări pun şi eu. E evident că eşti! Dumnezeule, credeam că o să îmi iasă inima din piept. Dispari de aici odată!

Eram furioasă din cale afară, iar el observă asta. Amândoi aveam lanternele ațintite unul asupra celuilalt, ca nişte arme inainte să tragă, într-un duel.

- Scuze, spuse el într-un sfârşit, nu credeam că o să te sperii aşa de tare. De fapt, voiam să vorbesc cu tine. Mai devreme stăteai numai cu Ileana şi Izabela...

Nu ştiam ce să îi spun. Încă îmi bubuia inima în piept după ultima sperietură.

- Aha, am făcut eu. Dar acum, din moment ce sunt singură, aici, şi vreau să nu fiu văzută, ce crezi că vreau să fac? Vrăji? Dăăă! Nu e evident? şi i-am arătat pachetul de servețele, fluturându-l prin fața ochilor lui. Am nevoie de puțină intimitate, m-am răstit eu la el.

- O, da, îmi pare rău...

Se uita la mine ca prostu'.

- Ei? Am întrebat eu. Ai de gând să pleci?

Mă privea de parcă nu înțelegea.

-Du-te!

-Plecă în sfârşit. M-am adâncit şi mai mult spre pădure, până nu am mai auzit niciun zgomot venit dinspre focul de tabără. O beznă se întindea în fața mea parcă la infinit. Nu mai vedeam nimic. Nu se auzea nimic. Am râmas aşa câteva secunde, în întuneric, parcă hipnotizată, când am auzit ceva.

Se auzeau vag nişte tobe parcă. Dar nu din direcția focului de tabără, ci din direcția opusă. M-am speriat la început, dar în clipa următoare, un miros de iasomie m-a izbit şi... calmat.

Ceva mă chema spre acel loc. Tobele se auzeau din ce în ce mai vag, sunetul fiind înlocuit de nişte clinchete. Sunetele mă făceau să zâmbesc, iar mirosul ce acum se îmbina şi cu o aromă de vanilie, mă făcea să vreau să îl gust din aer.

Mergeam, şi simțeam că plutesc. Am mers, şi am mers, şi am mers... Eram doar eu, sunetul, mirosul, până când m-am pomenit într-un cerc.

În jurul meu se învârteau fete înalte şi subțirele cu părul bălai, fredonând cu voci ca de fluiere cântece. Abia atunci mi-am dat seama că dansez în mijlocul lor.

Tot atunci, mi-am dat seama că din rochiile lor albe provenea lumina, ca şi cum rochiile ar fi fost raze de soare jucăuşe.

Şi râdeau, eu râdeam, nu mai ştiam de mine. Sunetele se împleteau cu văzduhul purpuriu, cu aromele florale ce mă îmbătau, cu paşii mei de dans, cu Iele...

Apoi întreaga pădure s-a colorat, a vibrat de energie, una aproape palpabilă, ce a trecut de la Iele direct spre mine.

O lumină roz-purpurie, devenită albă după câteva minute, un ultim râs şi m-am prăbuşit la pământ.

- Uite-o! Aici este! Mihaela!!!

Auzeam vocile profesorilor ca prin vis, apoi o zdruncinătură mi-a energizat corpul într-un mod bizar. M-am ridicat singură în fund, am deschis ochii, şi mare mi-a fost mirarea când am văzut că sunt în pădure.

- Ce s-a întâmplat? am întrebat eu speriată. Ce caut aici?

Profesoara de istorie se apropie speriată. În spatele ei era Izabela, care privea cu nişte ochi mari, încărcați cu teamă. Tot se uita la ceva de lângă mine.

- D-D-D-Dânsele! Uitați-vă la cerc! E iarba arsă în jurul ei! spuse ea, mai-mai începând să plângă.

Uitați-vă doamnă profesoară!

- Ce tot spui acolo domnişoară? o întrebă profa pe fata ce acum tremura din cap până în picioare.

- Mitul, Ielele, Dânsele, creaturi supranaturale. Nu e evident, e într-un cerc de iarbă arsă!

M-am ridicat speriată şi atunci am observat şi eu cercul. M-am uitat la Izabela cu teamă, mai mult încercând eu să o liniştesc pe ea.

- Stai, ce tot spui acolo? am întrebat-o eu.

Dar fata fugi de lângă mine. Am întâlnit atunci ochii profesoarei care scânteiau straniu în lumina verde din pădure.

- Ce ar fi să ne spui ce s-a întâmplat? Am fost cu toţii îngrijoraţi toată noaptea!

- Nu ştiu, am răspuns eu fără să gândesc. Am venit aici, aveam nevoie la baie, şi m-a urmărit Gabriel, m-am îndepărtat mai mult, şi nu mai ştiu. Am... leşinat, cred.

Nu puteam să îi spun că dansasem cu nişte fiinţe translucide, ireale. Avea să mă creadă nebună. Însă Izabela nu avea să creadă asta, ea era cea la care trebuia să apelez, dacă mai voia să vorbească cu mine...

- Eşti sigură că asta s-a întâmplat? Ce e cu cercul ars din jurul tău? mă întrebă profesoara uşor confuză.

- Sunt sigură, am spus eu dând din cap zdravăn. Dar nu ştiu ce e cu cercul, am spus dând acum din cap a negaţie. Acum îl văd. Cine ştie cum am nimerit aici. Chiar aş vrea să ştiu şi eu ce s-a întâmplat, am spus cu o voce atât de scăzută, încât profa nu mă auzi.

Oau, nu îmi venea să cred ce se întâmplase. Trebuia neapărat să aflu mai multe despre Iele, sau despre Dânsele, cum le numise Izabela.

Ceilalţi profesori mă priveau şi ei cu mirare, unii dintre ei chiar cu dispreţ. Dar ce făcusem? Doar nimerisem unde nu trebuia, dar bine că totul se terminase cu bine, sau cel puţin, aşa credeam eu.

Lucrurile abia de acum începeau să se complice...

M-am scuturat de praf şi am alergat după Izabela. Când mă văzu, a tresărit.

- Scuză-mă, nu vreau să te sperii şi pe tine, dar, ce ai spus de Dânsele? Ce ştii? Pentru că pari singura de aici care să ştie ce s-a întâmplat cu mine aseară.

M-a privit încremenită câteva secunde, respirând şi expirând foarte repede.

- Izabela! Vorbesc cu tine! Te rog ajută-mă!

A înghiţit în sec, apoi îmi spuse:

- Ai nimerit într-un cerc de Iele. Ai noroc ca nu eşti desfigurată, sau mută. Legendele aşa zic.

- Poftim? Stai, ce ai spus? Am întrebat-o eu şocată. Mută? Desfigurată?

- Da, nu îmi vine să cred că nu ştii. La mine în Oltenia toţi ştiu. De fapt, e o minune că nu ai păţit nimic.

M-am încruntat involuntar.

- Dar de unde ai ştiut tu sigur că despre Iele era vorba?

- Recunosc un cerc făcut de Iele, când îl văd. Şi ştiu destul de multe despre creaturile noastre, aşa-zise, mitologice. În Oltenia cu toţii credem în ele, pentru că există.

- În Bucureşti oamenii nu mai cred în nimic, am spus eu cu puţină amărăciune. Dar, de ce eu?

- Nu ştiu, poate tocmai de asta, poate trebuie să spui ce ai văzut.

- Ai înnebunit? Toţi mă vor crede nebună.

- Atunci, nu ştiu ce să zic, vei afla tu singură. Dar fii cu ochii în patru de acum înainte. Cine ştie...

- Chiar aşa, cine ştie...

Restul zilei s-a scurs aproape insesizabil. De câteva ori, profesoara de istorie m-a întrebat cum mă mai simt, de parcă cine ştie ce aş fi păţit. De fiecare dată, îi răspundeam, zâmbind, ca să o liniştesc:

- Bine.

Focul de tabără din seara aceea s-a ţinut în spatele hotelului, la o aruncătură de băţ. Nimeni nu voia ca incidentul să se repete. Nici eu nu voiam, sincer, deşi noaptea trecută fusese de-a dreptul magică pentru mine.

Însă ceva s-a animat în mine, ca şi cum nesăbuinţa s-ar fi trezit dintr-un somn lung şi profund, aşa că m-am strecurat din camera de hotel şi am fugit spre pădure.

Chiar când mă asiguram că nu e nimeni prin preajmă, o lumină puternică de lanternă mă orbeşte. Vedeam numai pete galbene după ce lumina se stinsese.

Era lanterna Izabelei.

- Dar ce crezi că faci? Iar o cauţi cu lumânarea? mă întrebă ea îngrijorată şi mustrătoare totodată.

Îmi amintea de profa de istorie, stând aşa sfidătoare, cu spatele îndreptat în faţa mea, dar fixându-mă cu nişte ochi blânzi şi căprui.

- Să ştii că nu am căutat-o cu lumânarea aseară...

- ... dar acum o faci!

Mă prinsese. Adevărul este că nu ştiu ce era în capul meu. Ceva diferit de mine, şi totuşi în mine, mă tot constrângea să fac nişte lucruri pe care nu le-aş face niciodată în mod normal. Aşa că nu ştiu cum naiba am făcut, că am fugit cu o viteză supraomenească spre pădure, uitând de Izabela, uitând de mine.

M-am oprit brusc, de parcă bezna mult prea adâncă ar fi devenit materială ca o pânză, şi m-ar fi oprit.

Am privit degeaba în jurul meu, tot căutând ceva. Abia atunci mi-am dat seama de nebunia mea. Mă aflam într-o pădure. Puteam să fiu ucisă de urşi, de lupi, orice mi se putea întâmpla.

Frica începuse să taie adânc în curaj, nemairămânând decât groază, o groază care creştea, şi care creştea. Am simţit cum îmi bubuie inima în piept, iar în urechi îmi auzeam propriul puls ce vuia nebun: dum-dum, dum-dum, dum-dum...

Înlemnită, simţind cum îmi îngheaţă sângele în vine, am fugit spre ieşire. Slavă Cerului, Izabela nu plecase.

- Ai rămas, am spus eu uşurată când am văzut-o.

- De fapt, îl aşteptam pe Gabriel. Trebuia cineva să te caute, dar eu nu sunt aşa de ţicnită încât să intru în pădurea asta de una singură. Ce e cu tine?

- Aş vrea şi eu să ştiu. De seara trecută, nu mai sunt eu... i-am mărturisit eu cu sinceritate şi cu părere de rău.

- Mda, am observat azi la prânz cum mâncai. Erai aşa... absentă, încât nici nu ai observat cine a stat lângă tine.

- Păi, cine, Ileana? Nu?

De fapt nu mai ştiam cine fusese lângă mine.

- A fost chiar Gabriel. De ce crezi că l-am chemat? se răsti ea la mine dintr-o dată.

- Uşurel, Izabela, nu e cazul să te alarmezi.

- NU E CAZUL? Suntem singure lângă o pădure! Nimeni prin preajmă, şi...

Se uită la telefonul ei mobil şi făcu ochii mari.

- Nu mai am semnal! Pădure tâmpită. Uf. Hai să mergem, Mihaela. Dă-mi mâna, nu am de

gând să te las iar să îmi scapi printre degete.

Nu știu de ce, dar am început să râd. Apoi și Izabela a început să râdă.

- Uite ce îmi faci, zise ea, mă faci să râd, iar într-o situație ca asta, nu prea e de râs.

- Decât să plângem! Oricum, ce poate fi mai rău decât un cerc de Iele?

Brusc, orice zgomot încetă, inclusiv chicotelile noastre. Norii s-au dat la o parte din calea lunii, iar acum ea ne lumina calea. Luna plină, rotundă, și galbenă ședea maiestoasă pe cerul ca de catifea indigo, de parcă o așezase cineva acolo.

Ceva a șuierat pe lângă urechea mea. M-am întors și am văzut în momentul acela cum iese din pădure o siluetă neagră cocoșată.

Instinctul îmi spunea să alerg, dar picioarele parcă mi se lipiseră de pământul mocirlos. Izabela scâncea lângă mine și încerca să mă tragă de mână.

- Fugi, strigă ea la mine, fugi!

Abia atunci am reușit să reacționăm, și am fugit amândouă mâncând pământul.

Am ajuns gâfâind la hotel. Focul de tabără mai fumega timid din ultimii săi tăciuni. Mirosul de lemn ars mă calmă într-un mod ciudat.

M-am așezat cu Izabela într-un colț. Amândouă tăceam, niciuna încumetându-se să deschidă gura. Parcă uitasem să vorbesc, nu mai știam cum să formez cuvintele, ce să spun.

În mintea mea se găsea o întreagă învălmășeală.

- Eu știu ce era, știu. Bunica mea mi-a spus multe povești despre ea. Era Muma Pădurii.

- Dar e imposibil!

Am fost uimită de propria voce, de cuvintele scuipate parcă involuntar.

- Uite că nu e! mă contrazise Izabela.

- Dar, ar trebui să fie numai povești. Cum e posibil așa ceva? Pur și simplu lucrurile astea nu ar trebui să existe.

A urmat un moment de tăcere stânjenitoare. Și ca să fie și mai bine, Gabriel s-a așezat lângă noi.

- Izabela, de ce ai sunat mai devreme? Pentru că s-a întrerupt, iar când am vrut să te sun, se auzeau numai horcăieli. S-a întâmplat ceva? Întrebă el uitându-se la mine brusc.

De parcă eu aș fi fost de vină...

- Am dat de Muma Pădurii! Asta s-a întâmplat, i-am spus eu fiind mai uimită decât el.

- Iele, apoi Muma Pădurii, ce mai urmează? exclamă el privind cerul.

- Izabela, de ce i-ai spus? am întrebat-o pe fata ce încă tremura de spaimă.

Nu am mai așteptat un răspuns și am fugit în camera de hotel. Ileana dormea buștean.

Am ieșit pe balcon. M-am așezat pe scaunul micuț și mi-am sprijinit picioarele pe zid. Am încercat să mă calmez și să încerc să găsesc o conexiune între fapte.

Nimic. Nu puteam să îmi dau seama de ce se întâmpla ce se întâmpla. Oare avea legătură în vreun fel cu acel loc? Dar, desigur! Pădurea era de vină! Hoia-Baciu! Cum de nu îmi dădusem seama mai devreme?... Bun, aflasem ceva, dar tot rămâneau multe întrebări. De ce eu? De ce acum...

Dar șirul gândurilor mi-a fost întrerupt când am observat ceva pe cer. Am crezut prima oară că este o pasăre. Dar când s-a apropiat de balcon mi-am dat seama ca nu este o pasăre. Era un... un... Zburător...

Totul s-a întâmplat foarte repede. Mai întâi îl priveam hipnotizată, iar în secunda următoare stătea în fața mea, doar câțiva centrimetri despărțindu-ne.

Am uitat cum să respir. Îl priveam cu o fascinație neascunsă. Cred că aveam gura căscată când îl studiam. Nu mă mai săturam uitându-mă în ochii lui negri. Deși reci, reușeau să mă încălzească.

Când mi-am amintit cum să respir, deja era prea târziu. M-am prăbuşit înapoi pe scaun, iar el s-a aplecat asupra mea. Mi-a atins o suviţă de păr, iar atunci un fior m-a electrizat.

Zburătorii erau cu adevărat frumoşi, de asta nu mă puteam îndoi, dar nu erau întocmai nişte fiinţe bune. Deşi totul mă invita în a-l adora, chipul său perfect de alb, buclele de un negru ca pana corbului, buzele lui pline şi aproape roşii, iar mirosul care îl învăluia... era irezistibil.

Iar eu trebuia să reacţionez cumva şi să scap de el, altfel, nu ştiam ce s-ar fi putut întâmpla. În poveşti, Zburătorii răpeau prinţesele... Iar acum, când poveştile păreau să devină una cu realitatea, eu trebuia să mă găsesc la mai puţin de un centimetru de un Zburător al naibii de chipeş!

Uşa se deschise, lumina fu aprinsă de Izabela, iar Gabriel a alergat spre mine. O auzeam pe Ileana smiorcăindu-se în somn.

Ca prin vis am simţit cum plutesc, apoi o senzaţie de cădere mi-a întors stomacul pe dos. Zburătorul probabil mă adusese acolo, în parcul de lângă hotel. Mă ţinea strâns de mâini iar eu nu putem face nimic.

Fascinaţia mea pentru acel demon al nopţii nu putea fi întreruptă nici măcar pentru o clipă. Realizam că sunt într-un mare pericol, dar nu puteam face nimic. Eram ca şi prada unui şarpe, hipnotizată de el, şi având totodată un sentiment de repulsie pentru acea creatură. Dar ambele trăiri se amestecau atât de bine, încât rezultau o fascinaţie care mă paralizase.

Dar de nicăieri au apărut o mulţime de zâne şi doar aşa am putut să mă desprind din încleştarea Zburătorului.

Acesta a zburat sus, tot mai sus, până nu am mai reuşit să îl văd.

- Dar ştiu că intri tot timpul în bucluc, Mihaela! Ursitoarele tale au fost nişte neserioase când ţi-au ursit tabăra asta. Au vrut musai să ne dea nouă de lucru cu Zburători şi mai ştiu eu ce!

O zână vorbea cu mine. O zână!

- Dar spune ceva! Doar nu o să îmi spui că nu ai mai văzut zâne!

Era mititică şi rotofeie. Nu puteai decât să o îndrăgeşti când o vedeai deşi tonul ei era cam răstit.

- Mu-m-mul-mulţumesc! m-am bâlbâit eu jalnic. Sunt uimită.

- Ei, cu plăcere şi-altă dată nu mai cere, deşi noi o să mai avem treabă cu tine, zise mica zână.

Au început să dispară toate, rând pe rând, rămânând doar cea mică şi înţepată.

- Cred că eşti cam confuză, în legătură cu toate, spuse ea când rămăsesem doar noi două.

- Da. Încă nu pot să cred ce se întâmplă. Mai întâi Iele, apoi scap nevătămată, după Muma Pădurii, Zburătorul, acum voi...

Zâna începu să chicotească.

- Păi Ielele sunt de vină. Ele ţi-au deschis poarta spre lumea asta. Iar prietenii tăi, fiind prin preajma ta, au fost şi ei martori la câte ceva. Dar nu îţi face griji, de acum te vom apăra noi, zânele. Am fost ocupate ieri cu un căpcăun, de asta nu am ajuns la tine. Oricum Muma Pădurii nu îţi făcea nimic rău, doar poate să te sperie, când se arată...la cum arată...

Zâna se strâmbă. Am început să râd.

- Credeam că pădurea e de vină! am spus eu încercând să mă liniştesc.

- Nu chiar. Dar Ielele îşi fac de cap cel mai mult acolo. Ai nimerit tu prost. Numai ursitoarea aia e de vină. Tocmai de ziua Sânzienelor s-a nimerit şi tabăra asta, pe 24. Asta e tot.

- Asta e tot? Am întrebat eu mirată din cale afară.

- Da.

- Şi ţi se pare puţin? E incredibil de mult.

- Ei, hai, hai, dar când erai micuţă nu credeai în zâne şi balauri?

- Ba da, dar atunci eram copil, citeam basme.

- Ei, află că viața ta o să fie un întreg basm. Viața în general e așa. Trebuie să deschizi ochii și așa vei vedea adevărul. Dacă nu ar fi nimic adevărat din povești, de unde ar mai veni ele? Ei?

Zâna avea un tic verbal tare drăgălaș, dar mă călca pe nervi.

- Ei, ei, ei, ei, NU ȘTIU! m-am tot bâlbăit eu nervoasă. Până acum s-au adeverit cam multe.

A început să râdă din nou, cu o atâta poftă, că aproape îmi venea și mie să râd.

- Și mai sunt multe draga mea. Până una alta, o să încercăm, eu și surorile mele, să îi ținem pe ăștia departe de tine. Dar nu vom reuși mereu.

- Oricum, îți mulțumesc, am spus eu ușurată.

- N-ai de ce. Și încearcă și tu să dormi cu geamul închis, altfel iar o să te viziteze Zburătorul. Prea mult rău nu are ce să îți facă, dar ca să știi!

M-am uitat preplex la zână.

- Cum adică „ prea mult rău nu are ce să-ți facă"? Nu e un demon?

- Ha-ha-ha! Ei, astea sunt povești. Nu e demon, e doar un amărât de Zburător. Îi plac fetele frumoase, ca oricărui băiat normal, doar că poate să zboare și trăiește câteva sute de ani, poate chiar mii, și se îndrăgostește foarte des...

Deja informațiile deveneau peste puterea mea de înțelegere, așa că m-am mulțumit să dau din cap și să zâmbesc timid.

- Mai vorbim noi scumpo! spuse zâna grăbită. Îți vin amicii.

Cu un spuff însoțit de niște scântei, zâna se făcu nevăzută. Gabriel și Izabela veneau după mine.

- Ne-ai îngrijorat pe amândoi, Doamne! Ești bine? Cum ai scăpat de... chestia aia? mă întrebă Gabriel ușurat că mă găsise.

- Bine, am scăpat cu... bine! Asta e important.

Zilele următoare au fost lipsite de astfel de incidente fantastice. Niciun Zburător, nicio Zână sau vreo Mumă a Pădurii, doar eu, Gabriel și Izabela.

Am petrecut fiecare seară ca o adolescentă normală, sau, în fine, una care știe de existența unor creaturi magice.

Aproape că am uitat de evenimentele din primele seri. Păreau deja că s-ar fi petrecut undeva... departe.

Ultima zi de tabără a sosit în cele din urmă. Izabela a plecat spre Craiova, cu un alt autocar. Eu am rămas cu Gabriel, în autocarul spre București.

Chiar credeam că totul s-a terminat și că fantasticul a dispărut din viața mea.

Dar mă înșelam...

Mi-am luat rămas bun de la Gabriel și m-am îndrepat spre casă ușor abătută. Ultima săptămână păruse parcă desprinsă din viața altcuiva. Mă gândeam cu tristețe că nu o voi mai revedea pe Izabela prea curând, că îl voi vedea mai rar pe Gabriel, că nu voi mai avea parte pe anul acesta de un foc de tabără, și că zânele rămaseră undeva prin pădurea Hoia-Baciu.

Mă întorceam la viața mea de dinainte, ceea ce îmi dădea sentimentul că nimic din cele întâmplate nu avusese cu adevărat loc în realitate, ci doar undeva în mintea mea, din dorința de a avea ceva nou în viață, de a trăi o aventură.

Am intrat în bloc tristă, tristă că mă întorceam la viața cenușie din Bucureștiul cel fără de magie.

Mare mi-a fost surpriza când am deschis cutia poștală și un spiriduș mic și haios a ieșit din ea..

M-am uitat în jur, să fiu sigură că nu e nimeni care să mă vadă, apoi, am răsuflat ușurată și i-am zâmbit micuțului Cu siguranță, lucrurile aveau să fie altfel pentru totdeauna. Și cine știe câte și mai câte mă așteptau...

BORIS MARIAN

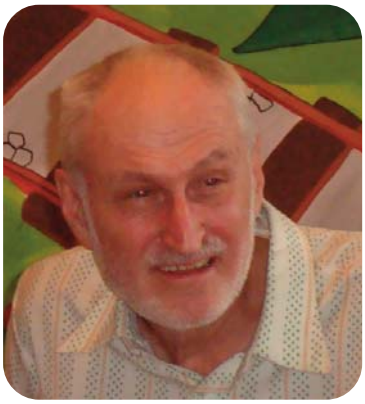

Grădina japoneză

Pe pleoape mi se topește zăpada de primăvară,
Metaforic,este vorba de iarnă,
Nepoții conduc mașini complicate,
Visez uneori războiul ruso-japonez,
O fi fost un bunic pe acolo?
Mii, sute de mii de soldați s-au dus în pământ,
Copii uciși, violuri în lanț,
Iar eu scriu versuri, mă numesc simbolist, avangardist,
Postmodernist, cui, ce-i pasă?
Poezia este un medicament exprirat?
Ne îmbătăm cu xanax și whisky,
Hackerii își fac de cap,
Sexul înlocuiește literatura,
Dar nu mi-e silă, știu să apreciez o grădină japoneză.

LAURENȚIU ORĂȘANU

Două fabule

Autostrada din pădure
Într-o pădure deasă, uitată de topor,
Trăia, în bună pace, un numeros popor
De lupi și urși, vulpițe și iepuri și dihori
Și păsări cântătoare și bufnițe, prigori.
Și fiecare-n parte își îngrijea atent
Bârlogul sau cuibarul, ducând un trai decent.

Dar, într-o zi, o veste pătrunse-n codrul dens:
„Se face-autostradă cu două benzi pe sens.”
Iar castorii-constructori, ființe de cuvânt,
Vor da răsplată bună pe arbori și pământ.

Cu toții dând năvală, cu actele în dinți,
Cedară moștenirea ce-aveau de la părinți.
Ursoiul, pe bârlogu-i solid, săpat în stânci,
Primi un sac de mure și miere pentru țânci.
Pe vizuină, vulpea luă două găini,
Iar lupul – trei ciolane de la defuncți asini.
Și bufniței, pe acte, i-au dat un șoricel,
A, da, și iepurașul primi un morcovel.

În două ore, codrul nu mai era al lor
Și castorii-i mutară pe un arid ponor
Unde n-aveau nici umbră, nici apă, nici copaci,
Și-unde creșteau, aiurea, doar spini, urzici și maci.
Străini în locu-acela, ca niște marțieni,

Priveau cum cade codrul sub dinți canadieni,
Cum iarba smălțuită cu flori și cu măcriș
Pierea sub straturi groase de-asfalt și de pietriș.
Iar când autostrada mi s-a umplut de fum
Și zgomot de motoare – asurzitor dum-dum,
Ei, rând pe rând, în lume, de-a pururi s-au pierdut,
Plângând nesăbuința că locul și-au vândut.

Nici pe un sac de mure și nici pe bani frumoși,
Nu vindeți moștenirea ce-aveți de la strămoși.

Toți ca unul

Despre vremuri, zău, uitate vă voi povesti nițel,
Puricii săreau cât casa, cu potcoave de oțel,
Niciun hat lăsat pârloagă, nici tarlale cu mohor
Și-un sistem de irigații adăpa orice ogor.
Vulpea drăgostea găina și grijea de puișori,
Lupul ocrotea și stâna și un cârd de căpriori,
Iar ursoiul nicio poftă nu își preumbla prin sat
Și, dotat cu cap și coadă, se purta perfect rasat.
Gaița strângea, și-atuncea, tot ce-n soare strălucea,
Păgubașului, în ciocu-i, înapoi ea tot ducea.
Iepurașul, pe la varză ca să treacă, se codea
Și nimic din vreo grădină de legume nu rodea.
Viața asta fericită o trăiau și mici și mari
Și-i descrisă în detalii de multipli cronicari.

Dar, odată, nu pot zice că a fost o bună zi,
Într-o zi complet nefastă, iepurașul se trezi
Cu o foame nebunească. Și-a furat un morcovel.
Ursul, când află, pe dată, se servi cu un vițel,
Iară lupul, să nu pară cu nimica mai prejos,
Lichidă, din schema stânii, doi mieluți tip merinos.
Vulpea, roasă de invidii, ce să spun? mi s-a zbârlit;
Trei găini și două rațe la foc mic mi le-a pârlit.
Gaița, văzând acestea, de mânie s-a pătruns
Și, în cuib, vreo trei inele, ea în grabă a ascuns.
Iar țăranul, la dezastru asistând nepăsător,
A furat mai tot sistemul de pământ adăpător.

Puricii și ei, în fine, se-apucară a ciupi,
O oțelărie nouă au furat cât ai clipi.

E de-ajuns să fure unul un nimic, un morcovel,
Molima pe loc se-ntinde și dă gaură-n șeptel,
Apă nu mai e pe-ogoare, n-ai oțeluri pentru roți,
E de-ajuns să fure unul, că încep să fure toți.

MIHAI GABRIEL BADEA

CUVÂNTUL CUVINTELOR

La-nceput a fost cuvântul. Dar forţa *cuvântului* a fost atât de puternică, încât, după ce a construit *totul,* aceeaşi vibraţie, intrând în rezonanţă cu ceea ce a clădit – devenind astfel şi mai puternică – a făcut ca *totul* să se năruiască.

Aşa s-a născut şi regula – *creaţie-distrugere* – care va funcţiona la nesfârşit, dacă nu cumva un alt cuvânt spus mai în şoaptă, nu va domoli gândul. Şi fiecare *literă* din tot ce s-a distrus şi-apoi s-a risipit, a căpătat o amprentă prin care va fi recunoscută în veci. Pare simplu, trebuie văzut ce reprezintă fiecare dintre ele, dar nu e suficient, pentru că la un moment dat încep să se transforme una-ntr-alta – apare o transmutaţie – şi *nimic nu mai este, cum a fost înainte*.

Ca şi cum ai încerca să relativizezi implacabilul căutând în fiecare moment crearea unei armonii şi păstrarea celei anterioare. Acea muzică nu mai are nevoie să se audă, se simte doar în graţia mişcării, apoi după ce capătă suficientă forţă, te ridică în locul de unde se poate vedea *Cuvântul cuvintelor*.

CONSPIRAŢIA E TOT TIMPUL LA MODĂ

Azi e mâinele care mă îngrijora atât de mult ieri.
Anthony Hopkins

Vulturul este torul – marea gaură neagră, care absoarbe pe o parte şi naşte pe cealaltă.

Omul – toţi experimentează pe el şi cei de sus, şi cei de jos; până la urmă şi el e înghiţit de vultur. Menirea lui pare să fie ca, permanent, să se transforme. La ce se vrea să se ajungă? Sunt numai speculaţii şi conspiraţii, probabil că nu se va ştii precis niciodată.

Nu există teoria conspiraţiei! Lumea funcţionează ***aşa***, de pe vremea când zeii au hotărât să „predea" funcţia unor iniţiaţi, înmânându-le numai „o parte" din instrucţiunile de folosinţă, după care lumea „trăieşte" şi astăzi. Conspiraţia apare atunci când se încearcă o schimbare a ceva din „marele tipar" stabilit încă din *illo tempore*. Să începi a percepe lucrurile la adevărata lor valoare, căutând ceea ce se află în spatele lor şi ceea ce le vine din exterior, este ca şi cum ţi-ai aduce aminte de Dumnezeu, ruşinându-te la gândul c-ai fost în stare să-l uiţi. Dacă funcţionează sau nu o teorie a conspiraţiei tot nu putem afla, măcar putem desprinde „fascinanta" concluzie: câţiva cunosc adevărul, ascuns poate într-un mare seif, iar pentru a se umbla la el nu se poate decât cu două sau trei chei odată, după cum au stabilit deţinătorii lui. Numai că, ceea ce vedem la TV, crezându-le filme SF, sunt, de fapt, lucruri pe care ştiinţa le cunoaşte demult, pe unele chiar le aplică, fiind ţinute în cel mai profund secret de unele state, purtând şi pe această temă un război, pentru deţinerea supremaţiei.

Marii sau micii profeţi dacă au fost iniţiaţi, logic ar fi să credem că li s-a spus adevărul de

către „cineva”, dacă nu, cu atât mai mult trebuie apreciată intuiția lor în alegerea sensului corect în care trebuie să meargă umanitatea. Deosebitele lor calități i-au făcut să „vadă” și să-nțeleagă că pentru a vorbi de societate, importante sunt „legile”, restul aproape nu mai contează, chiar dacă sunt manipulări și neadevăruri. Apărarea „armoniei” este politica asiguratoare a continuității speciei umane, nu ajunge doar complementaritatea, altfel există riscul apariției unor decalaje insurmontabile şi universul poate să alunece fatal spre o extremă.

Conspirație? Poate în legătură cu cei treizeci de savanți (englezi) care au murit unul după altul la intervale scurte de timp, iar lucrările lor împreună cu ei șterse pur și simplu din bibliografia științifică. Sau poate n-au murit și sunt plecați puțin prin spațiu, împreună cu alte personalități celebre, despre care la un moment dat nu s-a mai auzit nimic...

Oricum, nimeni nu se mai întreabă: “Când au început să fie ocultate și falsificate datele originale și de către cine?”

Tot ce găsim astăzi în zona ezotericului, a fost spus de cei din vechime cu o nonșalanță, care, astăzi pare cel puțin suspectă. Nu se știe de unde vine, dar aproape toate s-au dovedit a fi adevărate. Cam de la Aristotel a început lumea să nu le mai creadă pe motivul că 1+1 fac tot timpul 2.

La multe sunt convins c-o să le vină rândul dacă vor trece testul, dar să ne înțelegem, Aristotel nu a vrut așa ceva, se pare că și el a fost un inițiat, iar când a fost întrebat de fostul său elev Alexandru Macedon:

- Ce făcuși, maestre, ai dat briciul la maimuță, ai dat cunoașterea pe mâna vulgului... cred că și cu sferele acelea ai cam exagerat!

Aristotel l-a liniștit, spunându-i c-a dat el ce-a dat, a dat planul avionului, dar fără aripi...

MAREA CARTE

Se pare că, odată cu explozia primă și Marea Carte a avut soarta *Tuturor Lucrurilor* – ca să adopt o manieră borgesiană – împrăștiindu-și literele, cuvintele. Astfel, unele și astăzi mai plutesc, culese de-a lungul atâtor generații perindate, încercându-se, dacă nu recompunerea, măcar reconstituirea unor cuvinte. Există unii care-și consacră viața restaurării unei singure litere, sau cum se-ntâmplă în limba ebraică, de așezarea punctului care să dea un anumit sens literei. Și, ca să fie și puțină matematică, s-a creat imensa ecuație cu numărul infinit de necunoscute, din când în cân lăsând iluzia descoperirii unora dintre ele, dar, niciodată nu se vor putea verifica integral. În același timp apar și temporare puncte de referință, mai devreme sau mai târziu dovedindu-și paleativitatea, după care misterul pare că se instaurează și mai adânc.

Cercetătorul adevărat simte anumite direcții și acolo unde i se pare că nu e bine, intervine, deși, parcă, cineva îi spune că lucrurile trebuie lăsate așa cum sunt și doar urmărit ceea ce ar da impresia că ar face parte din Planul lui Dumnezeu, având ca argument perenitatea. Să lăsăm Planul lui Dumnezeu să se desfășoare în liniște, din moment ce am fost „înzestrați” cu liberul arbitru. Creatorul știe prea bine că se poate aștepta la orice acțiune a omului și că o poate schimba în orice moment, probabil folosindu-se de niște „jaloane mobile”, deplasându-le în orice direcție, oricând dorește. Ce vrei mai mare putere ca aceasta!

Noi însă, din zi în zi constatăm câtă nevoie avem de puțin romantism pentru a mai îndrepta ceva din strâmbăciunile lumii, măcar numai pentru câteva clipe tangoul să poată opri rockul, complementarea lor nefiind totuși exclusă sau, să se încerce coexistența lor pașnică – să cânte

pe rând. Adevărata problemă nu este că nu reușim să ne „revenim”, ci ceea ce vom deveni și se mai instaurează o dilemă: Ce este mai bun? Un ochi îngăduitor, tolerant, care uneori să meargă până la ignorarea realității, fără a se abate totuși, de la firul pe care l-a simțit? Sau unul critic, când, uneori se poate lega și de lucruri aparent minore, capabil să le observe prin natura criticismului său – acestea putând fi capcane sau mine ascunse, capabile să explodeze imediat când le sunt atinși senzorii. Sau ochiul îngăduitor este doar o aparență a liniștii, în adâncu-i zvârcolindu-se sentimente cu greu înăbușite, odată evadate putând provoaca adevărate dezastre – încă o încercare ratată a autosugestiei, gata să ne facă a crede că răul e, de fapt, „un mai puțin bine”... Trebuie acceptată pecetea pe care ochiul o pune – prin concretețea ei nu mai e loc de nicio interpretare, fiind periculoasă însă ideea că acest rău, care de fapt nu este rău (!), ar proveni chiar de la Dumnezeu. Altfel, trebuie înțeles că Dumnezeu însuși, înainte și după creație și chiar în acest moment luptă cu „răul”, dar doar cu acela care se opune planului său, omul fiind creat tocmai pentru a-i deveni aliatul cel mai de nădejde, în vederea susținerii acestui demers.

Însă ce s-a-ntâmplat cu *Marea Carte* intră desigur la pierderi colaterale, care desigur s-ar fi putut evita, dacă s-ar fi păstrat adevăratul sens al literelor. Acum este văzută ca o construcție din litere, având o spațialitate înșelătoare, unde s-au construit cuvintele prin care să ne înțelegem între noi – *la început* fiind mai degrabă semnele unei scrieri care se dorește cântată, ceva ca un gând încercând să se materializeze, dar mereu scăpându-i câte ceva, pentru a lăsa, măcar, o urmă pe care alții să meargă.

Literele se zbat nevăzute între iluzie și realitate, lăsând niște urme care pot determina o eventuală caligrafiere a lor, dar adevăratul lor sens nu mai poate fi decât cel mult intuit, pentru că ele demult și-au pierdut atributul unicității. Din adevărata structură au mai rămas doar câțiva pigmenți risipiți, acolo, unde nici nu te aștepți să-i găsești. Anonimi purtând cu ei fragmente din adevăr, uneori nefiind nici ei prea siguri, de aceea, dintre cei din jur sunt din ce în ce mai mulți setați pentru a nu înțelege.

Este adevărat, sunt parcă prea multe cărți și prea puțini cei care se-nghesuie să le citească, unii susținând c-ar fi prea scumpe. Adevărat, este o inflație de cărți: cele mai multe scrise de nepricepuți, dar și de unii care au lucruri interesante de spus, sau de alții care vor să ascundă câte ceva tocmai în ele. Cu bucățică lângă bucățică se reconstituie osatura acelei structuri de neînțeles, știind însă că face parte din ininteligibilul plan al divinității, după regula devenită clasică atunci când ai ajuns să afli ceva, să fii sigur că deja s-a schimbat!

Aceleași litere, aceleași cuvinte se găsesc în toate cărțile, diferă doar felul în care sunt aranjate. Chiar dacă la un moment dat ele vor fi pur și simplu aruncate în pagini, neavând nicio logică, ele vor ști singure să se aranjeze, numai că, nu toți le vor pricepe.

Marea Carte există și acum, însă este cu totul altfel. În primul rând, nimeni nu știe cu ce fel de litere sunt scrise cuvintele. Nimeni nu știe dacă aceste cuvinte nu sunt de fapt ceea ce vedem în jurul nostru, inclusiv noi. Se știe sigur că este o singură carte, dar nu se știe pentru cine e scrisă.

Și, chiar dacă nu se știe cât de „bine” e scrisă, sau dacă în ea a încăput totul, ajunge doar faptul că există.

EXEMPLE DE ÎNTREBĂRI CARE NU-ȘI POT AFLA RĂSPUNSUL

Ex. 1

Cineva, de undeva sosește să ne dea răspunsul la marile probleme care ne chinuie de-atâtea mii de ani...

Ce s-ar întâmpla cu omenirea după ce ar afla?

Ex. 2

Într-o stație se deschide ușa autobuzului și o babă năvălește cu plasele în ambele mâini, într-una fiind și o varză murată luată din piață. Instantaneu mirosul dezgustător umple mașina. Lumea strâmbă din nas, aruncând priviri feroce spre babă, dar ea se aruncă deodată spre singurul geam deschis și-l închide scuzându-se că pe ea o „trage".

Ce faci într-o astfel de situație: ce faci cu geamul, ce faci cu varza, ce faci cu baba?

Sau cu cine începi?...

Ex. 3

Faptul că trebuie mereu să faci aceleași gesturi, te-nnebunește. Ești convins de necesitatea respectării ciclicității, parcă ai vrea, să greșești nu tot timpul în aceeași manieră, dar ceva te ține, nu te lasă... aproape te constrânge să adopți repetiția ca un mod de viață.

S-au tocit oare dinții pinioanelor, producându-se la un moment dat învârtirea în gol, defectând până la urmă angrenajul? Sau ele merg bine numai datorită unor tipare?

Ex. 4

Ce este cu limba păsărească?...

Păsările, care – după cum se știe – au fost inventate înaintea oamenilor, aveau și ele o limbă, iar oamenii probabil o vreme au vorbit limba păsărească până și-au „confecționat" și ei una, sau limba păsărilor nu a fost și nu va fi niciodată știută pentru că ele sunt, de fapt, spionii lui Dumnezeu infiltrați printre oameni?

O încercare de răspuns:

Frustrarea apare nu pentru că se pierde un timp care s-ar putea folosi altfel, „mai constructiv", ci numai când trebuie să-ți recunoști neputința și nu în ceea ce privește *împrejurul* tău, ci *înăuntrul* tău...

DOINA CHILARGI

Iarna pe lac

Luna, fața blândă-și scaldă,
În a lacului sclipire,
Stele mici se-aprind în salbă
În a nopții feerie.

Copaci triști, cu frunze moarte
Tainic lacul străjuiesc
Iar în noaptea fără șoapte
Gândurile-n zbor pornesc.

Felinare-și cern lumina
Pe zăpada argintie
Și doar gândul meu colindă
Peste-ntinderea pustie.

Iarna peste tot domnește,
Vântul a-nghețat și el,
Din inima ce iubește
Dorul pleacă singurel,

Peste lacul cel de gheață
Făr' să-i pese de nimic,
Să-l găsești de dimineață
La geam ca pe-un țurțur mic.

Iar când zori te vor trezi
Și-ai să-l iei în palma ta
El încet îți va șopti
Ce-ascund în inima mea.

Iarna

Strada-i pustie și goală,
Gerul a-nghețat cer și pământ,
Zăpada a-ncetat să cadă,
Dar se aud rafale de vânt.

În colț, un felinar veghează
Dar nu se vede niciun om.
Doi guguștiuci dormitează
Pe ramuri golașe de pom.

Atât de lungă-i așteptarea
În orele deja târzii,
Atât de mare disperarea
Că, știu, tu nu ai să mai vii.

Vreau să cred că iarna-i de vină,
Zăpada și gerul cumplit,
Că nicicând nu ți-am fost străină
Și din suflet și tu m-ai iubit.

Nu cred zadarnic că te-am așteptat
Și drumul meu l-ai ocolit.
Cum aș putea să cred că m-ai uitat,
Că-am fost un joc și m-ai mințit.

Dar va trece-această iarnă grea
Și primăvara iar ne va zâmbi.
Atunci, știu prea bine, iubirea mea,
La mine tu din nou vei reveni.

MIHAIL GRĂMESCU

Ziua întunecată
(o aventură a Delfinului)

1. Poveste nobiliară

Pentru cine se scriu poveştile pentru copii? Această întrebare poate să pară tautologică, la prima vedere. Cu toate acestea nu este. Fiindcă majoritatea poveştilor pentru copii, în realitate nu se scriu pentru copii. Atunci când un mare filosof indian, sfetnic al Regelui, scrie *Panciatrantra*, este evident că scrierea lui „de învăţătură" nu se adresează „micului Prinţ", ci viitorului rege – Marelui Rege. O scriere pentru copii este, cel mai adesea, un mesaj încifrat adresat peste timp Aceluia Care Va Înţelege Şi Judeca, iar nu aceluia care ascultă.

Desigur, proba de foc a unei scrieri ar fi aceea a unui mesaj stratificat: un exponat însemnând de fiecare dată altceva, capabil să modeleze şi structureze în acelaşi timp, să formeze caracterul şi să informeze, şi încă altele...

Că noi, în culturile noastre europene (şi nu numai) obişnuim să oferim copiilor noştri surogate de literatură pentru copii, este altceva, dar, ca o problemă de principiu, mi se pare evident că „rolul formativ şi informativ" al... *Călătoriilor lui Guliver*, de exemplu, este foarte derutant. În realitate, multe dintre cărţile „pentru copii" sunt cărţi *indescifrabile* pentru adulţi, pe care „le pasează" celor mici cu o stranie uşurinţă. Am să pomenesc aici, doar am să pomenesc, de câteva deliruri (ca să zic aşa) freudiene nimerite în bibliotecile celor încă incapabili să le desluşească tâlcul real, şi care, desigur, şi ele, în felul lor, îi „formează şi informează". Omul mare nu vede nimic nociv, sau rău, sau pervertitor într-o naraţiune oarecare, pe care, cel mai adesea nici nu o înţelege. Miturile circulă vioi. Cărţile cărora el „le-a depăşit vârsta" aterizează pe masa fiului său, sau nepotului, la fel de „de nepătruns" cât va fi fost şi pentru părinţii sau bunicii săi. Istoria se repetă. Formează sau deformează, informează sau dezinformează, modelând după nişte stanţe prestabilite caracterele către un punct vulnerabil: către chiar punctul acesta în care ne aflăm şi din care, privind împrejur, puţini dintre noi putem afirma că suntem mulţumiţi de ce suntem, de ce e lumea din jurul nostru, de ce înţelegem şi mai mult nu înţelegem – ne sprijinim pe bazele unei gândiri infantile tradiţionale modelate de mereu aceleaşi şi aceleaşi modele standard, de aceleaşi *paternsuri* culturale. Şi când încercăm să le restructurăm conform altor cataloage de şabloane valorice şi altor *mituri esenţiale*, dau buluc la catedrele şcolilor alţi profesori neaveniţi, alţi băsmuitori inoportuni, cu alte nerozii care, ce să spunem? modifică, dar in cele mai inoportune şi neprevăzute direcţii. Am înlocuit *Scufiţa Roşie*, sau *Făt Frumos din lacrimă* cu *Pe noi ne-a crescut Stalin*, *Stiletul* şi *Aşa s-a călit oţelul*. Şi ce-a ieşit din asta? O generaţie mai stranie ca alta. După un val de deliranţi făuritori ai *Supraomului*, un val de alţi fanatici constructori ai *Omului Nou*. După un Război Mondial şi o *Hiroşimă*, o închisoare mondială pe Lagăre şi o măcelărie politică subterană. Vârcolacii medievali au fost dublaţi de omuleţii verzi din Marte, preşurile zburătoare de OZN-uri şi Sodoma şi Gomora s-au mutat în atolul Bikini, sau la Cernobîl.

Dar ce povești să le spunem copiilor? Este evident că de această opțiune depinde soarta întregii omeniri viitoare. Prezente. Așa cum tot de asta a depins și sorta omenirilor trecute. Miturile structurează personalitatea. Formează națiunile și culturile. Nu întâmplător unul dintre comandamentele Decalogului este acela de a nu crede decât într-un singur Dumnezeu. Dar în care? Există mai mulți? Și *să nu te închini la alți Dumnezei decat ai strămoșilor tăi...*

Dând Cărțile Sfinte pe mâna copiilor, nu impietăm oare asupra Divinității? Pentru cine sunt scrise Cărțile Sfinte? Pentru copii? Dacă da, atunci care sunt cărțile pentru maturi? Dacă nu, atunci ce trebuie să le povestim și dăm să citească fiilor neamului? Neamurilor? Ce le ascundem și ce le dezvăluim cu adevărat?

Și iarăși întrebarea: cum se citește o carte? Cum se ascultă o poveste? Fiindcă expunând o narațiune oarecare, ascultătorul ia o poziție opțională vizavi de narațiunea dată. În una și aceeași narațiune, persoane diferite se identifică, mai mult sau mai puțin, cu diferite personaje. Așteptând din partea realității o reacție similiară celei din narațiune. Ei bine, aici intervine factorul imprevizibil, imposibil de determinat, fiindcă urmând „instrucțiunile" cărții, modelul mitologic, evenimentele nu se desfășoară conform „programului". Au sau n-au basmele caracter „științific? Fiindcă, dacă nu au, atunci la ce bun să le mai înmagazinăm și transmitem? Formativ? Informativ? Iar, dacă au, iarăși, din aceasta rezultă o serie de urmări extrem de complexe.

Consemnând elementele date ale unei probleme, se presupune (asta e premiza Științei) că folosind aceleași paternsuri și algoritmuri, ca pe niște rezolvări standard, se va ajunge la aceleași soluții unice, generale, la aceleași situații „istorice". Și se așteaptă ca, repetând elementele și reluând rezolvarea problemei conform tradiției să se ajungă la aceeași determinare.

Însă, în cazul basmului și legendei tocmai în asta constă dificultatea: soluția cu care Iisus Cristos, de exemplu, vindecă orbul, sau femeia sângerând, este inaplicabilă pentru medici. Simpla reluare a posturilor legendare, simpla repetare a cuvintelor și formulelor folosite de Erou nu duc la acelaşi rezultat. Misterul și magia nu au statut științific. Până și ucenicii lui, care vindecau și „goneau demonii" *în numele Lui*, fără Harul de la El, după moartea lui, nu au mai putut face minuni.

Cercetând, așadar, pentru cine se scriu poveștile pentru copii, vom constata, surprinși, nu arare ori, că, de fapt, ele se scriu pentru altcineva decât pentru copii. Și dacă unele basme și povești sunt inspirate de Divinitate – așa cum este cazul, desigur, cu Cărțile Sfinte ale neamurilor, atunci, chiar dacă acestea au fost date de „Dumnezeu" și pentru copii (poate), ele s-au dat nu numai pentru aceștia. Și cine poate stabili, oare, cu discernământ, care sunt Cărțile și cui s-au dat ele, și cu ce scop, de când Cadmos (că se spune că el ar fi făcut aceasta primul) a inventat scrisul.

2. Dacă se plictisea Alteța Sa Regală, Delfinul

Palatul regal se ridică la marginea orășelului din munte. Loc public, pentru turiști – accesul vizitatorilor se face între ore bine stabilite. Dependințele găzduiesc restaurantul unde se servesc la prețuri destul de piperate mâncăruri la fel de modeste ca și pe la celelalte restaurante din oraș, dar pe farfurii cu antetul Casei de Creație. Paharele, două dintre ele, mai poartă emblema unei coroane. Celelalte două sunt mai mici și ciobite. Unul are o muscă pe fund și resturi de băutură. Îi atragem atenția fetei care servește și îl schimbă. „Economatul", în schimb, are prețuri accesibile la camerele de cazare. Televizor și telefon în cameră. La televizor se perindă imagini cu sărbătoarea națională cu ocazia Independenței Republicii.

Mâncăm şi ieşim să ne plimbăm în parcul Palatului.

-Uite, pe aici se va fi plimbat şi Majestatea Sa când era mic...

-Pe unde?

-Uite, probabil chiar pe aici. Trecea cu caleaşca şi privea pe geamul ei la supuşii săi.

-Şi dimineaţa venea să-şi bea cafeaua aici...

-Şi să-i recite poezii Carmen Silva.

-Iar când era mic, se ascundea în căpiţele astea de fân de pe pajiştea din faţa intrării.

-Şi se plicticea.

-Ei, se plictisea! Cum o să se plictisească? N-ai văzut ce încăperi sunt în Palat? Eu nu m-aş fi plictisit! Şi ce săli de bal! Şi ce...

-Se plictisea. Ca Adam în Paradis. Majestatea Sa Regele, tatăl, avea Sfat cu Miniştrii, iar Micul Prinţ se plimba prin Palat şi se plictisea. Treburile Ţării îl oboseau încă – era prea mic. Înconjurat de oameni de gardă, care îl păzeau peste tot, era prizonierul propriei lui condiţii înalte, tot aşa cum noi suntem prizonierii alei noastre. Spioni fideli îl urmăreau discreţi peste tot, pas cu pas, consemnând grijulii în rapoartele lor detaliate fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare... Înconjurat de spioni. Şi de „profesori" care îl învăţau ce-i este permis, cum îi este permis, şi ce nu-i este permis unui Prinţ – viitor Rege – din cea mai nobilă familie a Lumii, de fapt a doua ca noblețe, descendent direct din ultimul Mare Maestru al Ordinului. Prinţul se plictisea. Şi ieşea din când în când în parcul din faţa Castelului.

-Şi se ascundea în căpiţele de fân.

-Şi se ascundea în căpiţele de fân pentru Grajdurile Regale. Atunci toată armata de paznici intra în alertă: „Unde este Alteţea Sa"? Disperare mare! La început, strecurându-se şi întrebând în şoaptă, pe ici pe colo, ca să nu trezească îngrijorarea Regelui. Dar, până la urmă tot îşi lua cineva inima-n dinţi, şi Regele se enerva că plăteşte o armată de nătărăi incapabili să ţină-n grijă până şi un copil de câţiva anişori, că trebuie să fie deranjat el de la treburile Ţării cu toate prostiile!... *Treburile Ţării.* Se punea la cale Soarta Ţării. Scrutau viitorul cu ochi de vultur...

-Şi ce vedeau?

-Îl vedeau pe Tovarăşul Cea'ş'că, ce să vadă?

-Ce aiureală!

Ceea ce este cel mai ciudat este că, totuşi, aiureala asta este Istoria. Regele, scrutând viitorul şi punând la cale treburile Ţării împreună cu slujbaşii Curţii *trebuia* să-l vadă pe Tovarăşu' – ar fi trebuit să-l vadă, tot aşa cum acesta, atunci când scruta „viitorul de aur", ar fi trebuit să-l întrezărească şi pe... În sfârşit, nu întotdeauna clarvăzătorii conducători şi marii specialişti în prognoză întrezăresc ce e de întrezărit. Până şi o Alteţe Regală se mai poate ascunde într-o claie cu fân unde să stea pitit o după-amiază întreagă, spre disperarea întregii Conduceri şi... Siguranţe (nu Securitate – Siguranţă îi zicea pe atunci) a Statului. Ar fi fost mai bine ca, în după-amiaza aceea de august (parcă de august era...) să nu se „piardă" Alteţea Sa Prinţul Doauphin? Care ar fi fost Soarta Ţării dacă...

3. O scurtă plimbare prin împrejurimile Palatului

Şi Prinţul îşi începu periplul, singur, prin domeniul imprevizibil al Necunoscutului propriului său Domeniu. Jur împrejur i se dezvăluia o lume aceeaşi şi alta decât în plimbările pe care le mai făcuse adesea pe aici *însoţit*, fiindcă niciunul dintre lucrurile care fuseseră nu mai erau aceleaşi – nici oamenii care **nu-l mai recunoşteau**, într-o pierdere de personalitate, într-

o metamorfoză de sine uluitoare: iată! de fiecare dată când trecea pe aici cu suita, oamenii aceştia, tot ei, *stăteau*, se opreau din drum, îşi scoteau înaintea lui căciulile şi îşi plecau frunţile, *zâmbind* cu bunăvoinţă – Prinţul descoperind, de astă dată, o altă lume, o lume nouă, cu oameni încruntaţi şi grosolani, executând activităţi dure, cu mişcări fruste. Şi, spre deosebire de alte dăţi, când fusese mereu *centrul atenţiei* tuturor, ei bine, de astă dată **nimeni nu îl vedea**. Devenise invizibil celorlalţi, străveziu, neinteresant. Era ne-fiind.

În lumea asta nouă în care intrase, Micul Prinţ constată că nimeni nu mai zâmbea suav şi binevoitor şi, doar la un moment dat, răzbi până la el râsul câtorva supuşi ai Majestăţii Sale. Numai că era un râs *urât,* vulgar, dezgustător, un râs aşa cum tânărul Prinţ nu mai auzise niciodată – şi Alteţea Sa Regală se opri un moment să asculte vocile acelea zgrunţuroase şi *rele*, care povesteau cu impertinenţă *ceva* absolut absurd şi fără nicio noimă despre Majestatea Sa. În viziunea oamenilor acestora noi şi necunoscuţi, care nu se ştie cum ajunseseră pe domeniul regal – probabil nişte duşmani, nişte străini strecuraţi printre gărzile adormite de acelaşi somn greu care le amorţise vigilenţa – de reuşise şi Alteţea Sa să le păcălească şi să treacă pe sub privirile treze, de să se ascundă în căpiţa cu fân din faţa Palatului – ei bine, străinii aceştia afirmau, cu vorbe butucănoase, că Regele... e străin.

Ce absurditate! Cum să fie Regele străin? Cum poate fi Regele unui popor **străin**?

Alteţea Sa privea de departe grupul de mitocani care profanau cu impertinenţă numele familiei sale, şi constată cu surprindere că printre cei de faţă, care ascultau gugumăniile alea aruncate ostentativ şi zgomotos era şi un soldat cu uniformă de Gardă, care nu spunea nimic, nu lua nicio atitudine faţă de străinul acela, ba chiar zâmbea la hohotele celorlalţi, cu o schimonoseală morbidă – soldatul acela era din altă lume, doar imitând pe cei din Gardă, cu care nu avea nimic comun: nici fălcile pătrăţoase şi pătate de barba nerasă de câteva zile, nici sprâncenele stufoase îmbinate zburlit deasupra ochilor întunecaţi cu expresie opacă şi obtuză. Cu gesturi triviale, vorbitorul acela străin, cu şorţ de negustor, se apropie de soldatul în uniformă şi îl bătu pe spate cu o dezinvoltură scârboasă şi nelalocul ei, spunându-i cu ton zeflemitor:

-Şi, ia zi, mă *eroule*, ai înfruntat pe mulţi duşmani, acolo, pe câmpul de luptă?

Soldatul izbucni în râs şi se dădu la o parte.

-Câţi duşmani ai omorât tu, cu mâna ta, în luptă? insistă celălalt – poate meşteşugar, dacă ar fi fost să te iei după şorţul de piele murdar care-i acoperea picioarele până la glezne şi pieptul până sub bărbie.

-N-am ucis pe nimeni, hohoti soldatul, la care meseriaşul, spre hazul celor adunaţi împrejur, izbucni:

-Hai, nu zău! Nu se poate! Nu mai spune! Şi pe ce v-or fi dând *ăştia* distincţiile şi decoraţiile? ce soi de eroi mai sunteţi şi voi dacă nici măcar un duşman n-aţi ucis în luptele alea? Unul cât de amărât...

-Eu sunt gradat, nu merg la atac – zâmbi soldatul.

-Şi pe ce ţi-au dat gradele? Că eu – înălţă pieptul namila – care am ucis cu mâna mea la duşmani...

-Păi de-aia te-i fi întors doar ca soldat prost de la război... după ce ţi-ai pierdut sufletul pentru Ţară... hohoti un altul de alături.

-Ba, că-i şi visez uneori, aşa, morţi... mârâi meşterul.

-Eu am făcut Războiul în Comandament. Eram curier. N-am tras un foc – şi uite că sunt mai erou decât tine, cu toţi morţii tăi... rânji soldatul.

-Nenorocita asta de lume nedreaptă... se lamentă unul, ridicând halba de bere, gâigâind din ea şi lăsând-o apoi la o parte să-i tragă o râgâitură zdravănă.

Oare chiar așa o fi? se întreba Alteța Sa. La război, cei care se luptă, și ucid, și sunt răniți înfruntând dușmanul, rămân simpli soldați, iar cei care...

-Hai să vă zic o anecdotă! hăhăi unul slab și prăpădit de pe margine. Cică într-o zi, Regele...

Alteța Sa plecă, enervat, cu pași iuți, aplecându-și capul să nu fie recunoscut. Simțea cum i se suie sângele în ochi de enervare auzindu-i pe nărojii ăștia, pe mitocanii ăștia, terfelind cu trivialitățile și obscenitățile lor insinuante și mincinoase tot ce avea Țara mai sfânt. Îi auzise, mai la început, cârtind chiar că „am pierdut lupta fiindcă Regele ne-a trădat" – și Alteța Sa se întrebase **cum** poate să-și trădeze un rege poporul său? Un Rege acuzat de Înaltă Trădare sună la fel de absurd ca și când ai acuza un drapel de trădare. Cum ar putea să-și trădeze Țara un drapel? Sau un simbol heraldic? Fiindcă Regele era, doară, simbolul Țării! Ce fel de Țară ar mai fi ea aia fără Regele ei? Și dacă orice Țară are Regele ei, cum ar putea Regele să o trădeze? Pe cine să trădeze? Și cui?

Alteța Sa Regală ridică privirile spre muntele întunecat de care se rostogolea bubuitul tunetului. Nori încruntați își învolburau îngerii printre sclipirile de fulger și stea în zgripțori contorsionați către sus, către culme, spre crucea de metal de pe creștetul pleșuv al jivinei cu spinarea crestată de sub cerul rece. Unde mai erau acum trâmbițele și vorbele frumoase de glorie ridicate Celui Mai Drept, și Mare, și Bun Rege al Neamului – viteazului care făcuse dintre-un neam mic – un popor mare pe Harta Lumii?

Pe fruntea Prințului șiroia apa unei ploi negre ca o sudoare de sânge și un frig lăuntric îl făcu să se cutremure dintr-o dată. Și tatăl său, Majestatea Sa, Regele, era Erou de Război. Îi admirase pe piept decorațiile și, Prințul cel mititel, viitor Rege, își puse întrebarea – după mintea oamenilor acelora simplii și grosolani, câți dușmani **omorâse** tatăl său, Regele, în luptă dreaptă, cu mâna lui, ca să primească decorația aceea și să fie considerat Cel Mai Mare Erou al Neamului? Omorâse tatăl lui? Pe cine? Când?

Încerca să-și imagineze mâinile Regelui pătate de sânge, ca pe ale unui măcelar, ca pe ale Călăului... și nu izbutea. Mâinile acelea fine, împodobite cu inele de sigiliu, nu puteau să fi descăpățânat pe nimeni. Regii sunt cei mai nobili oameni ai Țării, ai Lumii. Un Rege nu se poate înjosi nici măcar luptându-se în duel cu un nobil – fiindcă nimeni nu e atât de nobil să-și încrucișeze spada cu un Rege. Ce soi de Regi și de Eroi își imaginau neghiobii aceia? Și ce putea fi mai caraghios decât imaginea unui Rege murdar de sânge, conducând un iureș în fruntea unui corp de oaste, murdar de sânge și urlând: „Ura! După mineee!" o aiureală cam ca o partidă de șah a cărei deschidere ar începe cu mutarea Regelui pentru a ajunge înaintea pionilor. Cu un Rege apărând cu trupul său pionii și celelalte piese...

Și Prințul surâse, cu gândul la poveștile populare despre Voievozii din vechime care, cică, ar fi luptat cu sabia în mână alături de soldații de rând, ba, chiar în fruntea lor! Oare o fi existat vreodată vreun boier Movilă care să-și fi dat Regelui calul de sub el când Majestatea Sa și-l pierduse **în luptă** pe al său? Sau totul nu era decât o legendă? Sau, nu-știu-ce alt Erou viteaz care o pornise la atac înaintea oastei, cu buzduganul, sau cu toporișca de război cu două tăișuri... și, oare, vitejie era aceea, sau inconștiență, să lași Țara la mâna oricărui arcaș mai destoinic, sau oricărui flintaș mai norocos care, cu o simplă săgeată, sau cu un glonț rătăcit, să trimită un regat în Neființă și să îngenunchieze un popor dușmanului? Ce fel de Regi or mai fi fost și aceia cu mâinile pătate de sânge?

O rază de soare în asfințit îi zâmbi Prințului printre norii albăstrui, pe o cale despicată printre ei până la Slava înaltă, de lumină, a Cerului. Molizii își desfăceau împrejur brațele a deznădejde și palatele boierești se înlocuiseră în urcușul șerpuit cu case mai modeste de târgoveți înstăriți. Acoperișurile gotice de țigle roșii lăsaseră loc tablei brumării, sclipicioase. Și, dincolo

de ultimul cot al serpentinei s-a desfăcut, dintr-o dată, o grădină cu flori înaintea unui conac cu geamuri înalte la care a scăpărat, pentru un moment, chipul de lumină al unei blonde tinere şi suave.

-Pe cine cauţi aici, copile? Îl făcu să tresară o voce subţire şi agasantă, bătrânicioasă, de scapete.

Întorcându-se, Prinţul află pe o băncuţă la drum un ins cu faţa schimmonosită şi ochi tulburi şi verzi sticlind ca de fiară în penumbră, cu o şubă pe umeri şi o bâtă proptită alături. În picioare, necunoscutul purta opinci şi, pe cap, un soi de tichie ascuţită, de piele scorojită.

-Eşti străin? întrebă chiţăit, înecându-se şi tuşind bălos. Mda, se vede că eşti străin... îşi lăsă privirile în jos pocitania şi, apucând bâta lustruită ca osul, scormoni într-o movilă de cenuşă de la picioare, din care se ridică o şuviţă subţire de fum înecăcios mirosind a frunze umede fără ca nicio scânteie să sclipească în jarul stins şi rece.

Şi, brusc, începu să ningă.

-Mâine e Crăciunul... spuse pocitania. Dar tu eşti străin, şi nu ştii ce e aia.

4. Despre o poveste care nu este, dar despre care se povesteşte

-Străin? întrebă Prinţul, cu enervare şi mândrie. Nu sunt străin! Sunt cel mai puţin străin dintre cei din ţara asta!

-Hă! pufni necunoscutul, cu obrăznicie. Nu mai spune, mă, ţâcă! Să ştii şi tu de la mine că în ţara asta toţi sunt străini. Nimeni nu e... autohton – ă? nu? parcă aşa se zice?

-Eu sunt... autohton! îl străfulgeră Prinţul cu privirea pe mitocan.

-Bine, bă! râse celălalt cu indiferenţă.

De pe crengile desfăcute a deznădejde ale molozilor se scuturau pe pământ bucăţi moi de zăpadă, şi Prinţul simţi un gust scârbav de neputinţă şi o greaţă de lehamite şi desconsideraţie care-l făcea să tremure de indignare.

Îşi mușca buzele să nu-i spună acestui nimic de Nimeni plin de el ca de o mult prea simandicoasă persoană: „Eu sunt Prinţul Moştenitor, nemernicule! Îngenunchiază înaintea mea, pocitanie!"

„Nu, nu cadrează" – îţi spuse Micul Prinţ. „Cum mi-ar sta făcând şi spunând aşa ceva? Nu pot să mă cobor până într-atât!"

-Mâine o să înceteze **Povestea cu cocoşul roşu**... a hârâit ghiujul. Zi după mine aşa: „Să înceteze **Povestea cu cocoşul roşu**!"

-Să înceteze povestea cu cocoşul roşu? Care e povestea cu cocoşul roşu?

Orătania izbucni în râs şi se înecă. Tuşi. Iar râse, şi apoi spuse, printre lacrimi:

-Ţi-am spus eu că nu eşti de-al nostru! Eşti străin. Nici măcar nu ştii care este povestea cu cocoşul roşu.

Prinţul se îndepărtă, pe cărare. Mai întoarse o dată capul, când cărarea cotea printre arbori, şi îl mai zări o dată pe ghiuj, pe vine acum, în dreptul focului de frunze, bolborosind:

-Nici nu ştie care este povestea cu cocoşul roşu şi mai pretinde că este de-al nostru...

Zăpada se aşternuse peste el şi peste pământul şi arborii din jur. Era iarnă. Alteţii Sale, îmbrăcată doar în costumul de velur, i se făcu frig. Ar fi vrut să se întoarcă la Palat – dar îşi dădu seama că drumul, cunoscut, pe care venise, era acum altul. Rătăcind, ajunse într-o gară. Pe peron erau adunaţi mulţi soldaţi. Când s-a apropiat garnitura militară, toţi s-au urcat în vagoane. Câţiva i-au făcut loc să urce şi el – şi s-a înghesuit între ei. Mirosea urât, dar se încălziseră. Oamenii duhneau a vin ieftin, a mahorcă şi a sudoare.

-În Bucureşti e agitaţie mare, le-a spus cu sufletul la gură un „Superior” care se strecura cu greu printre oameni. S-a dat ordin să se tragă.

Trenul nu a ajuns decât până la Haltă, unde a fost oprit. Toată lumea a trebuit să coboare. Soldatul care-i făcuse loc să stea era foarte tânăr. Părea a fi ţăran.

-Gata! S-a terminat cu povestea cu cocoşul roşu! a spus „gradatul”, şi a plecat de lângă ei.

-Care este povestea cu cocoşul roşu? îl întrebă Alteţea Sa pe soldatul cel tânăr.

-Nu ştiu nicio poveste cu cocoşul roşu, răspunse acesta.

Un altul, mai bătrâior, care vorbea stâlcit, spuse:

-La noi, la maghiari, este mare jignire să se facă un cocoş cadou de Paşte – când *am fost trădaţi de un cocoş*.

Deşi nu era decât ora prânzului, se făcuse întuneric. Norii joşi se sfâşiau de clădirile de la marginea oraşului. Erau clădiri noi, cum nu le mai văzuse niciodată – pătrăţoase şi cu geamuri mari, dar cu un aer totuşi de foarte vechi, cu vopseaua scorojită şi cu geamurile sparte.

-Ce este acolo? întrebă.

-Fabrica, îi răspunse cineva, neatent.

Au trebuit să se întoarcă înapoi pe drumul de pe lângă calea ferată. Nu mai trecea niciun tren, şi unii o luaseră printre şine, călcând din traversă în traversă. Pe şosea i-a depăşit o maşină cu o formă ciudată, turtită, ca o broască.

-Astea sunt TABurile alea noi, a comentat cineva.

Toţi erau tăcuţi şi crispaţi, niciunul nu părea dispus să discute. Tăcuţi şi speriaţi.

-Dictatorul a fugit cu elicopterul! le-a strigat un om venind în fugă dinspre luminile oraşului. L-au prins la Târgovişte. Întorceţi-vă imediat la UMeu. Nu mai merge niciun tren nicăieri. În Bucureşti se trage pe străzi.

Când au ajuns în dreptul primelor case, localnicii ieşiseră în stradă. Unii stăteau în prag şi discutau în şoaptă între ei, dar alţii strigau, în mijlocul drumului, cuvinte de neînţeles pentru Alteţea Sa.

-Ce e? Ce se întâmplă?

-S-a terminat cu povestea cu cocoşul roşu! le răspundeau ei, unii veseli, alţii dârji.

Alteţea Sa a renunţat să se mai străduiască să se ţină după soldaţi şi s-a oprit în dreptul unei femei tinere care stătea în poarta casei.

-Ce e cu tine, mă? îl întrebă ea. Al cui eşti? Te-ai pierdut de ai tăi? Ia te uită ce blonduţ şi drăguţ e! Şi ce haine frumoase are pe el! Al cui oi fi?

El tăcu, şi femeia îl luă în casă, să se încălzească. Era o casă cu camere mici şi cu o mobilă cum nu mai văzuse. Pe un dulăpior, în mijlocul apartamentului, era un radiou mare. Femeia îi dădu drumul. Se auzeau voci speriate, strrigând, împuşcături, rafale de mitralieră, voci ferme dând ordine...

-Care e povestea cu cocoşul roşu, o întrebă pe femeie.

-Nu e nicio poveste cu cocoşul roşu.

Asculta atentă la radio, cu tâmpla lipită de lemnul lucios al aparatului.

Alteţea Sa se mai încălzise, doar lavaliera cămăşii îi rămăsese udă de la fulgii de nea topiţi pe ea, aşa că ieşi în curte. Apoi în stradă. Undeva, în Centru, se auzeau rafale de mitralieră.

-Au început să tragă şi aici! le strigă un om care venea alergând dintr-acolo. Intraţi în case! Au înnebunit de tot!

Se auzi un huruit puternic şi pe deasupra trecu un elicopter militar. După aceea câteva TA-Buri trecură pe lângă el în mare viteză. Alteţea Sa nu mai văzuse niciodată tancuri. Se retrase în întunericul din poarta unei case şi se uită la monştrii aceia pe şenile, care derapau la capătul

străzii, se opreau o clipă şi porneau impetuos mai departe.

Înaintă, tremurând de frig şi de emoţie până ajunse iar în dreptul gării. De aici, rafalele de mitralieră se auzeau mult mai tare, dinspre Palat. I se părea că sunt foarte aproape – cam în dreptul Cazinoului.

Intră într-un mic magazin cu lumini aprinse şi vitrină, să se încălzească. Un bătrân discuta cu vânzătorul:

-Dictatorul a fost arestat. Acum, poate o să se întoarcă şi Regele...

-Majestatea Sa a fost plecată? întrebă Alteţea Sa.

Cei doi se întoarseră spre el, cu nedumerire şi milă în priviri.

-Ce ştiu ăştia micii de Rege! Regele nu mai e în ţară din '47... de 42 de ani...

Alteţea Sa nu înţelegea ce spun cei doi. Vorbeau, probabil, în dodii. Dimineaţă, când se ascunsese în căpiţa de pe pajistea din faţa Palatului, Majestatea Sa tocmai intra într-o Şedinţă de Coroană.

Pe stradă trecu un grup de oameni strigând:

-Jos comunismul! Jos Comunismul! Libertate! Libertate!

-Vrei să bei un ceai cald, copilaş? îl întrebă vânzătorul.

Îi întinse peste tejghea o ceaşcă aburind.

-Eşti cam subţire îmbrăcat. Nu ţi-e frig?

-Care este povestea cu cocoşul roşu? îl întrbă Alteţea Sa. Ştiţi povestea cu cocoşul roşu?

-Nu, răspunse neatent vânzătorul.

Ceaiul avea un gust ciudat, dulce-acrişor şi greţos. Multumi, totuşi, pentru el, dar plecă fără să-l bea. Plecă mai departe spre Palat. Pe lângă el trecu un grup gălăgios, discutând aprins, în gura mare, şi gesticulând din mâini. Unul care părea mai tânăr, blond şi pletos, se opri şi îl privi, lăsându-se în jos, să îi vadă faţa. Îi zâmbi şi îl întrebă:

-Te ştiu de undeva... Te-ai rătăcit?

-Nu, răspunse ursuz Alteţea Sa, jignit de căutătura insistentă a celuilalt.

-Încotro mergi? Azi e primejdios să mergi pe aici, aşa, singur.

-Spre Palat.

-Hai cu noi!

Află pe drum că erau un grup de scriitori şi că se duceau la Casa Scriitorilor.

-În deal e o Casă de creaţie a Uniunii Scriitorilor. O ştii?

Prinţul clătină din cap:

-Nu.

Presupunea că sunt chemaţi de Carmen Silva.

-Care este povestea cu cocoşul roşu, îl întrebă pe scriitor.

-Sincer, nu ştiu. Hei, Ulici, ia zi, tu ştii care e povestea cu cocoşul roşu?

Un ins înalt, brunet, cu nas coroiat, se opri, se gândi un pic şi apoi spuse pronunţând fonf:

-Nu ştiu... poate aia din Creangă... În engleză, *chiken* înseamnă *laş*.

-Aha, zise cel blond şi pletos, cea cu Cocoşul moşului, care înghiţea tot, şi apoi se ducea la Moş să-i verse în ogradă ce înghiţise: vite, moşii, oameni, bani, fabrici şi uzine... dar cocoşul ăla al Moşului o fi fost roşu?

-Toţi cocoşii sunt roşii, ce întrebare e asta? replică în glumă unul cu părul cărunt, căruia ii spuneau Hobana.

Ceilalţi izbucniră în râs.

Alteţea Sa se opri la drumul de piatră care ducea spre Palat, iar scriitorii o luară pe străduţa din faţă, să treacă podul spre Casa Scriitorilor. Pe aleea în pantă pe care mergea Prinţul treceau de obicei trăsurile şi caleştile celor de la Curte, dar acum nu trecea nimic. La stăvilar, apa râuleţului în-

gheţase într-o cascadă albă, împietrită.

Nu era nici ora patru şi deja era complet întuneric. Prinţul urcă până la poarta a doua a Palatului – dar nici acolo nu era nimeni. Doar un felinar chior lumina intrarea.

Trecând pe aleea pietruită dinspre Casa Cavalerilor, la care nu mai existau schelele de dimineaţă şi părea acum terminată, întrezări pe pajiştea din faţă, în întuneric, căpiţa în care se ascunsese şi auzi dinspre Economat, unde ştia că e Corpul de Gardă, răzbătând până aici, voci aspre şi muzică – o muzică *străină* care zgâria urechile cu sunete ascuţite, prelungi.

Nici soldatul de la ghereta de lângă Poarta de sus nu era la post. Întreg Palatul avea un aer părăsit şi pustiu.

Doar la intrarea de la donjon se vedea o lumină. Deschise uşa şi intră. Dinspre holul spre Palat veni o femeie tânără, necunoscută, care nu avea totuşi aer de servitoare, dar părea a Casei, întrebându-l de departe:

-Ai venit să vizitezi Castelul?

Deşi avea totuşi aerul unei servitoare, îşi aroga o morgă arogantă de adevărată amfitrioană.

-Trebuie să-ţi pui papuci de protecţie peste pantofi, să nu murdăreşti pe jos.

Se aplecă peste el, atingându-l cu sânii pe obraz, să-l ajute să tragă peste pantofi nişte tălpici de pâslă prinşi cu elastic.

-Cum de te lasă la şcoală cu părul atât de lung, îi zâmbi ea, împingându-l apoi din spate pe culoarul spre bucătărie.

Deşi era în Palat, Palatul parcă era altul. Totul împrejur părea vechi, foarte vechi. Şi peste tot era pustiu. Nici în bucătărie nu era nimeni, nici în culoarul spre intrarea de serviciu. Doar o femeie necunoscută, îmbrăcată în negru, cu un costum ciudat, ieşi dintr-una din sălile de lângă Bibliotecă şi îl întrebă:

-Ai mai fost vreodată pe aici?

-Adesea, răspunse Alteţea Sa. Aicea stau.

Femeia râse ca de o glumă şi spuse:

-Atunci o să te descurci tu, nu ai nevoie de ghid – pot să termin de citit cartea asta – şi îi arătă cartea cu care venise în mână.

Ajuns în Bibliotecă îşi propuse să-l întrebe pe primul profesor întâlnit în cale care era povestea cu cocoşul roşu, dar nici în Bibliotecă nu era nimeni. De pe rafturi lipseau multe cărţi, şi, urcând scara la etaj către camera ascunsă, găsi şi acolo uşa deschisă şi pustietate semiîntunecată. Doar pe masa din mijlocul Camerei Secrete din spatele zidurilor era o carte mare, cu copertă de piele, deschisă la o pagină cu desene şi semne.

„***Amurgul zeilor şi pieirea lumii***

Apoi au urmat semne prevestitoare şi mai cumplite: făpturi de spaimă zburau prin văzduh, ***cocoşul cel roşu-aprins*** *de pe acoperişul Asgardului a prins a cânta tare, iar cel* ***roşu-întunecat****, de pe acoperişul sălii unde-şi făcea veacul Hela, s-a pornit să-i răspundă cucurigând răguşit; lupii Sköl şi Hati au înfulecat Soarele şi Luna; întunericul a cuprins cerul, iar Pământul a început să se zguduie de cutremure atunci când Loki şi-a sfărâmat cătuşele, când Fenrir s-a smuls din ştreangul cu care era cetluit şi când şarpele Midgardului şi-a ridicat capul fioros deasupra talazurilor ce se frământau ca turbate. Tot atunci Garm, zăvodul tărâmului morţii, a năvălit pe tărâmul de sus, urmat de tot felul de făpturi de spaimă şi de jivine de pe tărâmul de sub pământ. Lumea se dezlănţuise şi se clatina din temelii. Sosise Ragnarök, ziua amurgului zeilor*"...

Dar tânărul prinţ nu ştia să citească rhunele din germana veche...

5. Cocoşul roşu şi o partidă de călărie

Ajuns în sala din faţă a Castelului, Prinţul urcă scara în spirală spre apartamentele de sus. Peste tot, mobila, paturile, aveau un aer prăfuit şi foarte vechi. În sala oglinzilor, cristalele de Murano, venete, erau aburite. La capătul culoarului, unde era alcovul Reginei, era un şnur roşu care bara intrarea. Trecu peste el şi se apropie de vitrina în care era expus un caiet mare, cu scoarţe cartonate împodobite cu flori de crin desenaţi de chiar mâna Majestăţii Sale. Pe o etichetă scria „Jurnalul Reginei".

Paginile expuse vederii, îngălbenite de vreme, cu literele frumos caligrafiate, rămăseseră deschise la cuvintele:

„Austria declarase război Serbiei în ziua de 28 iulie; Germania şi Franţa începuseră ostilităţile la 1 şi 2 august, cu toate că nu fusese nicio declaraţie de război în toată forma. În ziua de 2 august, Italia se declară neutră, şi acum venise ceasul să-şi lămurească şi România punctul de vedere, deoarece aliaţii ei erau nerăbdători, şi făceau asupra ei presiuni în chipul cel mai neplăcut; zburau neîncetat telegrame între Bucureşti, Viena şi Berlin.

Regele, aşadar, adună în ziua de 3 august la Sinaia un Consiliu de Coroană, la care luară parte toate personalităţile de vază din ambele partide, (liberalii, care erau la putere şi conservatorii) pentru a se sfătui cu ei asupra atitudinii ce trebuia să o ia ţara noastră.

Prinţul moştenitor, era de faţă. A fost o şedinţă tragică şi vrednică de pomină. Unchiul, credincios aliaţilor săi cu toate jignirile primite de la ei, era gata să vadă România intrând în partea Austriei şi a Germaniei deşi nu avea faţă de ei vreo obligaţie formală, căci tratatul era numai defensiv. Unchiul era convins că norocul României era alături de Puterile Centrale şi păstra această părere, cu toate că Italia ieşise din alianţă sub cuvânt că nu fusese întrebată şi că era aşadar dezlegată de îndatoririle ei; în aceeaşi situaţie se afla şi România.

Pentru a lămuri această părere a unchiului, trebuie să mărturisesc că avea o încredere oarbă în supremaţia armatelor germane asupra oricăror alte armate.

Nu crezuse niciodată în destoinicia francezilor şi îşi închipuia că germanii vor înainta mereu cu repeziciunea fulgerului, măturând din calea lor orice piedică; şi că într-un cuvânt se vor repeta împrejurările din anul 1870.

Îşi făcuse aşadar o viziune în care România împărtăşea o covârşitoare biruinţă germană, şi asta explică pentru ce voia să vadă România alăturându-se de Puterile Centrale.

...

Era acum un bătrân şubred şi bolnav, însă păstra aceeaşi fire de stăpânitor obişnuit să conducă, obişnuit să fie ascultat. Astăzi nu mai avea înrâurire asupra celor ce stau în jurul aceleiaşi mese cu el; se găsea singur cu convingerile lui; îl ascultau toţi, însă rămâneau în mare parte neînduplecaţi de sentinţele lui şi fără simpatie pentru dorinţele lui.

...

Când se află rezultatul conferinţei după ce ieşi unchiul din sală strivit şi îndurerat, Auntz bineînţeles rosti cuvinte dramatice şi, după cum îi era obiceiul, aproape se desfătă în măreţia tragică a durerii ei de a vedea: „un Rege bătrân tăgăduit de propriul său popor după o lungă viaţă de muncă grea în folosul ţării lui".

Dar cuvintele din caiet nu se deslușeau în semiîntunericul încăperii.

Prinţul coborî scările şi ajunse la ieşirea spre curte, unde o cutie mare de carton aduna cipicii din picioarele vizitatorilor. Apoi ieşi în faţa Palatului. O luă peste pajiştea din faţă şi intră în căpiţa în care se ascunsese dimineaţă. Îşi regăsi sălaşul făcut în ea şi se cuibări acolo, să se în-

călzească. Întunericul din jur învăluia totul ca într-o vată înghețată. Închise ochii pentru o clipă, doar o clipă, dar, când îi redeschise, printre paiele din jur, zări o lumină mare. Era soarele.

Constată că era iar cald, o zi caldă de sfârșit de vară. Scoase capul din căpiță și îl văzu pe Nando călare, plecând la vânătore. Era încă dimineață...

După plecarea alaiului regal în sunete de corn, trecu pe lângă el în trap o femeie foarte frumoasă, cea mai frumoasă femeie din lume, Majestatea Sa Regina, însoțită de un Ofițer, către o partidă de călărie, și o auzi spunându-i celuilalt:

-Să înceteze odată povestea asta cu cocoșul roșu! Tu ești Generalul meu de Fier...

Dinspre Palatul, încă neterminat, cu o aripă încă înconjurată de schele, sclipind nou și mirosind a rășină de la lemnul proaspăt tăiat, se îndrepta spre Prinț profesorul de scrimă, un francez aprig și mic de statură, cu plete negre buclate, dar iute ca o zvârlugă și plin de glume și jocuri de cuvinte.

-Pe unde hoinăriți, Alteța Voastră? Doar nu vreți să ne facem exercițiile astăzi aici, pe pajiște?

-Care este povestea cu cocoșul roșu? îl întrebă, în loc de răspuns, micul Prinț.

-„Să înceteze povestea cu cocoşul roşu" e o expresie franceză. Nu există nicio poveste cu vreun cocoş roşu. E o aluzie la oamenii geloși...

-Înțeleg... spuse Prințul, în șoaptă.

Deși nu înțelegea nimic.

Dinspre Palat se apropia acum și bona italiană, care auzind ultimele cuvinte ale discuției lor, spuse și ea:

-Talismanul reprezentând un cocoş îl face pe om plăcut înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor şi foloseşte la Arta Magiei...

Ar mai fi de adăugat că, la chinezi, Cocoșul Roșu se corelează cu un punct geografic – cu Sudul, așa cum Dragonul Verde este Vestul.

Dar, despre ce trăise în Ziua Întunecată, Micul Prinț nu avea să-și mai amintească decât mult mai târziu, în altă clipă de grea cumpănă, ca de un mare semn de întrebare din viața sa tragică și zbuciumată.

28 august 1991 – 2005 – 12-15 noiembrie 2012

SEBASTIAN CIULEI

Când Luna...

Când Luna și-a ei raze îți argintește tâmpla
Coboară-te în basmul copilăriei tale
În care Feți-Frumoșii se întreceau cu zmeii
Să-i smulgă Cosânzenei eternele urale.

Fii îngerul de pază al Albei-ca-Zăpada
Prefă-te-ntr-o poveste citită pe-nserat
De mama care-și vede copilul cum adoarme
De farmecul blândeții din glasul ei curat.

Și-ai să trăiești de-a pururi eterna nostalgie
A anilor ce-au fost copilăria ta
N-ai să mai simți răceala din moarte care vine
Pe tâmpla ta fierbinte căldura să ți-o ia.

Vei fi din nou copilul pierdut într-o visare
Ce trece pe alei și crește către viață
Având avelași zâmbet întipărit pe față
Ce amintește lumii de-o veselă cântare.

Tu pricepi?

Tu pricepi că vine iarna
Și-o să ningă pe alei
Printre care s-or tot pierde
Pașii tăi și pașii mei

Înger alb vei fi atuncea
De iubire inundat
Și-ai să sari de gâtul meu
Și-am să par cutremurat

De iubirea care-n tine
N-a putut ca să mai rabde
Și m-a fulgerat în ființa-mi
De-mi simt inima cum arde

Și n-o stinge-o nici zăpada
Care cade pe alei
Printre care s-or tot pierde
Pașii tăi și pașii mei
decembrie 1998

EMIL LUNGEANU

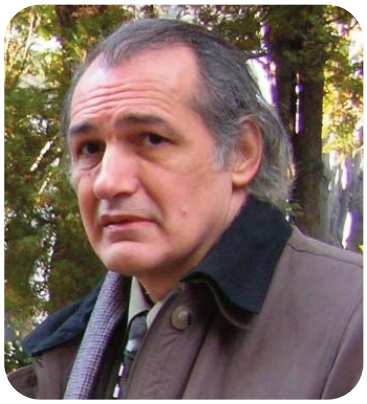

PROFESOR DE FRIG, OFER MEDITAȚII…

- frison dramatic -

PERSONAJELE

_____

Profesorul de Frig
Stăpâna Uscătorului de Păr
Păstrătoarea Beţişoarelor Tămâioase
Părinţelul
Omul de la coadă
Veteranul
Doctorul
Albinuţa
Vocea

SCENA 1

Scenă obscură, bântuită de fantoma unui viscol. Pe fundalul sonor al furtunii se suprapune apoi Vocea, tenebroasă, gravă, cu solemnități și reverberații.

VOCEA: Ia aminte la poruncile Mele şi du-le în vale poporului!... Să-ți iubeşti aragazul ca pe tine însuți... Să nu-ți faci om-de-zăpadă sau alt chip cioplit în gheață... Să nu ucizi pe încasatorul de la lumină... Să nu furi lemne de foc... Să nu mărturiseşti strâmb împotriva contorului electric... Să nu râvneşti la căldura aproapelui tău... Să nu... (*Vocea se stinge, acoperită de viforniță. Scena se luminează progresiv, descoperind un interior menajer sărăcăcios, în neorânduială. Profesorul de Frig e cocoțat pe o scară de zugrav, înarmat cu o perie pentru pereți şi o găletuşă. Intră Stăpâna Uscătorului de Păr cu o oală aburită.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Apă fiartă! Dulce ca laptele maicii. Haida, vino să-ți torn la lighean.

PROFESORUL DE FRIG (*dându-se jos de pe scară*): Of, iarăşi o să faci condens!... De câte ori să-ți reamintesc să nu mai aburești pereții? Nu trece zi de la Dumnezeu să nu încalci a zecea Poruncă.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Dar e imposibil să nu încalci a zecea Poruncă, oricâtă bunăvoinţă ai avea. Apa tot trebuie încălzită cumva. Ce vină am eu că bătrâna de la subsol a decedat?

PROFESORUL DE FRIG(*spălându-se*): Care bătrână de la subsol?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR : Străvechea centrală termică, Dumnezeu s-o ierte. (*Năduf.*) Porunci... În loc de Porunci, mai bine ni s-ar fi dat nişte calorifere desfundate... Că e uşor să dea altora lecţii, dumnealui nu rabdă de frig acolo, sus, nu locuieşte ca mine într-un jaf de bloc cu ţevăria îngheţată, cu pereţii mâncaţi de igrasie şi de mucegai...

PROFESORUL DE FRIG: "Acolo, sus", e şi mai frig, să ştii.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Haida-de! Asta să le-o spui de la catedră bobocilor tăi.

PROFESORUL DE FRIG: Da, da, serios! Ia exemplu de la călugării tibetani care practică *tumo*. Care-şi pot creşte prin meditaţie temperatura cu 17 grade în numai câteva minute, rezistând la geruri montane extreme. Îţi dai seama? Sau indienii Sadhu. Odată, un grup de pustnici a dormit în ger şi zăpadă la 5700 de metri altitudine, înveliţi doar cu o pătură.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Dacă zici tu... Tu eşti Profesorul de Frig.

PROFESORUL DE FRIG: Haide, lasă poza asta de şcolăriţă inocentă. Doar eşti ditamai Stăpâna Uscătorului de Păr! Ai propriile tale răspunderi în ventilaţia pereţilor. Şi ce folos că te chinuieşti cu uscătorul, dacă nu elimini mai întâi toate sursele de vaporizare? Mai mare păcatul de atâta efort.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Oricum e în zadar. Vezi bine că tratamentele cu Acvastop nu dau nici un rezultat. Mucegaiul recidivează mereu, produce metastaze pretutindeni, pe tavan, în dosul tablourilor, ba chiar şi în şifonier.

PROFESORUL DE FRIG: Pentru că mai înainte de a-i trata cu Vinarom, pereţii trebuie să se zvânte bine. Şi cum să se zvânte, cu toate ulcioarele tale cu fierturi şi cu apa pusă la încălzit pe aragaz zi şi noapte? E un cerc vicios. Trebuie evitată sub orice formă producţia de vapori.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*agasată*): Atunci mai taci din gură, că scoţi aburi ca un urs polar! Haide mai bine la bucătărie, că am pus masa. Uite colea prosopul... (*Se aude o sonerie stridentă. Moment de surpriză.*) Aoleu, cine o fi pe viscolul ăsta?...

PROFESORUL DE FRIG (*nepăsător*): Colindători, cred. Ce-ai îngheţat aşa? Du-te să deschizi, că n-o fi foc.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*complice, cu spaimă*): Şi dacă sunt Cititorii de Contoare?...

PROFESORUL DE FRIG (*mormăit*): Nu cred. Viforniţa îşi are şi părţile ei bune. Darul de a-i descuraja pe nepoftiţi.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Aiurea. Te pomeneşti cu ei în pragul uşii mai ales de sărbători, când şansele de-a te găsi acasă le surâd. (*Din nou soneria. Se aude o uşă trosnind din încheieturi, zornăit de chei.*)

PROFESORUL DE FRIG: Poftim, nu-ţi ziceam eu? S-a întors Păstrătoarea Beţişoarelor Tămâioase. Le-o fi dat drumul mai devreme la şcoală.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Ah, tu erai? Doamne, ce m-ai speriat! Hai, închide uşa iute, că bagi tot oraşul înăuntru...

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*răsuflând greu, se scutură de zăpadă*): Astăzi am scăpat mai repede, nu s-au mai făcut ultimele două ore. Fiindcă proful de mate s-a aruncat de la etaj. Mană cerească, nu alta, când eşti flămândă ca mine, acum. Frigul ăsta bestial îţi dă o foame de lup. (*Suflându-şi nasul*) Dar ce-ai păţit, mamă, de eşti aşa palidă?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Nimic, credeam că au venit Cititorii de Contoare... Slavă Domnului!

PROFESORUL DE FRIG (*jubilând*): Uite că n-au venit. S-a speriat degeaba. Şi poate că nici mâine nu vor veni. Şi nici poimâine. Câte amânări, atâția paşi făcuți în paradis.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Ai sosit la țanc. Tocmai puneam masa. (*Își face de lucru cu niște tacâmuri. Se așează toți trei la masă.*)

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Mmm... miroase a înger.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Nu-i așa? Ciorbă de pește.

PROFESORUL DE FRIG: Stați! Am uitat să spunem rugăciunea... (*Reculegere tustrei*) Tatăl nostru din zăpezi, sfințească-se numele Tău. Vină dezghețul Tău, facă-se primăvara Ta, precum în sate tot așa și la oraș. Gazul nostru cel de toate zilele dă-ni-l astăzi nouă. Și iartă restanțele noastre, după cum și noi iertăm debitorilor noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci salvează-ne de Frigul cel rău. Că a Ta este iarna și primăvara și vara în veacul veacurilor, amin.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Ce-s alea?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*vântură peste aburii din castron niște hârtii*): Le-am găsit în cutia poştală. Facturile pentru gaze şi apă.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Bravo. (*Sarcasm*) Mulțumește-i bătrânului că ți-a auzit rugăciunea, dragule.

PROFESORUL DE FRIG: Dar e absolut normal. Frigul din casă trebuie plătit. Dacă vrei să tremuri pe gratis, n-ai decât să te muți în pădure.

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: A, și încă ceva, uite. O amendă din partea primăriei pentru necurățarea troienelor de pe trotuar.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*lehamite*): Tichiuțe de mărgăritar. Cui îi mai pasă acum, când întregul oraş e îngropat în zăpadă?

PROFESORUL DE FRIG (*cu gura plină*): Aici, primăria cam are dreptate, să știi. Cu asemenea trotuare, cum vrei să-şi poată desfăşura munca în condiții normale bietele prostituate?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Vasăzică, poșta funcționează totuși... Parcă auzisem cum că poștașii ar fi intrat în grevă.

PROFESORUL DE FRIG: Într-adevăr, protestează cerându-şi sporul de pericol. Vechea poveste: mușcături de câine, petarde aruncate din balcoane, al paisprezecelea salariu etc.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Bravo lor. (*Cu catran*) Numai Cititorii de Contoare nu fac niciodată grevă...

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Ah, ce bine că a mai trecut o zi din iarnă!... Mâine, soarele va arde cu două minute mai mult desupra orizontului. Poate chiar cu trei...

PROFESORUL DE FRIG: Soarele, ha?... Arde gazul degeaba, cu plafonul ăsta de nori.

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*distrată*): ...Iar când va veni în sfârşit vara, vom scăpa de răzuitul pereților cu racleta, de vopseaua lavabilă, de uscătorul de păr, de fumigațiile interminabile cu bețișoare indiene tămâioase și de tratamentele astea hidroizolante...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: De frig, tot nu scăpăm. Frigul locuiește în pereți. Nu mai visa, fetițo. Cald este doar în iad.

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Păi atunci, de ce ne mai canonim atâta cu cele zece Porunci?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Zău dacă știu. (*Maliție subțire*) Întreabă pe taicătu, că dumnealui predă științele frigului.

PROFESORUL DE FRIG: Vorbești despre iad de parcă ar fi vreo insulă însorită din Ca-

raibe.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi nu e?

PROFESORUL DE FRIG (*sorbindu-şi ciorba*): Iadul este ficatul lui Prometeu.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Ăla care n-a mai vrut să rabde fără foc şi atunci l-a furat?

PROFESORUL DE FRIG (*dând din cap*): De la el ni se trag toate. Dacă ar fi vrut atunci să rabde, noi n-am mai fi avut ierni în ziua de azi.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Adică frigul este o pedeapsă? Pentru căldura furată de... Proteveu ăla?

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Prometeu, mamă.

PROFESORUL DE FRIG: Chiar aşa, o pedeapsă. Din pricina unui singur om a fost pedepsită întreaga spiţă. (*Declamatoriu*) Inculpat Prometeu, fiul lui Iapet şi al Climenei, în numele legii tribunalul olimpian te condamnă la caucazne pe viaţă. Foc!

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*joc infantil, "babble"*): Foc focos fochist focar înfocat...

PROFESORUL DE FRIG: Da, da, ecourile împuşcării lui se mai aud încă şi azi, peste milenii. Uite, în limbaj. Nu se vaită maică-ta că această casă *"i-a mâncat ficaţii"*? Dar mai persistă urme chiar şi în unele tradiţii. Pentru un Korowai indonezian, pedeapsa capitală pentru furtul de banane e canibalismul. Osânditul e mâncat cu ficaţi cu tot.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Păi, a patra poruncă zice să nu furi lemne de foc, nu banane.

PROFESORUL DE FRIG: Deh, fură omul ce găseşte şi el. În funcţie de specificul local. Acolo, la triburile alea, furtul bananelor reprezintă suprema crimă.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Dar lor, de ce nu le este frig, la fel ca nouă? Spuneai că a fost pedepsită întreaga omenire.

PROFESORUL DE FRIG (*ton didactic*): Deoarece adevăratul Frig are o natură etică, înţelegi? Mi-e frig, deci exist. Răcirea climatului lăuntric, sufletesc. Restul n-are importanţă, starea vremii sau poziţia geografică. Să repeţi lecţia asta pentru data viitoare, domnişoară.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*debarasează*): Parcă ziceai că dai anunţ la mica publicitate, pentru meditaţii...

PROFESORUL DE FRIG: Da, l-am dat. (*Scoate din buzunar un ziar, îl despătureşte.*) Uite colea, chiar azi a apărut.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Hai, serios? Ai apărut în ziar, tată? Felicitări! Dă-mi şi mie să văd! (*Primeşte ziarul.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi ce tarif ai cerut pe oră?

PROFESORUL DE FRIG (*incomodat*): Eh, tariful e negociabil... Măcar să sune careva. Câţi te mai trag de mânecă în ziua de azi să le predai ştiinţele frigului?

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*cu nasul în ziar*): Aha, aici, am găsit!... "Profesor de frig, ofer meditaţii la domiciliul celor interesaţi, orice nivel. Telefon..." etc. Pot să păstrez eu ziarul, tată?

PROFESORUL DE FRIG: Lasă prostiile. Doar ştii câtă nevoie avem pentru căptuşirea ferestrelor.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Doar pagina asta. Te rooog...

PROFESORUL DE FRIG (*categoric*): Nu ne putem permite absolut nici o risipă. Uite colo şiroaiele de apă de pe geamuri cum se preling mereu peste pervaz, canaturi, cercevele, duşumea!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Mi-a promis vecina nişte ziare vechi. Toată colecţia

gazetei *Tânăra tractoristă* pe anii '54-'62. Ce zici, or fi bune?

PROFESORUL DE FRIG: Cu cât mai vechi şi mai îngălbenite, cu atât mai bine. Permeabile să fie. Adică hârtie proastă, cu porozitate mare, care să se îmbibe bine. Nu reviste d-alea lustruite, cu gagici.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*aparte, lectură din ziar*): "Ofer un rinichi, stare perfectă, analize la zi, preţ 5000. Aştept provincia"...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi dacă totuşi nu găseşti niciun client la meditaţii, cum o scoatem la capăt cu facturile? În plus, ne-ar mai trebui şi un uscător de păr nou pentru pereţi. Al meu a cam început să miroasă a ars.

PROFESORUL DE FRIG: Găsesc eu vreo soluţie... Am să fac un împrumut.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*tot aparte, lectură*): "...Căutăm pentru escortă, companie şi masaj tinere prezentabile, fără prejudecăţi, plata pe loc în valută"...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Mai este apoi şi taxa de protecţie. Cică golanii ăia din şcoală au ameninţat că din ianuarie o dublează.

PROFESORUL DE FRIG: Oho, până atunci mai îngheaţă multă apă pe Dunăre! De sâmbătă, Păstrătoarea Beţişoarelor Tămâioase abia intră în vacanţa de iarnă.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*tot aparte*): "...Menajeră pentru casă de vacanţă în Tahiti, însoţitoare pentru croaziere pe mare, vârsta 18-30 de ani, cu experienţă, trimiteţi foto şi cur... *curriculum*"...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Nici beţişoare tămâioase nu prea mai avem. Doar câteva de lavandă şi santal. Ultimele. Cu ce o să mai tămâiem în dormitor?... Damful ăla de mucegai o să ne înnoade maţele.

PROFESORUL DE FRIG: Rezolv eu într-un fel sau altul. Nu-ţi mai bate capul.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*tot aparte*): "...Eşti frumoasă, ai sosit din provincie, vrei să câştigi mulţi bani, vino să lucrezi ca escortă, oferim locuinţă"...

PROFESORUL DE FRIG: Hai, du-te şi dă drumul la televizor, că încep ştirile. (*Păstrătoarea Beţişoarelor Tămâioase iese în decor.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*lamento*): Doamne, de-am fi găsit şi noi undeva o casă adevărată, să fi scăpat de grajdul ăsta!...

PROFESORUL DE FRIG: Unde să găseşti? Peste 70 % din blocurile de locuinţe au fost deja ocupate de S.R.L.-uri, care se înmulţesc ca şoarecii. Toţi pândesc ocazii şi aşteaptă. Am auzit c-au ajuns să se trafice E.P.M.-urile cu 400 de dolari bucata.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: E.P.M.-urile?

PROFESORUL DE FRIG: Da, Evidenţa Pensionarilor Muribunzi. Circulă pe piaţa neagră în copii xerox. Dar cine-ţi poate garanta că nu sunt contrafăcute? După precedente ca acela din Piaţa Inaniţiei, cu aracetul vândut drept brânză de vaci, astăzi e bine să sufli şi-n iaurt. (*Se aude de undeva, neclar, televizorul.*)

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*strigăt din decor*): I-auzi, tată, vorbeşte despre profu nostru de mate!

PROFESORUL DE FRIG (*tare*): Vin imediat! (*Iarăşi scăzut, reluând*) ...Găsesc eu până la urmă ceva, ai răbdare. Uite, aş putea merge chiar la o bancă să obţin un formular de cerere pentru un împrumut.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi cam ce sumă crezi că ne-ar putea împrumuta?

PROFESORUL DE FRIG: Habar n-am... Pe termen lung să fie. Cu rate minime. Şi dobândă populară.

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*intră, însufleţită*): Ce păcat că n-aţi

venit, a fost un reportaj întreg! Au filmat blocul unde locuia proful de mate, chiar şi balconul din care s-a aruncat. O garsonieră la etajul opt. Vecini, interviuri, tot tacâmul.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Biata văduvă...

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: De unde, că nu era căsătorit.

PROFESORUL DE FRIG (*interes acut*): Zău? Locuia singur, vasăzică?...

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Cică potrivit sondajelor e cotat al şaselea în *Topul sinuciderilor* pe această săptămână. (*Admiraţie*) Locul şase!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Dumnezeu să-i ierte toate greşelile de calcul...

PROFESORUL DE FRIG (*preocupat*): Şi s-a terminat reportajul? Acum ce este?

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE: Vorbeşte unul la tribună despre discriminare. Ceva cu un proiect de lege pentru interzicerea şahului ca sport rasist.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*spălând vasele într-un lighean*): Vezi, nu uita să mă anunţi şi pe mine când dă prognoza meteo.

PROFESORUL DE FRIG (*atent la propriile gânduri*): Numai de nu s-ar sinucide şi primăvara...

SCENA 2

Acelaşi decor. Zdrăngănitul telefonului dintr-o cameră alăturată. Vocea Profesorului de Frig răspunzând nedesluşit. Scena pustie.

PROFESORUL DE FRIG (*exaltat, îşi face intrarea*): Uraaa! Am deja doi elevi înscrişi la meditaţii!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*intră şi ea din direcţie opusă*): Tu vorbeşti serios?

PROFESORUL DE FRIG: La tariful de 4 dolari pe oră, două şedinţe săptămânale în paralel înseamnă un total de 64 pe lună! Îţi dai seama ce de bănet?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*aripi*): Adică ne vom scoate kilowaţii?!

PROFESORUL DE FRIG: La dracu cu toţi Cititorii de Contoare! (*Exultând, chiot.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi o să luăm un uscător de păr nou?

PROFESORUL DE FRIG: Răsuflarea balaurului!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*ambalată*): Şi beţişoare de tămâie indiene? (*Gata să-l îmbrăţişeze*)

PROFESORUL DE FRIG: Un templu întreg!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Ce zi minunată!

PROFESORUL DE FRIG (*febril*): Harta oraşului! Trebuie să consult îndată harta... (*Sertare trase, mobilă agresată*) Să localizez exact cele două adrese...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Cam prin ce zonă sunt?

PROFESORUL DE FRIG (*cotrobăind mai departe*): La dracu-n praznic amândouă. Fătuca locuieşte în nordul extrem, tocmai în Pajura. Celălalt, băiatul, stă în orientul îndepărtat, hăt, în Titan. Se bat cap în cap. Hm, ca să vezi, exact ca în mitul prometeic: pajură contra titan!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Of, transportul are să-ţi mănânce o groază de timp... (*Regret*) Dacă nu ne-am fi pripit să vindem rabla iarna trecută...

PROFESORUL DE FRIG: Păi, facturile nu trebuiau plătite? Dar nu distanţa reprezintă adevărata problemă, ci orarul şedinţelor. În ambele cazuri, meditaţiile mi-au fost programate seara...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*îngrozită*): Seara, prin coclaurile alea!? Cu haitele

rebele care bântuie prin cartiere? Dar e curată aventură!

PROFESORUL DE FRIG: Mie-mi spui? Trebuie să-mi iau nişte precauţii în consecinţă.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Pachetul de Apărare Individuală.

PROFESORUL DE FRIG: Se exclude. Nu e destul cât cheltuim zilnic cu el pentru Păstrătoarea Beţişoarelor Tămâioase, cu deplasările la şcoală? Că despre flacoanele cu spray paralizant, ce să mai vorbim. Paralizezi pe loc când le afli preţul. Aşa că singura soluţie rămân tot "expresurile de noapte"... (*Răsfoind o carte, preocupat.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Alea din *Mersul Câinilor*?...

PROFESORUL DE FRIG (*agită cartea sub nasul ei*): Ascultă-mă pe mine, ghidul ăsta e sfânt. Biblia circulaţiei pietonale!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Numai de-ar fi valabil încă...

PROFESORUL DE FRIG: Cum adică?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*codindu-se*): Să nu fie depăşit, vreau să zic...

PROFESORUL DE FRIG: Care, ăsta?... (*Întoarce cartea pe toate feţele, suspans.*) Ia te uită, ai dreptate! Era ediţia de anul trecut... Bine că m-ai atenţionat. Dar ediţia actuală, unde e?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*spăşită*): Tocmai voiam să-ţi explic... Am dat-o împrumut unei prietene...

PROFESORUL DE FRIG (*năucit, cu aplomb*): Ai dat *Mersul Câinilor* !!??

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Doar pentru câteva zile, să-şi facă nişte copii xerox de pe el. Dar mi-l aduce înapoi, femeia.

PROFESORUL DE FRIG: Eşti culmea! Tocmai acum ţi-ai găsit, când aveam nevoie? Ai fi putut barem să mă previi!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Speram că mi-l va înapoia mai înainte ca tu să-i observi lipsa...

PROFESORUL DE FRIG (*mârâit*): Apreciez discreţia.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Îmi pare rău. Dar poate că mai corespunde şi acesta, nu crezi?...

PROFESORUL DE FRIG: De unde-ai vrea să ştiu? Eu sunt profesor de frig, nu serviciu de urbanistică... De altfel, nu denumirea străzilor e sub semnul întrebării aici, ci orarul haitelor de câini. Fiindcă o fi el, oraşul, împărţit între 19.000 de haite, însă pe tabele figurează doar cele importante, haitele de la 5-6 membri în sus. Or, pe măsura înmulţirii membrilor şi depăşirii baremului minimal, noi şi noi grupuri sunt incluse anual în paginile ghidului. (*Îi arată ceva.*) Poftim aici exemplu: graficul pentru mersul câinilor în cartierul Pajura. Unde locuieşte fătuca asta, cu meditaţiile. Ei bine, poţi crede că pe un traseu de şapte străzi dintr-un raion atât de izolat mai circulă acum doar cinci haite, conform recensământului de anul trecut? Cifrele, fără îndoială, nu mai sunt actuale... Înţelegi ce-ţi arăt eu aici, sau nu ?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*fără convingere*): Păi... pe coloana din stânga sunt străzile confluente, iar pe celelalte - orarul trecerilor fiecărei haite...

PROFESORUL DE FRIG (*pedant*): Viceversa, orarul trecerilor *pietonale* în condiţii de siguranţă. Garantate de statisticieni. Aşa-numitele "culoare de trecere", sau "ferestre". De pildă, uite, haita 9035 permite următoarele treceri: pe strada Pajurei, la ora 10.48, pe Dridu la 10.52, Băiculeşti liniuţă, Hrisovului liniuţă, Făurei liniuţă, Jiului 10.54, Poligrafiei 11.08.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Dar liniuţa ce înseamnă?

PROFESORUL DE FRIG: Înseamnă că respectiva haită nu circulă niciodată pe traseul ăla. Dar circulă altele, nici o grijă. Uite colea, pe Băiculeşti, bunăoară, haitele 9011, 9035 şi 9048 nu trec deloc; în schimb, circulă 9036, vezi? Care permite trecerea numai la ora 07.55 fix. Sunt cal-

cule matematice de mare precizie aici! Ca la C.F.R.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*consultând ghidul preocupată*): Aha, şi mai e încă una, tot pe Băiculeşti, haita 9052. Care-ţi permite liberă trecere la 19.06, nu?

PROFESORUL DE FRIG: Corect, ai observat foarte bine. Cu alte cuvinte, în total pe Băiculeşti ţi se garantează două "ferestre": o dată dimineaţa, când pleacă lumea la serviciu, şi a doua seara, când se întoarce acasă. Nu este nicio filozofie.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi tu, la ce oră ai lecţia de frig în Pajura?

PROFESORUL DE FRIG: Păi tocmai, că şedinţa se termină la orele 20. Or, conform graficului de faţă, ultimul culoar de trecere în condiţii de siguranţă ar fi ăsta de la 19.09, pe strada Jiului. Eu aveam nevoie de unul mult mai târziu, după 8 seara. Îmi trebuia, adică, ceea ce se cheamă un "expres de noapte".

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: În cazul ăsta, va trebui să forţezi schimbarea orelor de meditaţie. Ori să piperezi niţel nota de plată cu un spor de risc. La fel cum cer poştaşii acum, de-au intrat în grevă.

PROFESORUL DE FRIG (*retoric*): Ei, vezi? Dar pot eu să propun o nouă planificare a şedinţelor bazându-mă pe ediţia de acum un an din *Mersul Câinilor*? Consultând nişte date îndoielnice? Un om de ştiinţă are nevoie de dovezi, nu se hazardează să facă presupuneri.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*cenuşă în cap*): Of, ai dreptate, am să cer înapoi ghidul ăla. Mai ai răbdare doar până diseară. Când e programată prima meditaţie?

PROFESORUL DE FRIG: Vineri, în intervalul 17.00-19.00. E drept, cu puştiul ăsta am avut ceva mai mult noroc, şedinţele fiind planificate mai devreme. Totuşi, din câte văd eu aici în *Mersul Câinilor*, nici cu adresa lui lucrurile nu stau roz...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Unde e situată?

PROFESORUL DE FRIG: Extremul Orient, ţi-am mai spus. Undeva prin Titan, într-un raion de nouă străzi, toate cu nume de baraje hidrotehnice. Uite diagrama. (*Cu nasul în ghid amândoi.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Păi, văd că nu circulă decât patru haite în tot raionul...

PROFESORUL DE FRIG: Dar foarte active, dovadă numărul redus de "treceri" disponibile pentru pietoni. Observi? O singură trecere la Barajul Iezeru, la ora 13.03 (unde circulă haita 5601). O singură trecere şi la Barajul Bicaz, la ora 13.11. Tot una singură şi la Barajul Dunării, la 12.49 (pe acolo circulă haita 5605). Una singură şi la Barajul Lotru, la ora 09.37 (pe ruta haitei 5606). Aceeaşi situaţie la Barajul Cucuteni, Rovinari şi Bistriţei, toate trei pe traseul haitei 5610. În rest, liniuţe peste tot. La un raion de nouă străzi revin numai unsprezece "treceri" sigure: curată junglă! Dar cel mai rău este că ultimul "tren" pe care-l mai poţi apuca acolo e la ora 16.55. Nici vorbă de "expresuri de noapte" pe coclaurile alea, unde pesemne nu mai vezi picior de om după căderea serii. Concluzia? A te aventura acolo fără un înger călăuzitor este totuna cu a încerca să răzbeşti fără lumânare prin cele 99 de Vămi, în noaptea fiinţei!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*se închină*): Doamne-fereşte!

PROFESORUL DE FRIG: Eh, dar să nu ne pierdem optimismul. Poate că totuşi *Mersul Câinilor* de anul ăsta a adus ceva modificări. N-o fi iarna chiar atât de albă... (*Răsună prelung soneria la intrare.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: S-a întors de la piaţă Păstrătoarea Beţişoarelor Tămâioase. (*Geamătul uşii. Tropăit, bocanci scuturaţi de zăpadă. Sticle ciocnite.*)

PĂSTRĂTOAREA BEŢIŞOARELOR TĂMÂIOASE (*intrând înfofolită, cu nişte plase*): Îmi pare rău, mamă. Una din sticlele de ulei mi s-a spart pe drum. Am căzut pe gheţuş. Chiar în

dreptul vilei guvernatorului Băncii de Organe.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Te-ai lovit rău?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Un fleac... Mai tare m-a durut amuzamentul nătângului de soldat din paza vilei... (*Ciudă*) Pe care spectacolul dat de mine l-a mai dezmorțit nițel. (*Scuturându-și de zăpadă paltonul și căciula.*)

PROFESORUL DE FRIG: Sunt și necazuri mai mari. Uite la amărâții ăia de la demisol, cu cinci copilași. Merg la școală cu rândul, fiecare în câte o zi a săptămânii, fiindcă n-au decât un singur paltonaș pe care-l poartă cu schimbul.

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*cu compasiune*): Săracii micuți!... Ieri le-am făcut pomană pachetul meu cu mâncare...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*consternată*): Ce-ai făcut? Ți-ai dat Pachetul de Apărare Individuală?!

PROFESORUL DE FRIG (*bombănind*): Ei, parcă tu n-ai dat *Mersul Câinilor*?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Să aibă și bieții copilași Crăciun, mamă...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Ești inconștientă. Chiar n-ai învățat nimic din pățania lui taică-tu de acum o săptămână, când l-au sfâșiat câinii și l-au târât prin zăpadă ca pe sanie?

PROFESORUL DE FRIG: Aiurea, abia mi-au mai încălzit și mie nițel piciorul.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Fără pachetul cu mâncare pentru câini, nu mai pleci nicăieri, s-a înțeles? Camerele de gardă ale spitalelor gem de urgențe!... Sunt niște cozi la vaccinul antirabic, că turbezi așteptându-ți rândul!

PROFESORUL DE FRIG: Adevărul e că-ți trebuie și ceva curaj să traversezi curtea spitalului. Cel puțin ăsta al nostru, din apropiere. E un teritoriu disputat de două haite celebre, 8010 și 8011. Dulăi zdraveni, îndopați zilnic cu resturi de la cantină rămase din castroanele bolnavilor.

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*bravadă adolescentină*): Mai frică mi-este mie de câinii pe două picioare... Ăștia care-ți aruncă în cap cu petarde din balcoane, de te lasă infirm pe viață.

PROFESORUL DE FRIG: Are dreptate. Dacă pățim ceva, nu ne despăgubește nimeni, firește. Cine-i de vină că umblăm pe străzi fără cască de protecție, dopuri antifonice și mască de gaze? Orașul acesta este un câmp de luptă. Dacă nu ești combatant, n-ai decât să te refugiezi la țară și să crești porci sau vite.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Lasă, că nici patrupezii nu mai sunt ce au fost odinioară. S-au descâinit de când cu urbanismul ăsta sălbatic. S-au umanizat!

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Spuneau aseară la telejurnal că populația canină a orașului ar fi ajuns să numere 500.000 de maidanezi.

PROFESORUL DE FRIG: Păi e și normal, grație inițiativelor energice ale Grupului pentru Dialogul Câine-Om și receptivității primăriei. În câțiva ani, orașul nu va mai fi accesibil bipezilor, așa încât probabil va trebui să ne mutăm la țară. Și-atunci, toate se vor rezolva de la sine. Adio pereți plângători și tapet de mucegai! Adio camuflaj cu ziare vechi și țevi sparte! Adio fum de bețigașe, nopți albe și memorii scrise cu palmele încălzite la flacăra de aragaz! Gata, ora închiderii! Stingerea! Nirvana!

SCENA 3

Același interior. Un preot face o sfeștanie, slujind din psalmi, asistat de Profesor și de Stăpâna Uscătorului de Păr. Își scuipă zgomotos în degete pentru a întoarce filele ceaslovului.

PĂRINȚELUL: "...și scapă-mă de vrăjmașii mei, că la tiiine alerg, Doaaamneeee..." (*Tuse cu năbădăi, incoerență*) Frig al dracului aici, la voi!... (*Reluându-și psalmodia*) "...Fă bunătate de stârpește pe vrăjmașii mei și pierde-i pe toți aceia care necăjesc sufletul meu, căci eu sunt robul tăăăăăuuu..." (*Frecându-și palmele.*)

PROFESORUL DE FRIG: Părinte, haideți să vă mai încălziți nițel palmele deasupra aragazului.

PĂRINȚELUL: Vreo crenguță de brad, fiule, aveți? Pentru aghiazmă. Că mi s-a cam terminat pământuful de busuioc primit pe inventar.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*aduce o creangă cu beteală*): Aceasta e bună, părinte? Că un pom întreg de Crăciun, nu ne putem permite. Cel mai ieftin a ajuns 25 de dolari bucata.

PĂRINȚELUL (*ia creanga*): Nu contează, plantă binecuvântată să fie.

PROFESORUL DE FRIG: Să n-aveți grijă, părinte, am verificat personal la piață să nu fie cumva molid.

PĂRINȚELUL: Și bine ai făcut, fiule. În cele sfinte, trebuie să le cam avem cu botanica, altfel putem încurca rău borcanele. (*Reluând cântarea din psaltire*) "...Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curățaaaa... Spăla-mă-vei, și mai vârtos decât zăpada mă voi albiii..." Cum spuneai că-ți este numele, fata mea?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Îmi zice Stăpâna Uscătorului de Păr.

PĂRINȚELUL: Așa, ca să vă pomenesc pe toți aici, la rugăciune... Și pe cea mică?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Păstrătoarea Bețișoarelor Tămâioase.

PĂRINȚELUL: Apropo, și niște bețișoare ne mai trebuie, ceva găteje, să fac un foculeț pentru tămâiere.

PROFESORUL DE FRIG (*aduce câteva pachete cu bețișoare tămâioase*): De care fel, părinte? Iată, avem aici de trandafir, de vanilie și de santal. Alegeți sfinția voastră.

PĂRINȚELUL (*înfricoșat, făcându-și cruce*): Aoleu, paie d-alea indiene, pentru afumături păgânești? Ferească Dumnezeu!

PROFESORUL DE FRIG: Să ne iertați, părinte, că nu ne pricepem. Dacă am fi știut dinainte cele trebuincioase pentru sfeștanie, le aveam acum gata pregătite...

PĂRINȚELUL (*rupând din ramura de brad pentru a improviza niște găteje*): Nu-i cine știe ce, fiule. Slujba e simplă. Tămâiezi și faci o scurtă rugăciune de sfințire pentru untdelemn. Și mai pui apoi făina sau mălaiul și lumânările, minimum trei, și numai numere fără soț, 3, 5, 7 și așa mai departe. Dar nici chiar 21 sau 35 ca la tortul de aniversare, că-ți dai foc la casă, și pe urmă să vezi tu aghiazmă de la pompieri! Restul este citire după carte. Irmoase de laudă, ectenie mare, tropar pentru sfințirea apei, apostol, psalm 142, psalm 50 etcetera. Mai puțin complicat, așadar, decât la un examen auto.

PROFESORUL DE FRIG: Aveți carnet, părinte?

PĂRINȚELUL (*oftând cu regret*): Bine mi-ar fi prins, fiule, la câte urgențe avem noi, ăștia din Forța Rapidă de Intervenție Divină... Cât am slujit ca preot paroh, de umblam din poartă în poartă ca apostolul, m-am mai descurcat eu. Acum e altceva, se cere promptitudine, lucrezi ca pe ambulanță.

PROFESORUL DE FRIG (*milos*): Înțeleg, nu aveți mașină personală...

PĂRINȚELUL: Am. Un Mitsubishi. Dar am căzut la examen, păcatele mele. Luasem punctajul la sală, făcusem și poligonul, dar la traseu nu mi-a mai ajutat Dumnezeu și m-au picat, din pricina celularului.

PROFESORUL DE FRIG: Fiindcă ați folosit telefonul la volan?

PĂRINȚELUL: Ce era să fac? Mă suna protopopul. Și tocmai aunci mi-a tăiat calea un creștin pe zebră. Deh, ceasul rău!

PROFESORUL DE FRIG: Mare păcat, într-adevăr. Știu din proprie experiență ce înseamnă să fii privat de volan. Odată, pe când mai aveam încă tărăboanța, mi-au suspendat permisul pentru nerespectarea indicatorului cu cap de câine în triunghi. Accidentasem un dulău care se repezise la mașină, undeva prin cartierul gării. Ghinion! Dar necazul a fost altul, abia când m-am dus la poliție la "Accidente canine" să-mi recuperez carnetul. Fiindcă din eroare m-am așezat la altă coadă, luându-mă după un șmecher care mă îndrumase mincinos. Și abia după trei ceasuri am descoperit tăblița de pe geamul ghișeului : "Haitele 3000-3999". Or, accidentul avusese loc, conform procesului-verbal de contravenție, în raza teritorială a haitei 4280. Și uite-așa, ia-o de la capăt. Până mi-a venit rândul la ghișeul "Haitele 4000-4999", am făcut varice. Din fericire, atunci când ai cu cine juca la coadă câteva partide de table, timpul trece mai ușor.

PĂRINȚELUL: Ehe, la câte încercări nu-i supune Domnul pe aceia iubiți de dânsul, fiule!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*neconsolată*): Mult prea multe, părinte. Dacă ați ști cum ne mai spetim toți trei să curățăm în fiecare zi pereții ăștia! Și degeaba. Condensul și mucegaiul se refac într-un timp record.

PĂRINȚELUL (*aghezmuind prin odaie cu creanga de brad*): Într-adevăr. Miroase ca într-un coșciug aici.

PROFESORUL DE FRIG: Noroc cu bețișoarele astea odorizante din import, că altfel...

PĂRINȚELUL: Dar cum de este așa frig? V-ați deconectat cumva de la rețeaua de termoficare?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Invers, ea s-a deconectat de noi. Țevi sparte, zicese, prin subteran, nu se știe exact unde.

PĂRINȚELUL: Și cum faceți față igrasiei?

PROFESORUL DE FRIG: Tratamente hidroizolante, părinte. O scară de zugrav, o perie de păianjeni, un toiag cu pămătuf, cârpe, racleta, uscătorul de păr și alte câteva unelte. Este o adevărată chirurgie inversată, fiindcă în loc să ai sub ochi câmpul operator, îl ai deasupra.

PĂRINȚELUL (*privind scara, tavanul*): Cocoțat pe scară cu toiagul, vasăzică?

PROFESORUL DE FRIG: Precum Moise pe vârful Djebel Serbal. (*Gesticulând*) Procedura e următoarea: Mai întâi, îți acoperi fața cu o mască de tifon, ca să nu înghiți spori de mucegai. Tamponezi tavanul cu șomoiogul de bumbac, fără să glisezi cu el, ca să nu macini și ultimul strat de zugrăveală rămas întreg. Cel mult o ușoară mișcare de rotație în jurul axei, cu toiagul ținut într-un anume unghi, niciodată deasupra capului, în așa fel încât apa condensată și tencuiala să nu ți se scuture în ochi. Tehnica este rafinată și presupune un exercițiu îndelungat. Abia apoi vine rândul racletei. Se răzuie suprafețele de zid mâncate de gangrenă, iar după curățarea mucegaiului se pulverizează cu pompița o soluție dezinfectantă. Lași pe urmă pereții să se zvânte bine, înainte de a-i trata cu Vinarom.

PĂRINȚELUL: Înțeleg... Dar uscătorul de păr?

PROFESORUL DE FRIG: Este una dintre piesele cele mai importante. Ventilarea fierbinte de la mică distanță are drept scop nu numai evaporarea infiltrațiilor de apă, ci și încălzirea prealabilă a zidului în vederea aplicării vopselei lavabile. Asta pe bază de polimeri acrilo-stirenici

necesită o temperatură de minimum 10 grade Celsius. În rest, nu-i deloc pretenţioasă, se împacă binişor cu orice suprafeţe de beton, var, BCA sau glet de ipsos. În plus, se găseşte încă la un preţ rezonabil, cinci litri la şapte dolari. Aplici primul strat diluat cu apă în proporţie de 1/10, iar pe al doilea în proporţie de 1/1. Cu o perie de trei ţoli şi jumătate, păr natural de porc, la doi dolari bucata.

PĂRINŢELUL (*examinând pereţii curios*): Şi tot nu se opreşte hemoragia asta?

PROFESORUL DE FRIG: Priviţi mai de aproape pereţii, sfinţia voastră, să vă convingeţi. Vedeţi firicelele de apă cum continuă să ţâşnească din venele zidului? Blestemul ăsta se tot reface de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*mocnit*): Răul întotdeauna se reface atunci când îl tolerezi de prea multe ori... Nu credeţi, părinte?

PĂRINŢELUL: Răul este tolerat numai vremelnic, numai ca slujitor al viitoarei încoronări a Binelui. Domnul amână vremea socotelilor doar pentru a le mai da o şansă de întoarcere oilor sale rătăcite.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*aprinsă*): Dar cu ce preţ? Făcându-i pe cei mulţi şi năpăstuiţi să-şi piardă speranţa în dânsul şi să-şi ia lumea-n cap? Că doar orice om îşi are din născare limitele lui.

PĂRINŢELUL: Tocmai, că dacă n-ar avea limite, dacă toate i-ar sta în putere omului, atunci ce nevoie ar mai avea de ajutorul lui Dumnezeu? Ar fi mers el Petru pe apă chiar şi singur, fără să fie încurajat. Dar dacă nu-i întindea Domnul mâna atunci, bâldâbâc! se ducea la fund de nu-l mai scotea nici Salvamarul.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi pe noi, ăştia, care dormim în bucătărie, cum ne încurajează? Că până şi într-un mormânt e mai cald.

PĂRINŢELUL: Învredniceşte-te la rugăciune, fiică. Doar rugăciunea întăreşte. Şi mai bine să ţi se strice cazanul blocului, decât să ţi se spargă, Doamne-fereşte, ţevile sufletului! Că pentru alea, nu mai găseşti la nici un magazin piese de schimb.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Păi cum să nu se spargă, părinte, când îmi văd copilul silit să trăiască mai rău decât un animal! Aici, în Gomora asta, până şi câinii de pe străzi se bucură de mai mult respect decât un om cinstit şi truditor! Nimic de zis, să li se dea şi pramatiilor o şansă de îndreptare, de acord. Dar când le vezi că, în loc să se îndrepte, au ajuns să-ţi râdă-n nas, de ce continui să le mai amâni pedeapsa? Chiar merită ele sacrificarea atâtor suflete curate? Că tocmai amânarea asta la nesfârşit a zilei răfuielilor le încurajează. La fel ca pe criminalul ăla în serie care bântuie cică afară prin oraş. Cine ar amâna prinderea lui pentru a-i da "şansa" să se oprească singur?

PĂRINŢELUL: Fiică, la fel strigau de sub altar şi martirii repausaţi: "Până când, Stăpâne, mai amâni judecata asupra pământenilor şi răzbunarea sângelui vărsat de noi?" La care li s-a răspuns să mai aştepte puţin până când se va completa numărul lor. Citeşte *Apocalipsa* Sfântului Ioan Teologul. Adică nu "şansa" îndreptării lucrurilor este adevăratul motiv al amânării, ci planificarea. Ce vină are deci Judecătorul dacă n-a ajuns contorul încă la numărul de victime prestabilit?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Halal socoteli au mai făcut şi ăia de la serviciul de contabilitate a sufletelor. Dar bieţii oameni, ce vină au că nu mai pot răbda?

PĂRINŢELUL: Dacă vrei, poţi, fata mea. N-ai văzut reclama aia cu tenişii? Abia la sfârşitul vremilor n-o să mai poată răbda omul deloc... (*Aproape liturgic*) "Iar din pricina înmulţirii ticăloşiilooor, iubirea multooora se va răciiii...". Fiindcă atunci va fi aşa de rău încât mulţi îşi vor pierde minţile, se vor urî şi se vor vinde unii pe alţii. Dar altfel, cum s-ar mai

recunoaşte martirii?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Păi, de la televizor. Că nu e seară să nu se anunţe la telejurnal, cu evlavie, noi decese de pe urma frigului. Alaltăieri găsiseră pe un troglodit adăpostit într-un cavou, la cimitirul catolic. Altul, un navetist, călătorise mort cu trenul prin toată ţara până la graniţă, fără ca nimenea să-l fi deranjat din somn.

PĂRINŢELUL: Deşertăciuni lumeşti, fiică. Azi te prezintă la ştiri ca martir, iar mâine deja te-a şters din computer. (*Loveşte cu degetul ceaslovul.*) "*Delete*" ! E drept că în iarna asta mulţi sărmani vor muri de frig în maghernița lor, în vreo gură de canal sau altă văgăună lipsită de glorie. Dar viețile lor obscure nu vor fi niciodată menționate în sinaxar. Ca să aspiri la așa ceva, trebuie să ai dosar sănătos tun. Adică o biografie cu oarece rezonanță, înțelegi? (*Cu venerație*) Sf. Ioan Gură de Aur. Cuviosul Samson Primitorul de Străini. Cuviosul Iosif Scriitorul de Cântări. Şi alţii asemenea, într-un cuvânt V.I.P.-uri, personalităţi cu *rating*, al căror nume vorbeşte de la sine. Pe când astăzi, pe cine să mai treci în calendar? Pe mortul din tren, Sf. Ioan Navetistul şi Prea Adormitul? (*Este întrerupt de piuitul strident al telefonului celular.*) Hait! mă caută protopopul... Alo?... (*Răspunde apelului, întorcându-se cu spatele.*)

PROFESORUL DE FRIG (*aparte, în plan apropiat*): Ce te-a apucat de te iei la harţă cu părintele? În loc să apreciezi solicitudinea cu care a răspuns apelului nostru.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Tu l-ai chemat, nu eu.

PROFESORUL DE FRIG: De ce mai torni şi tu gaz pe foc? Nu e destul de necăjit că a căzut la examenul auto?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*bombănind*): Mai rău a făcut stropind pereţii cu aghiazmă. O să stimuleze igrasia.

PROFESORUL DE FRIG: Nu se ştie. N-ai văzut milioane de hinduşi cum beau apă direct din sfântul Gange şi nu se îmbolnăvesc?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Nu zău, tu chiar crezi că sfeştaniile astea au vreun efect?

PROFESORUL DE FRIG: Tocmai, că dacă nu crezi, n-au nici un efect.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*sarcasm*): Dar pentru orice eventualitate, nu strică, aşa-i? Ha!

PROFESORUL DE FRIG: Tu vorbeşti, care în fiecare seară te rogi icoanei ăleia cu diagonală de 51 centimetri să se anunţe încălzirea vremii?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Dar toată lumea i se roagă.

PROFESORUL DE FRIG: Atunci, toată lumea încalcă a doua Poruncă. "Să nu-ţi faci om-de-zăpadă sau alt chip cioplit în gheaţă".

PĂRINŢELUL (*revine după terminarea convorbirii telefonice*): Iubiţii mei, acuma trebuie, iată, să vă părăsesc. M-au sunat de la dispecerat, avem o urgenţă undeva şi e cale lungă, hăt, tocmai la celălal capăt al oraşului.

PROFESORUL DE FRIG: Şi cum o să ajungeţi până acolo, părinte?

PĂRINŢELUL: Cu săniile noastre, din Forţa Rapidă de Intervenţie Divină.

PROFESORUL DE FRIG (*uimit*): Aveţi în dotare sănii cu motor? Snowmobil-uri?

PĂRINŢELUL: A, nu din alea... Sănii ecologice, fiule! Trase de câini.

PROFESORUL DE FRIG: Aha. Ei, atunci, părinte, vă mulţumim încă o dată că v-aţi ostenit până aici şi vă mai aşteptăm pe la noi...

PĂRINŢELUL (*adunându-şi lucrurile*): Nu vă pierdeţi curajul, dragilor, ci dimpotrivă, bucuraţi-vă. Că până şi avioanele, înainte de a fi urcate la cer, trebuie puse îndelung la încercare în hangarele fabricii. Darmite omul! Suferinţele lui pe pământ sunt singurul certificat de garanţie

pentru aripioarele ce-i vor creşte din spinare. Să-i mulţumim deci Domnului când ne pune la antrenamente, fiindcă asta înseamnă c-o să avem condiţie fizică la întrecerile pentru paradis.

PROFESORUL DE FRIG: Binecuvântaţi, părinte.

PĂRINŢELUL (*simulacru de cântare*): Miluieşte-i, Dumnezeule, pe robii aceştia ai tăi, sfinţeşte-le şi încălzeşte-le căminul cu suflarea ta, ducă-se pe pustii gaia-mucegaia, răpciuga, frigul şi tot răăăuuuuul...

PROFESORUL DE FRIG: Amin.

PĂRINŢELUL: Doamne-ajută! (*Este condus la ieşire. Trosnetul uşii anunţă plecarea părintelui.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Of, îmi ard genunchii de durere, după cât ne-a ţinut pe podele cu ştergarul ăla peste cap!...

PROFESORUL DE FRIG: Epitrahilul.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Bani aruncaţi pe mătănii şi escrocherii... Tu i-ai văzut pantofii scoşi ca din cutie? Miroseau a cremă de ghete de te trăzneau. Chestia cu sania a fost doar o scorneală. Felicitări cu Moş Crăciun.

PROFESORUL DE FRIG: Nu zău, şi atunci cum s-a deplasat până aici? Călare pe spinarea unui heruvim?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Lasă, că s-au modernizat şi ei, nu le duce tu atâta grija. Nu l-ai văzut pe papa cum circulă în cuşca aia, ca leii aduşi la circ? (*Tamponând pereţii uzi cu o cârpă.*)

PROFESORUL DE FRIG: A, este cu totul altceva. Măsuri de securitate. Geamuri antiglonţ, gorile etcetera.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: De ce? Nu-i ajunge că-l apără Dumnezeu?

PROFESORUL DE FRIG: De ce, de ce. Dacă vrei răspunsuri, atunci pune-mi întrebări modeste, ca pentru nivelul unui profesor de frig. Poftim: de ce se amplasează caloriferele sub fereastre, bunăoară. Sau, de ce se-aude noaptea scârţâind parchetul.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Mersi, atâta lucru ştiu şi eu. Le umflă umezeala ori le strânge frigul.

PROFESORUL DE FRIG: Şi dacă ar fi paşi de fantome care nu-şi găsesc odihna? Că doar se ştie că există case bântuite.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Ai vrea tu. N-avem noi noroc de chiriaşi din ăştia. Crezi că aş mai fi aşteptat până acu? Ehe, de mult ceream eu la asociaţie să-i treacă la întreţinere...

SCENA 4

Ambianţa străzii. Frânturi de conversaţii, rumoare, claxoane.

Cu un dosar subţioară, aşteptând la coadă, Profesorul de Frig discută cu un vecin de suferinţă, înarmat şi acela cu o geantă.

OMUL DE LA COADĂ: Şi, cum aşa, chiar n-aţi mai făcut niciodată până acum o cerere de împrumut bancar?

PROFESORUL DE FRIG: E prima oară.

OMUL DE LA COADĂ: În cazul ăsta, vă ţin pumnii. Examinatorul de la ghişeul no.6 are boală pe începători. Barem v-aţi pregătit temeinic?

PROFESORUL DE FRIG: Sufleteşte vreţi să spuneţi?

OMUL DE LA COADĂ: La acte mă refer. O să vă caute nod în papură, şi întotdeauna se găseşte câte ceva. Vreo adeverinţă lipsă, sau vreo copie de certificat nu prea reuşită, pretext pentru a vă trimite înapoi.

PROFESORUL DE FRIG: Ei şi? Nitică alergătură în plus e tocmai bună pentru a preveni colesterolul. Mai ales că merită alergătura. Că doar este vorba de primit parale, nu de dat. Numai când mergi să-ţi plăteşti impozitele, picioarele ţi-atârnă greu.

OMUL DE LA COADĂ: E şi normal. Acolo, strategia ideală e să-ţi rezervi cât mai devreme un loc mai în faţă la ghişeu. Bunăoară, dacă programul începe la ora 8.30 şi te înfiinţezi la uşă matinal, să zicem pe la 4.45, este perfect. Totuşi, cel mai sigur e să rămâi acolo peste noapte, nu de alta, dar se mai găseşte câte un şmecher domiciliat prin apropiere care să vină cu scăunelul încă de la orele 3.00 şi să te lase în ofsaid.

PROFESORUL DE FRIG (*deschizându-şi dosarul*): Aş profita de experienţa dumneavoastră pentru a vă cere o mână de ajutor... Am unele nelămuriri asupra formularului cererii de creditare, din care pricină câteva rubrici au rămas necompletate.

OMUL DE LA COADĂ: Aoleu, păi ce mai aşteptaţi? Nu mai avem în faţă decât vreo două sute de persoane!

PROFESORUL DE FRIG (*placid*): Nu e nici o grabă. Şi ca dovadă, observaţi reperul din colţul străzii? Coşul acela de gunoi cu gura în jos. Ei bine, de jumătate de ceas, coada nu s-a mai mişcat nici măcar un metru.

OMUL DE LA COADĂ: Înseamnă că se schimbă tura la ghişee. Norocul dumneavoastră, aţi mai câştigat ceva timp.

PROFESORUL DE FRIG: Oho, rezerve de timp avem berechet în ţara asta a noastră! Practic, inepuizabile. Păcat doar că nu ştim ce să facem cu ele. Dacă în loc să omorâm timpul l-am fi dat la export, astăzi am fi ajuns bancheri şi nu mai cerşeam acum de la alţii.

OMUL DE LA COADĂ: Ha, şi cui să-l fi vândut?

PROFESORUL DE FRIG: Occidentalilor, mai încape vorbă? Zău că mi-e milă de ei. Toţi cu ochii pe ceas, mereu în panică, ciugulind din mers câte o gogoaşă la pungă, pe stradă, în metrou, în lifturi. Vai de capul lor. Oriunde întorci urechea, n-auzi decât "N-am timp". Hotărât lucru, lipsa timpului e cea mai odioasă infirmitate dintre toate: toţi se afişează cu ea. Paraliticul nu-ţi spune "n-am picioare". Orbul nu-ţi spune "nu văd". Adevăratele suferinţe nu defilează niciodată în uniforme de paradă.

OMUL DE LA COADĂ: Aici vă dau dreptate, cu rezervele de timp disponibil. Avem faţă deăia un avantaj enorm. Tihna e neprețuită. Eu unul nu mi-aş da siesta din birou de la prânz nici pentru o viză Schengen!

PROFESORUL DE FRIG: Aţi călătorit în Occident?

OMUL DE LA COADĂ: Păi, nu era cât pe ce să mă stabilesc definitiv la Praga? Dar mare prostie aş fi făcut! M-am convins că n-aş putea trăi printre occidentali... Acolo, la ei, totul e pe dos. Duminica, în loc să mergi ca tot omul la talcioc, trebuie să te duci la biserică. De Crăciun, din pricina reducerii anormale a preţurilor, nu mai ai loc de îmbulzeala din magazine. Cât despre câinii de acolo, ce să mai vorbim, nu-i vezi pe străzi decât duşi în lesă ca nişte infractori! Dar cel mai rău dintre toate, în Occident, e că trebuie să munceşti. Ăsta e cel mai inuman lucru dintre toate. Când dumnezeu să mai petreci până la ziuă în discotecă sau la crâşmă, dacă trebuie să semnezi condica la prima oră?

PROFESORUL DE FRIG: Handicapul lipsei de timp, tocmai ce vă spuneam.

OMUL DE LA COADĂ: Dar uite că ne-am îndepărtat de oi: ziceaţi ceva în legătură cu rubricile formularului...

PROFESORUL DE FRIG: Într-adevăr. Nu știu cum să răspund anumitor întrebări de ordin personal pe care ni le pune banca aici... (*Consultă preocupat niște hârtii din dosar.*)

OMUL DE LA COADĂ: Ia să vedem.

PROFESORUL DE FRIG (*mormăind lectura*): Ăăă... Vasăzică nume, prenume, data, locul nașterii, domiciliul... astea le-am completat deja. La fel profesia și locul de muncă. Ultima promovare în anul... Categoria în care se încadrează salariul lunar : sub 200 $... peste 200 $... peste 5000 $... salariu confidențial...

OMUL DE LA COADĂ (*privind formularul*): Așadar, după cum văd aici, sunteți profesor de frig!

PROFESORUL DE FRIG (*derutat*): E cumva vreun impediment?...

OMUL DE LA COADĂ: N-am știut că se mai predă încă Frigul în școlile de azi.

PROFESORUL DE FRIG: E de mirare, într-adevăr. Chiar și numai ca disciplină opțională. Învățământul se duce de râpă, ce să mai vorbim.

OMUL DE LA COADĂ: Păi, nu văd și eu zilnic la televizor? Mitinguri de protest pe toate drumurile. (*Nostalgie de paradă*) Eu, domnule profesor, încă și acum mi-aduc aminte din școală lecția aia faimoasă cu generalul Iarnă. Despre cum căzuse Napoleon la examenul de frig dat cu ruznacii.

PROFESORUL DE FRIG: Ei, vedeți ce importante erau lecțiile de frig? Unde rămăsesem, deci?... (*Caută rătăcit, cu stiloul pregătit.*)

OMUL DE LA COADĂ: Păi, aici, la rubrica "Posed autoturism marca..." (*Arată ceva în dosar.*) Ați lăsat gol.

PROFESORUL DE FRIG: Exact, da... "Auto marca Porsche... Ferrari... Aston Martin... Rolls Royce... Lamborghini... Cadillac... Bentley... alte mărci... anul de fabricație..." etc. Păi, eu mi-am vândut rabla acum un an. Să trag deci aici o liniuță?

OMUL DE LA COADĂ: Exclus! Or să creadă că sunteți vreun pârlit pe bicicletă.

PROFESORUL DE FRIG: De ce, adică nevoiașul este prezumat ca dubios?

OMUL DE LA COADĂ: Firește, deoarece e greu de înțeles cum de atâția alții au reușit să se îmbogățească peste noapte, iar el, nu. Economia de piață oferă șanse egale tuturor: cine-i de vină că nu toți sunt îndeajuns de șmecheri ca să profite de ele? Înseamnă că nu ai destulă ambiție, că ești leneș sau neorientat. Altfel, ai avea ca tot omul un butic, acolo, vreun S.R.L., ceva. Prin urmare, și o limuzină.

PROFESORUL DE FRIG: Aha, te purică să vadă dacă prezinți suficiente garanții pentru a merita împrumutul.

OMUL DE LA COADĂ: După aceeași logică aplicată și evazioniștilor. Când sfidezi fiscul cu un milion, două, de dolari, înseamnă că ești solvabil, odată ce ți-ai putut permite luxul unor asemenea restanțe, și ca atare nu-ți pune nimeni mâna-n gât pentru atâta lucru. Ba chiar, statului îi convine că încasează în plus și ceva penalități de întârziere. Dar dacă ești cumva un mucea și te-au prins cu cinci marafeți nedeclarați cu care-ți rotunjeai ajutorul de șomaj, hopa! cartonașul roșu. Iată cât de importantă este credibilitatea personală.

PROFESORUL DE FRIG: Și-atunci, ce mă sfătuiți să trec aici?

OMUL DE LA COADĂ: Scrieți "recent vândut" la oricare din opțiunile enumerate - să zicem la "Porsche", iar la categoria "alte mărci" improvizați o anticipație de genul "în curs de achiziționare a unei mașini sport mai performante".

PROFESORUL DE FRIG (*notează*): Perfect. Acum, mai departe. "Telemobil număr... marcă... culoare..." Pot să trec aici "nu e cazul"?

OMUL DE LA COADĂ: În nici un caz! S-ar putea interpreta defavorabil, ca o eschivare și

o secretomanie. Or, dumneavoastră - dimpotrivă - trebuie să le câştigaţi încrederea dacă vreţi să vă aprobe împrumutul. Încrederea este însăşi baza relaţiilor dintre bănci şi clienţi.

PROFESORUL DE FRIG: Dar ce să fac eu dacă aceasta este realitatea? Nu folosesc telefoane celulare.

OMUL DE LA COADĂ: Aşa o fi, dar va părea neverosimil. Altfel spus, suspect.

PROFESORUL DE FRIG: Şi dacă aş trece, simplu, telefonul de acasă?... Nu s-ar subînţelege că nu dispun de alte mijloace?

OMUL DE LA COADĂ: Ferească Dumnezeu! Păi vânătorii ăştia atâta aşteaptă, să vă prindă că n-aţi respectat rubricaţia. De ce să le oferiţi un motiv pe tavă? Fiindcă în cazul ăsta nu mai e vorba de a le menaja suspiciunile, ci de încadrarea în grila băncii de date a calculatorului.

PROFESORUL DE FRIG: Aha... Şi ce-mi sugeraţi?

OMUL DE LA COADĂ: Lăsaţi-o în coadă de peşte, bunăoară "Furat recent din maşină, aştept număr nou".

PROFESORUL DE FRIG (*note în dosar*): ...Apoi, aceeaşi poveste şi cu rubrica de mai jos. "Telenovela preferată..." Din nou suspans.

OMUL DE LA COADĂ (*prompt*): Telenovela "Ce mai face Cocolina". Textual.

PROFESORUL DE FRIG: "Ce mai face Cocolina"?...

OMUL DE LA COADĂ: Neapărat! Este telenovela preferată a examinatorului de la ghişeul no.6. (*Dând din cap*) Scrieţi aşa cum vă învăţ.

PROFESORUL DE FRIG: Uite, scriu... Bun. Mai departe. "Suma solicitată cu titlu de credit... Rambursarea ratelor: 5 ani... 10 ani... 15 ani. Scopul în care solicitaţi creditarea..." Eh, aici, iarăşi m-am poticnit.

OMUL DE LA COADĂ: Treceţi "investiţii cazinou".

PROFESORUL DE FRIG: Dar mie împrumutul îmi trebuie pentru casă.

OMUL DE LA COADĂ: Atunci, scrieţi "construcţie casă de vacanţă la Cheia". De fapt, unde vă faceţi vila?

PROFESORUL DE FRIG (*jenat*): Nu-i vorba de vreo nouă reşedinţă, ci doar de nişte îmbunătăţiri la locuinţa unde stau.

OMUL DE LA COADĂ: Aha, înţeleg. Piscină, saună, jacuzzi, gazon etc.

PROFESORUL DE FRIG: E, pe naiba. Ce-mi trebuie mie asemenea dotări?

OMUL DE LA COADĂ: Atunci ce, microcentrală individuală, aer condiţionat, geamuri termopan?

PROFESORUL DE FRIG: Nu-i vorba decât de nişte reparaţii capitale.

OMUL DE LA COADĂ: Dar nu ar fi mai simplu să o vindeţi?

PROFESORUL DE FRIG (*amuzat*): Care, jaful meu de apartament?! Păi dacă reuşesc să scot pe el preţul unei maşini de spălat, se cheamă că sunt cel mai ordinar escroc din lume!

OMUL DE LA COADĂ (*dezumflat*): Dacă-i aşa, de ce nu folosiţi împrumutul pentru plata avansului unei garsoniere? Garantat cu o ipotecă pe vechea locuinţă. Măcar atâta lucru vă puteţi permite.

PROFESORUL DE FRIG: Hm, la preţurile actuale de pe piaţa imobiliară...

OMUL DE LA COADĂ (*înduioşat*): Poftim, hai să vă dau un pont, că vă văd strâmtorat şi om de treabă... S-a eliberat recent o garsonieră pe Aleea Bârsei, în blocul Y, la etajul opt. Notaţi-vă pe ceva adresa. Aveţi acasă *Mersul Câinilor* ca să vă faceţi idee cam pe unde vine?

PROFESORUL DE FRIG: Sigur că am. Dar e uşor de ţinut minte. Nu e cumva o străduţă undeva pe lângă Piaţa Şomajului?

OMUL DE LA COADĂ: Exact! Deci, la etajul opt. Garsoniera cu numărul 113.

PROFESORUL DE FRIG (*notându-şi*): Îl cunoaşteţi cumva pe proprietar?

OMUL DE LA COADĂ (*amuzat*): Asta-i bună! Cine nu-l cunoaşte? Doar e vedetă. Ocupă primul loc în *Topul sinuciderilor*, după un salt spectaculos de pe locul şase acum o săptămână.

PROFESORUL DE FRIG (*interzis*): Care, profesorul ăla de matematică?!

OMUL DE LA COADĂ: Cine altul! A mai sărit cineva ca el de la etajul opt, fără umbrelă, în semn de protest faţă de batjocura din învăţământul actual? Un adevărat erou naţional.

PROFESORUL DE FRIG: Dar cum se face că locuinţa i-a rămas disponibilă? Răposatul n-avea deloc rubedenii care s-o revendice?

OMUL DE LA COADĂ: Nici măcar un câine. Drept care, conform legii, după şase luni garsoniera va fi trecută în proprietatea statului. Dar dacă aşteptaţi cu mâinile în sân până când va fi scoasă la vânzare, pierdeţi trenul. Trebuie acţionat acum, urgent, până nu v-o iau alţii înainte.

PROFESORUL DE FRIG: Adică să plătesc anticipat?

OMUL DE LA COADĂ: Numai avansul. Uite, cunosc pe un şnapan la primărie care vă poate aranja o rezervare. Inspector la fondul locativ. Contra comision, se înţelege; nu cine ştie ce, doar vreo mie, două, acolo. Însă merită efortul. E drept, blocul nu arată el prea grozav; confort modest, exterioarele nefinisate, linoleum. În schimb, caloriferele duduie, apă caldă zi şi noapte, lifturi, interfon. Ce mai, aveţi o şansă rară, ascultaţi-mă pe mine!

PROFESORUL DE FRIG: Şi cam cât ar putea să fie avansul?

OMUL DE LA COADĂ: Incomparabil cu tariful practicat pe piaţa neagră, în orice caz. Probabil doar vreo cinci mii de dolari.

PROFESORUL DE FRIG (*înspăimântat*): Cinci mii!?

OMUL DE LA COADĂ: Pomană curată. Nici jumate din salariul lunar al directorului fabricii de ţigarete, vă daţi seama?

PROFESORUL DE FRIG: Scuzaţi-mi indiscreţia, dar pontul ăsta e sigur?

OMUL DE LA COADĂ: Cum să nu fie, dacă-i sunam chiar eu personal mortului la uşă de două ori pe lună!

PROFESORUL DE FRIG: Ei, atunci da, se explică. Profesorul vă era aşadar amic.

OMUL DE LA COADĂ: Ei bravos! Păi, nu i-am încasat lumina vreme de patru ani de zile? Nu este casă în tot oraşul ăsta să nu fi fost călcată de noi, Cititorii de Contoare!

PROFESORUL DE FRIG (*palid*): Aveţi dreptate... Avantajele fiecărei meserii...

OMUL DE LA COADĂ (*păun*): Dacă nici noi n-avem acces la secretele de sub fiece acoperiş, atunci cine?

PROFESORUL DE FRIG: Şi, în cazul de faţă, ce ştiţi despre dedesubturile sinuciderii? Gurile rele zic că bietul confrate ar fi fost, totuşi, niţeluş sărit... Şi că faimosul manifest testamentar ar fi, de fapt, mâna sindicatelor.

OMUL DE LA COADĂ: Dedesubturi? O fi avut omul motivele lui. Cine moare de grija lor? N-o fi reuşit rezolvarea vreunei probleme de geometrie.

PROFESORUL DE FRIG (*meditativ, dând din cap*): Adevărat... Că şi Philetas a murit de sânge rău căznindu-se zadarnic să rezolve paradoxul mincinosului.

OMUL DE LA COADĂ: Ce mai contează? Mai bine v-aţi grăbi să profitaţi de ocazie, până nu vine primăvara şi o topeşte. (*Se aud trecând pe stradă manifestanţi. Se strigă sacadat lozinca "AI CARTE / AI PARTE / DE MOARTE".*)

PROFESORUL DE FRIG (*îi arată strada*): Vedeţi ce vă ziceam despre rolul sindicatelor ? Fără manifestaţiile astea, fără *promotion*, te sinucizi degeaba. Nu poţi deveni peste noapte un simbol nici dacă te arunci de pe acoperişul Ministerului Educaţiei Naţionale. Altminteri, cine

nu visează să ajungă vedetă în *Topul sinuciderilor*?

OMUL DE LA COADĂ: Nu fiți ingrat cu răposatul. Despre morți, numai de bine. Dacă nu sărea dânsul de la etaj, unde ați mai fi găsit acum o așa pomană de locuință? Zău că bietul dascăl merită și el să-i aprindeți o lumânare întru pomenire.

PROFESORUL DE FRIG: Aveți dreptate, merită nefericitul. Să-i fie ecuația ușoară!

SCENA 5

Salon de spital cu două paturi. Profesorul și veteranul spitalului.

VETERANUL: Ce invenție nemaipomenită această Bancă de Organe! Azi îți vinzi un rinichi cu cinci mii, mâine un plămân cu douăzeci, poimâine un testicul cu o sută. Nu este oare minunat? Uite la mine, bunăoară: sunt cel mai vechi dintre pacienții de aici, și tot nu m-aș mai sătura de spitalul ăsta.

PROFESORUL DE FRIG: Dar cum se face că sunteți internat de atâta vreme? Pe mine, nou-venit, deja mă taie mâine-poimâine.

VETERANUL: Și ce donezi?

PROFESORUL DE FRIG: Rinichiul.

VETERANUL: Numai unul?

PROFESORUL DE FRIG (*depășit*): Cum adică, nu-i destul și-atât?

VETERANUL (*amuzat*): Ha, dar știi că ai umor? Niciodată nu-i destul, atunci când e vorba de sacrificii. Resursele omului sunt inepuizabile! Crezi că degeaba ne-a dat Dumnezeu ochi, urechi, mâini, picioare, plămâni, rinichi și perne (*se bate cu palma peste fund*) în câte două exemplare fiecare? Nici automobilul nu iese din fabrică fără roată de rezervă!

PROFESORUL DE FRIG: Să înțeleg deci că v-ați oferit... *serviciile* pentru mai multe operații?

VETERANUL: Tot repertoriul, mai încape vorbă! Că doar ți-am spus, sunt veteranul clinicii de chirurgie.

PROFESORUL DE FRIG (*șocat*): Și... mai aveți și alte programări, ori sunteți în convalescență?

VETERANUL: Acum? Sunt în expectativă iarăși. De data asta însă e vorba de un măruntiș, vreo opt sau nouă metri de intestin. Buni și ăia! Trebuie doar să ai răbdare cu sondajele astea ale lor de pe piața de organe. Dacă nu sunt prea indiscret, cât ai cerut dumneata pentru nefrectomie?

PROFESORUL DE FRIG: Numai cinci mii.

VETERANUL (*superior*): O, slăbuț, se vede că n-ai experiență... Precis că te-ai orientat după tarifele din pagina de mică publicitate, am ghicit?

PROFESORUL DE FRIG (*înghesuit*): Deh, ca orice amator.

VETERANUL: De meserie ce ești, privatizat?

PROFESORUL DE FRIG: Sunt profesor de frig.

VETERANUL: A, păi atunci, se explică. Voi ăștia, universitarii, câștigați mai puțin decât frizerii, din câte am auzit. (*Compătimire*) Înseamnă că te-au scos datoriile afară din casă, de-ai ajuns aici.

PROFESORUL DE FRIG: M-au scos altele. Frigul, igrasia, mucegaiul. Drept care, umblu acum să găsesc o nouă locuință.

VETERANUL: Cu jaful actual?! Mai repede găsești casă la Hollywood, decât în fundătura asta! Și nevasta dumitale ce-a zis când ți-ai luat inima în dinți să faci nefrectomia?

PROFESORUL DE FRIG: Nu știe, am mințit-o. Cum că aș avea dureri și că s-ar fi împlinit vremea să nasc un apendice prin cezariană: o banalitate, nu?

VETERANUL: Aha, de camuflaj.

PROFESORUL DE FRIG: Fiindcă era și așa destul de necăjită, ca s-o mai alarmez acum și cu povestea asta. Mai ales după recentul eșec cu...(*Comprimat*) În fine, ne-a fost respins un împrumut bancar.

VETERANUL: Și după externare, ce-ai să-i explici când te va vedea cu atâția gologani?

PROFESORUL DE FRIG: Păi, n-o să afle decât după ce am să-i investesc deja. Eu vreau ca noua locuință să fie o surpriză, înțelegeți? Să-i pun în palmă cheia, în sfârșit o casă adevărată! S-o pun adică în fața faptului împlinit.

VETERANUL (*mișcat*): Așa să-ți ajute Dumnezeu.

PROFESORUL DE FRIG (*întors pe pământ*): Eh, dar până atunci... Să scap eu teafăr din hopul ăsta, mai întâi...

VETERANUL: A, pentru atâta lucru, nu-i cazul să-ți faci cruce. Ascultă-mă pe mine, e o formalitate.

PROFESORUL DE FRIG: Meseriaș bun, doctorul?

VETERANUL: E drept, n-o avea dumnealui statuie în parc și poză pe sticlele de apă minerală. Dar experiență, să știi, are cu carul. Operează în ritm industrial, câte 5-6 pe zi, ca spărgătorii de mașini din Ferentari.

PROFESORUL DE FRIG: Și spitalul cum vi se pare?

VETERANUL: Spitalul? Sânul lui Avraam! Păcat doar că, în locul babei care face clisme, n-au găsit și ei o tânără speranță.

PROFESORUL DE FRIG: Care, perversa aia care m-a sculat azi cu noaptea-n cap?

VETERANUL (*imită*): "Haida, vino la mama, să-ți regleze eșapamentul"... (*Complice*) Ai grijă să nu prindă drag de dumneata, că altfel, o să te programeze mereu primul... În rest, spitalul o să-ți placă la nebunie. Deși, la mizilicul dumitale, nu mai apuci să te acomodezi. Păcat că n-o să prinzi aici Crăciunul!

PROFESORUL DE FRIG: Mda, cel puțin aci e cald. Numai de n-ar fi fost interdicțiile astea alimentare...

VETERANUL (*spionând pe coridor prin crăpătura ușii*): Ia uite, tocmai ce-ți ziceam!... (*Îi face semn să vină lângă ușă.*) N-o vezi colo pe minijupa cu coadă împletită ca o funie de cânepă?... Aia care vine fuguța încoace să-ți ia sânge. Ei bine, zi și dumneata: nu-i așa că ți-e mai mare dragul să te internezi? (*Profesorul se așează pe marginea patului, poză de bolnav model.*)

ALBINUȚA (*intrând vioaie cu o tăviță de seringi*): Bună dimineața! (*Adresându-se ghiduș Profesorului de Frig*) Așadar, dumneavoastră sunteți noul nostru pacient. Bine-ați venit! Eu sunt albinuța care o să vă înțepe pentru analizele preoperatorii... (*Își pregătește tensiometrul, îi suflecă mâneca.*)

PROFESORUL DE FRIG (*mieros*): Zău că dacă aș fi știut, mă îmbolnăveam mai demult!

ALBINUȚA: Dar mai întâi, o să vă iau tensiunea...

PROFESORUL DE FRIG: Ia-o, domnișoară, poftim, ți-o împrumut. (*Pompița tensiometrului, suspans.*)

ALBINUȚA: ...13 cu 8. Ambele, numere norocoase. Acum, am să vă rog să vă așezați cu coatele sprijinite de spătarul scaunului. Ați mai făcut până acum iod intravenos și hemisuccinat?

PROFESORUL DE FRIG: Nu, n-am mai făcut decât armata. (*Se așează călare pe scaun.*)

ALBINUȚA: Am să vă rog să-mi vorbiți neîntrerupt pe tot parcursul injectării, ca să vă pot menține sub control, să nu faceți cumva vreun șoc anafilactic și să dați ochii peste cap.

PROFESORUL DE FRIG (*spaimă jucată*): Numai să nu-mi injectezi vreun ser al adevărului, duduie dragă, că cine știe ce mărturisiri o să-ți scap...

ALBINUȚA: Așa, cu brațul pe spătar... Iar dacă veți suporta intravenoasa, atunci o mai facem încă o dată și pe urmă gata.

PROFESORUL DE FRIG: O mai facem, cu plăcere, doar să fie fără seringă...

ALBINUȚA (*bâzâit de avertisment*): Uşurel, vedem noi abia la urmă cum vă lăudați. Ăsta-i abia preludiul colangiografiei! Iodul e abia substanța de contrast.

PROFESORUL DE FRIG: Al cui preludiu?...

VETERANUL (*versat*) : Pentru colangiografie. Ești răstignit pe o masă Trendelenburg, basculantă, răsucit ca un cosmonaut la centrifugă și prăjit cu radiații. Timp în care, dintr-o cabină alăturată, niște specialiști în mațe te admiră pe un ecran ca la cinema...

ALBINUȚA: Apoi se face o pauză, veți fi trimis să înghițiți pe stomacul gol o gamelă cu smântână înghețată, iar când vă-ntoarceți, iarăși hopa sus, pe masă. Şi după ce scăpați de colangiografie, vă echipați cu aleză și izmene și mergeți la camera 14 să mai faceți o irigografie cu bariu, precum și o echografie la rinichi. (*Îi injectează lent iodul.*)

PROFESORUL DE FRIG: Fac chiar și o fripturografie de pui la ceaun, dacă-mi spui dumneata unde, domnișoară. Că mi-e o foame, de parcă ai fi Scufița Roșie. (*Ieremiadă*) Of, Doamne, cât timp o să-l mai tai Tu de la porție pe robul Tău, şi cât o să-l mai pedepseşti cu analize?!... Că nici călugării din Athos nu postesc ca mine acum, cu laxative și cu clisme...

ALBINUȚA: Vai, se poate, abia v-ați internat și deja vă smiorcăiți ca un bebe!... (*Continuă injectarea iodului, pândindu-i reacțiile.*) Ce este, simțiți cumva că vă ia cu leşin?...

PROFESORUL DE FRIG: Cum altfel, domnișoară! Ba clisme, ba recoltări de sânge pe stomacul gol, ba radiografii să vadă ce politică ai respirat în ultimii cinci ani, ba E.K.G., ba K.G.B. Vărsare de sânge și foamete ca-n 1907, când țăranii revoltați i-au operat de urgență pe boieri cu coasele... Revoltă, da, din latinescul *revolvo*, șarpele încolăcit, crescut la sân și alăptat cu silicon.... Revoltă, revoluții, revolver... (*Amețit*)

ALBINUȚA: Așa, vorbiți. Vorbiți, vă rog.

PROFESORUL DE FRIG: ...Barem dacă donam sânge primeam în schimb bonuri de masă... (*Moale*) Ce se mai îmbulzeau la coadă donatorii pe vremuri!... Nu ca azi, cu atâtea boli transmisibile, de ți-e frică să mergi și la bărbier. Cum s-a mai schimbat lumea, Doamne!... De la Dochia, la Nokia... De la Bellerofon, la interfon... (*Pe ducă*) De la Evul Mediu, la evul mass-mediu... De la agenții iezuiți, la agentul termic... De la șah, la alba-neagra...

ALBINUȚA (*alertă*): Dacă vă e rău, să-mi dați de veste!

PROFESORUL DE FRIG (*în vrie*): ...Dacă ți-e frig, dă-ți foc... Dacă ți-e matematică, aruncăte de la etaj... (*Leșină în brațele ei, pe un ritm muzical accelerat, poate din Pink Floyd cu "On the run", din albumul "Fața nevăzută a Lunii", în timp ce scena cade în obscuritate.*)

SCENA 6

În același salon, Profesorul de Frig și un doctor.

PROFESORUL DE FRIG: Cum ați găsit rinichiul, doctore, la analize? Ceva pietriș?

DOCTORUL (*sentențios și cordial*): Curat ca un decantor de benzină într-un magazin de piese auto! Numai bun pentru transplant.

PROFESORUL DE FRIG: Haleluia! Înseamnă că mă băgați deja în operație?

DOCTORUL: Nu încă. Să mai repetăm o analiză. Am găsit o valoare cam măricică la bilirubină.

PROFESORUL DE FRIG: A, numai bilirubina? Păi atunci e-n ordine. Mai grav era dacă-mi găseau buletinul expirat.

DOCTORUL: Pesemne că s-a făcut vreo încurcătură la laborator. Noi însă trebuie, în orice caz, să ne asigurăm că totul e O.K.

PROFESORUL DE FRIG: Se înțelege. Nimeni nu te operează dacă nu plesnești de sănătate.

DOCTORUL: A, și încă ceva. La consultul de ieri, v-am mai găsit la palpare o hernie incipientă. (*Complice*) Ia spuneți sincer, cam câte gagici pe zi ridicați în brațe?

PROFESORUL DE FRIG (*oftând greu*): De la căratul găleților cu apă mi se trage...

DOCTORUL: Căratul găleților?! Dar de ce umblați așa cu sacaua, domnule profesor, nu vă merge hidroforul la bloc?

PROFESORUL DE FRIG: Au înghețat țevile. Ne descurcăm și noi cum putem. (*Neliniștit*) Și atunci, cu complicația asta, cum rămâne, doctore?...

DOCTORUL (*degajat*): O bagatelă. Le rezolvăm pe amândouă dintr-o singură tăietură. Ba chiar, eu aș zice să profitați de ocazie și să vă tăiem tot acum și apendicele, ca să scăpați de griji pe viitor.

PROFESORUL DE FRIG: Noroc că nu mă doare capul, că mi l-ați fi tăiat și pe ăla.

DOCTORUL (*râzând*): Lasă, lasă, mulțumiți-i lui Dumnezeu că s-a inventat bisturiul! Fără de care, cu scumpetea din ziua de azi, tratamentele cu medicamente nesubvenționate v-ar fi adus la sapă de lemn. Noroc cu foarfecele noastre și cu scalpelul! Că uite, mereu se găsește câte ceva de tăiat: ba o hernie inghinală, ba un apendice inflamat, ba vreun polip. (*Patetic*) Mare păcat că lumea nu știe să aprecieze aceste cuceriri ale științei medicale!

PROFESORUL DE FRIG: Eu, doctore, mai degrabă aș zice că nu ignoranța este cauza, ci frica. Să te dai cu inima ușoară pe mâna altora, știind că vor tăia din tine ca dintr-un cupon de stofă?

DOCTORUL (*grav, filozofard*): Ehe, de-ar fi numai atâta, dar situația este mult mai alarmantă decât pare... Trăim vremuri grele, când dogmele Sfinților Scalpel și Catgut sunt atacate tot mai fățiș de medicina verde. Când leacurile băbești pun în pericol pâinea chirurgilor de pretutindeni. Gândiți-vă numai la milioanele de locuri de muncă din clinicile de oncologie din întreaga lume, ca să nu mai vorbim de mafia industriei farmaceutice care ar da faliment! Dacă nu i-am arde pe rug din timp pe toți acești propovăduitori de leacuri-minune și alți șarlatani ca ei, în câțiva ani s-ar alege praful de autoritatea marilor preoți ai Sf.Scaun cu Rotile.

PROFESORUL DE FRIG: Și cam cu cât va întârzia programarea pentru operație lămurirea acestei năzbâtii cu bilirubina?

DOCTORUL: Nimica toată, o zi, cel mult două. Nu este cazul să vă faceți griji, că doar sunteți pe lista de priorități a Băncii de Organe. (*Complice*) Din câte am auzit, aveți privilegiul să fiți vecin de stradă cu domnul guvernator : felicitări!...

PROFESORUL DE FRIG: Ce să fac, nimeni nu este perfect.

DOCTORUL: Lăsați, lăsați modestia. Vă promit așadar solemn că mulți purici n-o să faceți pe la noi. Știu că vă grăbiți să petreceți Crăciunul în familie, ca toată lumea. Dar numai în interesul dumneavoastră am insistat în repetarea analizei.

PROFESORUL DE FRIG: Din partea mea, singura urgență ar fi cea alimentară. De când m-am internat, dau întruna sânge și primesc în schimb doar Ciocolax și apă chioară. Uite, cad pantalonii de pe mine, spre norocul babei care-mi face clisme...

DOCTORUL: Răbdare. Vă scoateți pârleala curând. În câteva zile o să și uitați că v-am tăiat.

PROFESORUL DE FRIG: Dar anestezia... o să țină?

DOCTORUL (*vesel*): Oho, cu numai două miligrame în perfuzie, v-am și trimis în Zona Crepusculară! (*Pocnet din degete*) Hocus-pocus!

PROFESORUL DE FRIG: Numai să nu mă uitați cumva pe acolo, doctore, că mă așteaptă acasă o grămadă de treabă.

DOCTORUL: Lăsați-o să v-aștepte, acum profitați din plin și deconectați-vă, că doar sunteți la spital! Haide, nu mai fiți așa crispat. Prea vă faceți atâtea griji, scoateți-vă ștecherul și schimbați priza. Încărcați-vă cu energie pozitivă, iată strategia. *"Don' t worry, be happy !"*, Bobby McFerrin, știți melodia? (*Fredonează un fragment. Pe fond muzical, doctorul pleacă bâțâindu-se.*)

SCENA 7

Beznă și fond muzical cu același "On the run" de mai înainte, închipuind călătoria pacientului în Zona Crepusculară, până la orologiile, soneriile stridente și bătăile inimii din "Time", odată cu reanimarea. La revenirea treptată a luminilor, același salon, cu Profesorul întins pe pat, iar la căpătâiul său doctorul, albinuța și veteranul.

ALBINUȚA: Cucu! Bebelușul face ochi?

DOCTORUL: Deșteptarea, profesore, hai, copăcel! Că acum gata, ai scăpat de griji! Mă auzi?

VETERANUL: Uite, așa eram și eu la prima operație. E greu numai până le prinzi gustul.

ALBINUȚA: Sunt eu, albinuța! Mă vedeți?

PROFESORUL DE FRIG: Văd un roi întreg...

DOCTORUL: Ia spune, știi unde te afli?

PROFESORUL DE FRIG: Depinde... or fi spitale și pe lumea ailaltă?...

DOCTORUL (*jubilând*): Bravo, așa te vreau! Ei, ai văzut că operația a fost floare la ureche?

VETERANUL: Haide, pune-te degrabă pe picioare, că într-o săptămână pleci acasă și n-apuci să profiți măcar un pic și dumneata de paradisul ăsta. Nu-i păcat? Că după externare, adio distracție!

ALBINUȚA: Ehe, o să ducă dorul injecțiilor mele!

DOCTORUL: Ehe, cine o să te mai trimită în vacanță în Zona Crepusculară!...

VETERANUL: Ehe, ce-o să mai pângi după baba de la clisme în vremuri de constipație! "Hai, vin' la mama să-ți regleze eșapamentul"...

SCENA 8

Acasă la Profesor. Colinde de Crăciun în fundal, acoperite de aceeași Voce anonimă din scena întâi, acum însă senină, lipsită de solemnități, ecouri și tenebre. Monolog rarefiat, ton afabil.

VOCEA: Bine v-am găsit, dragii Moșului! Că tare dor mi-a fost de voi de când nu ne-am

mai văzut! Iată-ne, în sfârșit, iarăși împreună după un an de zile... Și-acum, ia să vedem: ați fost cuminți, sau nu? Mi-ați respectat Poruncile? Ia să strigăm noi catalogul și să-ntrebăm pe fiecare ce-a făcut... Glumesc, desigur. De ce v-ați speriat așa? Că doar n-am venit să împart pedepse. Nuuu. Și de altfel, ce motiv aș avea? Voi sunteți copii buni cu toții, doar anturajul e de vină. Cine altul vă înțelege mai bine decât Mine? Poftiți deci, haideți de-mi luați povara asta de pe umeri, că geme sacul de cadouri pentru voi și de surprize. Nu vă călcați în picioare, așteptați-vă fiecare rândul în mod civilizat. E destulă marfă pentru toți. În drumul Meu până aici, nu este casă pe unde să nu fi lăsat fiecăruia câte ceva. Vreo factură. O citație. Un contor electric nou-nouț, mai puțin obosit. O proteză. Măcar o petardă intrată pe fereastră. Maidanezii și-au primit și ei, astăzi, partea lor: 350 de urgențe la vaccinări antirabice. La un total de 4600 de străzi, revine câte un mușcat pe o rază de 13 străzi: nu-i rău deloc. Luați de mâncați! Acesta este trupul Meu. Veniți de vă îndestulați, dar fără să vă îmbulziți. Este de ajuns pentru a sătura pe toată lumea. Veniți la Mine, voi, cei mulți și necăjiți de pe maidane sau din gări, din pușcării și din canale. Astăzi e Crăciunul! Zi de toleranță, voie bună, împăcare. Hoții de buzunare care te-au lăsat ieri fără ajutorul de șomaj ți-au trimis azi cadou prin poștă, iată, buletinul găsit în portmoneul tău. Ia deci exemplu de la dânșii. Măcar astăzi, în zi de sărbătoare, arată-te mai tolerant aproapelui tău. Huliganului care ți-a rupt ieri o mână, mulțumește-i azi cu recunoștință că nu ți-a rupt-o și pe cealaltă. Trimite-i și tu din spital o scurtă felicitare de Crăciun și niște flori; două cuvinte acolo, nu textul este important, gestul contează. Sau derbedeii de la discoteca din vecini: fă o excepție astăzi și nu mai suna la poliție în toiul nopții, să-i mai scoli degeaba și pe ăia. Mai bine mergi de ciocnește și tu cu haimanalele un pahar de împăcare. Luați și beți! Acesta este sângele Meu. Astăzi, se-anunță program de sărbătoare chiar și la TV. Clipurile publicitare nu vor mai fi întrerupte, din zece în zece minute, de nici un film artistic. Bucurați-vă, deci, și nu vă temeți de ziua de mâine: viitorul latră bine. Fiți optimiști și nu vă mai contabilizați mereu necazurile. Fiți asemenea contorului din perete când ajunge la 9999: dați-vă cifrele peste cap la 0000 și începeți o viață nouă. Fericiți cei săraci, căci nu vor mai avea ce pierde. Fericiți cei ajunși la limita răbdării, căci nu se vor mai teme de nimic. Haideți dar să petreceți cu Mine și să copilăriți! Crăciun fericit tuturor, dragii Moșului!... (*Colindele marcând sfârșitul monologului, prin simetrie cu introducerea. Apoi intră Profesorul cu un geamantănaș, întâmpinat de familie.*)

PROFESORUL DE FRIG (*ritos*): Bună ziua, clasă!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR și PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*în cor*): Bună ziua, domnule profesor de frig!

PROFESORUL DE FRIG: Ha! ați auzit că-s în spital și credeați că ați scăpat de mine, că nu mai vin la școală? Na, că m-am întors! (*Autoritar*) Ia să facem noi apelul... Lipsește careva? (*Scoate un carnețel.*)

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Căldura, domnule profesor.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Și apa caldă.

PROFESORUL DE FRIG: Ca de obicei, niște pramatii amândouă. Fete de bani gata, niște repetente... Să strigăm deci catalogul. (*Citește în carnețel.*) Aiernii!... (*Caută în jur.*) Este. Aragazu!... (*Caută.*) Este. Beţigaşu!... (*Caută.*) Prezent. Contoru!... (*Privește la perete.*) Prezent. Frigu! (*Adulmecă.*) Prezent. Igrasie!... (*Ridică ochii în tavan.*) Este. Mucegaiu!... (*Jocul se repetă.*) Prezent. Păstrătoarea Beţişoarelor Tămâioase!

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*mână fluturată*): Aici!

PROFESORUL DE FRIG: Racletă! (*Caută.*) Este. Stăpâna Uscătorului de Păr!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Aicea-s!

PROFESORUL DE FRIG: Toieguț! (*Caută.*) Prezent. Uscătoru!... (*Caută.*) Uite-l colo şi pe el. Viscol! (*Caută.*) Este. Zâmbet!... (*Suspans*) Absent?... Ăsta pe unde naiba umblă?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Păi, Zâmbet nu mai e demult la noi, domnule profesor. Nu știți că ne-a părăsit?

PROFESORUL DE FRIG: Că bine zici, uitasem. Este ăla cu abandonul şcolar... (*Vag amenințător, reluând jocul*) Şi zi aşa, era cât pe ce să mă puneți şi pe mine absent!... Credeați că o să-mi petrec Crăciunul în spital?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Este adevărat că v-au tăiat acolo, domnule profesor?

PROFESORUL DE FRIG: Păi m-au tăiat, ca să scoată frigul din mine... Dar n-au reuşit să-mi scoată decât mormolocul ăla de apendice.

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Dar ce înseamnă apendice, domnule profesor?

PROFESORUL DE FRIG: Eh, un surplus de material, rămas de când l-a croit Dumnezeu pe om. A ținut foarfeca strâmb atunci, şi l-a lăsat aşa. Noroc cu doctorii ăştia, că m-au ajustat ei şi m-au cusut la loc.

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Şi acum, aveți o cusătură frumoasă?

PROFESORUL DE FRIG (*vesel*): Armani, nu alta!

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Dar nu vă doare?

PROFESORUL DE FRIG: Eh, un fleac, în câteva zile o să-mi treacă. Dar pe ăia pe care-i doare gândirea o viață întreagă? (*Desface geamantănaşul.*) Astăzi, de Crăciun, în loc de note, am să dau cadouri celor mai silitori elevi ai mei!

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE şi STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*la unison, aplaudând*): Uraaaa!!! Cadouri, cadouri, cadouri!

PROFESORUL DE FRIG (*găsind pe scaun un colet*): Dar ce văd aici, sub catedră?... Aha, un pachet pe care scrie "Domnului Profesor de Frig, din partea Domnului Crăciun"... (*Flatat*) Din partea conducerii şcolii?! Ei, aşa surpriză, mai zic şi eu! (*Scotocește prin geamantănaş.*)

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Tu ce v-ați dori mai mult şi mai mult, mamă?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*obosită*): Eu?... Mi-aş dori să nu mai ies pe străzile oraşului pentru nimic în lume... Să stau în bucătărie ca în pântecul mamei şi să nu mai aud talazurile de zăpadă de afară, aşteptând aşa să treacă iarna şi să nu mai rămână din ea decât o cicatrice...

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*oftat, reverie*): Eu mi-aş dori să fiu urs... Să mă fac covrig în scorbura mea şi să nu mai ies până la primăvară... Şi pădurea să scârțâie de viscol... Să adorm şi să mă visez om, la căsuța mea, cu uşile hâțânate de vânt...

PROFESORUL DE FRIG: Eu mi-aş dori o grotă în Lachi Kang, ca a lui Milarepa... Acolo sus, pe acoperişul lumii. Deasupra legilor pământeşti, impozitelor şi oricărei autorități. (*Le împarte nişte pachețele.*)

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Putem să ne desfacem pachetele, domnule profesor?

PROFESORUL DE FRIG: Păi, ce mai aşteptați? Să le verifice pirotehniştii? (*Tustrei rup ambalajele plini de nerăbdare. Exclamații de încântare.*)

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Hai, arată-ne, tu ce-ai primit?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*copleşită*): Un uscător de păr nou-nouț!... Şi roz pe deasupra! Doamne, ce frumusețe! Marca Eldom HD-168... Putere 1200 de wați.

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*admirativ*): Marfă!... Păzea, igrasie, că vine simunul!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Și tu, ia să văd, ce ai primit?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: O duzină întreagă de cutii cu beți-șoare tămâioase!... Ia uite colea.... Manufacturate la Mumbai. Trandafir! Magnolie! Lotus! Santal! Lavandă! Scorțișoară! Vanilie!... Toate esențele! (*Entuziasm*) Domnule profesor, îmi dați voie să aprind acum un bețișor indian?

PROFESORUL DE FRIG (*vesel*): Aprinde-l, scumpo, că doar e Crăciunul!

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Dar dumneavoastră, ce cadou ați primit?

PROFESORUL DE FRIG (*satisfacție*): Oho! O perie de trei țoli și jumătate pentru pereți și o racletă nouă, plus o pereche de dopuri antifonice tip 3 M 1110, cu indice global de atenuare 31 decibeli! Ia uite! Excelente contra pocnitorilor din stradă și alarmelor auto! (*Le îmbrățișează pe amândouă* .) Crăciun fericit, dragi copii!

STĂPÂNA USCĂTORULUI și PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR: Crăciun fericit, domnule profesor!

PROFESORUL DE FRIG: Ah, bine că nu-l petrec în spital!

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Dar de ce nu ne-ați lăsat să vă vizităm, domnule profesor?

PROFESORUL DE FRIG: Deoarece, la tariful practicat de portar, ar fi însemnat un lux pe care știi bine, draga mea, că nu ni-l putem permite. Și de altfel, zece zile nu înseamnă chiar o veșnicie. Văd că v-ați descurcat aici binișor în lipsa mea. (*Privind încântat împrejur*.) Școala arată ca un pahar! Dar gândacii, unde au dispărut, și-au luat zi liberă? Na, că pe ăștia am uitat să-i trec absenți în catalog...

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Păi, gândacii nu au și ei Crăciun?

PROFESORUL DE FRIG: Nu știu, scumpo, întreabă-l pe profesorul de științe naturale. Și altfel, ce noutăți au mai fost pe aici în lipsa mea?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Doar o încăierare în piață. (*Aduce o sticlă de vin și un cozonac.*)

PROFESORUL DE FRIG: Cine cu cine?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Era un miting al Asociației împotriva discriminării rasiale între câini... Când, din întâmplare, le-a încrucișat traseul un marș al Asociației pentru protecția oamenilor...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Aia a mușcaților, poreclită "Turbații"...

PROFESORUL DE FRIG: Aha, o știu. Și, au luat-o pe coajă cuțulăii?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE (*cu regret*): Din păcate, au intervenit jandarmii cu scuturi și cu câinii-lupi să-i despartă. Altfel, ar fi ieșit o cafteală pe cinste!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: V-au dat și vouă ceva căldură acolo, la spital, dragule?

PROFESORUL DE FRIG: Oho, să iei și la pachet acasă! Și o liniște noaptea, ceva neomenesc... (*Nostalgic*) Te culci în colțișorul tău, îți bagi capul între aripi, și abia după ce-ți împăturești la loc gândurile, auzi uruitul liniștii... Trenuri de particule cosmice trecând în toate direcțiile... Și undeva departe, vag, lătratul câinilor prin mahalale, ca într-un vis...

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Hait, era cât pe ce să uit! (*Palmă peste frunte*) Tată, te-a căutat la telefon un domn. Zicea că e "omul de la coadă", așa s-a recomandat...

PROFESORUL DE FRIG (*urechi ciulite*): Aha. Şi?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: M-a rugat să-ți comunic doar atât, că ar fi sosit de la Frankfurt, pentru înmormântare, un frate al mortului despre care nu se știuse până atunci, şi că afacerea a căzut, fiindcă fratele ăla a vândut deja spațiul unei firme...

PROFESORUL DE FRIG (*fără aer*): Că a căzut... afacerea?...

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Da, şi că te sună dacă mai apare altceva în viitor.

PROFESORUL DE FRIG (*ecou, cuvinte de plumb*): ...că a vândut deja...

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*taie cozonacul*): Ce afacere, dragă? Şi a cui înmormântare?

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Ți-e rău cumva, tată, ce-ai pățit?...

PROFESORUL DE FRIG (*stins, se clatină*): A vân... (*Cade peste scaun, răsturnând nişte pahare.*)

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR (*sare să-l ajute*): Doamne, s-a albit la față! De la operație trebuie să fie...

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Mamă, a leşinat!

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: Aoleu, sună după Salvare! (*Ușă dată de perete, ies amândouă în decor.*)

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Ce număr are?

STĂPÂNA USCĂTORULUI DE PĂR: 666. (*Izbucnind în plâns*) Doamne, Dumnezeule!... Abia scăpase şi el, săracul, de spital...

PĂSTRĂTOAREA BEȚIȘOARELOR TĂMÂIOASE: Alo, Salvarea?... Alo? Alo?... (*Le acoperă treptat vocile romanța Ștefaniei Rareș "Primăvara a venit la căsuța mea cu flori..."*)

- CORTINĂ DE FRIG -

MARIAN COMAN

Decablat

Un inel de metal argintiu cu bordurile late, pe care se pot vedea cîteva încrustrații de neînțeles. Cei bătrîni încă mai poartă Semnul acesta. În mijloc, un orificiu îngust, asemeni pîlniei urechii, cu o bandă metalică ce duce înăuntru, spre cortex. Bunica este una dintre cei cu tîmpla astfel împodobită. Ieri, Semnul i s-a infectat și din-lăuntrul orificiului a început să curgă puroi. O cascadă molcomă, aurie, desenînd un pîrîu nesigur printre ridurile feței. Bunica gemea încetișor, spărgea între pleoape cîteva lacrimi și înghițea în sec, în timp ce mama îi oblojea Semnul cu ceai de ierburi uscate.

Stăm pe o insulă. Bunicul spune că am venit aici cînd el era copil, înfruntînd valurile cu o barcă făcută din sticle de plastic. Am venit, adică el, alături de Jen, Terry, Adi, Magy și Sandra. Pe bunicu' îl cheamă Paul. Asta-i prima lecție de istorie. E primul lucru pe care îl învață orice copil, în amfiteatrul din mijlocul insulei. Mult mai tîrziu, înveți cum să folosești sistemul de ecranare care ne ferește, zice bunicu, de furia Mașinii. Mă rog, așa spune el, însă mami și tati nu prea îl iau în serios. Ei vor să facă o barcă din trunchiurile palmierilor de pe plajă, cu care să plece de aici. Seara, în jurul focului, ies certuri lungi care nu se încheie decît tîrziu, în noapte. În colibă, mami și tati continuă să șușotească pînă cînd soarele iese din ocean și se face dimineață.

Mami și tati, aidoma celor de vîrsta lor, nu au inelul pe tîmplă. Dar Semnul este acolo. Ca o scorbură ori ca o gaură de șarpe. Ca o ureche fără pavilion. O ureche care nu aude nimic. Dintre toți, numai eu nu am Semnul. Bunicul e mîndru de mine și, din cei douăzecișiopt de copii, pe mine mă iubește cel mai mult. El spune că atunci cînd toți cei de pe insulă vor fi ca mine, se va da semnalul de recîștigare a lumii. Eu nu prea înțeleg ce zice bunicul. Imi spune „tigrule, tu ești primul mare luptător. Noi am reușit să fugim de Mașină, tu vei reuși să o înfrîngi". Tot bunicul mi-a dat o carte, „Codul Ican", pe care să o citesc cînd voi fi mare. Zice să fac ce scrie acolo și numele meu va fi legat de începutul unei noi ere.

Bunicul e un pic huchit. Cînd nu e de față, toți rîd de el, ori îl înjură printre dinți. Dacă nu ar fi Jen, Terry și Magy, nu știu ce s-ar alege de bietul om.

Îl înțeleg pe bunicul pentru că și eu sînt, într-un fel, asemeni lui. Dacă mă prind singur, copiii mai mari mă înghiontesc și mă apasă cu degetele pe tîmplă pînă încep să plîng. „Netedule", îmi spun, „Vino să-ți facem o gaură-n cap, 'ți-ar capu' să-ți fie de cap!" Alteori mă lovesc cu picioarele ori aruncă după mine cu pietre, cînd mă zăresc pe plajă, unde mă duc după crabi și stele de mare. Ca să scap de ei, mă refugiez dincolo de stînci, în nordul insulei, în zona neecranată, unde nu mă pot ajunge pentru că au Semnul și le-ar bubui capul de durere. Uneori mă întreb cum a reușit să vină bunicul, trecînd oceanul, dar el zice că e scris totul în „Codul Ican". Cartea e groasă, scrisă de mînă, și are multe scheme și hărți. La sfîrșit este desenată și insula. Mare, pe două pagini pătate de unsoare. Plaja, Dealul lui Jen, cimitirul, stîncile și peștera din zona neecranată, în care am intrat de dimineață.

În fundul peșterii, pereții sînt zgrumțuroși, și colțuri mari, ascuțite, de piatră, împodobesc burta întunecată a insulei. Ca niște colți ai unui animal nemaivăzut, înțepenit în calcar. Lumina de afară aruncă umbre ciudate în interior și colții aceștia par a prinde viață, dansînd pe pereți.

Ici - colo, bălțoacele de pe jos reflectă cîte o rază în tavan și lumea pare de cleștar. Aș rămîne aici o mie de ani și n-aș mai ști de mami și tati, de copiii cei răi, de Mașină și de toate grozăviile pe care le aud noaptea, în timp ce mă prefac că dorm. O, sau m-aș întoarce cu Semnul pe tîmplă, aidoma tuturor celorlalți, și n-ar mai rîde de mine, și nu m-ar mai înghionti, și m-ar lăsa să culeg, în liniște, steluțe de mare, ori chiar mi-ar da voie, poate, să mă joc cu ei, pe Dealul lui Jen.

Firele de nisip de pe ghimpii de piatră ce mă înconjoară sclipesc, furînd o rază rătăcită de soare și îmi vine să rîd de cît de prostuț am fost pînă acum, crezînd în tot ce spune bunicul. Of, uite, conturul colțului acesta de piatră e foarte tăios, îl strîng în mînă - au! - o picătură de sînge plesnește ochiul de apă de la picioarele mele.

E întuneric în peșteră și poate mami și tati mă caută pe plajă. Îmi fixez tîmpla pe colțul de stîncă și parcă o aud pe sora mea însemnată cum cîntă - ce mult aș vrea să se joace cu mine - mai clipesc de două ori, apoi capul se ridică și izbește cu putere dintele peșterii. Dacă o să mă doară, voi ști că trebuie să plec repede de aici, din zona neecranată. Dar voi avea Semnul. Și capul lovește piatra, și-i noapte, și mor.

Textul face parte din volumul ***„Nopți albe, zile negre“***,
Editura Tritonic, 2005

EUGEN LENGHEL

Cuburi roșii

Își luă cardul de credit din mâna casieriței și împinse coșul plin de cumpărături spre ieșirea magazinului. Afară cerul se întunecase, sumbru ca plumbul oxidat. Fulgere brăzdau norii, făcând magazinul să pară festiv și ospitalier, prin contrast. Ieșind, o pală de vânt îl surprinse cu violența ei. Nu se așteptase la așa ceva, iar cele peste o sută de kilograme nu-l făceau prea ușor de mișcat din loc. Începu să privească orizontul cu mai multă atenție și aparent spectacolul nu era încurajator. Împinse coșul și începu să se miște rapid printre mașinile din parcare. Știa unde era a lui, iar simțul de orientare nu-l înșela niciodată. O lăsase mai departe, ca de obicei, în binecunoscutul stil suedez. Poate aveau nevoie alții, mai puțin avantajați, de locuri în apropierea magazinului.

Începu și ploaia. La început cu picături mari, calde, care se transformară aproape imediat într-o ploaie rece, isterică. Grăbi pasul încă și mai mult căutând un adăpost. Pasajele autostrăzii din apropiere se intersectau formând o boltă elegantă. Deja alerga, și depăși un bărbat care, previzibil, văzuse același adăpost de ocazie. Anul trecut fusese absolut secetos. Doar fusese 2012, anul așa zisului sfârșit de lume. Iar acum...

- Grozavă vreme, începu el conversația când celalalt îl ajunse la adăpostul betoanelor.

- Teribilă, într-adevăr. Marius…

Strânse automat mâna întinsă. Era reconfortant să aibă companie în timpul unei astfel de aventuri.

- Adrian...

- Deja nu mai ştii la ce să te aştepţi de la vreme. Apar furtunile ca din senin.

- După un an întreg de secetă, era previzibil. Acum agricultura o să sufere din cauza inundaţiilor. Suntem în 2013, doar.

Secundele treceau peste cei doi, ca luate de furtună. Ploua cu furie şi parcarea se transformase într-o pânză aproape continuă de apă. Fiecare pândea altă parte a orizontului, măturând cu privirea în zare. La un moment dat, se opriră, cu ochii îndreptaţi spre acelaşi punct.

Un fuior gri se lungea între pământ şi cer, spre vest, oscilând puternic şi antrenând ceea ce părea a fi o colecţie de puncte fără greutate.

- O vezi? Întrebă Marius, îngrijorat de perspectivă.

- Da, ce tornadă! Adrian nu era deloc încântat. În timp ce tornada creştea, apropiindu-se vizibil, la orizont se forma o alta. Vântul începea să bată din ce în ce mai tare, iar picăturile uriaşe de ploaie biciuiau totul. Magazinul nu era foarte departe, dar structura lui subţire, doar sticlă pe armătură de fier, nu prezenta suficientă încredere. Se uită sub pasaj si descoperi o arcadă mai scundă şi suficient de încăpătoare pentru ei doi. Altcineva nu se mai aventurase în parcare şi maşinile erau mai riscante decât orice. Nu părea să fie suficient timp ca să se poată fugi de furtună.

- Eu mă întorc în magazin. Acum e momentul dacă vrei să mergi cu mine, spuse Marius, cu oarecare nesiguranţă.

- Nu vin. Şi ar trebui să stai aici. Nu ştii cât de repede se deplasează chestia aia, iar geamurile nu sunt prea sigure ca adăpost.

- Ne ascundem în depozit. Eu am plecat.

- Stai pe loc, acolo e un adăpost destul de bun, spuse Adrian arătând cu mâna spre bolta uscată.

Marius îl ignoră şi porni în fugă, neluând în seama spusele celuilalt. Vântul îi bătea din faţă, aducându-i rafale de ploaie, îngreunând evadarea. Subţirel, mergea aproape ghemuit ca să îşi păstreze echilibrul. Ajunsese dincolo de jumătatea distanţei spre magazin când, fără nici-un avertisment, vântul se înteţi brusc. Alarmele maşinilor din parcare începură să urle într-un cor sinistru. Un indicator de circulaţie zdrăngănea într-una în capătul unui stâlp. Marius se orientă spre el, luptând aproape epuizat cu vântul care devenise deja prea puternic. O noua tornadă se formase la est de magazin, ridicând în aer maşini, pomi şi tot ce întâlnea în drum. Tornada din vest se apropiase şi ea făcându-şi simţită forţa. Fulgerele se dezlănţuiseră făcând din parcare arena unui concert de rock sălbatic, cu maşini tresăltând pe roţi, sirene urlând sub şuvoaie de apă şi foc. Adrian privea din adăpostul său cum tabla de pe magazin îşi lua zborul, mânată de furtună. Devenise clar că Marius nu mai are nici-o şansă. Nu acum, după ce se formase şi al doilea vârtej mortal, atât de aproape. Nici el n-ar fi scăpat dacă ar fi plecat cu maşina. Traseul lui ar fi trecut exact prin tornadă.

Primul se ridică un Fiat mic, care începu să facă tonouri aeriene la 500 de metri de Marius. Apoi înainte ca următoarea maşină o camioneta apropiată de stâlpul unde bărbatul rămăsese agăţat, să înceapă măcar a se mişca serios, vântul îl apucă serios de haine, umflându-i insuportabil pelerina de ploaie. Busc, dintr-o singură smucitură, ca şi cum ar fi smuls o buruiană din pământ, vântul îl ridică la un loc cu stâlpul, stingându-i până şi strigătul de groază.

Târziu, pe când ploaia încetase, şi vântul mai sufla doar în rafale răzleţe, Adrian deschise ochii şi se ridică în picioare. Stătuse ghemuit până atunci, încercând să-şi alunge teama şi evitând gândul supărător că ar putea fi lovit de furtună. Se uită prin parcarea pustiită, unde se vedeau maşini răsturnate peste alte maşini, pe lângă alte scene înfricoşătoare, dar nu-l mai văzu pe Marius. Şi nici

stâlpul de care acesta se apropiase câteva clipe mai devreme. Din marele magazin rămăsese doar o ruină. În ramele care țineau ceva mai devreme sticlă groasă, nu mai zărea nici măcar un ciob.

Se uită cu oarecare teamă spre intrarea nordică a parcării. Mașina lui era acolo, ca prin miracol. Singură, pentru că nu mulți găseau înțelepte obiceiurile suedezilor, părea că sărise câteva locuri. Pentru el era important să fie intactă. Se repezi alergând prin bălțile reci ca gheața, împingând căruciorul care îl așteptase proptit de unul din pereții de beton ai pasajului. Îl descărcă în portbagaj și porni cât putu de repede, fugind de locul dezastrului. Gândul îi era numai la casa pe care o lăsase cu geamurile larg deschise.

***

Se așeză cu greu pe prispă. Munca de birou îl făcuse leneș, neglijent cu propria-i siluetă. Oftă. Parcă vrând să-l înveselească puțin, Matei veni lângă el. Copilul se așezase alături, privind curios același tablou. Iarba, gardul care mărginea curtea și o tufă de smochini într-o margine de răzor. Ieri prinsese o broască țestoasă care mergea încet prin iarba umedă de rouă. Poate doar stranietatea făpturii la care tocmai se gândise îl făcu să pună întrebarea.

- Ai văzut vreodată extratereștri, tată?

Ștefan își mângâie băiatul pe creștetul blond și mătăsos. Își ascunse cu greu impulsul de a râde, aprobând curiozitatea mereu vie a băiatului. Întrebarea venise neașteptată și surprinzătoare. Mai curând erau două întrebări, fiecare conținând o capcană ascunsă legată de cealaltă.

- Nu pot spune dacă am văzut vreun extraterestru, Matei. Chiar dacă atâtea reviste și filme îi prezintă, deocamdată sunt doar parte a imaginației noastre. Dar aș putea bănui cum arată.

Matei ridică privirea, curios. Puțin dezamăgit că tocmai tatăl lui nu văzuse extratereștri. Andrei îi povestise la școală că tatăl lui văzuse nu o dată, farfurii zburătoare. Îi arătase până și cărți cu fotografii alb-negru, neclare și vag deformate. Probabil că erau tare vechi.

- Da, te rog, răspunse Matei.

- S-ar putea ca nici să nu-i putem vedea, în primul rând…

- Fantome…? zise puștiul.

Tatăl râse și continuă.

- Nicidecum. Vezi furnicuțele astea mici? Pe astea le vezi. Gândește-te la ceva și mai mic. Sunt o mulțime de animale microscopice, care ar putea avea o inteligență de grup, cum au albinele sau furnicile. Le-ai putea vedea? Nu? Nici măcar nu ai știi că există lângă tine.

- Dar cum ar vorbi cu noi? insistă Matei.

- Greu de spus. S-ar putea să ne ignore la fel de ușor pe cât le ignorăm și noi. Ar putea să fie acum, aici lângă noi, chiar sub paharul de suc, cu care le-ai strivit.

Matei ridică repede paharul și se uita atent.

Ștefan râse și ridicându-se privi cerul. Venea înserarea.

- Hai sa mai face o plimbare în grădină înainte sa te-apuce somnul, iar mâine îți voi spune mai multe.

Soarele era la apus. Sări din loc, și sprinten își luă pe Stefan de mână.

- Dar mâine promiți, așa e?

- Da dragule, mâine continuăm povestea.

În spatele lor, sus pe cer, stele căzătoare desenau linii subțiri și scurte semănând cu ace de argint incandescent.

* * *

Walter stătea călare pe pervazul dormitorului său de la mansardă. De obicei cobora pe panta lină a acoperișului, parcă special făcută pentru așa ceva. Azi însă, era agățat între două lumi, cu urechile atente la povestea lui Andrei. Spunea ceva despre o fată, care îl rugase să îi împrumute cartea de chimie iar el făcuse o chestie nemaipomenit de îndrăzneață.

Andrei părea mereu cel cu inițiativă. Era și puțin mai mare. Tuleiele începuseră să-i răsară, dar departe de a-l maturiza, îl împingeau încă și mai tare în categoria adolescenților. De câte ori îl privea, îi venea să-i spună să se bărbierească. Tatăl său susținea că barba i-ar fi crescut mai repede, iar dimineață în loc să lenevească un pic mai mult în pat, trebuia să reproducă același ritual al maturității. Mai bine cu tuleie, își zicea el în gând, abținându-se de la comentarii. Afară poate de o pufnitură veselă.

Andrei povestea mereu despre același bilețel scris fetei, cum o chema oare - Lili parcă, pus la sfârșitul cărții. Genial. Când avea să fi dat și ultima pagină ar fi citit biletul. Și ar fi urmat să poarte iar o conversație unilateral, monosilabică. Simplu, elegant. O singură hibă avea planul. Lui Walter îi venea să strice bucuria colegului său mai mare chiar acum. Chiar voia să se întoarcă în cameră să-i spună că până la sfârșitul anului Lili nu avea să întoarcă și ultima pagină, când ceva îi atrase atenția.

Meteoriții din Perseide erau așteptați ceva mai târziu. Cam peste zece-douăsprezece zile. Stelele căzătoare de acum păreau a fi la fel cu Perseidele de anul trecut, cam din aceeași direcție generală care le dăduse numele, constelația Perseide. Nu era expert, dar unghiul de incidență părea a fi altul. Parcă majoritatea ținteau pământul și doar rareori câte unul trecea razant prin atmosferă. Ca și anul trecut, liniile strălucitoare dispăreau undeva departe, deasupra munților.

Fenomenul de anul aceasta însă, avea ceva special. Văzu cum una din liniile aproape verticale se face mai lungă și strălucitoare. Era foarte aproape. Și până să realizeze cât de aproape era se auzi un sunet înfundat , ca de tunet, iar geamurile zăngăniră ușor, așa cum erau, deschise. Un bang sonic, decise Walter. Fusese destul de aproape spre nord-vest. Sau nord-nord-vest. Își nota mental direcția unde căzuse bulgărele de foc cu gândul să meargă într-acolo, poate mai rămăsese ceva în urma impactului. Se plăteau bani frumoși pentru meteoriții găsiți și chiar era o adevărată vânătoare de sezon.

- Andrei!

Vocea celuilalt se opri o clipă.

- Da?
- A fost o ploaie de stele chiar adineauri.
- Nu mă înnebuni. Mai e cel puțin o săptămână până la Perseide.
- Știi că nu au dată exactă. Au fost acum, în noaptea asta.
- Și unde s-au dus? În munți?
- Majoritatea da. Dar am văzut unul care a căzut mai aproape.
- Mă păcălești, nu cred.
- Ba da fraiere, e cum îți spun. Mergem mâine după el. Te aștept cum se crapă de ziuă.
- Ei na...
- Și uit-o pe Lili. O să-ți citească biletul abia la sfârșitul anului, după ultima lecție.
- La naiba, așa este. Băi, deștept ești. Ce crezi că o să găsim acolo?
- N-am nici-o idee, Andrei. Poate nimic, dar merită să încercăm, nu-i așa?

Walter se întoarse iar la fereastră, privind cerul. Ploaia de stele încetase de mult. Pe cerul senin de noapte străluceau celelalte stele, mai bine prinse de boltă. Luna doar ce începuse să se

ridice timidă de la orizont, o seceră subțire și gălbuie. Erau departe de poluarea orașelor.

* * *

Frână brusc. Deși era singur pe șosea, femeia părea că-l așteptase pe el ca să înceapă traversarea. Mașina se oprise chiar la limita zebrei. O urmări cum trece, gesticulând și proferând cuvinte neauzite, dincolo de sticla parbrizului. Cine știe ce i se întâmplase femeii. Părea că se trezise din somn la auzul mașinii, năpustindu-se pe șosea fără să vadă mașina.

Își continuă drumul spre casă în aceeași manieră calculată, pedalând grăbit fără a coborî viteza. Când ajunse, conștientiză doar când, în fața ușii, trebui să scoată cheile. Drumul îi dispăruse complet din minte.

- Bună, spuse el, păşind în apartament.

- Bună dragule. Mi-a fost frică să nu ți se fi întâmplat ceva. Au venit știri despre tornade. Veneau pe videostream imagini dintr-o parcare. Un tip a fost luat pe sus…

Adrian se cutremură. Simpla evocare a scenei de coșmar îi ridică părul pe ceafă.

- Da le-am văzut și eu. M-a prins ploaia și m-a cam udat. Aș vrea să mă usuc mai întâi.

- Bineînțeles, iubire. Vrei să te spăl pe spate?

El zâmbi vag, și nu refuză. Avea nevoie de contactul ei fizic, de vocea ei, ca să uite. Nu mai aveau mult timp la dispoziție. Se duse spre baie, începând deja să-și dea jos hainele îmbibate cu apă. Ea îl urmă îndeaproape, cu mâinile ridicate, încercând să-și strângă părul bogat într-un coc grecesc. Hainele subțiri de casă îi reliefau formele delicat conturate pe sub mătasea subțire, cu sânii împungând obraznic.

- Vino, îi spuse în timp ce își scotea tricoul ud. Curând amândoi erau învăluiți de aburi fierbinți, sunetul jeturilor de apă mascând totul. Uitarea veni, eliberându-l de ultimele rețineri și mâinile-i începură să caute febril și să apropie corpul ei fragil.

- Ai …? începu el sa spună, încercând să nu rupă vraja.

- Bagajele sunt gata, dragule. Și al tău, Ea zâmbea satisfăcută. Programaseră de mult călătoria și o aștepta cu nerăbdare. Mai aveau doar câteva ore până la îmbarcare. Împachetase și lucrurile lui, sperând să aibă parte de exact acest gen de atenție. Era încântată de micile ei manevre și de marile lui calități. Se prelinse în jurul lui, ca o pisică, și începu să-i maseze omoplații și coloana, până jos.

El tăcu, surprins de plăcerea neașteptată. Mai aveau doar să ajungă la vapor și să se îmbarce. Își imagină un vapor imens, cu coșul de fum aplecat spre pupa, zbaturi imense desenate pe borduri, și multe elice tulburând apa, în încercarea sisifică de a pune în mișcare miile de tone. În câteva ore avea să experimenteze realitatea, să vadă imensa construcție inginerească de aproape, să pună mâna pe ea. Avea să stea la prora unui vas mai mare decât Titanicul, înfruntând valurile și ghețarii.

Până atunci mai erau câteva lucruri de rezolvat. Zâmbi aplecându-se iar asupra buzelor fierbinți, coborând pe lângă ureche în jos, pe curbura umărului, ocolind la limită sânul stâng. Ceea ce părea a fi realitate se topi într-un nor de senzații, în care buzele predominau.

***

Planul de zbor fusese aprobat cu o zi înainte. Decolase fără probleme, zborul fusese perfect. Iar acum, înainte de aterizare, turnul de control nu îi dădea permisiune de aterizare și trebuie să elibereze spațiul aerian. Sec. Nicio explicație. Din carlingă putea vedea alte avioane făcând

cercuri largi în jurul micului aerodrom. Aerodromul din Valea Lunii, un orășel prăpădit. Se uită la Matei, băiatul ei de 11 ani, cum stătea în pe scaunul din spate, legat în centuri, foarte curios la lumea din jurul lui.

- Mai avem puțin dragule. E o mică problemă acolo jos, spuse ea cu o voce cât de plină de încredere putea.

De ce nu o lăsau sa aterizeze? Nu-i păsa. De când primise mesajul că soțul ei era staționat aici, la o clinică privată, în urma unui zbor cu incidente, Maria era ferm hotărâtă să ajungă la el. Albert era pilot în aviația militară iar ultima dată plecase în antrenament. Ce incident ar fi putut să apară? Defecțiune la motor? Se catapultase? Oricum, era întreg la sol.

Reprogramă GPS-ul, alegând un bulevard larg, aproape de clinica unde era el internat. Spera să nu fie trafic prea mare, deși nu prea conta. Orientă micul avion pe direcție. Bulevardul era vizibil, fără scuar pe mijloc, prea puține mașini ca să pară periculos. Se alinie pentru aterizare. Turnul de control era încă pe frecvență, bâzâind furios. Închise stația radio, concentrându-se asupra aterizării.

***

Matei și Maria. Se gândea la ei de când îl băgaseră cu forța în clinică. Nu era legat, dar la câte tranchilizante băgaseră în el, n-ar fi făcut zece pași în linie. Ultimul zbor era cauza. Ultimul zbor de antrenament, pe care-l făcuse la vreo 50 de mile vest. Când ieșise noaptea deasupra norilor. Oh! Doamne!

Îi raportase comandantului de escadrilă chiar atunci, la aterizare. Acum două seri. Nu risipise nimic în eter, l-ar fi crezut țăcănit. Făcuse poze cu camera de bord. I le-a arătat la raport.

- Sunt zeci de nave pe orbită. Sunt departe, dificil de descoperit cu ochiul liber, dar imposibil de confundat.

- Zici ca ai făcut poze.

- Da, am făcut. Cu camera de bord. Aici e memoria.

- Bine, las-o aici. Ce poți să-mi mai spui?

- Nu cred că au intenții pașnice. Sunt clar grupate în formație de atac. Toate par la fel, dar grupate pe roluri. Două patrulau circular la distanța mare. E posibil să fi fost observat.

- Bine căpitane. Vorbim mâine. Liber.

Îl lăsase pe comandor îngândurat. Cine știe ce făcuse cu pozele. Când i le-a dat avusese un nod în stomac. Acea senzație că viitorul e compromis, că ce face e complet greșit și irațional. Dar nu avea încotro. Regulamentul era strict și aparatul era controlat independent de voința lui. Iar pozele mai erau salvate și în cutia neagră.

Mai târziu, după o bere și o vorbă cu băieții , la popotă, adormise în fotoliu, cu ochii la televizor. Când au venit să-l ia, era trei fără un minut. Costumele monstruoase de vid cu ochelari mari încastrați în căști negre din vis se transformară în costume de pânză cu întăriturii și protecții. Trupe de intervenție. Îl ascunseră în dubă și nu se mai opriseră decât în parcarea clinicii. Nici-un cuvânt. O șoaptă, măcar.

Îl aruncaseră în camera de izolare și doctorii începuseră direct tratamentul.

- Ce-ai ai făcut aseară?

- Am zburat.

- Nu ai zburat. Minți. Te-ai drogat. Cu ce te-ai drogat?

- Am zburat.

- Nu ai zburat. Obișnuiește-te cu ideea. Noi știm ce ai făcut. Noi îți spunem ce ai făcut.

Costumele bleu pastel inspirau prea puțină autoritate. Nu avea de gând să se lase prea tare impresionat de tacticile lor.

- Ți-e sete?

Îi puseră în fața un pahar cu apă.

- Mulțumesc.

Nu prea conta. Era în mâna lor. Îi făceau tot ce puteau, tot ce voiau să-i facă. Senzația de pericol intens nu dispăruse. Iar visul, oricât de clar ar fi fost, nu-l ajuta acum. Era prea devreme. Bău apa. Fără gust, rece. Exact cum trebuia să fie. Dar destule droguri erau fără gust și fără miros.

- Deci nu ai zburat! Recunoaște!

Imperativul subliniat de doctor păru că-i înfrânge rezistența și nu drogul strecurat în apă.

- Recunosc. Nu am zburat.

- Nu ai văzut nimic pentru că nu aveai cum să vezi. Nu ai zburat!

- Nu am zburat...

În sinea lui se luptau realitățile cu sugestiile. Vedea foarte clar navele de luptă din spațiu. Nu erau pământene. Nu avea ce să recunoască. Dar de ce era aici, se întreba. Uitase deja de raportul din biroul comandorului. Simțea un gust de făină pe limbă. Totul părea fad, făinos, alb. Sunetele se estompau și lămpile din tavan păreau neobișnuit de calde. Începuse oare invazia?

Leșină.

***

Se întrebase de multe ori cum era posibil să vadă în viitor. Mulți alții puteau. Nu se considera o excepție. Îi observase. Păreau norocoși, pur și simplu, dar norocul nu avea nici un merit. Nu tulburase pe nimeni cu întrebările pe care și le punea. Nu scria despre asta în ziare. Își aminti. Ba da, scria. Cutare vrăjitoare citea viitorul. Farse de păcălit copii mici. Viitorul nu putea fi citit. Viitorul putea fi observat doar de cineva aflat în viitor și atât. Iar simpla comunicare în trecut a informațiilor despre viitor trebuia să schimbe acel viitor. Nu era un paradox, era un fapt.

Memoria juca un factor important. De fapt, memoria era atuul. Se antrenase. Se pregătise sa observe și să memoreze lucruri esențiale sau insignifiante, cu aceeași claritate, cu aceeași precizie. Învățase cum să-și memoreze visele.

Visele erau de multe ori cheia. Senzațiile de deja-vu le compara cu visele și observase de nenumărate ori ca nu era nimic codat, încifrat. Pur și simplu visa ce urma să se întâmple. Nu foarte riguros totuși. Iar petele albe, ceea ce nu recunoștea, urma să afle în viitor. Iar târziu, poate nepermis de târziu, învățase cum să concentreze imaginile spre trecut. Acea senzație de legătură intensă, de fior electric deliberat care leagă cunoașterea de recunoaștere și permite transferul cuantic de memorie între două creiere legate intrinsec. Două calculatoare cuantice, în poziții diferite ale continuumului universal, transferând instantaneu informație. Era posibil într-un sens, de ce nu ar fi fost posibil și în sens invers? Memoria.

Și atunci realiză ce era. Un călător temporal, în singura mașină de călătorie în timp pe care avea s-o cunoască vreodată: propriul său corp. Era în același timp mașina perfectă și capcana perfectă. Era captiv în propriul său vehicul.

Rezistă afluxului continuu de amintiri. Sentimente de reușită extraordinară când câștigase prima dată la loto. Neputința și senzația de infinita înfrângere când își simți propria limită finală. Se așezase pe o bancă, cu ochii spre apus. Soarele se ascundea, la fel de neputincios. Și el avea un sfârșit observabil.

Se întâmplă pe neașteptate. Fulgerător, ca de fiecare dată. Dar acum era cu totul altceva.

Singur, în parc, la apus, îi venea să strige. Să urle de groază. De furie. Vedea în minte falsele amintiri despre navele care așteptau dincolo de nori, dincolo de atmosferă, momentul când urmau să invadeze, să distrugă lumea. Nu știa de ce, când și cum. Pericolul îl simțea la fel de real ca un pumn primit în plex.

Se opri din contemplare, cutremurat. Zvâcni brusc în picioare și alergă cât putu de tare afară din parc.

* * *

De-afară părea un liceu obișnuit pentru bogătani. Genul de clădiri pe care le vezi la Eton sau Stanford. Și în multe alte locuri. Dar acesta avea ceva indefinit în jurul lui. Totul părea vechi. Timpul curgea altfel. Soarele părea că se ascunde dincolo de frunzele de un verde vechi. Jad palid, verde, dar și puțin albastru. Totul părea bolnăvicios, iarba proaspătă părea deja destinată uscării.

Mergea încet pe alee, absorbind zgomotul făcut de pașii săi pe pietrișul de un alb imaculat.. Număra pașii. Cronometra. Se uita frecvent la ceas. Ai fi zis că ceasul se mișca după privirile lui. Și nu era singurul. Părea că o întreagă clasă se antrena în același mod. Să observe. Să compare. Să facă sinteza naturii și a experienței proprii. Pas. Pietre strivite scrâșnind sub presiunea tălpilor. Pas. Aer încins de vară. Miros de iarbă proaspăt cosită. Pas. Senzația de recunoaștere amplificată în buclă. Uimirea profundă, marcator pentru transferul de memorie. Văzuseră deja scena. O străfulgerare care-i prinsese în plină activitate și îi încremenise pentru o clipă. Sau o întreagă secvență de vis, plină de culori, forme și mișcare. La diferite momente.

- Suficient, vorbi profesorul.

Îmbrăcat în negru, suferind groaznic de cald sub soarele arzător. Stând în mijlocul lor, pe gazon, oarecum în centrul unei elipse mărginite de alee.

- Când credeți că ați văzut prima dată în realitate sau în imaginație această alee? Dacă o știți de mai mult de un an, vă rog, grupați-vă la dreapta mea. Dacă amintirea e mai recentă, grupați-vă la stânga mea. Cei care ați văzut-o doar azi, veniți în față, pe alee.

Cei mai mulți rămaseră pe alee.

- Bun! exclamă profesorul. Ce simțiți despre următoarea oră cu mine? întrebă el, fără ca tonul sau mișcările să-i trădeze intențiile.

Șapte din cei rămași pe alee se arătară cumplit de speriați. Se dădură cu aceeași convingere un pas înapoi, apoi doi pași, apoi pur și simplu o rupseră la fugă spre poarta larg deschisă, strigând la unison. Brusc în mijlocul porții apărură ca din pământ două matahale imense. Copiii, care nu aveau mai mult de opt sau nouă ani, se opriră brusc.

Profesorul observă scena în tăcere și reveni asupra celor rămași pe alee, care se uitau de la unul la altul.

- Mergeți la recepție, unde vă așteaptă părinții și spuneți-le că vor fi apelați în zilele următoare. Sunteți liberi.

- Restul, veniți cu mine, se adresă el celor două grupe rămase pe gazon.

- Ce se va întâmpla cu cei care au fugit? întrebă cineva din stânga.

- Vor face altă școală, zise cineva din dreapta. O să ne mai întâlnim cu ei.

Profesorul nici măcar nu deschisese gura. Zâmbi. Se așteptase la ceva de genul acesta. Doar aici se antrenau viitorii călători în timp. Promoția care urma să aniverseze centenarul era printre prichindeii aceștia, care tocmai fuseseră admiși. Ei erau singura apărare reală împotriva pericolelor din spațiu. Rețeaua de sateliți și telescoape avea caracteristica de a observa majoritatea ame-

ninţărilor după ce acestea treceau. Nu întâmplător astronomii amatori aveau mai mult succes. Factorul uman era important. Aceasta era şi filosofia şcolii. Să cultive acel factor uman.

* * *

Timpul îi arătase de multe ori secretele. Iar acum îl scosese urlând din casa. Oraşul urma să fie distrus. Văzuse proiectilul venind din cer cum se izbea de ceva in apropierea centralei şi de acolo se declanşa totul. O mare de flăcări şi urlete... Mai vedea şi altceva. Legături. Toate evenimentele pe care le vedea rămâneau în memorie, ca piesele unui imens puzzle. Se luminau când una când alta. Şi vedea nume, feţe de persoane. Totul ca o mare reţea a cauzalităţii.

Reţeaua timpului putea fi deformată oricât. Observase persoane în nodurile reţelei deformând-o cu mai mare eficienţă decât el. Dar păreau să-l ignore cumva. De ce nu-l vedeau? Nu era evidentă influenţa lui subtilă?

Acum se mărginea să observe cum jucăria unui copil urma să-i anuleze şansele de viaţă. Şi odată cu asta şansele întregii lumi. Orgoliul lui nu era atât de mare încât să susţină că lumea depindea doar de acţiunile lui, văzute de mulţi doar simple nebunii. Până şi sora lui râdea de pretenţiile de călător temporal. Dar acum...

Alergă ca lovit de streche spre bulevard, era doar la doua blocuri distanţă. Îl reperă pe puştiul cu jucăria lui telecomandată. O dronă din cele mari, cu cameră video. Foarte răspândite în ultima vreme. O ridicase la vreo sută de metri. În altă zi n-ar fi avut absolut nici-o importanţă, dar acum urma să aterizeze un avion. O chestie zburătoare suficient de fragilă ca să fie iremediabil afectată de impactul cu drona băiatului.

Se repezi spre el smulgându-i telecomanda şi răsturnă drona. Cele şase elice ale jucăriei o înfipseră drept în asfalt atât de repede că nimeni nu avu timp să reacţioneze. În acelaşi timp, ivită din neant, o avionetă zbură zgomotos exact pe deasupra lor şi a jucăriei stricate. Motorul se auzea clar, la turaţie mică, semn clar că ateriza. Începu să dea rateuri şi avionul clătină puternic din aripi pe deasupra bulevardului. Marc începu să alerge după avion, înainte să-l vadă oprindu-se.

Avionul se opri în câteva sute de metri. Imediat una din uşi se deschise şi o femeie cobora. Pe când Marc ajungea în dreptul ei, o văzu ajutând un băiat să coboare.

- Sunteţi bine? N-aţi păţit nimic? întrebă el.

Femeia îl ignoră la început, dar după ce copilul ajunse cu picioarele pe pământ, păru să-l vadă. Se repezi o clipă în carlingă, smulgând micul GPS ataşat de bord şi geanta. Apoi trânti portiera.

- Cunoşti cartierul? Vrei să ne ajuţi?

Marc îi privi o clipă şi râse în sine văzând aparatul GPS.

- Vă ajut. Ştiu exact de ce aveţi nevoie. Trebuie să alergăm ca să ajungem la timp.

Fără alte vorbe, o luă la pas vioi înainte, încercând să se sincronizeze cu alte fapte mărunte din reţeaua apropiată. Ştia că cei doi trebuie să alerge ca să stea în ritmul lui. Mergeau spre clinică. Era un punct nodal acolo. Şi cineva o supraveghea. Se uită după femeie şi copil. Ea încă mai privea GPS-ul, care în mod sigur doar confirma traseul ales de el.

- Eu sunt Marc, spuse el, fără a se opri. Soţul tău este internat si nu mai are mult de trăit, dacă îl laşi acolo să îl otrăvească. Eu nu pot intra, dar pe voi or să vă lase. Se aşteaptă să veniţi. Ia astea. Să i le dai pe toate, întinse el mâna cu câteva pastile de cărbune activ îmbibat cu antidot.

Maria le luă. Nu se opriseră din alergare. Curtea clinicii se vedea deja, după următorul bloc.

- Mă găsiţi aici. Nu pot merge mai departe, e periculos pentru toţi.

- Eu sunt Maria. Mulțumesc, Marc!

* * *

Intrase în clinică. La recepție își spusese numele și fata îi indicase o cameră pe culoar, la parter. Paza părea foarte lejeră, dar mulțimea de camere video schimba pe loc impresia.

Matei părea la fel de speriat ca și ea. O strângea puternic de mână și privea mereu spre același punct spre tavanul culoarului. Probabil simțea un pericol. Se obișnuise de câțiva ani cu ciudățeniile de cele mai multe ori întemeiate ale băiatului.

Ajunseră la rezerva lui Albert.

Intrară. Nu era nimeni de pază, afară sau înăuntru. Se uită după camerele video. Una, deasupra ușii, orientată spre pat. Se așeză cu spatele la ea, lângă soțul ei.

- Albert. Am venit.

El deschise ochii, slăbit. Când deschise gura, vocea îi era slabă.

- Nu trebuia să veniți. E o capcană. Eu o să mor.

Maria se uită la paharul cu apă. Văzu chiuveta. Luă paharul îl goli, clăti cât putu de bine și-l umplu cu apă de la robinet.

- Înghite astea. O să absoarbă otrăvurile.

Albert se lăsa condus. Apa proaspătă îl înviora.

- Ți-am adus niște haine, ca să ieșim de-aici. Poți să te miști?

- O să mă strădui. Pentru voi. Hainele lasă-le aici. Voi trebuie să plecați înainte. Nu pot risca să ne prindă împreună.

Albert luă hainele și le îndesa sub pernă. Niște pantaloni și un bluzon subțire. Simți ceva tare între cute.

- Ce mai e acolo?

- Acte noi. Le-am luat de la un traficant. Și un cuțit. Cuțitul tău de carbon.

Albert simțea șansele revenind. Încă nu era sigur că avea să scape. Otrăvurile ingerate zilnic, fără a putea să le oprească, își făceau efectul, la fel de sigur și implacabil ca trecerea timpului.

- Te așteptăm dincolo de blocul din față.

- Nu mă așteptați Maria. E periculos. Plecați unde vedeți cu ochii. O să ne întâlnim când se liniștește totul. Da? Peste două săptămâni în parcul nostru. Da iubito?

- Bine, dragule.

Ea îl luă în brațe, ascunzându-și ochii înlăcrimați la pieptul lui. De ce-i făcuseră asta? Apoi îl luă de mână pe Matei și ieși. Nimeni nu încercă s-o oprească.

Ajunse în locul unde-l lăsase pe Marc. Acesta stătea lipit de un copac, nervos, jucându-se cu o crenguță.

Deschise primul gura, citind totul pe fețele celor doi.

- E periculos nu-i așa? Rolul vostru s-a terminat. Trebuie să vă ascund acum. Aviatorul o să se descurce singur acum. E băiat mare și a fost antrenat de armată. Știu ei cum să călească fierul.

- Unde mergem? întrebă Maria.

***

Știa că nu mai are mult de trăit înainte să-l avertizeze ea. Îi dădeau otravă. În apă sau în pastile. Nu-i făcuseră injecții. Avea să se curețe cam în două săptămâni după cum se simțea. Dar azi, încă mai era în stare să schimbe balanța. Se schimbase în hainele aduse de ea, trântise un halat deasupra

și ieșise exact când sosea o ambulanță la peronul clădirii. Coborâseră o targă și toată lumea se agita în jurul ei. Se strecură în umbră, până afară. Șoferul coborâse. Urcă la volan. Cheile erau bineînțeles acolo.Restul fu simplu. O singură întrebare îl măcina. Pe cine aveau să trimită după el?

Parcă în mijlocul livezii. Cunoștea zona de când fusese cu ai lui în vacanță, acum doi ani. Gardul viu avea locuri de trecere greu de descoperit pentru un necunoscător. Stătea în cumpănă ce arme să improvizeze din instrumentarul sărăcăcios al ambulanței, când auzi frânele. Chiar în spatele lui. Prin geamul mic o văzu. O recunoscuse imediat pe asistenta micuță din personalul clinicii. Avea ceva din antrenamentul serviciilor secrete. O luptătoare a deșertului. Ochii mici, tenul măsliniu, subțire, agilă ca o șopârlă. Avea să fie greu. Nu putea să se bazeze nici pe reflexele de pilot. Încă avea prea multe toxine în sistem.

Deschise trusa de chirurgie. Luă fierăstrăul de oase în mâna dreapta și un scalpel în stânga. Sări din mașină alergând în întâmpinarea adversarei. Spera s-o intimideze măcar o secundă ca să uite de eventuale arme de foc. Aparent reuși, dar nu mizase prea mult pe succes imediat. Femeia scoase de la spate două lame ce păreau să fie cuțite mari de bucătărie. Iar unul deja zbura spre el. Se feri și schimbă direcția. Renunță la atacul frontal și sări prin gardul viu, într-un loc bine cunoscut.

Urmărirea începuse. Crengile îl plesneau, mai ales peste obrajii neprotejați, amenințând să-l orbească. Iarba înaltă mai mult îl împiedica, iar zigzag-urile pe care obligatoriu le respecta făceau totul și mai dificil. Spera doar ca femeii din spatele lui să nu-i fie mai ușor.

Schimbă încă o dată direcția și, inspirat, se rostogoli printr-o altă spărtură a gardului viu. Se opri în genunchi și se întoarse spre gard. Ridică lama fierăstrăului lateral, în dreptul spărturii. Pe acolo ar fi trebuit să treacă gâtul ei.

Sângele păru că se materializează chiar înainte ca el să recepteze conștient fața ei, cu ochii exprimând uimire și durere. Un șuvoi țâșnea fierbinte și roșu, din trupul atârnat în crengi. Își șterse imaginea macabră din minte. Tot ce îi dăduseră până acum la clinică, îl făceau imun la sentimente. De ce îl îndopaseră așa? Pentru ce trebuiseră să-l chinuie, în loc să-l omoare pur și simplu? Pentru a justifica ce? De când aveau ei nevoie de justificări?

Mai avea aproximativ cinci minute să se pregătească de următoarea vizită. Nu trimiteau ei doar unul, ca să te lase cu lozul în brațe, câștigător la loteria șanselor. Se îndreptă spre clădirea veche, din spatele livezii. Ușile erau încuiate. Ocoli prin spate și sparse un geam. Zgomotul se auzi nesfârșit în ceața dimineții. Doar acum realiză cât de scurtă și tăcută fuse confruntarea de mai devreme.

Intră în clădire. Culoarele lungi... Îi dădeau impresia de școală sau de laborator. Săli legate între ele, cuve mari, înconjurate de mese acoperite cu faianță. Abator? Laborator? Ceva nedesluşit îl făcu să ia seama în timp ce se pierdea în imensitatea arhitectonică. Se întoarse brusc și îl văzu stând în cadrul uşii imense. Îl recunoscu imediat. Fața lui era permanent prezentă în clasoarele poliției. Era chiar primul pe listă. Fusese cel mai căutat ucigaş al deceniului. Acum era din nou liber. Special pentru el. Trăsese lozul, își spuse în gând. Câștigase premiul cel mare.

- O să-ți fac o favoare specială, începu bruta să vorbească. O să îți duc ochii să-i vezi pe ai tăi în timp ce-i spintec.

Nu aşteptă a doua invitație. Fugi în camera de alături, prin ușa de comunicare, mică și aparent ascunsă în spatele unei vitrine imense. Ucigaşul nu se aşteptase la o dispariție subită. Intră în jocul lui Albert, dar paranoia era deja instalată. Nu se lăsa prins în capcane ieftine.

Ocoli locul păstrând distanța.

- O să vezi, fețele palide la vederea ochilor tăi, or să devină și mai palide pe măsură ce li se va scurge tot sângele.

Albert se făcuse mic. Se ascunse în spatele unui birou. Se uită în jur. Nimic folositor, nici măcar nu putea să-l vadă pe ucigaş. Își aminti în sfârşit de lama de carbon pe care Maria o as-

cunsese în buzunarul special. O scoase cât putu de încet.

Bruta se apropia. Avea un simț înnăscut al prezenței. Mirosea oamenii. Le simțea câmpul electric și feromonii în aer. Era un rechin de uscat. Începu să se joace cu prada lui.

- Curaj micuțule. Vino, miroase-mă. Ai șansa vieții tale. Mă ofer să fiu primul ucigaș în serie care se lasă bărbierit de un civil.

Lui Albert îi venea să râdă. Monstrul nu știa nimic despre el. Nu era civil. Armata era viața lui. Era pilot de vânătoare. Începu să-și înconjoare adversarul, așa cum obișnuia s-o facă în aer. Mai puțin spațiu de manevră, dar tacticile erau aceleași.

- Fă-o, micuțule. Altfel o s-o fac eu. Iar ochii o să-i duc la nevastă-ta, să-i mai vadă odată. Ultima dată…

O lamă i se înfipse între omoplați, oprindu-i cheful de vorbă. Surpriza lăsa cu greu loc înțelegerii. Lama încă nu-i străpunse inima dar vasele erau iremediabil atinse. Se mai putea mișca doar din inerție. Fierăstrăul de oase ateriză pe ceafa ucigașului. Mâinile încercară un gest reflex, o ultimă zvâcnire înainte ca tendoanele să fie distruse. Oțelul chirurgical, ajutat de furia omului nedreptățit își făcu datoria. Trecu de vertebre și începu să taie restul. Capul fostului ucigaș se aplecase în față, peste piept. Pilotul lăsă lama din mână. Sângele era peste tot, contaminând cu un roșu închis albul curat al laboratorului. Abandonă locul cu senzații amestecate. Adrenalina părea că-i purificase sistemul și începu să realizeze grozăvia faptelor. Nu se mai simțea eroul victorios de mai înainte, nici vânatul speriat, pus la colț. Nu mai era în stare să privească călăul devenit victimă.

Luă ambulanța și se îndreptă spre singurul loc unde spera să mai găsească ajutor. Spre serviciile secrete. Oricum avea un bonus pentru ei. Ceva neobișnuit.

* * *

Stockholm păstra în port aceeași atmosferă calmă și lipsă de agitație caracteristică. Nu servea nimănui mișcarea haotică, grăbită, pe care ar fi întâlnit-o în altă țară, mai sudică. Fără stres, așa prefera regele să trăiască poporul său.

Adrian lăsă valizele în grija marinarului care le controlă și tichetele de călătorie. Îl urmări cum lipește codurile de bare pe fiecare din bagaje și le pune pe cărucior. Apoi le deschise accesul spre escalator. Monica îl apucă de mână și împreună păși pe prima treaptă, apoi se lăsară purtați spre punte. Scara îi purta pe lângă bordul masiv al navei spre punte, dându-le o senzație vagă de excitare. Adrenalina își făcea efectul. Nu în fiecare zi vedeau ceva la fel de impunător. Evident, zbaturile lipseau, nefiind nici măcar pictate. Combinația de alb predominant și rarele benzi bleu, strălucea orbitor în soare. Cerul era senin, pierduse memoria furtunii trecută cu doar câteva ore în urmă.

- O să trecem ecuatorul, dragule? Am auzit că se face petrecere mare, și un fel de botez pentru cei care îl traversează prima dată! spuse Monica pe nerăsuflate, odată ajunși pe punte. Era prea puțin preocupată de anumite detalii și intens absorbită de altele. Până acum știuse doar ca mergeau în China, și cam atât o interesase.

Era curioasă să vadă și să trăiască viața din orașele mari, unde oamenii trăiau science fiction. I se părea fascinant că o populație atât de mare ieșise din inerție, preluând majoritatea producției de hi-tech a lumii. Ardea de nerăbdare să se desfete cu nenumăratele piese de jad și cupoane de mătase. Se lipi de el, ca o pisică, cu senzația pielii mângâiate de mătăsuri.

Adrian, privea marea. Avea o senzație nelămurită, ca și cum o amenințare pândea la orizont. Instinctiv se uită la ceas, pentru a-și calcula mișcările. Era dimineață, șapte fără un sfert, luni. O

zi de luni, 12 august 2013. O zi fastă, fără probleme. Duminica furtunoasă trecuse. Îşi privi perechea, ceva mai liniştit.

- Nu de data asta. O să avem ocazia să admirăm gheţurile în schimb. El continuă văzând mirarea zugrăvită pe chipul ei perfect.

- S-a decis schimbarea rutei, pentru economie de timp. O să ajungem mai repede înconjurând Polul. E vară şi gheaţa se topeşte suficient de mult ca să lase loc navigaţiei. Poate vedem foci şi urşi polari. Râse uşor.

- Hai să vedem cabina şi după aceea să luam un ceai. Avem destul timp până plecăm din port.

Adrian rugă primul steward care le ieşi in cale să-i îndrume pe punţi şi pe culoare. Erau afară, lângă terenul de golf, şi erau câţiva care se distrau aruncând mingile în plasa de protecţie. Soarele îşi începuse de ceva vreme periplul fierbinte şi nu era chiar comod de suportat. Ultravioletele erau oricum dincolo de maximul admis, cu pătura de ozon din ce în ce mai subţire.

Ajunşi în cabină, contemplară câteva momente paturile înguste, şi apoi izbucniră în râs, privindu-se ochi în ochi. Nu avea să le fie comod, dar nu conta. Bagajele erau deja acolo.

- Îmi este foarte cald. Mă ajuţi? întrebă ea, fără avertisment, ridicând brusc braţele în sus şi întorcându-se cu spatele.

***

Pagina de ziar cu reclame era examinată de cei trei.

- Putem să-ţi oferim aşa: câte 8 dolari pentru coduri de identificare interne, aici şi aici, arătă femeia către doua grupe de patru cifre. N-am fi ştiut unde să ne uităm dacă nu ni le arătai tu. 50 de dolari pentru numărul de telefon, ăsta e aici. O mie pentru ca ne-ai semnalat reclama ca mijloc de comunicare. Şi zece mii bonus pentru El Greco, că l-ai scos definitiv din catalogul poliţiei. Pentru tipă, nu ştim cât să-ţi oferim, încă n-a fost evaluată. Pare şi ea o captură bunicică.

Pilotului nu-i venea să creadă. Spionii ăştia se ocupau mai degrabă cu împărţirea prăzii. Nu avea motiv să-i refuze, dar totuşi vorbăria lor inutilă şi urgenţa celorlalte informaţii îl presau.

- Dar tot nu înţelegem cum ai ajuns în situaţia asta. Ok, ai evadat din clinică. Te-au urmărit şi au încercat să te elimine, spuse bărbatul.

- Nu îmi amintesc. M-au drogat. Le tot repetam că n-am văzut nimic, deşi…

- Ce-ţi aduci aminte înainte de asta?

- Zburam, noaptea. Zbor de antrenament, nimic deosebit. Am ieşit deasupra norilor, până la douăzeci de mii. Şi erau acolo…

- Mda. Nu e nouă informaţia asta

Paul, unul din bărbaţi nu părea absolut deloc surprins.

- Poţi să ne faci o schiţă?

Albert începu să traseze linii pe suprafaţa mesei digitale. Încet se structura escadrila de nave extraterestre staţionate pe orbită.

- Puteţi să daţi alarma. Nu ştiu ce bonus o să-mi oferiţi pentru asta, dar cred că o să fie mare. Cei doi se repeziră imediat afară din încăpere, lăsându-l împreună cu femeia. Alarma începu să sune. Nu era afară, dar îşi putea închipui baterii masive ieşind de sub învelitorile de camuflaj şi îndreptându-sespre cer. Rachete aşteptând coordonatele ţintă. Avioane gata de decolare, piloţi în celule de criză.

În acest oraş, şi în următorul. Şi în celălalt, şi tot aşa. Iar piloţii sărind din camerele de

alarmă direct în carlingă, catapultându-se spre înaltul cerului.

Parțial avea dreptate, deși pericolul venise și trecuse pe lângă el.

* * *

Senatul își încheie ședința. Cei cinci se retraseră într-un birou.

- Armata nu ne mai ascultă. Ministrul e un porc nesimțit. O să vadă el, dacă îmi vorbește în continuare așa.

- Cum adică? Totul era în regulă azi dimineață.

- A evadat pilotul. Armata a aflat de invazie. Și nu numai asta. S-a aflat și din alte părți. Ne paște războiul.

- Știam asta dinainte. Dar am fi redus pierderile capitulând. Negociind, tot pe noi ne-ar fi lăsat la conducere.

- Nu mai e de actualitate. O să fie un război serios. Și unul civil după aia. Se pare că ne-au descoperit planul…

Ușa se deschise brusc. Doi ofițeri înarmați se postară în cadru. Un al treilea intră.

- Domnilor sunteți arestați. Pentru înaltă trădare.

Cei cinci se priviră consternați. Totul era pierdut.

* * *

Profesorul simți durerea ca și cum ar fi fost reală. Avea să se împiedice și să cadă în genunchi chiar peste o piesă de Lego. Mda, de evitat. Ridică piciorul ceva mai sus. Păși dincolo de mașinuța teleghidată care izbucni de după colțul canapelei. Roboțelul Lego o urmărea consecvent.

- Matei!

- Da tată! se auzi vocea băiețelului de după canapea.

- Strânge te rog piesele de Lego de pe jos. Ne jucăm, dar nu trebuie să deranjăm.

- Dar, tată… încercă băiatul să protesteze.

- Te rog să fii cuminte cât lipsesc, mai zise părintele în timp ce trăgea ușa după el.

Nu-i dădea pace o imagine. Forme geometrice așteptau în spațiu, și pândeau aterizarea unui avion pe bulevard. Și apoi flăcări. De ce flăcări? Avionul prăbușit, odată. Și alte flăcări, din alte cauze. Atac din spațiu?

Orice reașezare a evenimentelor aducea flăcări, mai multe sau mai puține. Apoi văzu obstacolul. Micul obiect care părea ca stă în aer în timp ce avionul se repezea pe traiectorie. Flăcări, bineînțeles. Motor în flăcări. Dar apoi, oraș în flăcări.

Vedea timpul cu ochii unui profesionist antrenat, iar când în viitor apărea un pericol, parcă se așeza la cinema. Proiecta înainte și înapoi tot filmul, până vedea punctele nodale. Nu era nici pe departe atât de simplu. Inițial avea doar amintiri, ca din vis, Apoi, cu multă răbdare, își antrenase memoria să rețină cât mai multe detalii din acel vis.

Iar logica parcurgea memoria, descoperind elementele necesare.

Cineva se juca cu viitorul. Femeia era importanta pentru acel cineva. De-asta era aeroportul blocat, ca s-o omoare. Și multe alte evenimente ale săptămânii începură să se lege. Piloții care intraseră în carantină, zboruri anulate. Cineva îi ținea la sol.

- Cineva se joacă cu viitorul, își spuse profesorul.

Trebuia să găsească pe cel care văzuse formele din spațiu, iar femeia avea o legătură strânsă cu pilotul.

În urma sa, în casă, băiatul se juca programând de la distanță roboțelul Lego. Putin într-o parte stătea neglijat cubul roșu, de metal, pe care-l primise de la vărul său Walter. Știa povestea cubului. Găsit în coasta muntelui, într-o groapă. Walter îl confundase cu un meteorit, dar cel mai probabil era o chestie compactă căzuta din avioanele comerciale. Matei îl păstrase. Chiar dacă Walter mai făcea glume fără haz despre pachetele înghețate care mai cădeau din avioane, cubul nu părea nici murdar și nici nu mirosea. Avea doar o culoare stranie de roșu ruginiu și cele câteva modele geometrice trasate fin, puneau în evidență zgârieturile căpătate în cădere. Trebuia să fi căzut destul de tare.

- A căzut destul de tare cubul, nu-i așa Enix? Vorbi el către roboțel, cu ochii în tableta cu care-l controla.

- Bip, bip, păru că răspunde robotul.

- Ai spus ceva? Ai învățat să vorbești? întrebă Matei cu ochii țintă spre sursa de sunet.

Robotul se întoarse, ațintindu-și senzorii spre băiat.

- Enix e reprogramat. Enix generează sunet pentru Cub. Cub nu poate genera frecvente audio, doar frecvențe radio.

Matei luă cubul în mâini. Era destul de greu pentru dimensiunile sale. Îl duse la ureche și simți un bâzâit înfundat pe care cubul îl emitea periodic. Matei nu suferea de resentimentele și temerile adulților. Acceptă imediat că bucata de metal din față lui putea fi un robot ceva mai complex decât Enix-ul lui.

- Cum aș putea să te repar, Cub?

- Cub nu poate fi reparat. Cub mulțumește pentru grijă. Cub raportează mulțimii Cub despre roboții biologici inteligenți care au grijă de roboții minerali.

- Roboți? Mulțimea Cub?

- Mulțimea Cub transmite salut mulțimii Programator. Cub mulțumește Enix pentru ajutor.

Matei trecu ușor peste momentul de surpriză, înțelegând că are un nou partener de joacă. Pericolele care amenințaseră planeta nu existau pentru el. Încă nu avea noțiunile care să-i permită să înțeleagă și să emuleze astfel de evenimente.

- Programatorul Matei salută mulțimea Cub și e gata de joacă. Enix, ești noul ambasador. Te rog tradu…

* * *

În largul mării Barents, departe de țărmurile nordice, un pachebot plecat din Stockholm cu destinația Șanhai plutea în derivă. Atacul durase mai puțin de un minut. Căpitanul văzuse obiectele pe radar și ordonase celor de pe punte să vadă despre ce e vorba. Un matelor se repezise afară, manevrând proiectorul imens spre înalt. Din răceala nopții polare se ivi brusc un proiectil care se înfipse sub dunetă exact în mănunchiul de cabluri care lega puntea cu restul lumii. Obiectul, un cub de metal strălucitor emise un puls electromagnetic suficient de puternic încât să ardă toate echipamentele. Apoi raportă că fusese atacat de ființe biologice cu un flux de fotoni neobișnuit de concentrat. Cubul nu semnaliză deloc surpriza când i se redefini sarcina principală și relația cu roboții biologici Om. Se apucă doar să repare cu maximă eficiență ce apucase să distrugă în urmă cu mai puțin de 100 de secunde, cu aceeași maximă eficiență.

Critică şi eseu

ISABELA VASILIU-SCRABA

Despre Faustul lui Nae Ionescu

(conferință de la Salonul cărții, Hotel Decebal, Bacău, 28 sept.2012)

*[**Motto:** "Goethe înțelegea perfect logica și simbolul omului modern", M.Eliade, Teama de necunoscut, în vol. Fragmentarium, 1939, ed.II-a, 1994, p.49]*

Aici pe masă se găsesc două cărți ale mele: una este *Mistica Platonică* (Ed. Star Tipp, Slobozia, 1999, ISBN 973-9923925) - m-am ocupat mult de Platon -, a doua este despre *Metafizica lui Nae Ionescu* (Ed. Star Tipp, Slobozia, 2000, ISBN 973-8134064), inițiatorul primei școli filozofice de la noi, cuprinzându-i ca discipoli pe Noica, Cioran, Eliade [Mircea Vulcănescu, Vasile Băncilă, Dan Botta, G. Racoveanu, Petre Țuțea, Horia Stamatu, Ernest Bernea, Paul Sterian, D.C.Amzăr, etc]*. Mircea Eliade i-a fost chiar asistent lui Nae Ionescu. Mai precis, suplinitor, cum a spus el însuși la un moment dat în conversația cu Rocquet, pentru că profesorul i-a cedat "cursul de istoria metafizicii și un seminar de istoria logicii" (v. M. Eliade, *Încercarea labirintului*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1990, p.68). Având o minte strălucită și o personalitate cu totul ieșită din comun, profesorul Nae Ionescu și-a pus amprenta asupra unei întregi epoci. Noi ne bucurăm astăzi de mintea lui nemaipomenită datorită primei cărți pe care i-a scos-o Mircea Eliade în 1937, cu o selectie din publicistica sa. Ea s-a adăugat în interbelic volumelor litografiate cu prelegeri de metafizică, logică, teoria cunoștinței, istoria metafizicii și istora logicii [din care patru volume au fost tipărite între 1941 și 1944 de Noica și Mircea Vulcănescu]. Pe undeva Eliade notase că a fost cea mai mare bucurie a tinereții sale să alcătuiască în 1937 volumul *Roza vânturilor* (republicat în 1990). Luasem la mine și mă uitam prin cartea alcătuită de Eliade. Intr-adevăr, articolele lui Nae Ionescu sînt extraordinar de interesante. Grupate tematic, prima parte este axată pe teme religioase. În jurnalul său, Eliade spune cum l-a cunoscut pe Nae Ionescu și cum l-a audiat la primul curs al acestuia despre *Faust*, despre *Problema salvării* în Faustul lui Goethe (nov.1925-febr.1926). Intr-un an, când trebuia să predea un curs de teoria cunoștinței, Nae Ionescu a ales să trateze subiectul cunoașterii omenești, într-o lume mai mult sau mai puțin desacralizată, pornind de la o interpretare a lui *Faust*.

Emil Cioran observase într-un articol din 1937 că la prelegerile de logică ținute de Nae Ionescu, "parcă s-a rătăcit un plâns de clopote într-un tratat de logică" (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *În labirintul răsfrângerilor. Nae Ionescu prin discipolii săi:P.Țuțea, Cioran,Noica, Eliade, M. Vulcănescu, Vasile Băncilă,* Ed. Star Tipp, Slobozia, 2000, ISBN 973-81340506, p.46). Pentru că indiferent de cursul pe care îl preda, fie de logică, de metafizică sau de teoria cunoștinței, profesorul știa foarte bine să deschidă un orizont religios, un orizont metafizic. Asta l-a impresionat desigur și pe Mircea Eliade. Ceea ce Eliade a strâns în volumul *Roza vânturilor* (1937), toate acele articole pe teme religioase sînt extraordinar de interesante. În prelegerile despre *Problema salvării la Faust*, Nae Ionescu luase drept repere de interpretare unele dintre ideile cursurilor predate în anii anteriori. M. Eliade scrisese în postfața volumului din 1937 că Nae Ionescu a "adus un suflu nou în universitate". Universitățile noastre erau cumva pe calapod francez. Ele târau după ele toată atmosfera aceea îngustă spiritual a scientismului din secolul XIX. Nae Ionescu a adus în Universitatea bucureșteană o deschidere spre religie. Era un lucru de care

tocmai se simțea nevoie. Secolul dinainte fusese raționalist și apoi a venit spontan interesul acesta pentru religie. Nu numai la noi, ci în toată Europa [atât la protestanți cât și la catolici].

Nae Ionescu pornise cursul său despre *Faust* de la un anumit articol pe care l-a citit într-o revistă franceză. Acolo un francez "se lăuda că deține cheia" înțelegerii capodoperei goetheene. Și o arată așa, "cam de departe", spunea el la cursul din 1925-1926. "Dar eu i-am ghicit gândul", adăuga Nae Ionescu.

Profesorul de metafizică îi ghicise gândul. De ce? Fiindcă vorbise anii anteriori studenților despre felul religiozității protestante și felul religiozității catolice comparativ cu religiozitatea ortodoxă. Si atunci tot orizontul spiritual al lui Goethe, care era un orizont foarte modern la vremea lui, îi fusese cumva dezvăluit. Caracteristicile lumii moderne de după Descartes [forma noii mentalități științifice care trecuse de la medievala **trăire** a realității la **reprezentarea** acesteia, la "prinderea realității în concept" (Nae Ionescu, 11 aprilie 1925, *Curs de filozofia religiei*)], fuseseră sesizate de Goethe și redate în mod poetic, descriind, prin *Faust*, desacralizarea lumii în epoca modernă [caracterizată în esența ei de efortul de a conceptualiza realitatea înconjurătoare]. Fiindcă poeții au intuiția vremilor în care trăiesc. Deși nu a ținut decât șase cursuri, noi azi putem reconstitui ideea lui Nae Ionescu avută atunci când vorbea de unitatea imaginii de ansamblu a viziunii lui Goethe asupra realității. Direcția pe care mergea gândul lui Nae Ionescu este sugerată de scenele pe care le discută si de scenele pe care doar promite că le va discuta.

E foarte interesant de văzut cum gândul lui Nae Ionescu îl preia după aceea Noica [într-un manuscris confiscat de Securitate în 1958 si înapoiat filozofului în anii șaptezeci sub formă incompletă]. Știți că Noica a fost arestat în decembrie1958 și că el atunci, [printre alte manuscrise pe care de paisprezece ani nu le putuse publica] avea scrisă o carte, *Anti-Goethe*, în 10 capitole formând două volume groase, [carte care nici până azi nu i s-a publicat integral, deși după 1990 s-au mai găsit unele capitole din ea în Arhiva Securității]. În perioda respectivă Noica (1909-1987) avea domiciliul obligatoriu la Câmpulung Muscel. Se întâmplase în anii aceea de ocupație sovietică să se împlinească în 1949 bicentenarul nașterii lui Goethe. [Până să fie și ea arestată după ce fusese dată afara din învățământul superior de către Marcel Breslașu (v. Alice Voinescu, *Jurnal*, Ed. Albatros, București, 1997) Alice Voinescu (1885-1961), faimoasa conferențiară** care vorbise cândva la Radio (oct. 1942) despre *Faust* (v. A. Voinescu, *Întâlnire cu eroi din literatură și teatru*, Ed. Eminescu, București, 1983, p.751), ținea în acei ani de teroare conferințe despre Goethe în cercuri foarte restrînse. Noica scria în domiciliu obligatoriu *Anti-Goethe*, iar la Cluj, Lucian Blaga traducea Faust [plătit cam jumătate din cât primea în calitate de traducător Tudor Vianu, cel care avea îngăduința să scrie prefața (și ea o bună sursă de câștig). Fiindcă marelui filozof Lucian Blaga (1895-1961) oficialitățile nu i-au permis a scrie studiul despre Faust care să însoțească propria-i traducere, publicată într-un tiraj mult inferior față de o altă traducere din aceași perioadă, realizată de un poet aparținând minorității evreiești]. Si am avut așa o perioadă de intensă preocupare cu opera lui Goethe. Din păcate însă cartea despre *Faust* a Alicei Voinescu nici până azi n-a fost publicată. De existența manuscrisului Alicei Voinescu știm dintr-o notă privitoare la Noica scrisă către Securitate de către Pavel Apostol pe 5 oct.1967, turnător implicat și în arestarea lui Noica din 1958, după ce filozoful dăduse unei edituri manuscrisul despre Hegel spre publicare. La Noica e foarte interesantă continuarea ideii maestrului său, Nae Ionescu. În interpretarea propusă, C. Noica spune că noi trăim într-un timp al "devenirii întru devenire", adică într-un timp acultural, în niște vremuri secetoase din punct de vedere religios și spiritual. Prin anii cincizeci el își construia viziunea proprie în marginea *Faustului* goethean, hermeneutizat în acest sens.

Nae Ionescu, atunci când spunea studenților săi că deține cheia interpretării lui *Faust* el preciza că numai pentru trei sferturi a sesizat intenția autorului. O parte o lasă așa, în mister. Indirect, recunoaste că nu poate interpreta cu cheia sa o operă de o viață întreagă, cum știm că a fost *Faust* pentru

Goethe. Dar, pe de-o parte, Nae Ionescu sesizase că la Goethe religiozitatea este o religiozitate decăzută în panteism [despre metafizica imanentistă a lui Goethe în această "tragedie care luminează cu osebire omul modern", v. M. Eliade, *Vocația lui Mefistofeles*, în "Univ. lit", 1939]. Pe de altă parte, la cursurile lui, Nae Ionescu a vorbit foatre mult despre păcatul originar ca să ajungă la problema mântuirii, tratată diferit de catolici, de protestanți si de ortodocși. Protestanții, observa Nae Ionescu, tratează foarte superficial problema mântuirii. Ei au cam dat de-o parte această tragică problemă a mântuirii. Or, Goethe era protestant. Cât privește mântuirea doctorului Faust, Nae Ionescu subliniază un aspect extrem de interesant. El spune că de la început, din *Prologul în cer* se știa sfârșitul. Așadar înainte să fie acel pact, acea ispitire, înainte să se desfășoare viața doctorului Faust în tovărășia lui Mefistofel, se știa că el va fi salvat.

Știti cum începe *Prologul din cer*. Lumea si pe vremea lui Goethe era văzută - ca în antichitate - formată din trei nivele. Jos era lumea simțurilor, lumea sublunară, cum îi spunea Platon. Apoi era lumea astrelor (desemnată a "zeilor astrali" într-un dialog platonic de sorginte pitagoreică), cosmosul cum am zice noi azi. Și mai era o lume deasupra acestor două lumi: era lumea lui Dumnezeu. Trei este număr magic, asa că împărțirea aceasta nu s-a schimbat prea mult; putem zice că s-a păstrat până azi în aceeași formă ca în antichitate. În *Prologul din cer* Goethe descrie cele trei lumi. Incepe cu nivelul cel mai de sus, apoi ajunge la muzica astrelor care se rotesc de când lumea: De când Dumnezeu a făcut cea mai perfectă dintre lumile posibile, cum credea Leibniz, pe urmele lui Pitagora care vorbise de "armonia sferelor". Apoi Goethe ajunge la lumea sublunară. Despre ea Mefistofel spune că aici oamenii se chinuie atât de mult încât el nici nu mai trebuie să-i canonească în plus. Au ei, oamenii, observă împielițatul, o scânteie, "inteligența" pe care o folosesc să devină mai animale decât animalele. Într-un cuvânt, e o lume în care el cu răutățile sale nici nu mai trebuie să intervină. Și atunci Dumezeu precizează: bine, dar aceștia de care vorbești sînt oamenii obișnuiți. Pe lângă ei mai există însă oameni care ies din rând, cum este Faust. "Pe Faust îl știi?"

Mefistofel răspunde: "Da, îl știu pe Faust care te slujește cam amestecat".

Știți că personajul Faust era bine cunoscut din Evul mediu. Era prezentat în teatrul de păpuși pe la bâlciuri, cum și-a vândut el sufletul diavolului ca să redevină tânăr. Așa că mitul lui Faust era de mult cunoscut, știindu-se că fusese un faimos alchimist în căutarea tinereții veșnice. Episodul Margaretei era bine mediatizat prin teatrul de marionete [Însuși Goethe simulează –prin *Prologul în teatru*, cu care începe propriu-zis *Faust* pregătirea unui spectacol teatral].

În *Prologul din cer* [care urmează imediat după *Prologul în teatru*], Dumnezeu spune că, într-adevăr, doctorul Faust îl slujește cam amestecat, dar el îl va conduce spre lumină, în sferele de sus. Si aici se vede noua interpretare adusă mitului de Goethe. În timp ce personajul teatrului de bâlci era în final damnat, Faustul lui Goethe este mântuit, fiindu-i prețuit elanul de a zmulge lumii prin cunoaștere cât mai multe secrete. Chiar dacă îl slujește pe Dumnezeu "cam amestecat" (năzuințele sale purtându-l pe Faust când în lumină, când în întuneric), el are, ca să spunem așa, mântuirea asigurată.

Fiindcă înainte să aflăm toată povestea lui Faust, cu viața pe care o duce în tovărășia lui Mefistofel, ni se spune de la bun început că el va fi salvat. Cine își mai aduce aminte de sfârșitul poemului știe că salvarea lui Faust s-a petrecut printr-o șmecherie, printr-o înșelăciune, un șiretlic. Faust era bătrân și în clipa morții ar fi vrut să mai trăiască, spunând timpului să stea în loc, clipei celei din urmă a vieții să nu treacă. Atunci, în loc să-i ajungă sufletul în iad, printr-un șiretlic, îngerii îi păcălesc pe draci și le iau sufletul lui Faust ca să-l poarte spre lumină.

Așa este Faust în final salvat, prin înșelarea Înșelătorului, dintr-o consecvență ideatică: înșelătorilor le vorbești pe limba lor, nu ești cinstit cu necinstiții. [La această soluție cumva ieșită din planul rațiunii, replica lui Constantin Oprișan (1921-1958) - acel strălucit student al lui Heidegger și al lui Lucian Blaga asasinat în pușcăria politică de mercenarii ocupantului sovietic -, a fost categorică: "Ți-arăt filo-

zofia în bâlciul vanității,/ Protagoras și Tales în scrânciobul sofist./ Modernii cum înalță cântări sterilității,/ Și-un veac întreg cum doarme în somnul realist.// Sau poate-l vrei pe Goethe, ți-l dau să-i pipăi țeasta,/ Să vezi că tot Mefisto pe Faust l-a luat,/ Căci, află de la mine, de când e lumea asta,/ Pe dracu niciodată un neamț n-a înșelat" (Costache Oprișan, *Psihaion. Poem Ontologic*, București, 1995, p.27 și p.33, ediția II, Ed. Cristiana, 2009 cu modificări catastrofale ale editorului care fac textul poemului de neurmărit în plan ideatic)].

Nae Ionescu n-a putut să-și ducă interpretarea până la sfârșit. Pentru că nu avea contemporani care să fie la fel de deschiși la minte ca și el. Și atunci era puțin invidiat, mai ales că la cursurile lui veneau grămadă de studenți, de la Teologie, de la Politehnică, de la Drept, de la Litere. Și la cursurile lui Mircea Eliade [din 1932 suplinitorul său la catedra de metafizică] se înghesuiau studenții. Dar Eliade sesizase diferența. El spune: Da, la mine vin pentru că sînt impresionați de erudiție, de informație, de date. Dar Nae Ionescu avea un mod special de a aduna ideile la sfârșit, ca într-o simfonie. El vorbește și nu uită de la ce a pornit, construindu-și gândul într-un mod extraordinar [de organizat].

Aceste caracteristici distinctive ale prelegerilor profesorului Nae Ionescu se văd din volumele sale de cursuri pe care eu le-am putut citi înainte de 1990. E drept că ele se puteau citi doar în sala Fondului secret ("special") al Bibliotecii Academiei și că acolo nu mi s-a dat voie să citesc vreo patru ani la rând (v.*In loc de prefață*, în vol.: Isabela Vasiliu-Scraba, *Filozofia lui Noica. Între fantasmă și luciditate*, Ed.Ecodava, Slobozia, 1992, p.11-18). Dar, cum am fost perseverentă, si cum tartorul de la permise s-a pensionat în 1985, într-un târziu mi s-a aprobat și mie să citesc la "Fondul special" unele cărți. Nu toate. Nu cele aparținând "Fondului directorial".

Tot în comunism, puțin înainte de schimbările din decembrie 1989, am ajuns pentru prima dată după Cortina de fier. Era în 1988 și am vrut să văd într-o bibliotecă din Occident ce români se găsesc acolo. Așa am dat peste un volum de versuri intitulat *Kairos*, de Horia Stamatu, un autor despre care nu știam nimic. Și m-a impresionat foarte tare. Nu mai citisem niciodată o poezie atât de minunată. Era o poezie religioasă. [Într-o scrisoare către Paul Miron, Horia Stamatu semnalează o întâmplare similară din 1985, când, după citirea volumului *Kairos*, un profesor de literatură comparată îi scrisese de la Paris cât de mult a fost de impresionat de versurile sale, cum citirea lor a devenit pentru el "un adevărat eveniment" și că "de foarte mulți ani" nu i s-a întâmplat să găsească "o poezie atât de puternică și atât de nouă", v. *Corespondență*, Ed. Jurnalul literar, București, 2007, p.103].

În România, volumul *Kairos* s-a publicat abia după trecerea a cinci ani de la căderea comunismului (v. Isabela Vasiliu-Scraba. *La centenarul nașterii poetului Horia Stamatu. Ciudățenii post-comuniste*, în rev. Acolada, anul VI, nr.9 (60), sept.2012, p.19). Ca să nu vorbesc prea mult, o să închei cu un fragment dintr-o poezie pe care Horia Stamatu a publicat-o în Revista Scriitorilor Români. În exil poetul a trăit jumătate în Spania, până prin 1963 și jumătate în Germania, la Freiburg. Era și un eseist sclipitor. În textele sale el descrie a-culturalizarea societății moderne, așa cu o constatase în Germania. În acel lung poem din 1978 el spune așa:

"Ploile de cuvinte/ inundă lumea/ unde e seceta mai mare/ dar pe cât cad/ pe atât usucă mai mult" (Horia Stamatu, *Jurnalul ploilor*, în Revista Scriitorilor Români, Muenchen, 1978).

Note:

*Completările din parantezele drepte sînt ale autoarei, I.V.-S.

**Turnătorul Pavel Apostol mai transmitea pe 5 oct. 1967 într-o notă Securității informația că Noica îi consideră "maeștrii" ai școlii trăiriste de filozofie pe N. Iorga, V. Pârvan, Alice Voinescu și Nae Ionescu (v. vol. *Noica și Securitatea*, Ed. MNLR, București, 2009, p.28).

Autor: Isabela Vasiliu-Scraba

Sursa: http://www.isabelavs.go.ro/

CAMELIA PANTAZI TUDOR

CASTELUL

de FRANZ KAFKA

- Impresii de lectură -

Viziunea kafkiană despre care aflasem din relatările unor persoane cunoscătoare, din informații furnizate de net, dar și de *Muzeul Franz Kafka* din Praga cu prilejul vizitării acestuia, m-a intimidat creându-mi un sentiment de frustrare izvorât din dorința ce mă îndemna să citesc opera lui Kafka, stăvilită de o reținere a cărei cauză îmi rămânea neclară. Am încercat să forez în interiorul meu pentru a scoate la suprafață o explicație logică, și am găsit doar teama - teama că nu voi fi în măsură să înțeleg, teama că mă va influența probabil prea mult opera scriitorului evreu originar din Praga, al cărui renume obținut abia după moarte nu poate trezi decât interesul oricărei persoane pasionate de literatură. După această *descoperire*, am tresărit sub impactul unei revelații – de fapt, mă aflam deja sub influență kafkiană numai și pentru faptul că aveam acea reținere, simțeam acea teamă. Și atunci, mi-am spus: "Gata, trebuie să citesc!" Nu am întâmpinat niciun fel de dificultate, pentru că nu a fost ceva neașteptat, volumele citite până în prezent, mi-au părut cunoscute chiar dacă impresia puternică pe care mi-au lăsat-o m-a urmărit pe parcursul multor zile. Am trăit sentimentul general uman al fiecărui om, atunci când intră în contact cu cineva cunoscut pentru care nutrește simțăminte frumoase și puternice, plăcerea revederii fiind aceeași indiferent de frecvența întâlnirilor. Pe Kafka l-am regăsit în interiorul meu sau poate că interiorul meu este kafkian.

Eroul din *Procesul*, Josef K., judecat pentru o vină nedefinită, dar supus unei presiuni distructive de către un aparat birocratic sufocant, sfârșește prin a fi înfrânt. Dorința firească de a trăi liniștit ca un om obișnuit este înlocuită cu dorința de a scăpa de proces, străduindu-se din răsputeri să-i înțeleagă cauza, trecând prin stări de incertitudine, frică, îndoială, pentru ca, în cele din urmă, paroxismul sentimentului de inutilitate să-l conducă la moarte, o moarte în fața căreia se resemnează. În romanul *Castelul* pare a fi același erou și mă întreb cum ar fi fost sfârșitul arpentorului K (tot K!) dacă romanul nu s-ar fi încheiat brusc. Mă îndoiesc că ar fi avut vreunul mai fericit ca în cel anterior.

Animat de simțul datoriei, încrezător în forțele sale și plin de elan, lăsându-și în urmă întreaga viață, K. pătrunde într-o lume care i se opune de la început. El se zbate să trăiască decent și intră în legătură cu unii oameni din sat, posibile ajutoare pentru a ajunge la Castel, sau cu funcționarii (*domnii*) ce au acces acolo, pe măsură ce acesta, în loc să se apropie, se ascunde și se îndepărtează din ce în ce mai mult pe parcursul narațiunii. Discuțiile interminabile cu diferite personaje, pline de explicații și analize a unor evenimente sau situații din sat, sunt totodată fresce ale vieții localnicilor, toată acțiunea romanului fiind prezentată din perspectiva arpentorului K, din convorbirile sale cu alții.

Foarte interesant este *Capitolul al cincisprezecelea* datorită faptului că aflăm povestea familiei lui Barnabas, ostracizată în urma unui fapt ce ar părea minor dacă proporțiile date de locuitorii satului nu ar fi fost de natură să-l amplifice într-o asemenea măsură încât să distrugă o

familie şi reputaţia ei. Amalia primeşte o scrisoare prin care este chemată imediat la castel de către un funcţionar înalt, Sortini. Gestul ei de a rupe scrisoare în faţa curierului declanşează drama familiei, izolată şi condamnată de către locuitorii satului doar pentru motivul că unul dintre ei manifestă curajul neobişnuit de a înfrunta ordinele *domnilor* de care toţi ascultă orbeşte, aceştia fiind în ochii lor deasupra tuturor, asemenea zeilor în faţa cărora trebuie să-ţi pleci capul, ascultându-i fără a le cere explicaţii, venerându-i.

Eroul kafkian este strivit de nenorocirile abătute asupra lui de destin, un destin pe care-l înfruntă singur, chiar dacă bunele sale intenţii îl determină în mod firesc să se apropie de oameni. Iremediabil singur, iremediabil pierdut, traumatizat de o birocraţie absurdă, trăieşte o stare de nelinişte ce pare cunoscută de oricine lecturează paginile volumului. Poate tocmai acesta constituie motivul pentru care eu însămi îl simţeam atât de aproape, pentru că trăirile lui aparţin tuturor oamenilor în anumite împrejurări ale vieţii, eroul kafkian capătând astfel atributele universalităţii. În plus, locul petrecerii acţiunii nu este specificat, iar timpului, de asemnea neprecizat, i se atribuie alte proporţii, un alt aspect ce conferă romanului universalitate. Eroul nu se află decât de câteva zile în sat dar, trăirile sale, prezentarea gândurilor şi a senzaţiilor determină o altă percepere a timpului, acesta parcă stă pe loc, lăsându-l pe K să-şi trăiască nenorocirile cu intensitate.

Citind romanul *Castelul,* am înţeles că reprezintă, de fapt, un simbol, şi m-am întrebat, la fel ca şi mulţi alţii înaintea mea, care este semnificaţia - critica la adresa organizării societăţii, căutarea sensului existenţei, a divinităţii, aventura cunoaşterii? Personal, nu cred că scriitorul praghez a acordat o importanţă atât de mare aparatului birocratic austro - ungar încât să-l prezinte cu lux de amănunte, ci mai degrabă s-a folosit de el pentru a crea altceva - un labirint în care omul se pierde căutând la început, cu perseverenţă şi cu încredere, sensul vieţii, ca apoi sătul, disperat, să continue frământările, din ce în ce mai dezorientat şi mai vlăguit. Reprezintă o viziune asupra vieţii, enigmatică, absurdă, în care omul nu-şi înţelege sensul propriei vieţi conduse de nişte legi stabilite de *domni* misterioşi, aflaţi undeva deasupra tuturor. Pentru eroul lui Kafka, viaţa devine un coşmar, sau viaţa **este** un coşmar?!

(FRANZ KAFKA, *Castelul,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1968, 462 p.)

Povestea unei iubiri de-o viaţa pierdută într-o clipă

Citind **"Gânduri despre Sara"** scrisă de **Candid Stoica** mi-am amintit despre marile iubiri evocate de atâţia creatori de frumos care şi-au obţinut nemurirea oferind lumii imaginea femeii vieţii lor şi a unei iubiri statornice. În secolul al XIX-lea, Petrarca s-a îndrăgostit de Laura şi şapte secole nu au fost suficiente pentru a trece în uitare iubirea dintre ei. Este o analogie pe care şi Candid Stoica o precizează în volumul său, fiind convins că frumuseţea acestui sentiment nu are legătură cu spaţiul, cu timpul, ci este doar un sentiment uman general valabil.

Lecturând acest volum, cuprinzând 32 de poeme, am avut plăcuta surpriză să constat că autorul Candid Stoica nu este doar om al scenei şi dramaturg, ci şi mânuitor sensibil al versului."Misterul"nu îl reprezintă altceva decât durerea sufletului său care i-a îndrumat mâna, chiar

dacă în poemul "De ziua ta Sara" afirmă că "nimic n-am scris/ Cu mâna mea" ci doar hârtia "înțeleaptă" "fiind pesemne simțitoare/ A scris singură pe ea/Numele tău". Este vorba despre numele femeii iubite care i-a stat alături aproape toată viața, Sara Dan.

Sentimentul pierderii ființei dragi îl aruncă în brațele disperării de unde reușește să se desprindă din când în când prin rememorarea clipelor petrecute împreună, prin revoltă, prin acceptarea, în cele din urmă, a suferinței.

Încă din primul poem, iubirea autorului răzbate cu putere prin emoția provocată de discuția cu îngerul care îi vorbește despre femeia destinată lui înainte de a o cunoaște în realitate, pretext de a-și exterioriza convingerea că Sara Dan a fost femeia sortită, femeia așteptată de ani, ce îl așteptase la rândul său. Cu delicatețe, prin intermediul "zânei iubirii" din al doilea poem, "Gânduri", își mărturisește teama de a nu fi respins, avută la începutul poveștii de iubire. Cunoaștem astfel cele "trei magice cuvinte"-"Iubire, Speranță și Credință"- ce-l vor călăuzi pe tot parcursul vieții în doi.

Poemele continuă cu evocarea diferitelor momente trăite cu soția sa, începând cu primul, în care s-au cunoscut și finalizând cu ultimul, al dispariției ei, sub forma monologului, prin folosirea dialogului, dar și prin adresarea către prieteni. Cunoaștem o Sara Dan așa cum a văzut-o bărbatul îndrăgostit toată viața dar și după moartea ființei iubite. Ea a fost și este "o stea luminoasă/și mărinimoasă/femeia ideală/prietena loială/amanta credincioasă/și iubită afectuoasă", "femeia minunată a sufletului meu", frumoasă, blândă și înțeleaptă, caldă, căreia îi plăceau depărtările,"marea, stelele și luna", care iubea teatrul și muzica de calitate și „avea adierea unui soare/ De primăvară".

Purtat permanent pe aripile unei iubiri crescânde pe măsura trecerii timpului, autorul își plânge fericirea pierdută, se revoltă, își pune deseori întrebări referitoare la motivul pentru care ea l-a părăsit, fiindu-i greu să accepte inevitabila trecere în neființă, cerând ajutor lui Dumnezeu pentru a fi din nou împreună prin propria moarte. În „Plânsete cu Sara", veșnicul îndrăgostit discută cu îngerul trimis de Dumnezeu, rugându-l să-l ducă la ea, prin intermediul acestuia fiindu-ne dezvăluit motivul deciziei de a scrie poemele. Răspunsul la rugăminte este refuzul categoric, deoarece noua sa menire constă în a scrie versuri despre femeia iubită pentru că în felul acesta „ea le va auzi/ Le va cunoaște/și la tine se va gândi".

În final, autorul înțelege că trebuie să scrie pentru a oferi lumii imaginea dragostei dintre el și soția sa, simțindu-se întărit de noul scop al vieții, convins fiind că puterea de a rezista, de a continua să trăiască, i-o datorează ei, celei care continuă după moarte să îl ajute și să-i fie alături. Cerând iertare iubitei pentru faptul că nu a știut să-și ascundă suferința, Candid Stoica încheie în mod emoționant povestea unei iubiri de-o viața pierdută într-o clipă.

CANDID STOICA, Gânduri despre Sara, București, Editura ZIP, iulie 2012.

Umor, divertisment, epigrame

CORNELIU ZEANA

PROIECT EUROPEAN

Cei doi s-au întâlnit chiar în fața unei berării.

-Amice, te invit la o bere. Vreau să te asociez la un proiect. Unul european.

-Bucuros. Din capul tău ies uneori idei de excepție.

-Și ideea, și berea sunt de excepție. Berea pentru că încă nu s-a scumpit, iar la idee ne asociem. Să intrăm. Cum vezi, mese libere berechet, vreme de criză. Ia loc te rog! Aduc eu berea. Băiatul de la bar, cel cu barbă de țap, mă cunoaște, am fost colegi la Politehnică, a fost șef de promoție. – Costele, doi țapi cu bere blondă. – Glumiți, doar știți că n-avem țapi și nici halbe de sticlă. Servim în plastic. – Bine, dar plasticul e nociv, degaje substanțe care pot provoca un diabet . În Germania, Austria, Belgia, berea nu se bea din pahare de plastic.- Trebuie să trăiască și doctorii, plus că plasticul nu se mai spală, se aruncă, în beneficiul naturii. – Nu-i plânge pe doctori. Vom bea direct din sticlă, doar suntem aproape de Piața Chirigiu. Mersi. Cei doi ciocnesc sticlele. -Noroc!- Noroc! Amicul face ochii mari: dă-i drumul, până nu se încălzește berea. –Nae dragă, e vorba de bani europeni. Ne pricopsim. Cum știi, în România absorbția de fonduri europene e foarte redusă. Dacă alții nu vor, atunci să luăm noi banii, Europa ne stă la dispozitie, așteaptă proiecte și distribuie banii. Euro, valută forte.

Curiozitatea de pe fața lui Nae se șterge , trăsăturile se lungesc, și se instalează masca dezamăgirii. – Tiii, dar naiv mai ești Mitică! Tu crezi că românii chiar nu vor să facă proiecte? Vor, săracii, numai că ele nu mai ajung la forurile europene. Între cel care face proiectul și Bruxelles se interpun funcționarii români, lacomi cum nu se mai poate, că de-aia au fost instalați de partide în posturi cheie. Proiectul trebuie avizat de o serie de foruri și ministere, în genere secretari de stat. Ei stau, că de-aia sunt de stat, și așteaptă să vină naivii cu proiectele. Fiecare semnătură costă, bani frumoși, nu glumă. Nicio semnătură fără șpagă. Fie că omul n-are bani, fie că nu vrea să mituiască, dealtfel n-are nici o garanție, își mai face socoteala că totalul șpăgilor depășește binișor jumătate din suma necesară proiectului, că mai târziu banii trebuiesc justificați, probați cu chitanțe, iar șpaga se dă la negru, pe scurt, abia câteva proiecte trec de aprobările forurilor naționale și ajung la finiș, adică în faza aprobării europene. Unele se aprobă, iar ei cred că le-a pus Dumnezeu mâna-n cap. După un timp însă, Comisia Europeană constată discordanțe între suma alocată și ceea ce s-a realizat, vin penalizările, se cer bani înapoi, așa încât cel cu proiectul rămâne adesea în pagubă deoarece nu poate justifica șpăgile. Marile tunuri se trag din afaceri cu statul, cu primarii, aici nu sunt controale europene. În onoarea acestor indivizi de succes, primăria capitalei a instalat în Piața Pache Protopescu două tunuri, ca simbol. A ieșit și o epigramă: Se fură titluri, bani și bunuri / Dar nu credeam c-ar fi decent / Să ridicăm un monument / În cinstea celor ce trag...”tunuri”. – Dragă Nae, nu sunt chiar naiv. Îi vom plăti cu niște titluri, oricum sunt plini de bani. Ce spunea epigrama ta? Ce se află pe primul loc? Titlurile, astea au ajuns la mare preț în România. Le oferim drept mită titlul de doctori, doctoratele facinează, sunt la mare căutare, România acordă mai multe titluri de doctor decât Germania și

Franța la un loc. Plus că diplomele noastre au un design superior, sunt mai impunătoare, dacă nu chiar mai convingătoare. – Băi Mitică dar asta sună a escrocherie, ar fi nişte titluri şi diplome fără acoperire. Presupun că ştii că preşedintele Ungariei, ditamai preşedintele, a demisionat pentru că a fost acuzat de plagiat, iar în Germania, cazul ministrului Gutenberg este cvasidentic. Ambii au plagiat câteva fraze doar în tezele lor de doctorat.- Nae, iar eşti naiv. România face parte din Uniunea Europeană şi ca atare se bucură de subsidiaritate, adică de un grad ridicat de independență, dar şi de încredere din partea Europei. Avem un minister al Educației, nu mai e al Învățământului deşi se mai face învățământ pe ici pe colo, aici funcționează o Comisie de Etică, atotputernică, desigur. Vechea comisie a fost dizolvată , iar membrii care se arătaseră cam refractari în materie de educație, au fost înlocuiți cu alții care au statuat că nu există plagiat, acest cuvânt va fi eradicat şi din Dicționarul Limbii Române, s-au întreprins, sper, demersurile necesare pe lângă Academie. Orice sesizare cu privire la plagiat este nulă şi neavenită. Deci, ne putem pune pe treabă. Deschidem o unitate de livrare a diplomelor de doctor în diverse domenii, cele mai solicitate sunt la drept şi la medicină, la metalurgie nu s-a înregistrat nici o cerere. Am făcut deja sondajul de piață. Există o cerere masivă, nu numai de diplome de doctor dar şi de certificate de studiu la diverse universități din străinătate, cele care dau bine la prezentarea palmaresului cuiva. Va fi greu să obținem certificate de la Columbia University New York sau de la Sorbona, încă şi mai greu de la universitățile germane, dar ne putem îndrepta către Spania, universitatea din Insulele Canare de pildă, dealtfel este şi un loc extrem de agreabil. Aici avem nevoie de tine. Noi înregistrăm cererea, banii se achită, desigur, înainte, deci ai finanțarea asigurată. Tu iei avionul şi te duci în Insulele Canare, mai exact în Gran Canaria, cu actele candidatului. Plăteşti taxa şi se face înscrierea în registrul matricol al unui masterat de pildă. Primeşti o dovadă de înscriere. Te plimbi şi faci plaje cam o săptămână, după care te duci din nou la secretariat şi ceri o dovadă de frecventare a cursurilor. Cum la cursuri nu se face prezența, aceasta se obține deîndată. Cele două documente sunt suficiente, omul nostru nu este interesat să susțină şi examenele de încheiere a masteratului, face acest curs doar pentru a fi mai bogat spiritual şi a avea competența ocupării unor funcții de nivel înalt în România. Cum noi nu avem bani ca să plătim şpăgile care se cer în țară, le promitem înalților funcționari români titluri şi diplome în echivalență. Te asigur că nu vom fi refuzați. Gândeşte-te că la Crevedia funcționează două universități de stat, o alta la Geoagiu, alta la Amara, dar lista universităților pentru care Ministerul Educației alocă fonduri în mod preferențial este destul de lungă. Noi mergem mai sus, la nivel european. După ce primim aprobarea şi fondurile de la Uniunea Europeană, circuitul se autofinanțează impecabil, fără pierderi sau riscuri. –Bine, dar dacă se schimbă guvernul? –Ei, că asta-i bună! Viitorul guvern are şi el nevoie de diplome, de certificate, de doctorate, ba chiar va fi şi mai doritor. Comisia de desființare a idieii de plagiat va fi ranforsată, lărgită, salariile acestora sunt mai mult decât consistente. Nu suntem copii. Dimpotrivă, în aceste condiții vom desvolta şi o secție de consiliere, se va fonda o Academie Română de Plagiat, Romanian Academy of Plagiarism, firma bilingvă este obligatorie, iar dacă înființăm filiale în zonele cu populație maghiară punem şi un titlu în această limbă, ba chiar şi în țigăneşte. Pentru ce să ne țigănim? Şi ei au nevoie de diplome, plus că plătesc bine, cum s-a văzut la Piteşti la obținerea de carnete de conducere auto de către analfabeții care au completat impecabil formularele grilă. Au luat punctaj maxim. Nu văd să mai apară o altă limbă în titulatură, ba chiar, întro perspectivă mai îndepărtată, enunțul în română şi cel în maghiară s-ar putea să dispară, din lipsă de vorbitori, limbile universale au, desigur, prioritate.

-Bate palma. OK! De mâine ne punem pe treabă. Proiectul trebuie să fie impecabil, altfel riscăm să nu se aprobe. –Noroc! -Hai noroc! Băiete, încă un rând!

Epigrame de la Clubul Epigramiștilor „Cincinat Pavelescu”

(ședința din 3 decembrie 2012)

CORIN BIANU (*Președinte*)

Ajutoarele U.E. la Pomul de Crăciun

-Dă ceva și pentru trai?
-Pare-o așteptare vană!
-Și atunci de ce mai stai?
-De pomană.

EMIL CREMER

Monotonie

E-acelaș joc de-atâția ani:
Ninge și eu **iar n-a**m bani!

Calendar mayaș (limită 21.12.2012)

Râd mereu că-așa mi-i coca,
Și nici frica nu mă ține:
O să vină doar „*apoca*”-
Fiindcă „*lipsa*” e la mine.

RADU IONESCU-DANUBIU

Sporturi hibernale

La schi, pe zăpadă mare,
După cum am scris pe blog,
Mi-am rupt ambele picioare
Și acum sunt... bi-olog.

Spirala prețurilor

Deși e frig ca în brumar
Vreau să pricep și eu o dată
De ce prețul din galantar
Se tot... dilată?

Sapiențială

Când văd casa ghețărie –
Și așa-i în toată țara –
Îmi zic iute în bărbie
Uite: iarna nu-i ca vara.

Vârsta a treia

E vârsta tristelor priviri
Când capeți ceva minte
Și ai și multe amintiri
De care nu-ți aduci aminte

Conjugală

Nevastă, tu, cea mai frumoasă,
Cu ochi atâta de duioși –
Deși-am lipsit 5 ani de-acasă
Tot mi-ai făcut copii frumoși!

Pildă biblică

Aproapele să îl iubesc
E-o pildă-așa divină...
Și de atunci mă tot gândesc
La dulcea mea vecină.

ATANASE ION

De iarnă

Răpus sub plapuma de nea
Cânta duios, mai și plângea...
La sticlă încă mai răcnea:
„Mai dă-mi o gură, nu fi rea”!

FLORINA DINESCU

Tăria vinului

Lăsat ne-a fost ca dar divin
De-i negru, roșu, ori ca mierea,
Oricât de tare-ar fi un vin
Tot nu îmbată ca puterea!

Basmul

Poveste-n spațiul mioritic
Cândva iubită mult de pici,
Sau pentru mame și tătici –
Azi e, mai nou, discurs politic.

Cucerire la azil

Nabab, gentil, viteaz, erou,
Cu-un lucru magic o seduse,
C-a desfăcut de Anul Nou
O sticlă de sirop de tuse!

La revelion

Moda asta e barbară...
Comentau în gând vecinii,
Toaletele de seară
Le acoperă bikinii!

Bilanț de Anul Nou

S-a-ntâmplat cum ne dorim,
Se-nmulțesc schimbările
Și cu fast sărbătorim
Nerealizările.

ZAHARIA PETRACHE

Ruga soțului

Nu vreau dar, Crăciun-părinte,
Doar un schimb, Poznaș peren:
De-mi aduci soață cuminte
Îți dau coarne pentru Ren!

Moș Crăciun și Crăciunițele

-Haine, mere, acadele,
Ce vă dau, dragele mele?
-Vrem bani mulți în portofel
Și-un Crăciun mai... tinerel!

Unuia în costum de Moș Crăciun între colegele de serviciu

Este darnic Moș Crăciun...
Fetele-s nerăbdătoare:
-Ce ne dai, Bătrâne Bun?
-Doar pupici moșul mai are...

V. RĂVESCU

La dezăpezire

Ninge peste bolți de cramă,
Înăuntru-i cald și bine –
Romantismul nu ne cheamă,
Eroismul nu mai ține.

De iarnă

Nu că zăpada e prea mare
Și-nghață tun atâtea ape
E supărată iarna care
N-are obraz care să-i crape.

Iarna ca o vodcă

Iar ne-am împotmolit în ea
Prizonieri în albitură,
Împinsă dinspre Rusia
Nefericită lucrătură.

Sărbători în criză

Iarna iar ne dă ocol,
Moș Crăciun e-n așteptare –
A venit cu sacul gol
Să îl umple fiecare.

MIRCEA POPESCU

În căutarea lui Moș Crăciun

M-am dus la Polul Nord, ca un nebun,
Sperând să-l întâlnesc pe Moș Crăciun,
Dar n-am găsit decât niște cocioabe
Și numai eschi**moși** și eschi**babe**.

NICUȘOR CONSTANTINESCU

Constatare

De când constat că Moș Crăciun
Nu mai e darnic și nici bun
Am început, încet, încet
Pe Moș Gerilă să-l regret!

Criză

Văzându-l cum îmi dă ocol,
Cu sacul peticit și gol,
Mi-a zis, jenat, un fel de scuză:
Nu are moșul, că e ... criză.

ION MUNTEANU

Binele de la „frații din Răsărit”

Credeam că iarna nu mai vine
Cu Crivățul din Răsărit –
Suntem sătui de-atâta bine
Dar nici pe criză ei nu ne-au scutit.

GHEORGHE GROSU

Cu gândul la Coșbuc – *Iarna*

A-nceput de ieri să cadă
Câte-un Boc, acum a stat.
Parcă s-a mai luminat...
Mai e unul la Palat.

Electorale

Candidatul, cum gândește,
E sigur că nu greșește.
Când spune câte-o minciună
Crede chiar și el că-i bună.

Când se-apropie votatul,
Are grijă deputatul –
Cu bani și cu lăudatul
Minte comuna și satul.

Anu-acesta am aflat
Că e Anul Caragiale;

Când veți merge să votați,
Fiți atenți la... haimanale!

Adevăr

Vorbele, la băutură,
Îți ies mai ușor pe gură;
Ți se-ntâmplă câte-o dat'
Să spui și-un adevăr curat.

GEO CĂLUGĂRU

Epigramistului George Zarafu

Ca Zaraf de meserie
Martor îmi e Dumnezeu
George, totdeauna știe
Să își ia partea de... leu.

ADRIAN GUERON

Bucuria de a vota!

Oare ce legătura ar putea avea un grup de circa 40 participanți la "Tabăra voluntarilor JCC"ce vizitează un studio de radio braşovean cu... mult-mediatizatele alegeri?

Ei bine ei au ales deja! Şi încă aleg: aleg ca săptămânal să participe la repetițiile corului JCC ori aleg să vă fie aproape pe "undele" Radio Shalom România şi, din amalgamul promisiunilor electorale se mulţumesc cu aplauzele de la finalul spectacolelor ori comentariile şi intrebările din timpul emisiunilor.

Aş merge chiar până acolo în a spune că voluntariatul este forma supremă de exprimare a democrației – votăm (ori nu) la fiecare câțiva ani în alegerile organizate cu atâta tam-tam şi ne dorim ca efortul de a ne deplasa până la urna de vot să producă o schimbare - însă voluntarii "votează" în fiecare zi ori în fiecare săptămână şi chiar reuşesc a schimba comunitatea şi, prin ea, lumea.

"Tabăra voluntarilor JCC" a adus împreună într-o mică stațiune montană de lângă Braşov deopotrivă membri ai Corului JCC, redactori şi realizatori ai Radio Shalom România şi familiile acestora cărora le-am spus din suflet "toda raba" şi le-am urat să aibe puterea de a merge mai departe.

Pe fundalul studioului Radio Shalom Romania scrie "Ani veatah neshane et haolam" *(eu şi cu tine vom schimba lumea)* – iar aceasta tabără este dovada vie că un grup de oameni determinați chiar o pot face!

Ştiinţă

DR. CRISTINA RADULIAN

Magnolia- o nouă plantă minune!?!

Într-o perioadă în care trebuie să redefinim stilul nostru de viaţă, abordarea holistă, apelarea la medicina alternativă, la metodele tradiţionale, constituie o parte a răspunsului la provocarea pe care o reprezintă păstrarea sau redobândirea stării de sănătate. Medicina tradiţională ne oferă de multe ori pe lângă răspunsurile dorite şi soluţii neaşteptate. În ultimii ani au fost identificate, izolate şi studiate numeroase subtanţe cu rol curativ de origine vegetală, pornindu-se de la "leacurile băbeşti".

Şi iată, o nouă plantă minune: magnolia! Nouă, este un fel de a spune, pentru că primele descrieri ale utilizării magnoliei în tratarea diferitelor afecţiuni datează din cca 100 d.ch., şi îşi au originea în China, unde şi în prezent această plantă este la mare cinste.

Magnolia, *Magnolia officinalis*, familia Magnoliaceae, este cea mai ultilizată, cunoscută şi studiată specie ce aparţine genului Magnolia, dintre cele cca 120 specii de copaci şi arbuşti care există. Foarte apreciate pentru aspectul lor excepţional atunci când înfloresc, sau pentru lemnul lor parfumat din care se face mobilier, speciile genului magnolia sunt cunoscute în medicina tradiţională chineză pentru proprietăţile lor curative deosebite. Partea folosită este scoarţa de pe trunchi, ramuri şi chiar rădăcini. Numele chinezesc este **houpu**, referindu-se partea groasă (hou) a scoarţei, care considerată este partea neornamentală (pu) a plantei; acest produs este şi în prezent vândut în farmacii.

În medicina chineză tradiţională este folosită în pertubări digestive cu diferite cauze (este bine cunoscută capacitatea sa de a uşura disconfortul cauzat de tulburări bacteriene sau cele asociate cu teamă şi anxietate), pentru afecţiuni ce se manifestă cu apăsare în piept, repiraţie inegală, superficială şi sacadată, tratează aproape orice sindrom asociat cu perturbări emoţionale. Scoarţa de magnolia este un ingredient comun în numeroase formule tradiţionale (unele datând de la cca 220 d.ch.)

Principalele componente active sunt încadrate în două mari categorii: bifenolii (cei mai importanţi sunt magnolol-ul şi hokinol-ul) şi uleiurile estenţiale, conţinând în predominant triterpene, dintre care eudesmolul este principalul component. Aceste două categorii de compuşi conferă majoritatea efecte farmaceutice. Cercetări efectuate în ultimii ani au arătat că hokinol-ul şi magnolol-ul au o activitate antioxidantă de 1000 de ori mai mare decât a vitaminei E (α-tocoferol). Aceste două componenete contribuie în mod esenţial la activiatatea anti-stress şi a echilibrării nivelului de cortisol, au efect anxiolitic, stimulează cortexul suprarenalelor în producerea de steroizi, au proprietăţi antiinflamatorii şi antidureroase, anticonvulsive şi pot acţiona ca antidot în cazul intoxicării cu pesticide organofosforice. Hokinol-ul are o puternică activitate

anti-stress la doze mici. Sunt studii care l-au comparat cu diazepamul (valium) pentru capacitățile anxiolitice, fiind de 5 ori mai puternic decât diazepamul în reducerea anxietății, fără efectele secundare pe care le are diazepamul. Magnolol-ul posedă virtuți ani-alergice și anti-asmatice. Scoarța de magnolia conține și o cantitate redusă de alkaloizi cu efect antispasmodic pe bronhiole și pe tractul digestiv (magnocurarina este un potențial miorelaxant), monoterpene și sesquiterpene (acestea două din urmă fiind responsabile pentru efectul decongestionant). Dar cea mai impresionantă descoperire vis-a-vis de magnolia este efectul puternic pe care îl are asupra nivelului de acetilcolină din creier, fiind un potențial candidat în găsirea unor tratamente pentru cei afectați de Alzheimer. Sunt în derulare studii care vizează efectele neurotrope *in vitro* ale hokinol-ului și magnolol-ului, efecte care pot fi exprimate în amplificarea creșterii celulelor de la nivelul creierului, iar *in vivo* ar însemna reducerea morții celulare. De asemenea, se studiază în prezent efectele cancerigene marcante ale extractelor de magnolia.

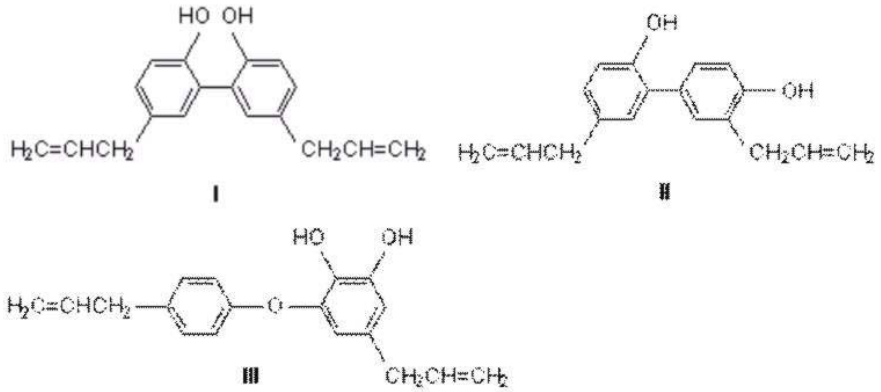

Structura chimica a trei dintre cei mai importanți compuși din magnolia: magnolol (I), honokiol (II), and obovatol (III)

În medicina tradițională chineză, cel mai frecvent mod de a consuma magnolia este decoctul din scoarță, doza recomandată fiind de 3-9 grame. De asemenea este comercializată sub formă de pulbere încapsulată și în diferite formulări.

Nu au fost demonstrate efecte nocive ale magnoliei, dar este bine a nu se uita faptul că produsele conțin mici cantități de alkaloizi, și că nu există boli, ci bolnavi, deci trebuie ținut cont de sensibilitatea individuală a fiecăruia.

Să fie magnolia un nou panaceu, să fie o modă? Să găsim în ea pe lângă minunata explozie floral și răspunsuri la atâtea întrebări? Vom vedea ce ne oferă viitorul, sperăm noi cât mai apropiat.

Cert este că, înconjurați de probleme, putem încă să ne bazăm pe răspunsurile pe care natura ni le oferă, bucurându-ne de frumusețea ei.

Hrișca, aliment și medicament

"Cine" este hrișca?

Hrișca este adesea confundată cu cerealele. De fapt este un nume generic dat unor plante ierboase, în mare majoritate anuale, care aparțin familiei Polygonaceae, familie din care fac parte macrișul, rubarba (reventul), ștevia creață. Denumirea științifică pentru hrișca comună, cea mai des consumată (în engleză buckwheat) este *Fagopyrum esculentum*, pentru că sunt mai multe specii aparținând genului *Fagopyrum* (sp. *tataricum* – hrișca tătărască, amară, cea perenă *cymosum*, etc.).

Hrișca a fost "domesticită" și cultivată pentru prima oară, se pare, în Asia de sud-est, acum cca 8000 de ani. S-a răspândit cu rapiditate în Asia Centrala și în Extremul Orient. Alte surse plasează originea ei în Tibet, iar în Balcani prezența ei este datată cu cca 6000 de ani în urmă. Crește pe terenuri puțin fertile, chiar acide, dar care trebuiesc bine drenate. De asemenea, nu îi priesc zonele cu temperaturi ridicate.

Compușii din hrișcă

70-80% din masa fructelor de hrișcă este reprezentată de amidon, în care 25% este amiloza și 75% amilopectina. Proteinele se află într-un raport de 18% (dintre care cele cu aport biologic deosebit sunt peste 90%), printre care se numără gluteina și globulina, și se evidențiază concentrația deosebită de aminoacizi esențiali precum arginina, lyzina, threonina, triptofanul, cysteina.

Conținutul în minerale este de asemenea ridicat: fier, zinc, seleniu. Compușii aromatici (cei care au la bază un nucleu benzenic) și care într-adevăr dau "aroma", parfumul caracteristic pentru hrișcă, sunt în principal reprezentați de salicilaldehida (2-hidroxibenzenaldehida).

Un rol deosebit îl au compușii cu valoare antioxidantă cum este rutinul și taninurile. Hrișca a constituit mult timp sursa principală de extragere a rutinului din care se obține rutozidul.

Un alt compus important este fagopyrina, substanța toxică ce provoacă la unele persoane fenomenul de fotosensibilizare.

Hrișca – aliment important

Hrănitoare, aromată, gustoasă chiar, este un aliment întâlnit în bucătăria multor popoare, mai mult sau mai puțin asiatice. Se consumă plantele verzi, plantulele (de 5-7 zile), și fructele, care sunt tari, asemănătoare cu semințele de floarea soarelui, dar mult mai mici în dimensiuni, denumite științific achene. Deși nu este o cereală, hrișca întrunește calitățile făinei de grâu integrală. Este de fapt superioară grâului din multe puncte de vedere: conține mult mai puține glucide, nu conține gluten, conține cantități mari de lysina (aminoacid esențial), fier, seleniu și mai mult calciu, cantități impresionante de antioxidanți și se prezintă ca o alternativă la grâu pentru cei care au intoleranță la cereale.

Semințele de hrișcă sunt aromate și ușor dulcegi. Ele pot fi consumate crude, fierte sau prăjite, simple sau în amestec cu alte alimente, sau ca făina, de asemenea în numeroase combinații.

Sunt celebri tăiţeii japonezi soba, care constituie alături de orez un aliment de bază în arhipelagul nipon. Nu mai puţin gustoase sunt galetele franţuzeşti făcute din "făina neagră – ble noire". În Japonia, hrişca este la mare preţ, fiind o adevarată artă să se prepare tăiţeii soba de diferite dimensiuni. Japonezii consumă cu mare plăcere şi planta verde, în special în primele stadii de dezvoltare. De asemenea, Korea este un mare consumator de hrişcă, din făina fiind obţinute nenumărate tipuri de tăiţei, supe şi jeleuri. În Rusia şi Polonia hrişca este inclusă de asemenea în numeroase reţete.

Din făina de hrişcă se poate face pâine, se fac prăjituri şi biscuiţi.

Mierea obţinută din florile de hrişcă este brună şi extrem de parfumată.

Încă un "medicament" oferit de mama natură: hrişca

Datorită lipsei de gluten, am mai spus, poate fi consumată de cei cu intoleranţă la acest compus, sau cei cu boala celiacă (enteropatia glutenică).

S-a constatat în urma unor studii că hrişca are un rol important în menţinerea nivelului scăzut de glucoză, ceea ce ar reprezenta nu numai o alternativă alimentară dar şi un supliment "medical" pentru diabetici.

Terciul de hrişcă cu lapte are rol în combaterea diabetului dar are rol în creşterea secreţiei unui neuromediator – dopamina – cu rol în combaterea depresiei. Tot pentru diabetici, un amestec de hrişcă cu iaurt (lăsat peste noapte pentru fermentat) este extrem de eficace.

Prezenţa unui tip de inositol (implicat în mecanismele secundare de reglare a sintezei de insulină) face ca hrişca să fie studiată cu mult interes nu numai în cazul persoanelor cu diabet insulinodependent dar şi a femeilor care manifestă Sindromul Ovarelor Polichistice.

Contraindicaţii şi precauţii în consum

Sunt două probleme legate de consumul de hrişcă. Prima problemă este fagopyrismul, o afecţiune care constă în fotosensibilizarea acută a pielii, datorată consumului de plantă verde în cantităţi mai mari, sau a sucului extras din planta verde. Boala este datorată compusului denumit fagopyrina, persoanele cu pielea mai albă având în mod evident cel mai mult de suferit. Apar pete roşii, care pot dura câteva zile, iar senzaţiile de arsură, durere sunt persistente. Pielea devine dureroasă la atingere. Simptomele pot să dispară în

câteva zile.

A doua problemă este cauzată de alergiile la hrișcă. Ea însăși este un alergen fatal, în special pentru populațiile asiatice, cu predominanță în Japonia și Koreea, provocând șoc anafilactic.

Hrișca este o plantă cu multiple utilizări, iar viitorul va dezvălui noi valențe.

Pentru pescari, se folosește la pescuitul de crap, singură, sau în amestec cu porumb sau in, cu rezultate deosebite.

Datorită compoziției sale hrișca este inclusă în alcătuirea unor meniuri variate, în dietele multor boli, iar recent a fost inclusă în curele de slăbire. Este recomandată pentru cei care suferă de afecțiuni cardio-vasculare în general și arteoscleroza și hipertensiune arterială în special, celor cu edeme de diferite naturi, persoanelor cu diabet zaharat și fragilitate vasculară, combate hemoragiile.

Toate cele prezenatate până acum ne îndeamnă să acceptăm valoarea alimentară dar și terapeutică a acestei plante mai puțin folosite la noi: hrișca.

ȘTIRUL – o plantă care trebuie descoperită

"Măi, asta se dă la porci. Cred că te gândeşti la altceva." Asta mi-a spus o cunoştinţă atunci când am început să îi povestesc câte ceva despre știr. O plantă calomniată, subestimată, o buruiană atât de răspândită încât este invizibilă. Genul *Amaranthus,* din care știrul comun (*Amaranthus retroflexus)* face parte, buruiana noastră cea de toate zilele, cuprinde numeroase specii de știr, toate (sau covârșitoarea lor majoritate) fiind comestibile, consituindu-se într-o sursă avantajoasă de proteine, vitamine, squalen și acizi grași polinesaturați dar și de pigmenți naturali, iar în grădinile organice ajută la „aerisirea" solului (având un rol similar cu cel al râmelor).

Pigweed, în engleză, în greacă amarantos – cel care nu se veștejește, spanacul chinezesc, știrul este o plantă valoroasă, extrem de rezistentă și productivă, supusă unor prejudecăți alimentare și nu numai.

Îmi aduc aminte când în facultate bântuiam pe coclauri după plante pentru ierbar, mă împiedicam de știr și păpădie la tot pasul. Și ca și păpădia, în timp mi-a dezvăluit o față nouă și de ce nu, mereu proaspată.

Compoziție, valoare nutritivă și terapeutică

Știrul (speciile de amarant, de fapt) este o plantă bogată în vitamine, în special A, K, B1, B3, B5, B6, B17, C, E, riboflavină, acid folic și folat, în minerale precum calciu, fier, magneziu, fosfor, potasiu, zinc, cupru și magneziu. Valoarea nutritivă a amarantului este foarte ridicată, frunzele de *Amaranthus cruentus* de exemplu conțin cu 25% mai multe proteine și mult mai multă lisina decât orice produs obținut din porumb sau alte cereale și mai multă metionină decât soia. Amarantul conține cantități importante de provitamina A (beta-caroten), un compus vital pentru milioane de malnutriți, care riscă orbirea. De asemenea este bogat în acizi grași polinesaturați (PUFA), în special acid linoleic. În mod fericit, încercările de a obține concentrate proteice din frunzele de amarant au arătat că pe lângă proteine, s-au extras vitamine (printre care și provitamina A) și PUFA de care vă spuneam mai sus.

Problemele care apar sunt cauzate de prezența în cantități ridicate a acidului oxalic, care are un rol important în formarea calculilor renali (de tip oxalați sau cu compoziție mixtă), inhibă absorbția calciului și zincului, și influențează negativ persoanele care suferă în general de afecțiuni ale rinichilor, gută, artrită reumatoidă, polireumatism articular. De asemenea, nitrații din frunze se pot transforma în nitriți (similar spanacului) în urma reîncălzirii frunzelor gătite.

Conținutul ridicat în proteine precum și conținutul aproape complet în aminoacizi, în special aminoacizi esențiali, recomandă știrul ca o plantă dezirabilă pentru alimentație, dar și în diete și cure, asemenea unor plante precum hrișca și quinoa (adică spanacul sălbatic de la noi – chenopodium- dar este la modă quinoa andina). Semințele de știr sau uleiul din semințe de știr au un conținut ridicat de PUFA și compuși cu valoare antioxidantă, stanoli și squalen, și au un rol important în tratamentul conex al celor care suferă de boli cardiovasculare (în special hipertensiune arterială), de cei cu dislipidemii (care au valori crescute ale colesterolului și/sau trigliceridelor).

În medicina tradițională este folosit ca tonic, astringent, nutritiv, în tratamentul diareei și ca antihemoragic (scaune cu sânge sau polimenoree). Ceaiul se folosește pentru gargară, în cazul durerilor de gât sau a aftelor, și pentru spălături externe în cazul eczemelor.

Pentru că vă pomeneam de squalen, ei bine, știrul este o extraordinară sursă de obținere a acestui compus, care se obține în principal din ficatul de rechin și de balenă. Iată că studii recente au arătat că uleiul de știr este de 8 ori mai bogat în squalen decât uleiul din ficat de rechin. Nu că rechinii ar fi animalele mele favorite, dar parcă prefer totuși uleiul de amarant, în acest caz, măcar.

Să vă spun câte ceva depre squalen, aducându-vă astfel încă un argument în favoarea acestei plante pe care am ajuns, sincer, să o iubesc- știrul. Squalenul este din punct de vedere biochimic, un precursor al întregii familii a steroizilor, un compus antioxidant extrem de puternic, care are printre altele capacitatea de a ajuta la „epurarea" organismului, la înlăturarea efectelor nocive ale poluării mediului (incluzând aici poluarea cauzată de deșeurile industriale, de emisiile atmosferice industriale sau cele rezultate din arderea combustibililor). Cercetări recente au arătat rolul squalenului în inhibarea dezvoltării vascularizării tumorilor și deci în inhibarea dezvoltării tumorale, de asemenea s-a demonstrat faptul că are un rol important în reducerea extinderii metastazelor, și în stagnarea dezvoltării tumorilor maligne la sâni, plămâni, prostată și creier, iar în anumite cazuri chiar s-a constatat eradicarea tumorilor. De asemenea, squalenul este implicat în controlul alergiilor, astemului, diabetului, candidozelor, inflamațiilor, și are o contribuție importantă la îmbunătățirea memoriei și a funcționării creierului în general. Uleiul de amarant modulează fluiditatea membranei celulare și o stabilizează, cunoscându-se că în cazul persoanelor care suferă de hipertensiune arterială membrană celulară este afectată. Unii cercetători consideră squalenul ca fiind probabil, în prezent, cel mai bun stimulator imunitar descoperit.

Răspândire, cultivare și moduri de utilizare

Ce argumente aș mai putea aduce în favoarea acestui dar al naturii care este știrul (amarantul)?

Aztecii priveau această plantă ca pe hrana imortalității, în cronici sanscrite este consemnată ca fiind regele nemuririi, iar grecii chiar așa au numit-o "amarantos" planta care nu moare. Bogată nutritiv, nu conține gluten, știrul este o plantă a viitorului din multe puncte de vedere. Anumite specii de *Amaranthus* au fost consumate înca de acum cca. 7000 ani. Anticii au de-

scoperit că este mai hrănitoare decât porumbul, grâul, sau alte cereale, se pot consuma atât frunzele proaspete, cât și semințele uscate, sub diferite forme. În plus, cultivarea ei este foarte ușoară deoarece este foarte rezistentă în orice climă și aproape pe orice tip de sol. *Amaranthus* este unul dintre puținele genuri ale cărui specii au fost „domesticite" atât în Lumea Veche cât și în Lumea Nouă și în Asia.

Amarantul a fost și este încă considerat ca fiind hrana porcilor și a săracilor, dar se pare că este una dintre sursele de hrană ale viitorului. Teste au arătat că producția este de 10 tone plantă verde comestibilă/ha, la fiecare recoltare după o perioadă de 30-40 de zile. În prezent peste 50 de țări tropicale cultivă amarantul ca resursă alimentară, în cantități de loc neglijabile. În multe țări africane, amarantul oferă peste 25% din necesarul proteic.

De la știr se consumă partea verde, tânără, și foarte tânără, dar și semințele. Din frunzele foarte tinere se poate face salată, din frunzele tinere se pot face tocănițe, se pot adăuga la ciorbe, pot fi preparate după aceleași rețete ca spanacul. Atenție totuși la conținutul ridicat de oxalați! Semințele pot fi consumate ca atare, prăjite (au un gust delicat), din ele se poate obține ulei, sau făină. Făina de amarant poate fi consumată simplă, pregătindu-se prăjituri sau pâine (nu conține gluten), sau în amestec cu alte tipuri de făina. *Amaranthus blitum (A. Lividum)* este consumat în Grecia sub numele de vleeta. Consumul de amarant este răspândit în America Centrală și de Sud, sub diferite forme: în Mexic se prepară o băutură foarte răspândită – „alegria", iar din semințe se prepară o altă băutură tradițională mexicană denumită „atole". În Ecuador florile sunt fierte, iar fiertura astfel obținută este amestecată cu rom „aquardeinte" și se obține o băutură care „purifică sângele" și care reglează ciclul menstrual. De asemenea, în toate aceste zone planta se consumă ca atare în tocănițe și fierturi.

În Asia, consumul de amarant este foarte răspândit, în China, Hong-Kong, Taiwan, în India.

Amarantul a demonstrat o vitalitate deosebită, crescând în numeroase tipuri de mediu, genul având specii pioniere care și-au găsit în natură nișe neocupate, cum ar fi colonizarea terenurilor afectate. Produc un număr mare de semințe care germinează repede, iar productivitatea este deosebită, putându-se obține mai multe recolte pe an.

Mergând spre servici, trec pe lângă un maidan. Am privit mai cu atenție de dimineață, și vajnice, câteva plante de știr m-au salutat ițindu-se prin gardul ce împrejmuiește locul respectiv. Am rupt o frunză (cam bătrâioara, e drept) și am grăbit pasul. Știam cum voi încheia acest articol.

Dragii mei, o fi știrul iarba porcilor, dar în acest caz, vă spun sincer că dăm mărgăritare la porci.

(Fagopyrum esculentum)
(Polygonum fagopyrum)

Curiozități din lume

DANA TABREA

Feminisme olandeze

De ceva vreme locuiesc în Olanda. O țară extrem de interesantă, mai liberală decât America în port şi atitudine.

Dar unde am dat şi peste ceva feminisme. Tocmai acestea diferențiind-o de Statele Unite – dacă tot am început această alunecoasă comparație. Sursele informative susțin cum femeile în Olanda, comparativ cu Statele Unite, dar şi cu restul Europei sunt protejate sub aspectul muncii. Mai exact, nu prea muncesc. E drept, că nici nu ar avea când – în Olanda magazinele se închid la orele 18 (excepție făcând ziua de joi, când sunt deschise până la 21), iar duminica sunt complet închise (în afară de prima duminică din lună). Nu-i de mirare că cineva trebuie, totuşi, să facă shopping, nu numai personal, dar şi administrativ, pentru familie, adică, şi are nevoie şi de un timp real pentru a merge la cumpărături. Şi acest cineva nu-i decât femeia olandeză, pe care o surprindem în piețele centrale şi pe aleile înțesate de supermarketuri, cu prietenele, la cumpărături.

Dincolo de aspectul sus menționat, politica olandeză în ceea ce priveşte drepturile egale ale femeilor este extrem de bine pusă la punct. Din toate punctele de vedere, femeile se bucură de drepturi: al exprimării politice, al educației, absența violenței domestice îndreptate asupra femeii, rata scazută a avortului şi a gravidității la adolescente). Numai că... nu prea lucrează. După cum se poate vedea dintr-o statistică publicată în 2010 de The Economist, aceasta situație, departe de a fi una nouă, durează de ceva timp: aproximativ 60% dintre femeile din Olanda cu vârste cuprinse între 25-54 au lucrat part-time în 2001, comparativ cu 15% în Statele Unite, 25% în Franța şi 35 % în Germania. Fără să-şi dorească neapărat un job full time. Dacă femeia ca produs al culturii de tip american, îşi calculează cronologia între un deadline şi altul, mereu pe fază să prindă un proiect important, femeile în Europa năzuind şi ele din ce în ce mai mult înspre acest model, în Olanda femeile îşi permit luxul de a valorifica un timp doar pentru ele. Femeia olandeză, înaltă, blondă, cu păr ondulat, genul nordic, dar ceva mai ponderale, fără să muncească prea mult, fără să se consume în exces, să fie aceasta femeia ideală? Sau o preferați pe cealaltă – workaholică?

Am regăsit o anume atitudine feministă oglindită în arta contemporană de aici. Voi exemplifica printr-un show, deopotrivă nonconformist şi remarcabil, văzut la teatru în Olanda. Este vorba de o producție coregrafică, ce valorifică trupul femeii atât din perspectiva clasică, a frumuseții corporale, dar mai ales din perspectiva postmodernă, punând la îndoială chiar ideea de frumusețe deja enunțată. Autoarea spectacolului intitulat The Dry Piece, are ceva experiență în domeniul coregrafic (15 ani), ca dansator profesionist, profesor şi regizor. Se numeşte Keren Levi şi emigrat în Olanda din Israel.

Spectacolul realizat de Keren Levi se declară inspirat din teoriile feministe (ex. Naomi Wolf, autoarea patinând celui de-al treilea val al mişcării feministe): să zicem, că ar avea ca punct de plecare idei susținute de autoarea feministă americană în The Beauty Myth. De exemplu, cum imaginea femeii susținută de o anume idee de frumusețe, construită socio-politic, reprezintă un mijloc de control şi manipulare a femeii. Supusă presiunilor exterioare de cosmetizare, femeia concretă se lasă distrusă de operații estetice, regimuri draconice de slăbire, etc. în acelaşi timp, asaltată de mediile audio-vizuale ce promovează prioritar pornografia şi de mentalitatea masculilor comuni, adusă la un timp unison: 90-60-90. Ce alternative are femeia atunci când televiziunile promovează o imagine la care se poate ajunge doar prin majore retuşuri aduse corpului natural? Să se supună invaziei consumiste, lăsându-se pradă manipulării? Să revigoreze o extremă dreaptă lejeră, de tip feminist, pretinzând ca şi etalonul masculin ar trebui să fie unul singur: 1.90, blond, ochi albaştri (să vă vedem băieți!)? Sau, mai curând, să ignore şi să facă față pe cât posibil presiunilor mai sus numite, dat fiind că minții le-au creat nu sunt tocmai de vârf?

Rând pe rând, spectacolul pe care vi l-am propus spre analiză, devoalează diferite imagini ale femeii: în caleidoscoape de o frumusețe hollywoodiană, femeia ca şi corp perfect simetric, armonie şi culoare; în tablouri clasice, naturalist-baroce, femeia aşa cum au imaginat-o artiştii altor timpuri; în instanturi decupate din Las Vegas, femeia ca produs, vandabil, cosmetic; în pasaje construite prin improvizație de tip chance games, corpul femeii, cu membre şi vene şi oase şi muşchi, aspirând la afirmare de sine, dincolo de o idee de frumos impusă din afară. Finalul spectacolului, care expune imaginea corpului a patru femei, dansatoare profesioniste, complet nude, dizolvă corpul şi lasă loc trupului. Folosind cu succes lumini şi umbre, femeia devine mai întâi -umbra neagră (ideea de dublu, alter ego), ulterior – silueta albă.Tabloul de încheiere, în ceață, siluete albe abia vizibile, pe fond alb, esențializează povestea: mitul corpului, odată dizolvat, lasă loc ideii de a fi (femeie).

Curiozităţi româneşti

ALEX BLEDEA

Momârlanii – urmaşii dacilor din Valea Jiului

Trecând prin Petroşani, oraş minier cu veleităţi turistice, nimic nu sugerează că în această zonă încă îşi duce veacul una dintre cele mai vechi comunităţi rurale din România.

Din cauza exploatărilor miniere începute în 1840 şi a dezvoltării urbanistice determinate de acestea, majoritatea momârlanilor au fost nevoiţi fie să se adapteze noului stil de viaţă, fie să îşi retragă gospodăriile spre dealuri. Dintre cei aproximativ 10.000 de momârlani rămaşi în Valea Jiului, puţini sunt cei care mai aduc aminte de asemănarea momârlanilor cu dacii amintiţi de Columna lui Traian.

Dar cine sunt, de fapt, momârlanii? DEX-ul traduce cuvântul momârlan cu "om prost, necioplit, bădăran".

În replică, unele surse fac trimitere chiar la limba latină, "momârlan" fiind compus din cuvintele "momo" (=ţăran) şi "lan" (=băştinaş), termenul fiind alterat în timp.

De asemenea, momârlanii mai erau numiţi şi "jieni" datorită râului Jiu (amintit de Herodot şi de Ptolemeu ca Gilfil sau Gilpil) care străbate zona.

Urmele momârlanilor mai sunt păstrate în două muzee din Petroşani, două case autentice, vechi de peste 200 de ani.

Aici, uneltele tradiţionale şi obiectele patrimoniale, donate de familii momârlăneşti, sunt expuse spre interesul turiştilor, dar şi al localnicilor, momârlanii fiind un subiect prea puţin abordat chiar şi în zonă.

La muzeul deschis anul trecut, amplasat în curtea bisericii Sf. Varvara, i-am întâlnit pe Petru Ititesc şi Petru Olaru, doi momârlani get-beget, ajunşi la vârsta de 85, respectiv 88 de ani.

Îmbrăcaţi în portul popular, au fost încântaţi de invitaţie, fiind bucuroşi să evoce identitatea momârlanilor. Hainele păreau a fi luate din muzeu, momârlanii îmbrăcându-se din ce în ce mai rar în straiele specifice lor.

Totuşi, de câte ori se iveşte ocazia, un momârlan conştient şi mândru de valoarea identităţii sale le îmbracă fără să stea pe gânduri, de multe ori fiind mai mult decât fericit să le şi descrie: cioareci albi, strâmţi, din lână, cămaşă albă cu linii subţiri colorate, orizontale, brâu lat din piele, opinci din piele, cu vârf ascuţit, sau cizme, în cazul celor mai tineri.

Aflaţi în curtea bisericii, cei doi au respectat tradiţia şi au călcat pragul locaşului sfânt. Deşi cultura momârlănească păstrează manifestări păgâne precreştine, cum ar fi îngropatul morţilor în curtea casei, nedeile sau colindul Piţărăilor din Ajunul Crăciunului, o festivitate care pare să îşi aibă originile în perioada dacică, momârlanii au fost receptivi creştinării, fiind foarte apropiaţi de biserică.

Aici, momârlanii au ocazia să îl întâlnească pe preotul Octavian Pătraşcu, cel care de ani buni susţine această comunitate prin aportul adus în cadrul celor trei biserici frecventate de aceştia.

În demersul său, preotul nu a reuşit să-i dezveţe pe momârlani de obiceiurile păgâne. Unul dintre cele mai impresionante este spovedirea la brad: momârlanul se închină lângă brad, după ce a îngenuncheat, îl îmbrăţişează şi îşi spune păcatele. Dacă nu găsesc niciun brad în apropiere, momârlanii se spovedesc la orice alt copac, considerându-i sacri.

În plus, de fiecare dată când taie un copac, momârlanii se închină, îl sărută şi abia apoi îl taie.

Totuşi, cei doi Petru erau nerăbdători să viziteze muzeul, casa momârlănească care spune şi povestea lor.

Casa, cu două încăperi, aduce aminte de arhitectura dacică: fundaţie din piatră; pereţi din bârne din lemn, dispuse orizontal, cu izolaţie din pământ galben,

bălegar de cal şi paie, pusă peste nuiele; podea din pământ bătut; acoperiş din şindrilă. Muzeul a fost creat la iniţiativa părintelui Octavian Pătraşcu,

casa-muzeu fiind adusă de pe dealurile zonei Livezeni direct în curtea bisericii Sf. Varvara. De asemenea, tot aici şi-a făcut apariţia şi familia Gălăţăn (nume frecvent printre momârlani), cea care se ocupă de celălalt muzeu al momârlanilor.

Interiorul îl mişcă pe Petru Olaru, fluieraş recunoscut printre momârlani, iar cântece şi strigături vibrează prin fluier şi glas.

"Nu mai sună bine!", spune Petru, aflat în prima încăpere a casei, dând vina pe vârstă şi pe degetele care nu îl mai ascultă. Celălalt Petru, Ititesc, refuză fluierul. N-a mai cântat de mult timp, renunţând la fluier după moartea fiului său.

Dincolo, în cea de-a doua cameră, alţi invitaţi se bucură de vizita la muzeu. Cu origini momârlăneşti, Dana şi doamna Ileana se bucură de obiectele momârlăneşti expuse în muzeu: război de ţesut, fuse, ase din lut, lămpi cu petrol, precum şi o ladă pentru zestre. Pe lângă lada cu zestre, obicei cunoscut în mai multe zone ale ţării, momârlanii respectă şi tradiţia transilvăneană legată de invitaţia la nuntă.

Un membru din cele două familii implicate era trimis să străbată satul călare, trebuind să le ofere celor invitaţi "plosca de nuntă", plină cu ţuică, din care aceştia beau o înghiţitură în cazul în care acceptau invitaţia.

Petru Olaru întrerupe cântecele, îndemnându-ne să ieşim din casă. Părăsind-o, preotul Octavian Pătraşcu nu ezită să direcţioneze vizita spre o altă parte a muzeului: o stână din lemn de brad nemţesc, din perioada regelui Ferdinand, adusă şi ea de pe munte. Stâna se comportă precum un portal spre zeci de ani în urmă, unde cojocul, căldarea şi untarul sunt la ele acasă.

Provocat din nou de mediul momârlănesc, fluieraşul Olaru, fără şovăială, porneşte o nouă serie de cântări, dovedind că este încă în formă.

Vizita se încheie cu o masă organizată pentru momârlanii prezenţi, în subsolul bisericii. "Noi nu aveam furculiţe când eram tineri".

Petru Ititesc aprobă spusele prietenului său, amintindu-şi cu mândrie că şi momârlanii au ajutat la construcţia bisericii. Revigorat de vinul produs la biserică, Petru Olaru îşi reia rolul de muzicant; într-un ton mai trist de această dată, interpretând un cântec pentru înmormântare. Umorul momârlănesc nu întârzie să apară: "Pe ăsta îl ştii mai bine!".

Referitor la moarte, momârlanii au o viziune deosebită asupra acesteia. Având casele situate departe de cimitire, înmormântările aveau loc chiar în curte.

Acest obicei îi lega, până nu demult, de casă, refuzând să o vândă din cauza (sau datorită) rudelor îngropate în cimitirul familial, motivând că nu doresc să îşi vândă strămoşii

şi părinţii.

O altă cutumă este legată de moartea flăcăilor, momârlanii obişnuind să fixeze un brad împodobit lângă mormânt.

Entuziasmaţi de reîntâlnirea spiritului momârlănesc, Petru Ititesc şi Petru Olaru acceptă deplasarea până la cel de-al doilea muzeu, situat în satul Slătinioara, parte a Petroşaniului.

Muzeul păstrează aceleaşi caracteristici: casă cu două încăperi, plină cu unelte, straie, ornamente şi fotografii vechi de zeci de ani.

Petru Olaru recunoaşte imediat câţiva prieteni şi câteva cunoştinţe în instantaneele monocrome: "Îi cunosc, cum să nu?".

Relaţiile strânse dintre momârlani s-au deteriorat însă în ultimii ani, renunţându-se şi la obiceiul căsătoriilor doar între tineri momârlani.

Acum, puţini dintre ei îşi mai cunosc originile, istoria şi tradiţia, puţini le mai respectă, iar comunitatea se macină din interior, dar şi din cauza erei în care trăim.

În oraşele Văii Jiului cu greu poate cineva să observe un momârlan, singurele ocazii fiind dimineţile în care momârlancele coboară călare de la munte, mergând să vândă lapte "la blocuri", unde locuiesc "barabele", nume atribuit orăşenilor încă din perioada austro-ungară, folosit şi astăzi.

Rămâne de văzut cât vor mai reuşi cei bătrâni să menţină acest stil de trai şi cât de mult vor reuşi să-şi influenţeze urmaşii.

În schimb, muzeele şi poveştile rămân, precum şi colibele şi stânele momârlanilor situate "la pădure", după cum obişnuiesc să spună, care vor mai aminti pentru câţiva ani de faptul că Valea Jiului este una dintre zonele în care au rămas şi şi-au avut continuitatea dacii.

Zâmbind inteligent

● Există 3 lucruri importante în viață: sexul, secretul și prietenia. Așadar, faceți sex, păstrați secretul și rămâneți prieteni.

● Nu-mi mai merge netu' prin wireless de două zile. Cred că nenorocitul ăsta de vecin iar a uitat să plătească factura.

● Astăzi am încercat să evit vodca, dar e cu 40% mai tare decât mine.

● Nu te lua după ce zice lumea, nu ești grasă. Hai, sus bărbia… așa, și cealaltă!

● – De unde vii la ora asta?
- Dar ce caută bărbatul ăsta în patul nostru?
- Nu schimba subiectul! De unde vii la ora asta?

● Dacă oameni necunoscuți te invită la vânătoare, întreabă mai întâi care va fi rolul tău!

● Culmea adolescentului rebel: să locuiești singur și să fugi de acasă!

● Fiecare femeie are o prietenă care mănâncă ca o vacă și nu se îngrașă!

● Soțul intră rapid în casă, se aruncă către soție, o sărută și primește ca răspuns un sărut fierbinte.
- Acum, spune soțul, spune-mi cum arăt fără mustăți?
- Ah! Tu erai ?!!

● Nu faceți aceeași greșeală de două ori, sunt atât de multe greșeli noi de făcut!

● – Gândește-te, dragă, zece ani și nici o ceartă!
- Stiu, laș ticălos ce ești!

● A te întoarce este un semn rău… Mai ales dacă ești o femeie tânără, proaspăt căsătorită și n-ai fost acasă de 3 zile.

● Deoarece Dumnezeu nu reușește să urmărească totul, a creat bătrânele și băncile din curte.

● Unde credeți că se roagă oamenii cu adevărat la Dumnezeu: într-o biserică sau într-un avion cu un motor în flăcări?

● La început a fost nimic. Apoi Dumnezeu a spus: Facă-se lumină! În continuare fu tot nimic, doar că devenise vizibil.

● Isteria e o boală vicleană; o contactează femeia, dar moare de ea bărbatul.

● Nu lua viața prea în serios ! Oricum, nu scapi teafăr din ea.

● Munca e pentru cei care nu știu să pescuiască.

● Există două feluri de oameni. Unul spune mereu ce gândeste. Celălalt are prieteni.

● Ignoranța nu e o stare veșnică. Prostia e.

● Un bărbat perfect e dispus să aștepte ore în șir până când prietena sa e gata în două minute.

● Cine poartă vestă antiglonț, să nu se mire dacă e împuscat în c..r.

● Dacă o femeie vrea să învețe șofatul, nu-i sta în cale! Dacă nu-ți place cum conduce, dispari de pe trotuar !

● Fă jogging, să mori mai sănătos.

● Graffiti e pentru cei ce nu ştiu să scrie cărți.

● Nu-ți fă griji cu sănătatea. Trece.

● Dumnezeu probabil îi iubește pe idioți, din moment ce a creat așa de mulți.

● Şi bărbatul căsătorit poate fi fericit, totul e să nu afle soția!

● Nu cumpăra ceva care are mâner. Cu acela va trebui să lucrezi.

● Cine râde la urmă, e greu de cap.

● În junglă totul e comestibil. Şi tu!

● Din ciclul "bărbații e nişte porci, da' nici femeile nu e oameni"!

● Bărbatul meu mă înşeală !
- De unde ştii?
- Am patru copii şi nici-unul nu seamănă cu el!

● - Doctore, ați recomandat soției mele să se ducă la băi. E bolnavă?
- Nu! Dvs. aveți nevoie de linişte!

● - Hai la o bere!
- De când s-a mutat soacra la mine, nu mai beau!
- De ce?
- N-am chef s-o văd în dublu exemplar...

●- Doctore, sunt foarte îngrijorat: soția mea vorbește în somn.
- Nu-i nimic grav.
- Dar ea repetă: "mai repede, mai repede, Gică", ori pe mine mă cheamă Nelu!

● O tânără căsătorită:
- Mâine avem examen. Vine o femeie la curățenie. Să vedem dacă ne acceptă. . .

●- Meditație:
– În căsnicie, dragostea e ca supa; primele linguri sunt fierbinți şi poți să te frigi, iar ultimele sunt reci şi eşti şi sătul.

● - Ai auzit ce-a pățit Popescu?
- Nu !
- A fugit cu nevastă-mea!

● Iubirea a fost mai întâi gustată, apoi cântată!

●- De ce seamănă dragostea cu algebra?
- Şi ea e plină de necunoscute!

● Două surori din spital, în dialog:
- Nu cred că pacientul de la salonul trei mai are mult de trăit!
- Aş! Azi m-a înghesuit în colț şi m-a pupat. . .
- Tocmai d-aia. A aflat nevastă-sa!

●- Mâine aniversăm 30 de ani de la căsătorie; am putea tăia curcanul?
- De ce ? Doar nu e vina lui. . .

●- Prietene, n-am avut noroc cu nici o nevastă!
- Cum așa?
- Prima a fugit cu un italian. . .
- Şi-a doua?
- Nu vrea să fugă. . .

● Discuție între doi cowboy:
- Mie mi se pare imoral să faci cunoştință cu viitoarea soție într-un bar!
- Ai dreptate. Dar tu cum ai cunoscut-o pe a ta?
- Am câştigat-o la o partidă de biliard!

● Soțul, întors acasă, simte mirosul din bucătărie.
- Iar tocană de pasăre?
- Dragule, tu nu ştii ce vrei: luni îți place

tocana, marți, miercuri, joi la fel – îți place – și deodată, vineri nu-ți mai place. . .

● - Fata mea, cineva mi-a cerut mâna ta!
- Vai tată, dar n-aș vrea să mă despart de mama!
● - O, poți să o iei cu tine, draga mea!

● Bărbatul nu este împlinit, până nu se căsătorește. După aceea e terminat!

● N-am cunoscut fericirea adevărată, până când m-am căsătorit. Pe urmă, a fost prea târziu.

● Un gangster jefuiește o bancă și ia câțiva ostateci.
- M-a văzut cineva? întreabă.
- Da! răspunde un ostatec.
Tâlharul îl împușcă. La al doilea – aceeași întrebare.
Răspunsul:
- Eu, nu. Dar te-a văzut nevastă-mea!

● - Cum păstrați armonia conjugală?
- Prin reciprocitate: Când soția e nervoasă, eu tac.
Și invers: eu tac când soția e nervoasă!

● - Cum să-l dezvăț pe bărbatu-meu să vorbească în somn?
- Lasă-l să vorbească un pic ziua!

● - Pe această bancă mi-ai furat inima, scumpule!
- Așa e. Dar mi-am primit pedeapsa pentru asta!

● - Scumpule, zici că fotbalul e viața ta, și abia după el, eu?
- Nu, iubito, mai sunt boxul, tenisul, handbalul . . .

● - Tinere, ceri mâna fiicei mele? Înțeleg că ai viitorul asigurat.
- Dacă ea nu m-a păcălit, da. . .
● Soțul vine – neanunțat – acasă, după o lungă deplasare.
Intră în casă, caută sub pat, în șifonier, în baie. Nimeni.
Și-i zice, resemnat, nevestei, în bucătărie:
- Ai îmbătrânit, femeie!

● Un bărbat începe să poarte un cercel la ureche. Lumea se miră:
- Cum, om serios cu cercel?
- Păi, de când l-a găsit nevastă-mea în patul nostru, m-a obligat să-l port la ureche!

Alese și culese George Terziu

CUPRINS

BEATRICE KISELEFF
- DATINI, OBICEIURI, SUPERSTIȚII DE CRĂCIUN / 3

CAMELIA PANTAZI TUDOR
- ANUL NOU CHINEZESC /11

BORIS MARIAN
- HANUCA ȘI SĂRBĂTORILE DE IARNĂ / 14

DIANA MEDAN
- POEZIE / 16

MIHAIL GRĂMESCU
- DETUNĂTORII/18

ANA-MARIANA IONESCU
- PĂDUREA DE ARGINT/22

CONSTANTIN KAPITZA
- POEZIE/26

CAMELIA PANTAZI TUDOR
- ȘIRAGUL DE PERLE/27

ZIGMUND TAUBERG
- POEZIE/38

ROXANA PROCOPIESCU
- POEZIE/38

CLAUDIA VOICULESCU
- POEZIE/39

NICOLAE STELEA
- ARICIUL/40

TANIA SAICIUC
- POEZIE/42

ELENA VOLCINSCHI
- POEZIE/43

FLORIN GRIGORIU
- POVEȘTI ROTUNDE PENTRU ALMANAH/44

CORA ELIANA TEODORU
- POEZIE/48

CRISTINA RADULIAN
- ÎNDRUMAR PENTRU FOLOSIREA CREDINȚEI LA VREME DE IARNĂ/50

IOAN RAȚIU
- POEZIE/53

LIVIA MIHAELA FRUNZĂ
- POEZIE/54

PROF. GEO CĂLUGĂRU
- DRAGOSTEA MAMEI/55

PETRU SOLONARU
- POEZIE/57

IOANA ANTONACHE
- POEZIE/57
RALUCA BĂCEANU
- INCURSIUNE ÎN FANTASTIC/58
BORIS MARIAN
- POEZIE/66
LAURENȚIU ORĂȘANU
- POEZIE/66
MIHAI GABRIEL BADEA
- PROZĂ/68
DOINA CHILARGI
- POEZIE/72
MIHAIL GRĂMESCU
- ZIUA ÎNTUNECATĂ/73
SEBASTIAN CIULEI
- POEZIE/84
EMIL LUNGEANU
- PROFESOR DE FRIG, OFER MEDITAȚII…/85
MARIAN COMAN
- DECABLAT/112
EUGEN LENGHEL
- CUBURI ROȘII / 113
ISABELA VASILIU-SCRABA
- DESPRE FAUSTUL LUI NAE IONESCU/128
CAMELIA PANTAZI TUDOR
- IMPRESII DE LECTURĂ/132
CORNELIU ZEANA
- PROIECT EUROPEAN/135
- EPIGRAME/137
DR. CRISTINA RADULIAN
- ȘTIINȚĂ/141
DANA TABREA
- FEMINISME OLANDEZE/148
ALEX BLEDEA
- MOMÂRLANII – URMAȘII DACILOR DIN VALEA JIULUI/150
- ZÂMBIND INTELIGENT/153

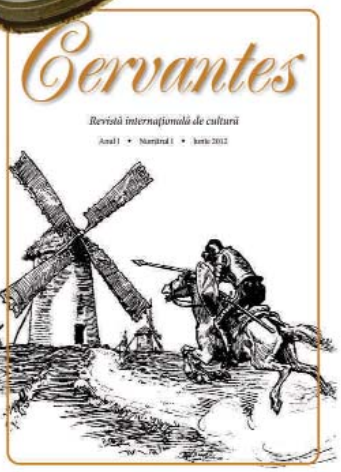

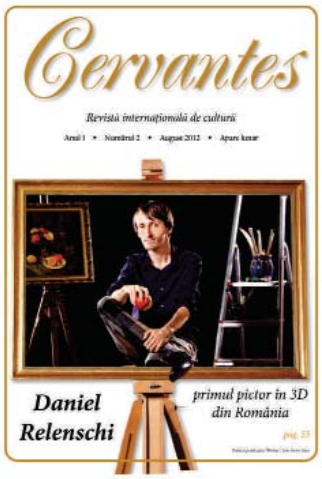

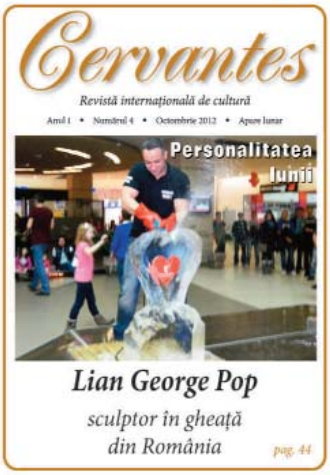

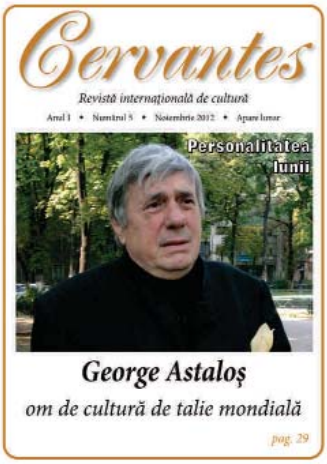

Mulțumim celor care au fost alături de noi în acest an de început.

Cerem scuze pentru că nu ne-am ridicat la înălțimea așteptărilor,

celor care au dorit asta. 5 numere de revistă nu e mult.

La mulți ani 2013!